

DAD AU
CIÓN GE

REGULA
CLER

BX1912
M6
1790
c.1

ÓNOMA
ERAL DE

135943

2



1080046185



REGULA

CLERI

EX SACRIS LITTERIS,

SS. PP. MONIMENTIS

ECCLESIASTICISQUE SANCTIONIBUS EXCERPTA.

Studio & opera

SIMONIS SALAMO, ET MELCHIORIS GELABERT, *Presb.
Doctorem & Missionariorum Diocesis
Elnensis.*

Quicumque hanc Regulam secuti fuerint, pax super
illos, & misericordia. *Ad Gal. 6. v. 16.*

NONA EDITIO.

A quam plurimis, quibus priores scatebant,
mendis expurgata.

MATRITI, MDCCXC.

IN TYPOGRAPHIA REGIA.

PROSTAT

Apud Philippum Alverá Bibliopolam in via vulgò
dicta Carrera de S. Gerónimo

38236

262

#46#88



UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
CARRERA DE QUÍMICA
MICROFILMADO 1263
1973

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA Y DOCUMENTACIÓN

BX 1912
M 6



FONDS B
DEL
LEON.

DIRECCIÓN GENERAL

135943

JESU CHRISTO
SACERDOTUM ET PASTORUM
PRINCIPI.

Tibi, ò Pontifex futurorum honorum, qui es principium & finis, & Pater luminum, à quo omne datum optimum & omne donum perfectum descendit; tibi, in quo vivimus, movemur & sumus, & cui, utpotè Regi saeculorum immortalì, soli Deo, honor & gloria; tibi, inquam, Regi dicamus opus nostrum. Tu siquidem, ò altissime super omnem terram, dignus es accipere gloriam & honorem, quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam creata sunt.

Attamen tu scis, Domine, quia non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis quasi es nobis, sed sufficientia nostra ex te est.

Tu ergo, scientiarum Domine, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, qui linguas infantium facis disertas, qui intellectum das parvulis, & qui verba vitae aeternae habes, da nobis os & sapientiam, ut cum simplicitate cordis nostri loquamur quae decent sanam doctrinam: emitte Spiritum tuum, & renovabis faciem terrae.

Et verò, cum fides sine operibus mortua sit, rogamus te humillimè, ò summe Sacerdos, ut Sa-

cerdotes tui hoc opus legentes, intelligant; ut comedentes hoc volumen, servent ea quæ in eo scripta sunt; ac sic, induentes justitiam, & digne ambulantes vocatione qua vocati sunt, semetipsos salvos faciant & omnes qui eos audierint; & ut tandem, cum tu Princeps Sacerdotum & pascorum apparueris, omnes simul percipiant immarcescibilem gloria coronam, & in sæcula sæculorum laudent te.



AD UNIVERSUM

ECCLESIASTICUM ORDINEM

PROLOGUS.

Cum simus Ministri Christi, dispensatores mysteriorum Dei, & insuper Nazaræi, id est, Domino consecrati, in ministerium missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis, æquum est ut sancti simus quia sanctus est; ac proinde ut jam non amplius conformantes huic sæculo nequam, conformes verò imagini Christi, in omnibus exhibeamus nos sicut Dei ministros.

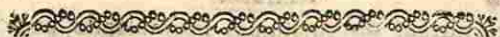
Hanc viam arctam quæ ducit ad vitam, exhibuit prior, quamvis compendiosæ, informis, majoreque sui parte truncatæ Regulæ Cleri editio; eandem verò viam hæc secunda prolixius, firmitus, & ordinatius exhibebit; pro qua stabilienda hausimus ex libro vitæ, ex monumentis conciliorum, ac Patrum, quæ ad nostram doctrinam scripta sunt. Undè satis indignum esset, ut ait Julius Pontifex, quemque, vel Pontificum, vel Ordinum subsequentium, hanc regulam refellere quam beati Petri sedem & sequi videat & docere.

Nemo ergo sibi nos propria tradidisse putet, nec tanquam nostra suscipiat, ut loquamur cum

fecti stare, & in qua vocatione vocati estis, in ea permanere; & ut luceat lux vestra coram hominibus; qui videntes opera vestra bona, glorificent Patrem qui in cœlis est.

Memineritis, o Genus electum, regale Sacerdotium, Gens sancta, & populus acquisitionis, memineritis istius quod scriptum est: *Quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos & misericordia.* Igitur hoc facite, & vivetis.

Porro, quamvis hæc vobis Consacerdotibus charitatis intuitu prærogemus, absit, ut prærogativam nobis scientiæ vindicemus, aut vitæ perfectæ nos esse fateamur, cum de vita perfecta vos monemus; sed potius ut, cum hæc ad vos loqui audeamus, simul vobiscum quæ loquemur audiamus. *S. Amb.* Quare, ne sermo, quem locuti sumus, ipse iudicet nos in novissimo die, & ne fortè cum aliis prædicaverimus, ipsi reprobis efficiamur, quæsumus cum Divo Gregorio, *ut quisquis vestrum hæc legerit, apud districtum iudicem solatium nobis suæ orationis impendat; & qui per nos verba accipit, pro nobis lacrymas reddat, ut peccatorum nostrorum veniam & expiationem assecuti, misericordias Domini in æternum cantemus. Amen.*



REGULA CLERI.

CAPUT PRIMUM.

JANUA

AD STATUM CLERICALEM.

ARTICULUS I.

Seminarium.

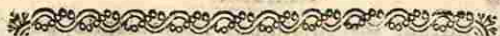
Cum adolescentium ætas, nisi rectè instituat, prona sit ad mundi voluptates sequendas, nisi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur; & cum Seminariorum fundatio eò tendat, ut Clerici ad pietatem, religionem ecclesiasticam disciplinam, bonos mores, & litteras erudiantur, nihil hac fundatione utilius ad Clerici disciplinam in singulis Ecclesiis propagandam, animarumque salutem procurandam. *Concilio passim.*

Undè tamen fit ut plerique ad sacros ordines promoveri cupientes, pulvere adhuc terreno fœdati, & vitiiis scatentes, ex-

fecti stare, & in qua vocatione vocati estis, in ea permanere; & ut luceat lux vestra coram hominibus; qui videntes opera vestra bona, glorificent Patrem qui in cœlis est.

Memineritis, o Genus electum, regale Sacerdotium, Gens sancta, & populus acquisitionis, memineritis istius quod scriptum est: *Quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos & misericordia.* Igitur hoc facite, & vivetis.

Porro, quamvis hæc vobis Consacerdotibus charitatis intuitu prærogemus, absit, ut prærogativam nobis scientiæ vindicemus, aut vitæ perfectæ nos esse fateamur, cum de vita perfecta vos monemus; sed potius ut, cum hæc ad vos loqui audeamus, simul vobiscum quæ loquemur audiamus. *S. Amb.* Quare, ne sermo, quem locuti sumus, ipse iudicet nos in novissimo die, & ne fortè cum aliis prædicaverimus, ipsi reprobis efficiamur, quæsumus cum Divo Gregorio, *ut quisquis vestrum hæc legerit, apud districtum iudicem solatium nobis suæ orationis impendat; & qui per nos verba accipit, pro nobis lacrymas reddat, ut peccatorum nostrorum veniam & expiationem assecuti, misericordias Domini in æternum cantemus. Amen.*



REGULA CLERI.

CAPUT PRIMUM.

JANUA

AD STATUM CLERICALEM.

ARTICULUS I.

Seminarium.

Cum adolescentium ætas, nisi rectè instituat, prona sit ad mundi voluptates sequendas, nisi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur; & cum Seminariorum fundatio eò tendat, ut Clerici ad pietatem, religionem ecclesiasticam disciplinam, bonos mores, & litteras erudiantur, nihil hac fundatione utilius ad Clerici disciplinam in singulis Ecclesiis propagandam, animarumque salutem procurandam. *Concilio passim.*

Undè tamen fit ut plerique ad sacros ordines promoveri cupientes, pulvere adhuc terreno fœdati, & vitis scatentes, ex-

torqueant dispensationes insimulando pauperiem vel infirmitatem, aliasque fraudulentas causas allegando, ut Seminarii jugum à se projiciant, quasi in terram habitatores suos devorantem intrarent? Parumne est quòd lubricæ ætatis annos inter vanitates & insanias falsas egerint? Væ illis, si antequàm ad regale Sacerdotium exaltentur, inter Ecclesiasticas disciplinas aliquandiu non degerint, probatissimo superiori deputati, quem magistrum regularis observantiæ, & testem arctioris vitæ habuerint! Væ illis, si vagos, effrænatos, superbosque animos suos severiori regula coercere, ejusdem magistri dirigentibus monitis & corroborantibus exemplis renovare recusantes, obtinuerint subreptitiis dispensationes, iisque utantur! An non, excusso fraudulenter jugo, & rejecta frondosè disciplina, & posthabitis ad formidanda ministeria exercitationibus, tota vita postea torpescentes, ac in deteriora ruentes, erunt sibi & aliis petra scandalali, idola pastorum, Dei hominumque abominatio? Scriptum est enim: *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit non recedat ab ea.* Prov. 22. v. 6.

Alii quidem Seminaria adeunt, sed ægrè prorsus & inviti, quasi in terram alie-

nigenarum gentium pertransirent, aut in exilium pellerentur, quasi in teterrimum detruderentur carcerem, aut ad triremes damnarentur: hinc Seminarii statuta passim violant, pietatem negligunt, Deo obedire tamquam obedientiæ filii vix sciunt; præpositis, vices Dei gerentibus subjacere renunt; eorum quidem voluntati se tandem subjiciunt, sed manciporum instar obediunt; quare? quia humilitatis usum non habent, & quoniam fuerunt semper filii Belial. Quapropter superiores et præfectos immoderatæ severitatis accusant et damnant. Hinc tacitis saltem cogitationibus adversus eos murmurant, eorum defectus aperiunt & amplificant.

Societatem cum protervis ineunt, externorum colloquiis delectantur, proximo suo & secretò & palàm detrahunt: ipsi jam perversi alios pravis exemplis pervertunt; suos errores, licet ob eorum utilitatem id fiat, deferri molestè ferunt, consilia negligunt, increpationes oderunt & relinquunt, corripienti irascuntur, mentiri, aut sua errata inficiari, aut excusare solent; adeò dyscoli, & morosi sunt, ut nec aliis nec sibi convenient; in detestabile susurrum laxant procaces linguas;

undè discordias seminant, odia excitant & foveant, vanè, scurriliter, ironicè, procacitèr, & impudicè loquuntur aut respondent, aut ad summum de beneficiis, dignitatibus, ordinibus, & vanitatibus sæculi, quibus avidi inhiant, verba faciunt; rarè autem de divinis. Quid mirum? Quamvis in terra Sanctorum verentur, de terra sunt, idcirco de terra loquuntur; indecorè & buccis crepitantibus rident, hùc & illuc rotant oculos, incomposito corpore ambulant, sedent & jacent, electorum modestiam vix norunt.

Per cubicula ipso studij, recollectionis, & silentij tempore vagantur; quinimò ad exteriora semper effusi, facultatem extra Seminarium exeundi, & per domos cursitandi, necessitatis prætextu, sæpius æquo extorquent: otio, quieti, somno, ignavia, confabulationibus & nugis nimium per diem indulgentes, vix ad Theologiæ, sacræ Scripturæ, Rituum, Rubricarum, cæremoniarum et cantus scientiam incumbunt; vix ad sacra Mystéria ritè & sanctè obeunda se exercent.

Quot videas qui ventri, tamquam Deo serviunt? Hinc, quamvis saturati,

murmurant; ad sæcularium epulas, quoad fieri potest, stimulante gula, non fame, convolant quasi helluones, & ciborum gurgites; & ni id sufficiat, cibos sibi clam afferrè curant; cibariis in ipso conclavi non carent, quò sæpius gulæ indulgere valeant.

Sunt alij qui partiales amicitias contrahunt; aded singulares sunt, ut ambulent, conveniant, & sedeant seorsim à cæteris: singulariter sum ego, proclamare videntur; non sum sicut cæteri. Scientia tumidi, & in Cleris dominari, ac in cathedra seniorum maturius sedere cupientes, ad honorifica opera, veriùs dicamus, ad vanam gloriam assiduè nimis se exercent, vix ad pietatem; & ad sui abnegationem; conciones sibi coacervant, non virtutes; student priùs esse canalis quàm concha; priùs docere quàm facere; priùs Magistri esse quàm Discipuli; totum Seminarium tempus dant actioni, nihil contemplationi; discunt quidem, sed ad scientiam veritatis nunquàm perveniunt; intrant tepidi, exeunt frigidi.

Undè fiunt postea arbores autumnales, ubera arentia, nubes sine aqua, æssonans & cymbalum tinniens; balbutiunt

velut infantes, recitant labris & psittacorum instar ea quæ nec cor sentit nec intelligit, quia nondum didicerunt ea opere complere, imò nec meditari. Hinc fit ut non sibi prosint, & aliis obsint; et verò, qui sibi nequam, cui bonus erit?

Debent quidem se ad scientiam, ad catechizandum & ad evangelizandum exercere; sed multò accuratius ad scientiam Sanctorum, id est, ad spoliandum veterem hominem cum actibus suis, & ad induendum novum, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Hinc, quantò potentiores brevi tempore fierent in opere & sermone! O utinam D. Thomæ, D. Bonaventuræ, D. Bernardo, & aliis id expertis crederent, & fideliter adhærent!

Attamen, ad eò sunt sua tumidi superbia, ad eò inanis gloriæ cupidi ac proprio addicti iudicio, ut illud nec intelligere, nec audire velint. Usque ad eò proprio sensu hac in re interdum abundant, ut Pastores sanctos & expertos aliter suadentes, quasi delirantes & somniatores reputent, & cæteros condiscipulos, qui utpotè sapientiores (quamvis scientiam non negligant) reformationi, & vitæ spi-

rituali sedulò student, aspernentur, eos scrupuli aut desidiæ, aut simulationis accusent, eorum simplicitatem derideant, eorumque consortia aufugiant, aut molestè ferant. Infelix cæcitas!

Illi quidem intersunt meditationi, examini, collationibus de divinis, aliisque exercitiis spiritualibus, sed coactè, perfunctoriè, & ut videantur à superioribus orantes, & arctiori vitæ addicti; regularitatem, Phariseorum instar, omni ornatu, & candore exteriori profitentur; eximie pietatis speciem habent, ejus autem veritatem abnegant, sunt falsi et fallentes Sancti. *S. Aug.* Sunt sepulchra dealbata, intus autem mortuorum ossibus plena. Hinc Seminaria vulgò dicuntur hypocritarum sodalitia.

Et verò, quot sunt qui dum in Seminario versantur, confessioni quidem, communioni, aliisque piis exercitiis vacant, absentes verò hæc omnia fastidiunt, & negligunt? Attamen feriarum transacto tempore, testimonia de regulari vita fraudulenter extorta ad superiore scripto deferunt, ut illis sibi que imponant. Ecce tibi formosos & conformes nimis histrionum imitatores.

Hac tamen fucata humilitate, simulata pietate, fallaci adulatione, studiosiori obsequio, exiguae & inanis scientiae ostentatione inflati ac freti, à caelesti autem alieni, superiorum favorem captant, viam sibi ad ordines & ad beneficia parant: hos enim, utpotè cupidos, elatos, libertatis & sui amatores adurit ordinationum cupiditas; earumdem secundum Canones dilatio cruciat, & ad desperationem adigit. Hinc patet, serpit ut cancer, simul & foetet grande eorum propriae voluntatis malum, voluntati divinae & Episcoporum judicio contradicentis. Hinc ordinum tantò minùs sunt digni, quantò avidius ad eos anhelant, eosque callidis machinationibus intempestivè, et nondùm probati, extorquere conantur.

Sunt ne hi omnes pretiosa Seminari ornamenta? Minimè: ejus sunt potiùs simulacra, idola, scandala, & opprobria, ex his sodalitiis potiùs expellenda, quàm ad ordines, ab beneficia & praesertim ad animarum curam assumenda & exaltanda. Tali poena mulctari praecipit Concilium Trid. hos dyscolos & incorrigibiles malorum morum seminatores.

Attamen, quoquo modo ordinibus ini-

tiati hi & scientiae & pietatis simulatores letantur in exitu de Seminario quasi in exitu de Aegypto & de populo barbaro; & quoniam fucata & violenta virtus non durat, jam excusso regularis observantiae jugo, quod aegrè portabant, vanitatem, aliaque vitia quae non rupe- rant, sed solum interruperant, ut rectè loquitur S. Augustinus, praeseferunt, ad graviora etiam ruunt; jam haec sepulchra tandem reserata foetidum coram Deo, Angelis, & hominibus odorem exhalant & spargunt.

Ecce quomodò hi filii Ephrem intendentes & mittentes in Seminariorum gymnasiis arcum, convertuntur in die belli, cum diabolo & saeculo, infensissimis animae hostibus pacem brevi & ignavè in- turi.

O infausta & deploranda sors! Hinc quot detrimenta his ignavis Clericis, Ecclesiae & populo imminet! O utinam hi stulti aliquandò sapiant, ut tot tantaque pericula à se, & ab aliis avertere sagant solliciti!

Tu verò, charissime Frater, lectis & auditis his defectibus & vitiis quae in ordinandos irrepere solent, egredere quam

primùm poteris de terra tua & de cognitione tua, ingressurus in terram fluentem lac & mel; quasi modò infans genitus hoc lac sine dolo concupisce; quàm bonum tibi erit, si jugum Domini portaveris ab adolescentia tua! Iterùm suademus, surge velociter, ingredi lubens & hilaris Seminarium, vel aliud Clericorum sodalitiū; ibi dicetur tibi quid te oporteat facere, ut duce Anania innocentiam tuam à vitiorum & sæculi illecebris tutam præstes, ad Angelicam vitam animum tuum à teneris annis dirigas, ac inter pias exercitationes dignus evadas, qui, quamvis puer, eligaris à Domino & super quem ponat ille spiritum suum. Et quamvis facultates tibi desint, Deum time, in illo confide: numquid vidisti justum derelictum, & semen ejus quærens panem? Num ergo, timens Deum, deficiet omni bono? Ecce Dominus, qui dat escam esurientibus, adest, & vocat te; ille regit te & nihil tibi deerit; veni, propera, gusta & vide quàm bonum & jucundum sit habitare Fratres in una & sociali vita; ibi enim homo in virtute probatur & exercetur; ibi ad perfectiora verbo & exemplo trahitur; ibi suam im-

perfectionem considerare & lugere compellitur; ibi alterius fervore excitatur, alterius humilitate docetur; istius patientia, illius obedientia movetur. Ibi alterius correctio fit ipsius admonitio; ibi alienum periculum proprium efficitur speculum; ibi unius vigilantia alterius est custodia; ibi homo portat & portatur: ibi multa audit & videt undè docetur; ibi boni commendantur, ut meliores fiant; ibi negligentes arguuntur, ut refervescant, &c. Hæc enim Angelicæ vitæ æmulatrix est. *A Kempis.*

At contrà, væ soli! Undè ut jam vidisti, melius est duos esse simul, quàm unum; habent enim emolumentum societatis suæ. Quis ergo non properet in Seminario vel in alio Clericorum sodalitiū vitam agere?

Verùm, charissime Frater, ut Seminarium aut aliud Clericorum sodalitiū tibi prosit, hæc sequere documenta:

1. Seminarium ingressus, recogita in amaritudine animæ tuæ delicta juventutis tuæ, & omnes annos tuos, tuamque conscientiam generali confessione, & uberrimis lacrymis emunda.

2. Sæculi insanias, amicorum & ve-

terum sociorum illecebras, ac patris domum oblitus, frequenter & coram Deo dicito tibi cum D. Bernardo: *N. ad quid venisti?* Haud dubiè venisti, aut saltem venire debuisti, ut animam tuam sanctifices, eamque eruditione & pietate ad sacrum Ecclesiæ ministerium præpares. Si hæc fuerit mens tua, quàm maximè contende vitam, ut Clericum decet, toto Seminarii tempore instituere. Quapropter memineris istius sententiæ D. Bernardo dignæ: *non locus homines, sed homines locum sanctificant.*

3. Præpositis, tuisque moderatoribus prompto & hilari animo in omnibus obedire, eisque te tamquam Deo subjacere in deliciis habeas; obedientia enim est tuta ad gratias particulares & ad salutem æternam via; at contrà, omnem ordinem sine obedientia perturbari necesse est. *Convent. Meldul.* Adèò ut non esset infernus, si cessaret propria voluntas. *S. Ber.*

4. Erga eosdem Rectores & superiores ea sis animi affectione qua filii erga parentes: ab iis si quid præter voluntatem imponitur aut negatur, id existima ad utilitatem tuam referri; pro certo

habens Superiores ad id multis duci causis quæ adolescentes plerumque latent. *Ath. Eccl. Mediol.* Eorum monita libenter accipe; imò & illorum increpationes æquo animo tolera; quam bonum tibi erit, si identidem humiliant te! Justus est accusator sui: noli ergò excusare excusationes in peccatis. Præsertim si ab eis petens ordinationem, repulsam tuleris, cave ne de eorum agendi ratione quæris, licet personarum acceptionem tibi videantur facere; sed potius tacitus & libens acquiesce, & in te reversus humilia te, ac ordinibus propter peccata tua te indignum existima; expectans placidè expecta, & interim cor tuum accuratiùs proba & præpara: humilis sis corde & invenies requiem animæ tuæ.

5. Eisdem Rectoribus & Superioribus sensus tuos liberè expone, ut illos, prout opus fuerit, consulas; cum nihil sit difficilius adolescenti, quàm immoderatis animi affectionibus per se moderari.

6. Statuta Seminarii fideliter observa, eaque singulis mensibus lege; hæc enim sunt vitæ tuæ regula; & qui regula vivit, Deo vivit. *Greg. Niss.*

7. Modestiam in omnibus & ubique

serva: *Aff. Eccl. Med.* Quapropter cave ne oculos huc illuc circumferas; ne altiùs loquaris, nec strepitum excites, nec nimis festinanter incedas; sed potiùs nihil, vel in minimis corporis motibus, nisi grave & Religione plenum præ te feras. *Trid.*

8. Cùm silentiùm permultùm ad pacis, pietatisque conservationem, ad studia, ad multas perturbationes evitandas conferat, nunquàm colloquaris nisi de rebus necessariis, præterquàm relaxationis tempore, quod de rebus utilibus sermonem habere, sine tumultu tamen, licebit. *Aff. Eccl. Mediol.* Præsertim inania & faceta colloquia, verba minus honesta & detractionis pro viribus evita.

9. In omnibus actionibus, motu corporis & verbis elationem & superbiam fuge, cùm ea homines Deo inimicos, & cæteris odiosos reddat; & quoniam scientia inflat & excæcat, noli in collationibus contendere verbis præ tumore & nimio æstu, nec altum sapere, nec præ scientia & præsumptione inter sodales tuos dominari, & multò minùs eos, quamvis minùs doctos, contemnere aut confundere; id enim intolerabilem superbiam reddenet: da ergò operam ut flagrans chari-

tas & humilis modestia decertationes tuas ædificent; æmulare charismata meliora. Quapropter humilitatis & mansuetudinis studiosus, omnes Jesu Christo & tibi lucrifacere incumbere. Si parvulus in medio eorum fias ut infans, Deus tibi, utpotè humili, dabit gratiam, & secreta cœlestia quæ abscondit prudentibus & sapientibus inani scientia tumidis, revelabit.

10. In omnibus fuge singularitatis notam. *S. Ber.* Cave ergo ne ipso relaxationis tempore ombules sparatim ab aliis, nec unquàm nisi tres saltem, aut quatuor fuerint. *Eccl. Mediol.*

11. Mutuam charitatem, concordiam, ac benevolentiam amplectere. *Ibid.* Omnes sodales honores prævenias; sis cum illis cor unum & anima una sine acceptione personarum; nescit enim nostra Religio personas accipere. *S. Ber.*

12. Neminem irrideas nec verbis offendas, factionem & susurrum, utpotè discordiarum fomitem, à tuo corde & ore elimina. (R)

13. A privatis amicitiiis nimiaque familiaritate abstineas. *Aff. Eccl. Mediol.* Privatæ amicitie inimicissimæ amicitie sunt.

S. Ber. Attamen omnium sodalium infirmitatibus scias compati & condolere, ut charitatem Christi jam adimplere incipias.

14. Nullius cubiculum intres absque Superioris aut Præfecti facultate. *Conv. Melod.*

15. Quas in aliis virtutes respexeris, eas in te ipso exprimere contende; vitia verò, si quæ fortè in aliis videris, quasi pestem fuge; ne sis adedò impius ut dæmonis officio fungens, alios piè aliquid agentes vituperare audeas, eosque ab operibus virtutum abducere coneris. *Act. Eccl. Mediol.*

16. Si crimen tuum aliquod deferri contingat, authorem non quæras; resciscens autem, nullam malè erga illum affecti animi significationem des; conare potius meliorem in posterum fieri, neque ea admittere, propter quæ meritò accusari possis. *Ibidem.*

17. Sobrius esto; quapropter ne comedas extra Seminarium, nisi apud tuos parentes vel propinquos, idque rarò & cum facultate. *Conv. Melod.* Nihil extra refectiois tempus comedas; hoc enim ingluviem sapit; alimenta autem in cœnaculo tanquàm medicamenta sume. *S. Aug.* Ea-

que altiori ad sacram lectionem attentione condire satagas.

18. Ad Theologiæ scientiam viriliter incumbe; simul ad sacræ Scripturæ intelligentiam, ut potens fias exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere. Assiduo etiam Canonum, Rituum, Rubricarum, & cantus studio te ad pietatem & ad sancta sanctè tractanda exerce: in hoc positus es.

19. Quò plenius pretiosum Seminarium tempus conteras, ne colloquaris etiam cum externis, nisi cum Moderatoris licentia. *Conv. Melod.* & dumtaxat propter necessitatem, utilitatem, & Christianam urbanitatem; exeundi facultatem numquàm, nisi propter similes causas petieris. Quid tibi cum sæcularibus? Quoties cum hominibus eris, minor homo redibis. *Imit. Chr.*

20. Meditationi, examini sensuum, & animæ recollectioni & mortificationi sedulus adhære simul, & vitæ spirituali. Frequentia quàm sæpissimè poteris Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ; ambula coram Deo, ejusque suavissimam præsentiam actibus jaculatoriis & ignitis omnibus in locis fove; quære illum in

simplicitate cordis tui, & illum invenies; Christum Dominum in Eucharistia frequenter & piè, quoad fas erit, visita; hauri ex ejus ardentissimo corde scientiam Sanctorum.

Tandem, quandiù in Seminario ver-
seris, incipe quotidie exhibere te idoneum & dignum Dei ministrum. In omnibus vel minimis statutis, Canonum regulis & Moderatorum monitis adeò fidelis sis, ut horum usum jam radicatum habeas, & ab his numquam deflectas. Nulli sodali sis lapis offensionis; in omnibus verò jam te ipsum præbe exemplum bonorum operum.

Attamen cave & iterùm cave ne exercitiis spiritualibus incumbas, ut à Superioribus & à sodalibus tuis videaris, & ut favores, beneficia, & ordinationes tibi concilies, sed dumtaxat ad majorem Dei gloriam, & ad tuæ animæ, fideliumque tibi postea commissorum profectum: ama & opta secretum; sis æquè fervens, humilis, mansuetus, & modestus in sodalitiis & in cubiculo quàm extrà; cor tuum coram Deo ferventiùs effunde quàm coram hominibus. Sanctitatis internæ sis magis avidus quàm exte-

rioris, humilitatis magis cupidus quàm ordinationis; esto in Seminario, sicut Apostoli in solitaria domo, perseverans in oratione, & expectans cum fiducia & tota animi quiete adventum Spiritus Sancti; hinc tandem exibis sicut illi, ignem spirans & amore divino quasi ebrius, factus ipsi diabolo terribilis.

Iterùm monemus, charissime Frater, contende esse sanctus & vivere de spiritu Christi, in cujus sortem jam jam vocandus es; ejus divinæ providentiæ te totum committe, illa non tibi deerit; quin potius omnia feliciùs cadent tibi secundum beneplacitum ejus: bibe interim, bibe aquam de cisterna tua, & fluenta putei tui, ut postea deriventur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas divides. Dominus qui custodivit introitum tuum, custodiet exitum tuum, te sub umbra alarum suarum protegens, tibi dans fortitudinem, ut disciplinam quam tibi majores & Moderatores tui tradiderunt, & quam cœpisti tenere, non deseras; verùm potius crescas de die in diem, perseveres usque in finem, & tandem te ipsum salvum facias & eos qui te audierint. Amen.

ARTICULUS II.

Vocatio.

Beata gens cujus est Dominus Deus ejus, populus quem elegit in hæreditatem sibi! Benedictus qui venit in nomine Domini! Maledictus verò qui venit nomine proprio, turpis lucri & otii gratia, ex appetitu laudis & dignitatis! Quid restat nisi ut descendat vivus in infernum sicut Core, Dathan, & Abiron?

Quare superbi illi Levitæ condemnati sunt? Ut posteris daretur exemplum, ne quis præsumptione superbi spiritus non sibi à Deo datum munus Pontificatus invaderet. *S. Aug.* Igitur væ filii desertores, dicit Dominus, ut faceretis consilium, & non ex me, & ordiremini telam, & non per spiritum meum, ut adderetis peccatum super peccatum... & os meum non interrogastis. *Isai.* 30. Trahe me, ait sponsa; nunc autem trahit sua quemque voluptas, & odorem turpis lucri sectantes, quæstum æstimant pietatem, quorum certa est damnatio. *S. Bern.*

Attamen, si hæc damnatio intra solos indignè ambientes maneret, certè minùs

deploranda esset; hanc superbi illi jure merentur pœnam; sed, quod sanguineas ex corde elicit lacrymas, illud est quòd multa mala per Sacerdotes non vocatos Ecclesiæ proveniant: nam qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed aliundè, ille fur est & latro; fur non venit, nisi ut furetur, & mactet, & perdat. Unde cathedra pestilentiæ tum sibi & aliis est causa ruinæ. *Per. Bles.* Proh dolor!

His ergo, Frater, animo recogitatis & altè corde defixis, vide vocationem tuam; nullus sibi sumit honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron: proba quæ sit voluntas Dei bona, beneplacens & perfecta, ne ex præsumptuosa te ingerens temeritate, in tentationem, in laqueum diaboli, & in æternam damnationem te & alios tandem detrudas.

Sed quænam sunt, inquires, veræ vocationis indicia? Ecce tibi hæc indicia corde & animo recogitanda. 1. Innocentia vitæ. 2. Idoneitas, seu aptitudo ad munia Ecclesiastica. 3. Proprii Episcopi assumptio. 4. Intentionis rectitudo; id est, non ob temporale commodum, non propter honores aut otium, sed propter Dei cultum, animarum salutem, & minis-

terium Ecclesiæ. 5. Inculpatus in gressus; id est, non ambitu aut fraude, non adulatione vel obsequio, non pretio, aut prece.

Vide nunc & iterum perpende, an his iudiciis voceris à Deo, an te ipse non vocatus ingeras.

Quænam autem sunt media, iterum interrogabis, divinæ vocationis indagandæ, agnoscendæ, & exequendæ? 1. Oratio. 2. Indifferentia. 3. Consilium, non quidem petendum à peccatoribus, non à sæcularibus aut juvenibus, non à domesticis, parentibus & mercenariis, sed à sapientibus & piis, à Superioribus & Directoribus.

Si per supradicta indicia & media agnoscas Dominum te eligere & ponere super te spiritum suum, ne dubites ascendere superius; Deus enim quæ stulta sunt mundi eligit, ut confundat sapientes; quapropter divinæ voluntati sic manifestatæ obedi. 1. Promptè, id est, sine ulteriori consultatione, sine dilatione vel minima. 2. Humiliter, id est, non pertinaciter recusans, sed invitus ad ordines ascendens. 3. Confidenter, dicendo cum Divo Leone: *Respiciens ad exiguitatis meæ tenuitatem, & ad suscepti mu-*

neris magnitudinem, etiam ego illud propheticum debeo proclamare: Domine, audi vi auditum tuum & timui. Consideravi opera tua & expavi. Quid enim tam insolitum, tam pavendum, quam labor fragili, sublimitas humili, dignitas non merenti? Et tamen non despero neque deficio, quia non de me, sed de illo præsumo qui operatur in me. Attamen magis ac magis satage ut per bona opera certam tuam vocationem & electionem facias.

Si verò per eadem indicia & media cognoscas carnem aut sanguinem hanc tibi revelare vocationem, non verò patrem cœlestem, recumbe libenter in novissimo loco; hoc in nidulo quietus mane, & in eo quietus morare, ut salutis tuæ securius provideas.

Quòd si temerè tibi jam sumpseris honorem, vel si intraveris non habens vestem nuptialem, vel si sanctuarium Dei iniqua hæreditate possideas; ingemisce, fac dignos pœnitentiæ fructus, & deinceps cum timore & tremore salutem tuam operari contende; Deus qui neminem vult petire, faciet tecum misericordiam.

Si verò in ovile ovium, non per os-

tium, sed aliunde ascenderis, vel si recolas conscientiam tuam jam dictæ promotionis obtentu fuisse vel in modico vulneratam, & periclitari, ad æternæ salutis bravium in vanum te fatigas, nisi honorem in quo deliquisti, derelinquas; sancta enim & salubris est cogitatio, facta cessione, privatam ducere vitam. *Pet. Bles.* & sic salvare animam tuam.

Domine Jesu, spirituum ponderator, & cordium scrutator, qui suaviter omnia disponens, ad te semper vocasti quos voluisti, & qui à fine usque ad finem fortiter attingens, suscitasti tibi Sacerdotes fideles & Pastores juxtà cor tuum, quandoquidem ex legitima & vera Clericorum vocatione pendeat Cleri & populi sanctitas & salus æterna, ne permittas intrare in sanctuarium tuum & in ovile ovium vocatos à carne & sanguine, mercenarios, latrones, & lupos rapaces, sed solum dignos & fideles à te missos & electos, quique sic à te vocati & electi fiducialiter dicere possint: *Domini est assumptio nostra, & sancti Israel regis nostri:* hoc nostrum, hoc omnium piorum est votum, cui fave, & cœlitus adspira,

ARTICULUS III.

Prohatio ante Ordines.

Quid sunt Sacerdotes? audi divina oracula, Patrumque monumenta. Sacerdotes sunt ministri Christi, dispensatores mysteriorum Dei, illius adjutores & Redemptoris coadjutores, duces & rectores gregis illius, mediatores inter Deum & populum, fidei lumina & columnæ, janua civitatis æternæ, lux mundi, sal terræ, forma gregis, Angelici homines, minores quidem Deo, sed homine majores: in hanc divinam sortem vocati sunt, huc spectant munera eorum, &c. O quàm magnam in se continet dignitatem formidabile & admirabile Sacerdotium! *S. Ephr.* Ingens hæc Angelica, imò Divina est dignitas. *S. Dionys.* Non mortalís quisquam, non Angelus, non Archangelus, non alia quævis creatura, sed ipse Paraclitus ordinem hujusmodi disposuit. *S. Chrys.* Excedit intellectum, & orationem donum altitudinis dignitatis Sacerdotium; & sicut arbitror, hoc est quod Paulus quasi in stuporem mentis actus innuit, exclamans: ò altitudo! *S. Ephr.*

Sed heu! quot onera humeris Angelicis formidanda! *Trid. Ses. 6. de Ref. c. 1.*

Ergo necessaria est prævia consideratio ob sublimitatem status; necessaria ob periculum infelicis exitus, aut apostasiæ: ergo longa requiritur probatio, id est, consideratio diuturna, & exactissima discussio; illa requiritur ob excellentiam status: requiritur longa, ne detrimentum patiantur populi; longa, ne scandalum patiantur Clericus; longa, ne indignus ordinetur, aut ordinatus deficiat: ergo requiritur probata & firma virtus; illud exigit ordinatio divina, illud postulat perfectio in Cleri statu requisita, illud requirit periculum casus & damnationis æternæ.

Sed heu! obstupescite cæli super hoc! Curritur passim ad sacros ordines, & reverenda ipsis quoque spiritibus Angelicis ministeria homines apprehendunt sine reverentia, sine consideratione. *S. Ber.* Ecquid? Ipsi sutores, sartores, & fabri, &c. non assumuntur ad infimum officium, nisi prævia & longa probatione; & nunc multi, interdum inhabiles & indigni, vitii adhuc fœdati, & satanæ dolis decepti, ad magnam & multam, ad immensam & infinitam ipsius Sacerdo-

tii dignitatem, absque vel minima meditatione anhelant & assumuntur. O quàm præsumptuosa temeritas! Ille præponitur ovili Dominico, qui nescit adhuc dominari spiritui suo. *Nicolaus Papa.* Stupenda inordinatio!

Heu! quot detrimenta & scandala oriuntur ex hac stupenda & miserabili inconsideratione? Reverà quot Clerici ante ætatem maturitatis, ante tempus examinis, ante meritum laboris, ante experientiam disciplinæ Sacerdotalem honorem adepti, in ira Dei assumuntur, & in ruinam populorum, suique perditionem ad regale Sacerdotium exaltantur? O cæci promoventes! O infelices promoti! O miserabiles populi, quibus Deus in furore suo suscitavit pastores qui derelicta non visitant, dispersum non quærunt, contritum non sanant, & qui quod stat non enutriunt & carnes pinguium comedunt! *Zacar. 11. v. 16.* Quis medebitur vobis? Nonne facti estis laqueus ruinæ super omnes vias Domini, & insania in domo ejus? *Ose. 9. v. 8.*

Obsecramus vos, novellæ plantationes Dei, vos qui ad Sacerdotium anhelantes nondum exercitatos habetis sensus ad

discretionem boni & mali, nolite sequi cordis vestri iudicium, nec abundare in sensu vestro, ne adhuc neophyti in superbiam vestram & in laqueum diaboli incidatis. Cavete ne precibus, adulatione, obsequio, favore, & importunitate ordines intempestivè & nondum probati extorqueatis. Nescitis sæpissimè quid petatis. Videte prius vocationem vestram. Probate seria & longa consideratione quæ sit voluntas Dei beneplacens & perfecta; considerate utrum spiritum Christi habeatis; qui enim spiritum ejus non habet, hic non est ejus. Attendite quomodo puli avium, si ante pennarum perfectionem volare appetant, unde ire in alta cupiunt, inde in ima merguntur. *S. Greg.* Sic & vos, si pinnaculum templi, adhuc debiles, ascendere præsumatis, præcipiti & sædo casu in profundum barathrum ruituri estis.

Imitemini hos structores qui turrim ædificare volentes, prius sedentes computant sumptus qui necessarii sunt ad perficiendum, ne posteaquàm posuerint fundamentum, &c. *Luc. 14. v. 28.*

Utinam magis turrim inchoaturi, sedentes computetis, ne fortè sumptus non

habeatis ad perficiendum: utinam vos qui continere non valetis, perfectionem temerariè profiteri, aut cœlibatui dare nomina vereamini! Sumptuosa siquidem turris est, & verbum grande quod non omnes capere possunt. *S. Ber. Præcavete hanc formidolosam Domini sententiam: Bonum erat ei si natus non fuisset. Matth. 26. v. 24.*

Pensent & iterùm pensent Episcopi, altè meditentur illud Apostoli: *nemini citò manus imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. 1. Tim. cap. 5. v. 22.* Quid est illud *citò*? Non ex prima probatione, nec secunda, nec tertia, sed ubi consideratio diuturna præcessit, tunc imponant manus, neque enim ea res periculo caret. *Eorum quæ injustè consecratus peccaverit, illi quoque pœnam dabunt, qui initium dederunt, etiam præcedentium delictorum. S. Chrys.*

Meminerint & non obliviscantur peccata quæ Episcopus instante morte & ante tribunal Christi acerbiùs cruciant, & quæ difficiliùs remittuntur, esse ea quæ ex imprudenti & temeraria manu impositione proveniunt. *Prat. spirit. à 7. gener. citatum. O Abyssus!*

Utinam ergo Apostolorum exemplis

edocti, quanta cura ac delectu manus impositionem fieri oporteat. *Conc. Colon.* sedulo satagant, ut non singulos ad ordines assumant, sed dignos dumtaxat, & quorum probata virtus senectus sit. *Trid. Ses. 23. de Ref. c. 12.* & ut nullum ordinent, qui suo iudicio non sit utilis aut necessarius Ecclesiis suis. *Ibid. cap. 16.* Satius enim est maxime in ordinatione Sacerdotum, paucos bonos quam multos malos habere Ministros. *Conc. Later. 4.* Multiplicarent quidem gentem, sed heu! non magnificarent lætitiā; multiplicarent potius tanta mala quæ sentimus, & quæ per ostium impositionis manuum intrarunt, & quotidie in Ecclesiam Dei agminatim irrepunt. *Conc. Colon.*

Domine Jesu, qui ministros irreprehensibiles, & pastores juxta cor tuum exigis & suscitari jubes, emitte spiritum tuum super Episcopos tuos, quos ille posuit regere Ecclesiam tuam, quam acquisivisti sanguine tuo, & renovabis faciem terræ.

CAPUT SECUNDUM.

Finis status Clericalis.

ARTICULUS I.

Sanctitas.

Quis dubitet an Clerici, & præsertim Sacerdotes, utpotè ministri Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, ejusque Angeli, conversatione & sermone Dei populo præesse debeant, & indui sanctitatem eximiam? Quis hoc neget? *Trid. Ses. 14. de Ref. in proæmio.* An illud prolixiori probatione indiget? Nonne sufficit ut memores sint ejus quod scriptum est; *Sancti estote, quia ego Sanctus sum?* *Lev. 19.* Et istius; *Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos?* *Exod. 19.* Hoc omnes sciunt, hoc singuli fatentur.

Sed heu! Plures sunt Sacerdotes nomine, pauci opere: *S. Chrys.* Multiplicatur quidem gens, sed non magnificatur lætitiā: multiplicantur monstruosa peccata, scandala, & ruinæ populorum: vox quidem, vox Jacob est, sed manus manus sunt

edocti, quanta cura ac delectu manus impositionem fieri oporteat. *Conc. Colon. secundulo satagant, ut non singulos ad ordines assumant, sed dignos dumtaxat, & quorum probata virtus senectus sit.* Trid. Ses. 23. de Ref. c. 12. & ut nullum ordinent, qui suo iudicio non sit utilis aut necessarius Ecclesiis suis. Ibid. cap. 16. Satius enim est maxime in ordinatione Sacerdotum, paucos bonos quam multos malos habere Ministros. *Conc. Later. 4.* Multiplicarent quidem gentem, sed heu! non magnificarent lætitiā; multiplicarent potius tanta mala quæ sentimus, & quæ per ostium impositionis manuum intrarunt, & quotidie in Ecclesiam Dei agminatim irrepunt. *Conc. Colon.*

Domine Jesu, qui ministros irreprehensibiles, & pastores juxta cor tuum exigis & suscitari jubes, emitte spiritum tuum super Episcopos tuos, quos ille posuit regere Ecclesiam tuam, quam acquisivisti sanguine tuo, & renovabis faciem terræ.

CAPUT SECUNDUM.

Finis status Clericalis.

ARTICULUS I.

Sanctitas.

Quis dubitet an Clerici, & præsertim Sacerdotes, utpotè ministri Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, ejusque Angeli, conversatione & sermone Dei populo præesse debeant, & indui sanctitatem eximiam? Quis hoc neget? *Trid. Ses. 14. de Ref. in proæmio.* An illud prolixiori probatione indiget? Nonne sufficit ut memores sint ejus quod scriptum est; *Sancti estote, quia ego Sanctus sum?* Lev. 19. Et istius; *Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos?* Exod. 19. Hoc omnes sciunt, hoc singuli fatentur.

Sed heu! Plures sunt Sacerdotes nomine, pauci opere: *S. Chrys.* Multiplicatur quidem gens, sed non magnificatur lætitiā: multiplicantur monstruosa peccata, scandala, & ruinæ populorum: vox quidem, vox Jacob est, sed manus manus sunt

Esau. Væ his filiis iræ! Nonne bonum erat eis si in sanctuarium numquam intrassent, & si nati non fuissent? Aut saltem, nonne melius fuisset illis fodere aut mendicare? *S. Bern.* Honor sublimis, & vita deformis, deifica professio, & illicita actio. *S. Ambr.* Undè hæc monstra, quibus hodiè dilaniatur Ecclesia, & Domini sabaoth demolitur vinea?

Tu verò, charissime Frater, cùm sis in honore, intellige ne fias similis jumentis insipientibus; scias non sufficere quòd vocatus fueris. Certè Saül electus fuerat à Domino & vocatus ad regnum, ab illo unctus. Nadab quoque & Abiu designati fuere & vocati à Domino ad Sacerdotium. Judas etiam ad Apostolatam & Sacerdotium à Christo vocatus est; sed tantæ vocationis & dignitatis immemores, respicientes retrò, claudicantes in duas partes, in vitia detracti, è cælo in profundum abyssi detracti sunt. Nonne & tu huic sæculo te post consecrationem conformans, & te vitiiis post vocationem implicans, divino ingratus beneficio, ex illis esses? Nonne in eadem post mortem fores damnatione? Profectò: Dominus locutus est: *Sicut patres tui, ita & tu.*

Hoc barathrum effugere non contendas? O stulte! verè non est timor Dei ante oculos tuos: intellectum det tibi idem qui te vocavit Deus.

Respice, charissime in Christo Frater, aperi oculos tuos ut videas tibi imminens periculum. Si nondum deliqueris, noli negligere gratiam qua in te est, qua data est tibi cum impositione manuum Presbyterii. Si verò excideris, admonemus te cum Apostolo, ut eandem resuscites gratiam, hanc sacro fervoris igne suscitatum, ne postea sinas conversatione mundana, pulvere terreno, cinere desidæ obduci, tepescere, & extingui. At sicut ignis ligno & flabello eget, ut suscitetur & nutriatur, ita & gratia cælestis novis alitur desideriis; postea vigilantia animi, piis & jugibus conatibus, ferventibus precibus renovatur, incrementumque accipit ejus flamma.

Non te tædeat, Frater, magna incipere, & inchoata tenere: perseverantia informat merita, coronat bona proposita, remunerat currentem, ducit ad bravium & portum. Hac est qua laureantur martyres, qua Virgines coronantur, qua Sacerdotes sublimantur. *S. Bern.*

Quò autem te ferventiùs ad dignè ambulandum ea qua vocatus es vocatione excites, sæpè cum D. Bernardo dicito tibi: *ad quid venisti?* Si hic tuæ vocationis scopus animo tuo altè adhæreat, quo fervore rogabis Dominum ut per gratiam suam effloreat super te sanctificatio? Qua alacritate per angustam portam intrare contendes? Qua animi fortitudine viam quæ ducit ad vitam constanter sequeris? Vis ne ad id acrius calcar? pone tibi ob oculos S. Franciscum Salesium, S. Carolum Borromæum, & alios, & dicito tibi: *Non potero quod isti?* Eodem insignitus caractere, eidem Domino serviens, ad eandem sanctitatem & gloriam vocatus, cur non amulor eorum charismata meliora? *Usquequò in duas parres ignavus claudicabo?* *Ubi piger volens & nolens tandem parebo?* Si hæc & alia te ad fervorem & ad sanctitatem non inflamment, te ipse, quæsumus, desinias. Infelix! nonne vides abyssum os suum aperientem, ut deglutiat te?

ARTICULUS II.

Progressus in virtute.

Quem ob finem, ò Clerice, plantatus es in domo Domini, & stas in atriis Dei tui? Nonne ut floreas & germines sicut liliùm, multipliceris sicut cedrus Libani? Verùm numquid potes huic studere fini, nisi sitiens justitiam, contendas ire de virtute in virtutem, crescere de die in diem per omnia in illo, qui est caput Christus, & proficere sapientia & gratia coram Deo & hominibus? Si huic progressui non adhæseris fortiter, quid accidet tibi? Heu! regredieris profectò, quia non progredi regredi est. *S. Ber.* & interdum de abisso ad abyssum ruere: nonne illud experientia constat?

Verùm dic, amabimus, benevole Lector, undè oritur illud quod sentis rerum divinarum fastidium? undè profluunt tot in tuo intellectu tenebræ? undè tanta in corde tuo duritia? unde illud sædè cadendi, & non emergendi imminens periculum? Undè? Nonne ex negligentia in virtute proficiendi? Nonne ex contemptu perfectionis tuo sublimi statui

adedò congruã? Nonne ex abusu tot ad-
 miniculorum ad juges progressus adedò ap-
 torum? Non vis ergò proficere? Non vis
 deficere? O stulte! Hæc est tua mens,
 tuumque propositum? Nescis quid loque-
 ris. Quare? *Quia hoc vis quod esse non po-
 test; quid enim stat in hoc saculo? Certè
 de homine specialiter dictum est, Job. 14.
 fugit velut umbra, & numquam in eodem
 statu permanet. S. Bernardus. Undè eve-
 niat necesse est ut sis aut omninò frigi-
 dus, aut omninò calidus; aut omninò ma-
 lus, aut omninò bonus; vel saltem ut ju-
 giter contendas melior fieri: inter utrum-
 que diù consistere impossibile est. S. Doroth.*
 Ecce tibi ante te vita & mors; quodcum-
 que volueris, dabitur tibi.

Iterùm dicimus, iterùm & tu atten-
 de: non vis progredi? & quod pericu-
 losius est, modica spernis; tandem cer-
 tè decides, non quidem statim (nemo
 enim fit repentè malus) sed paulatim,
 dicit Dominus; & quod pejus est, inopi-
 nans, & hujus lapsus mortisque secundæ
 inscius. Horrenda catastrophe! Sed heu!
 quid in Clero frequentius! Nonne tuam
 ipse sententiam legis? Hanc à te avertere
 non satagas? O socordiam tuam!

Væ tibi, charissime Frater, si ad hæc
 lecta non emolietur cor tuum! Væ tibi,
 si scientiam salutis & proficiendi viam
 callens, & hanc alios docens, si panem
 Angelorum manducans, & de plenitudine
 Christi accipiens, non muteris in alium
 virum, in virum perfectum; fias è con-
 tra ipsis Laïcis deterior & damnabilior!
 Dic age, quæ tua mens? Ut quid sanc-
 torum terram occupas? Vide, vide quo-
 modo, te hortante, surgunt indocti &
 rapiunt cælum; tu verò cum scientiis &
 doctrinis tuis carne volutaris & sangui-
 ne: pro pudor! Ecquando incipies mise-
 reri animæ tuæ, placens Deo? Nunc inci-
 pias necesse est; est periculum in mora:
 incipe nunc, iterùm monemus: væ tibi si
 stimulante gratia differas de die in diem!

Quapropter noli negligere gratiam quæ
 data est tibi: si sanctus sis, modis om-
 nibus eficias ut sanctificeris adhuc; ar-
 duum quidem est opus, sed confortare:
 ecce adest tibi Deus, auxiliator fortis;
 exere vires, tantum proficies, quantum
 tibi vim intuleris; ipse Deus admirabiles
 ascensiones disponet in corde tuo.

Verùm time, & iterùm time ne ejus
 gratiam ad perfectiora vocantis, in va-

cum recipiens, & voluntatem ejus cognoscens & non faciens, multis in hoc sæculo & in altero vapulaveris; nonne ipsi Laici surgent in judicio condemnantes te? proh dolor!

ARTICULUS III.

Imitatio Christi, & intima cum illo unio.

Quos Deus præcivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui. Ego sum via, veritas, & vita, inquit Magister bonus; exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Hæc & alia innumera testimonia omnibus Christianis insinuantur, ut inspiciant, & fideliter faciant secundum exemplar quod cunctis in monte monstratum est, donec Christus formetur in eis, & ut illum sequentes, non ambulent in tenebris, habeant verò lumen vitæ, & in æternum conglorificentur.

Sed quantum magis Sacerdotes, qui, ut loquitur S. Cyrillus, sunt Christi figura expressaque forma, debent esse bonus odor Christi, & in omnibus sentire in se quod & in Christo Jesu? Si omnis

qui dicit se in Christo manere, debet, sicut ille ambulavit, ipse ambulare, quantum magis qui pro eo munere se dicunt, qui pro eo legatione funguntur, qui ei ministrant, qui eum sequuntur? Si aliter fecerint, nonne inexcusabiles sunt? S. Ber. Et verò an non sciunt & sæpè legunt hæc imitationis Christi incitamenta, nimirum: *Qui mihi ministrat, me sequatur: volo Pater ut ubi ego sum, illic sit & Minister meus?* &c. Non est ergo diutiùs probandum Clericos præcipuè imitari debere Christum, cujus personam gerunt. Sed videamus utrum reverà Christum induant.

Aperiamus ergo, charissime Frater, librum vitæ, scilicet vitam Domini Jesu; accede, fiducialiter nobiscum age.

Ipse Dominus Jesus, Filius Dei exinanivit semetipsum; & tu, charissime Frater, qui non est tui, sed Christi, alium in omnibus sapis & superbis: quid respondes?

Ille numquàm fecit suam voluntatem, sed Patris; tu verò voluntatis propriae abnegationis, adeò commendatæ, ipsum nomen ignoras: nonne hoc verum est? Ille oblatus quia ipse voluit, obediens fuit usque ad mortem: nonne tu Præpo-

sitis tuis, & Ecclesiasticis sanctionibus, ac Ecclesiæ decretis in rebus facillimis obedire renuis? Respondeat cor tuum.

Ille, cùm dives esset, adèd propter nos egenus factus est, ut non habuerit ubi caput reclinaret; tu verò, similis Judæ, loculis & divitiis inhias, vanitatem in suppellectili, in vestitu, & in reliquo vitæ genere petulanter ostentas: quid tua tibi hîc objicit conscientia?

Ille jejunavit, esuriit, & sitiivit per vitam, felle & aceto, instante morte, potatus est; tu verò helluo & ciborum gurges, crapulam interdùm ructas, ventri tuo tanquàm Deo effrænate servis; hoc plerique vident, hoc testantur & rident. Ille adèd passus est, relinquens tibi exemplum, ut verè dictus sit vir dolorum; tu verò vel minimam Christi mortificationem in corpore tuo circumferre recusas; quinimò corpus tuum omnibus voluptatum illecebris ac deliciis satiare ac farcire studiosiùs satagis. Nonne loquela tua, ipsaque opera te manifestum faciunt? Ecquando te ministrum Christi pudebit esse, sub capite spinato, & vulneribus à planta pedis usque ad ver-

ticem sauciato, delicatum membrum?

Ille non suam, sed Patris gloriam indefessus quæsit; tu verò, inanis gloriæ cupidus, teipsum, non illum prædicas, ejusque verbum præ timore adulteras. Nonne ex abundantia tumidi cordis os tuum loquitur?

Ille in omnibus fuit mitis corde tanquàm ovis, tu verò, quamvis infirmitate circumdatus, non vis compati & condolere his qui ignorant & errant; levi de causa irasceris & peccas. Undè hoc monstrum Laïcis ipsis odibile?

Ille proficiens ætate, proficiebat gratia & sapientia coram Deo & hominibus; nonne tu in dies deterior fis, & petra scandali? statue te contra faciem tuam, & narra, si quid habes, ut justificeris; quin potius obmutesce & confusione confundaris.

Ille, quamvis ad Evangelizandum pauperibus missus sit, vitæ tamen absconditæ per triginta annos adhæsît; tu autem adhuc infans aut vix neophytus ad exteriora effusus, sine virtute & experientia teipsum manifestas mundo, splendidas dignitates, ac honorificas cathedras maturiùs ambis; nonne hæc est febris tua?

Ille tandem, ut cætera omittamus, zelo zelatus pro Domino Deo exercituum, & pro ovibus quæ perierant, prædicavit incessanter regnum Dei: quinimò laboribus ac fatigationibus exhaustus, animam suam posuit pro iisdem ovibus; tu verò in idem ministerium missus propter eos qui hæreditatem capiunt salutis, quamvis ubique videas prævaricantes, non tabescis; eos siccis oculis & frigidissimo corde in infernum trahi sinis, nec eos liberare properas: nonne hæc est vera tui imago? Dominus locutus est: *mensis quidem multas; operarii autem pauci.*

O præclarum Christi, cujus vices geris, imitorem! Verius loquamur: ò monstruosam magistrum inter & ministrum contradictionem! Nonne reprehendit te cor tuum, charissime Frater? Quid respondes, membrum putre & jam jam resecandum? Usquequò te discipulum dederem patieretur Dominus Jesus?

Sed dic, amabimus, quonam ausu, ò mendax, dicis te diligere Dominum Jesum, & te in illo manere, interea dum renuis ambulare sicut ille ambulavit? Qua fronte ejus imagini adeò dissimilis, huic autem sæculo adeò confor-

mis, te prædestinandum fore speras? Erras; nam si fideli imitatione & intima cum illo unione manere, nec illi tamquam membra capiti, & sicut palmites viti, per vitam uniri nolis, nonne post mortem audies & senties hanc formidabilem separationem: *discede à me maledicte in ignem æternum?*

Erubescere, charissime Frater, erubescere; vide quomodò aulici se in omnibus Principi conformant, & sæculi amatores fatuis sæculi vanitatibus, ut hominibus placeant, & ut miserè ipsi pereant. Incipe ex nunc esse minister Christi, non solum caractere, habitu, verbo & ministerio tenus, sed opere & veritate; adeò expressè indue Dominum Jesum Christum, ut sive vivens, sive moriens, illius sis, & ut in Domino gloriari habeas: *Vivo ego, jam non ego; vivit verò in me Christus.* Si manseris in illo, & ille in te, multum fructum cum tibi, tum aliis feres; tandem futurus es hæres Dei, cohæres autem Christi.

Vide nunc, vide quàm magna gloria sit sequi Dominum. Eccli. 23. v. 38.

CAPUT TERTIUM.

Impedimenta salutis aut sanctitatis Clericorum.

Illa precipua impedimenta sunt quodcumque peccatum, sed præsertim superbia, ambitio, avaritia, cura rerum secularium, luxuria, vita otiosa, amor sæculi, vita tepida, & spatiosa via, pravum exemplum, falsa conscientia, & difficultas conversionis. Hæc omnia impedimenta breviter hic perstringemus.

ARTICULUS I.

Quodcumque peccatum.

Omnis homo, qui est in immunditia, si accesserit ad ea qua consecrata sunt, peribit coram Domino. Lev. 22. v. 3. Nam peccata Sacerdotum sunt monstra, & quidem multò graviora peccatis Laicorum; sive quia scientes & volentes peccant, sive quia majoribus gratiæ donis locupletantur, sive quia in sublimiori statu collocantur, sive quia eorum peccata maximum populo afferunt detrimentum, & gravem Ecclesiæ præbent offensionem;

unde acerbiora merentur supplicia. Hoc omnis scriptura insinuat, hoc omnes sancti Patres proclamant, hoc ipsa ratio persuadet: quis ergo dubitet?

Ergo, charissime Frater, quasi à facie colubri fuge peccatum: fornicationem & omnem immunditiam, aut avaritiam, aut turpitudinem, aut stultiloquium, aut scurrilitatem nec nomines, sic ut decet sanctos. Absit ut in terra sanctorum iniqua geras. Numquid videres gloriam Domini? nequaquam. Nonne tamen, dilectus Dei, & in domo Dei, fecisti & adhuc facis scelera multa? Si res ita sit, qua fronte sic quotidie gloriaris: ego autem in innocentia mea ingressus sum, ego autem ambulavi in innocentia cordis mei, & in Ecclesiis benedicam te, Domine? Nonne mentita est iniquitas sibi? Nonne Deus exercituum, qui plantavit te, & te elegit ex omni carne, loquetur super te malum, emigrabit te de tabernaculo suo, & delebit nomen tuum de libro viventium? O miserum te, si hanc prompta & seria pœnitentia non prævenias ultionem! Satage ex nunc ita innocenter vivere, ut proportionè data, dicere possis cum Christo Jesu: *Quis ex*

vobis arguet me de peccato? Joan. 8. v. 46.

ARTICULUS II.

Superbia.

Lapsum omnium peccatorum superbia: quid mirum si odibilis sit coram Deo & hominibus? quid mirum, si dissipet Dominus ossa eorum qui hominibus placent? si non patiatur habitare eum in domo sua qui facit superbiam? Si projecit de caelo satanam, sicut fulgur, ad infernum, in profundum lacus, eum non amplius in caelo assumpturus? quid mirum, si dominantes in Cleris, & inani scientia inflatos & tumidos tradiderit Deus in pestiferos errores, in desideria cordis eorum, in immunditiam, in passiones ignominiae, & in reprobum sensum? Quid mirum si dederit eos contemptibiles omnibus populis; si tandem humiliaverit eos usque ad inferni novissima?

Time, charissime Frater, qui altum sapis, time ne haec omnia eveniat super te. Videmus in te contradictionem. Hic saepe dicis: *elegi abjectus esse in Domo Dei mei*: ibi avidus cupis ab hominibus videri, ubique superbia tua ascendit semper, in

corde & corde loqueris. Numquid Deus irridetur? nonne vult ut sis humilis corde, & non labiis tantum?

Memineris te esse ministrum Christi Jesu, qui exinanivit semetipsum: quidni ergo corde & animo abhorreas ab omni specie superbiae, praesumptionis, & vanitatis? Quidni satagas magnis tuis fletibus & laboribus hanc tibi conciliare humilitatem quam semper respexit Deus, & ex qua ipsam Dei Matrem beatam dicent omnes generationes? *Vide in meditationibus de humilitate hanc superbiam fusiùs & acriùs profligatam.*

ARTICULUS III.

Ambitio.

Honores sunt onera & frequens animae perdendae periculum, affirmant gravissimi sancti Patres. Hinc fit ut doctissimi viri, utpotè fide viventes, & honorum pericula agnoscentes, fugerent trepidi, & in speluncis laterent, ne dignitates Ecclesiasticas suscipere cogentur. Moyses jam electus in ducem populi, Jeremias etiam vocatus à Domino ut populum rebellem erudiat, humiliter se excusant.

Ipse Dominus Jesus cum cognovisset qui venturi essent ut raperent eum & facerent eum regem, fugit iterum in montem ipse solus.

Nunc tamen heu! homines cupidi, elati, seipos, non Deum & animas amantes, ac propria imbecillitati & inidoneitati parum consulentes, ambiunt fædè, & mendicant turmatim beneficia & honores; susceptum verò curæ Pastoralis officium ministrare dignè tantò magis nequeunt, quantò ad hujus humilitatis magisterium ex sola elatione pervenerunt. *S. Greg.* Væ illis! emoti sicut ebrius, ascenderunt usque ad cælos, & tandem ejecti & confusi descendunt usque ad abyssos. Quot enim paupertas ad cælum promovet, tot cum dignitatibus suis infernus absorbet. *Pet. Bles.* O gens absque consilio & sine prudentia! O ambitio! pestis generalis! O ambitio ambientium crux, quomodo omnes torquens, omnibus places? *S. Ber.* Servum Dei oportet non litigare, inquit Apostolus. Attamen quot sunt Clerici, qui, videntibus & dolentibus Laïcis, lites ad multos annos protrahunt, ut sibi beneficium pinguius parant, vel potius ut sibi gravius imponant?

Undè hæc bella, & hæc in eis lites? nonne hinc, ex concupiscentiis eorum! *Jac.* 4. v. 1.

Sed tandem quot sunt inter hos cupidos elatosque Clericos, qui nunc in inferno positi, aut fodisse, aut panem ostiatim mendicasse mallent, quàm ad beneficiorum & honorum culmina ascendisse, atque ita animam suam securius salvasse? Et verò, quid eis profuit honorum jactantia?

Quantò sapientiùs egit B. Gaudefredus Cœnobii Claravalensis Prior, qui ut Episcopatum Tornacensem acceptaret, nullis potuit unquam precibus aut importunitatibus induci, & qui post mortem cuidam Religioso ejusdem Cœnobii apprensus, dixit: *Salvus sum, mihi feliciter cessit fuga Episcopatus; si enim fuisset de numero Episcoporum, fuisset de numero damnatorum: Ita mihi Sancta Trinitas revelavit.* Undè verum est istud: *durissimum judicium his qui prasunt, fiet.* Sap. 6. vers. 6

Similiter & tu, charissime Frater, si sapis, novissima hæc maturius provide; hinc disces nolle dominari, ut non dominetur tui omnis iniquitas. *S. Ber.* In-

hæreant animo hæc Christi Domini verba: *Quicumque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister; & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester minister.* His & aliis altè in animo defixis, ne te immitas in populum, & non alligabis duplicia peccata. *Ecl. 7. v. 7. & 8.* Elonga verò fugiens: ama nesciri; tutius enim est latere, & fumare sub modio, quam ascenderè super candelabrum. *Petr. Bles.* Iterùm suademus ut maneat in solitudine; ibi expecta eum qui te salvum faciet à pusillanimitate spiritus & tempestate: ibi multiplica, sicut palma, dies tuos: *in hoc nidulo tuo quietus morere. Job. 29. v. 18.* aut saltem recumbe, & sta firmus in novissimo loco, donec Dominus, Superiorum ministerio, tibi dicat invito: *Ascende superius, meam facturum voluntatem; ne timeas, ego tecum sum, ut sis Pastor juxta cor meum, & ut teipsum saluum facias, & eos qui te audient.*

Quinimò cùm periculosum sit Sanctuarium Dei hæreditate possidere, & longè periculosius donum Dei possidere, pecunia scilicet, vel munere à manu, vel munere à lingua, vel munere ab obsequio, & cùm Ecclesiasticus Ordo

pervertatur quandò unus plurium officia occupat Clericorum, ut loquitur *Trid. sess. 24. c. 17.* cave ne ambitione hæreditaria avidus sis possidendorum beneficiorum, & eadem ambitione resignandi parenti beneficium tuum. Pluralitas beneficiorum certum continet animarum periculum. *Conc. Later. 3.* & resignatio efficit aliquoties resignatorem reum peccatorum alienorum; caro & sanguis sæpissimè revelat has resignationes, & non Pater cœlestis. Cave ne nimium innitaris dispensationi, vel ad possidendum hæreditate Sanctuarium, vel ad plura possidenda beneficia, vel ad resignandum indigno parenti beneficium tuum; si enim hæc dispensatio obreptitia sit, vel subreptitia, non mentiris hominibus, sed Deo, & in verticem tuam iniquitas descendet tua. Posses ire in infernum sine licentia; certè nunc ibis cum dispensatione. *Alb. Mag.*

Quot collatores beneficiorum ululant, & præ angustia gemunt in inferno, quia hominibus placere volentes, & non Deo, quique carni aut sanguini acquiescentes, indignos dignis prætulerunt? Nonne ovium sanguinem de ipsorum manu re-

quisivit Deus? Hoc nos quidem breviter obiterque perstringimus; sed ululatus iniquorum collatorum æternus erit. Sempiternus pariter erit luctus horum latronum, qui in ovile intrarunt non per ostium, sed aliundè, ut mactent & perdant. Hoc in speculo inspicere te, benevole lector.

ARTICULUS IV.

Avaritia.

Quid avaro scelestius? nihil. *Eccli. 10. v. 9.* Cupiditas enim est radix omnium malorum, quam quidam appetentes, erraverunt à fide, inseruerunt se multis doloribus, incederunt in tentationem, & in laqueum diaboli, ac sepulti sunt in inferno, sicut Judæ avaro, & inde proditori miserè accidit.

Quot heu! sunt Clerici qui in Sanctuarium Dei præ avaritia intrarunt; qui vel sacras functiones non obeunt, nisi turpis lucri gratia; qui mammonæ serviunt, non Deo; qui avaritiæ adeò tenaciter student & adhærent, ut ad beneficia & primatus anhelent insipientes, & se negotiis sæcularibus fœdè impli-

cent? Quot sunt qui quamvis divites, paupertatem tamen ubique insimulantes, debita inclementer exigunt, necessaria ad victum & vestitum, tum sibi, tum egenis inhumani recusant; miserè vivunt, ac sui pauperumque sunt veluti necatores? Quo fine? quò? ut congregent, & congregata servent. Verius loquamur: ut thesaurizent sibi iram Dei. Sed tandem mortui, inveniuntur (cunctis stupentibus simul & execrantibus) viri divitiarum, quibus conglutinatum fuit semper & est cor eorum: moriuntur pleni divitiarum, sed pleniores maledictionum. Hi thesauri, quos inhiantes paraverunt, cujus tandem sunt? latronum; quod enim non capit Christus, rapit fiscus. *S. Aug.* Verùm quò devenerunt hi insatiabiles corde? Avaro Judæ firmiter adherentes, in eadem cum illo fuerunt damnatione; hinc, post mortem, cum illo, & divite in inferno sepulti sunt. Deploranda sors!

Quid times, charissime Frater, si hanc idololatriam & hanc desolationem usque ad consummationem & finem perseveraturam, non timeas? Hanc ergo cupiditatem, quæ est idolorum servitus, ex corde tuo eradicare coneris; ne hæc ora-

tio, quam quotidie effundis, scilicet: *inclina cor meum Deus in testimonia tua, & non in avaritiam*, fiat tibi in peccatum. Habens alimenta, & quibus tegaris, his contentus sis; *quod his abundantius est, a malo est.* Matth. 5. v. 37. Quid intulisti in hunc mundum? nihil. Quid sumes cum interieris? nihil. Nudus ingressus es, nudus egredieris. Iterum dicimus, non descendit tecum divitiarum tuarum, eas alienis relinques, sola opera tua sequentur te. Verum, quod ibit anima tua? tu videris. Ubi thesaurus tuus nunc est, ibi & cor tuum forsitan in æternum erit: quia pecunia tua, nisi respiscas, erit tecum in æternam perditionem.

O servum mammonæ! nonne te pudet fidelibus prædicare ne sint solliciti in crastinum, dum tu pecuniarum igne exardescens, numquam dicis: *Sufficit, sufficit*; sed dicis semper cum sanguisugæ infernalis filia: *Affer, affer?* Tu, qui ob inopiarum timorem, justitiam & cælum deseris? tu qui propter avaritiam cunctis notam, factus es petra scandali, opprobrium hominum, & abjectio plebis?

O miserum te! si recogitans vias tuas, non convertas pedes tuos in paupertatem

tem Christi Jesu, cujus minister es, aut saltem in paupertatem spiritus & cordis, in subsidium pauperum, & indè in viam pacis & in requiem animæ tuæ! Nos verò suademus tibi: sic transeas per bona temporalia ut non amittas æterna. Quidni & tu contendes?

ARTICULUS V.

Cura rerum secularium, & negotiatio.

Nemo militans Deo, implicat se negotiis sæcularibus, ut placeat ei, cui se probabit. Quapropter *non erit ultra mercator in domo Domini.* Zachar. 14. v. 21.

Quid est cur, charissime Frater, facis domum Patris tui domum negotiationis? Numquid mittens manum ad aratrum, & respiciens retrò, aptus eris regno Dei, orationi, & ministerio tuo humeris Angelicis formidando? Quoniam ausu monere poteris laicos ne solliciti sint in crastinum, si tu ipse, videntibus illis, turpium occupationes lucrorum appetas, & sæcularium domos discurrens, litigiosorum & procuratorum personam geras? Quamvis veritatem dixeris eis,

credent ne tibi? Dic, amabimus, operarii iniquitatis, an expectas dum Dominus iterum faciat flagellum de funiculis, & ejiciat te de templo sancto suo? Quid ergo turbaris erga plurima? te à Divinis imprudens avertis, scandalum, præbes, & vituperari sinis ministerium tuum.

Abdica tandem, Nazaræ, sæcularia negotia; repudia procurationes & lites, ut his omnibus impedimentis sepositis, lectioni, orationi, tuoque ministerio ferventiùs & fructuosius instes. Ne commiseris ut quis è vita discedens, te ad tutelam, curas, & sollicitudines vocet. Ad sublimiora jam vocatus es: quære primum regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia, quæ vilibus occupationibus aucuparis anxius, copiosè adjicientur tibi. Quinimò negotiatorem Clericum, & ex inope divitem, & ex ignobili gloriosum, quasi pestem fuge. *Conc. Calced.*

Si verò dives esse cupis, veras divitias ama; quapropter nobiliori & fecundiori negotiationi te des velimus. Negotiare ergo dum citò venit judex, cuilibet, prout gressit, redditurus; negotia-

re, dum tempus habes, pro anima tua, ut thesauros tibi in cælis thesaurizes; centuplum accipies, & vitam æternam possidebis. Felix negotiatio! Hinc fideles in odorem tuum currentes, discent perituras calcare divitias, aut saltem iis uti tanquam non utantur: discent negotiationibus non vacare, nisi propter infirmitatem & necessitatem, tanquam iis non vacent.

Si tamen necesse sit ut rerum tuarum satagas, cave ne iis cor apponas; facito semper ut inter hæc negotia, quibus te invitus & gemens in ipso tuo statu implicatum vides, ambules coram Domino, in cælum semper intentus, ita ut, dum secundum beneplacitum Christi satagis circà frequens ministerium sicut Martha, sedeas spiritu, ut Maria, secus pedes Domini, audiens verbum illius & orationi addictus. Omnis populus dicet: *Fiat, fiat.* Verum, si id non fiat, quid de te fiet?

ARTICULUS VI.

Luxuria.

Inter omnia Christianorum certamina,

asserit D. Augustinus, sola sunt castitatis prælia, ubi quotidiana pugna, ubi rara victoria. Undè subdit D. Greg. *hoc maxime vitio periclitatur genus humanum.* Sed quantò magis periclitantur Clerici illi, qui postquam castitatis votum emisserunt, splendè epulantur quotidè, somno, quieti, & otio indulgent torpidè, familiaritati & consortio mulierum assiduè & liberè nimis adhærent imprudentes, & sic carnis illecebris fomitem præbent, & colaphizanti angelo sathanæ dant locum? *vidi*, affirmat gemebundus D. Augustinus, *vidi cedros Libani turpiter corruisse, de quorum sanctitate, non magis, quàm Ambrosii & Hieronymi dubitasset.*

Quomodo ergo stabunt arundines, id est, infirmi & fragiles Clerici, mortificationis & pietatis nequidem speciem habentes? infausta præsumptio!

Væ illis Clericis, qui hoc fœtido vitio laborantes, quique ad Missæ celebrationem obligati, nec tamen ab illa præscandalo aut lucro abstinentes, à spiritu immundo se coinquinari & possideri sinunt!

Nonne sub peccato venundati, & des-

perantes, se tradunt impudiciæ, & in operationem immunditiæ omnis? Nonne frontem meretricis sibi facientes, & iudices in propria causa se constituentes, aggerant sacrilegia, induunt maledictionem sicut vestimentum, incidunt in laqueum diaboli, & in foveam æternam quam sibi fecerunt?

Tu verò, charissime Frater, si turpiter corrueris, reddi ad cor, & in te reversus, dic amabimus: quem fructum habes in illis in quibus nunc erubescere debes, & quorum finis est mors? Heu tibi! in croceis, & pane Angelorum enutritus, & de Deo saginatus, amplexatus es stercorea; factus es similis jumentis insipientibus, quibus non est intellectus. Proh pudor! Sed quantò vilior factus es, iterans post millia proposita pessimas vias tuas? Agnosce dignitatem tuam, & ne tardes exire ex hoc volutabro. Fac dignos prænitentiæ fructus, noli amplius peccare & hoc te sterquilinio iterum fœdare; ne quid deterius contingat tibi; & sicut hæcenus exhibuisti membra tua servire immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibe membra tua servire justitiæ ad sanctifi-

cationem. Si autem hoc vitio inquinatus non fueris, gratias age Deo qui dedit tibi victoriam per Jesum Christum. Attamen ne confidas in castitate præterita, ut monet S. Hieronymus, sed vigila, & omni cura custodi cor tuum. Otium, utpotè luxuriæ fomitem, fuge, & da operam ut diabolus te inveniat semper occupatum. *Idem.* Odi vel minimam luxuriæ speciem & illecebram; elimina illius vel levissimam ocasionem. *Qui amat periculum peribit in illo.* Eccl. 3. v. 27.

Sed præsertim in medio mulierum non commorari. De vestimentis procedit tinea, & à muliere iniquitas viri. Mulier laqueus est venatorum, & sagena cor ejus; vincula sunt manus illius. Adolescentiores viduas devita, monet Apostolus, simul & Virgines, quæ, quamvis sanctæ sint, non minùs sunt cavendæ. Quò sanctiores sunt, eò magis alligant, ait S. Aug. Quòd si cum illis absque necessitate, etiam prætextu devotionis familiariter converseris, tibi accidit ut, cum spiritu cæperis, carne tandem consummandus sis. Hoc dicunt tibi sua infelici experientia quidem majores tui, & quidem te multò doctiores & sanctio-

res. Quidni his exemplis edoctus, cautior eris? Ergo cum pauca quæ sunt ad salutem necessaria, allocutus fueris, statim advola. Nemini hac in parte des vel minimam offensionem; nam si mirabantur Apostoli quia cum muliere loquebatur Christus, nonne tu virginibus & viduis assuens, malæ suspicionis de te præbebis materiam, vitamque tuam sinistræ opinionis infamabis? Numquid patieris vituperari ministerium tuum?

Et quamvis senex sis, time. Attende quid de rege Salomone dicatur: *Cum jam esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur deos alienos.* Undè tu superbis? Undè de te præsumis? Nunquid es Davide sanctior, aut Salomone sapientior? *S. Hier.* Cogita & iterum cogita quòd libidinis tentatio fugiendo superetur. *S. Aug.* Ne assumas in ministerium tuum mulierem quæ annum quadragesimum quintum non attigerit. Hoc in omnium ferè dicecesum statutis prudenter edicitur. Quòd si illusionibus illusus & implexus, Præpositum tuum in hoc spernas, scito quia Deus non irridetur, & in verticem tuum descendet iniquitas & præsumptio tua. Quinimò, pan-

gas fœdus cum oculis tuis, ut ne cogites quidem de virgine; mors ascendit per fenestras. Sepi aures tuas spinis. Et quoniam nemo potest esse continens nisi dederit Deus, postula enixè continentiam. Verùm mortifica membra tua quæ sunt super terram; hoc enim genus dæmoniorum in nullo potest exire nisi in oratione & jejunio. Quamvis sacerdos sis, circumdatus es infirmitate, & ad malum ab adolescentia pronus. Nonne idipsum tibi experientia compertum est?

Tandem noli altum sapere, sed timens, humilia te in omnibus; Deus enim occultam superbiam punit aperta luxuria, asserit *D. Augustinus*. Et scriptum est: qui se exaltat, humiliabitur, & quidem usque ad passiones ignominia; at qui se humiliat, exaltabitur ante tribunal Agni immaculati. Elige.

ARTICULUS VII.

Vita otiosa.

Ego vos elegi ut eatis, & fructum afferatis. Quos alloquitur Dominus Jesus? Apostolos alloquitur, & eorum successores.

Verùm possunt ne fructum afferre, si

Apostolorum exemplo, non sint in vigiliis, in laboribus plurimis, & in fatigatione? Undè intelligere debent Clerici, se non ad propria commoda, sed ad Dei labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse. *Trid. sess. 25. de Ref. c. 1.* Sed heu! Quinam sunt hodiè qui in labore hominum non sunt, & qui cum hominibus non flagellantur, nisi Clerici? Hinc profluit illud quorundam dictum: *Quid est Sacerdotium, nisi otium?* Ipsi siquidem post recitatas cursim horas canonicas, & post celebratum perfunctoriè Missæ sacrificium stant tota die otiosi; ferè omnes, tum sibi, tum populis inutilis sunt; non est qui faciat bonum, non est usque ad unum; ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt; scriptum est enim: *omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Terribilis Sacerdotum exitus!

Præterea, multam malitiam docuit otiositas; undè fit verum istud: *Sicut populus, sic Sacerdos.* Quinimò, quid mirum si Clerici otio torpentes, fiant interdum ipsis laïcis deteriores? quod vidimus testamur.

Quousque tandem & tu, charissime Frater, marcebis ignavia? Nonne al laborem natus es, sicut avis ad volatum? Quomodo torpens otio, declinabis à malo, facies bonum, & ministerium tuum dignè implebis? Numquid speras te percepturum hanc immarcescibilem gloriæ coronam legitimè & constanter certantibus paratam? O illusoria & vana spes tua! Noli errare: quæ seminaveris, hæc & metes. Verius loquamur: nonne ut servus inutilis projiciendus es in tenebras exteriores? nonne tot ovium tibi commissarum, & tua ignavia perditarum, sanguis à te requirendus est? ita sanè. Væ tibi, si hodiè vocem Domini audiens, non festinaveris prædari, ac tempus, tuosque dies malos præteritos redimere, & laborare deinceps sicut bonus miles Christi! O quàm strictam rationem de tot diebus salutis perditis redditurus es! Hoc seriò cogita, ferventior hactenus sis, sæcularibus, imò & Clericis te ad inutilia vocantibus, sic cum Nehemia responde: *Opus grande ego facio, & non possum descendere, ne forte negligatur.* 2. Esdr. 6. v. 3. ne post vitam tuam inutilem, & tempus, instante

morte, petenti tibi acerbè dicatur: *Tempus non erit amplius; intra in diem aternitatis, & in illam noctem in qua nemo potest operari.* Terribilis, sed justa sententia Clericis otiosis imminens!

ARTICULUS VIII.

Amor sæculi.

Omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Si ergò, charissime Frater, spiritum extinguere & vocationem tuam præfocare nolis, si Dominum sine impedimento obsecrare, proficere in sapientia, & exhibere te in omnibus sicut Dei ministrum cupias, noli diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Numquid potes duobus dominis servire? Iterùm monemus, noli conformari huic sæculo, quod totum in maligno positum est. Observa fideliter ea quæ à sacris Conciliis de luxu, commensationibus, choreis, aleis, lusibus copiosè & salubriter sancita fuerunt, non obstantibus consuetudinibus. Trid. sess. 22. de ref. c. 1. *Modesta suppellectili & mensa, ac frugali victu non solum contentus sis verùm etiam in re-*

liquo vita genere ac tota tua domo, nihil appareat quod à sancto instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ se ferat. Idem sess. 25. de ref. c. 1.

Quapropter memineris diei illius, in qua egressus de Ægypto & de domo servitutis dixisti: Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei; tu es qui restitues hereditatem meam mihi. Quidni tibi sufficiat? Quid cum illo tibi deerit? Jam non es de hoc mundo; utere ergo mundo tamquam non utens, dimitte mortuos sepelire mortuos; quoties inter homines eris, minor homo redibis: de terra sunt, de terra loquantur; quid reverà narrant, nisi terrena, vana, curiosa, fabulationes, ne quid deterius dicamus? Ecquid mirum! ex abundantia cordis os loquitur. Meminisse debes, non aliundè Clericalis ordinis dignitatem fuisse gravius offensam, quam nimia laicorum familiaritate, & frequentiori cum illis convivio, ludo, & spectaculo. Conc. Aquil. Igitur, quàm maximum poteris chaos inter te & inter laicos firma, si eorum mores induere & ministerium tuum vituperari nolis.

Præterea cum sis Sacerdos secundum

ordinem Melchisedec, Nazaræus, & Domino consecratus, cave ne acquiescas carni aut sanguini, quinimò omnem affectum paternum, malorum seminarium in Ecclesia Dei extantem, penitèns depone. *Trid. sess. 25. de ref. c. 1.* Obliviscere domum patris tui, & vocationem tuam certiore facies. *Vide dicta in præparatione ad mortem. pag. 23.* Abstineas à venatione, saltem clamosa & frequenti. *Conc. passim. Esau erat venator quia peccator erat; & penitèns non invenimus in Scripturis sanctis aliquem sanctum venatorem. S. Hier.*

Attamen si adedò ardentè & crebrò venari cupias, cogita esse & aliam venationem Deo gratiore, & tibi utiliore. Sis ergò venator animarum, & quidem eodem zelo quo Christus Dominus voluit & constituit Apostolos fieri piscatores hominum. Hæc venatio non distrahit à divinis, nec pussillos scandalizat, sicut altera; sed te & ipsos ædificat. Quidni in hanc, post moderatas & sanctas animi recreationes, incumbas? ®

Tandem cætera omnia quæ in mundo sunt, totumque mundum, animæ tuæ infensissimum hostem, fastidire, contemnere, & usque ad mortem profligare

non desinas. Anhelent alii ad beneficia & Prælaturas; inhient insipientes corde ad divitias, ad delitias, & sæculi pompas, ad honores & favores; tu verò ad pauperiem & mortificationem, ad cruces & persecutiones, ad tui odium & abnegationem, ita ut, abdicatis & contemptis omnibus sæculi illecebris, possis tutò & liberè dicere: *Regnum meum non est de hoc mundo.*

O nimis felix, charissime Frater! si numquàm respexisses in vanitates & insanias falsas, si mundus tibi crucifixus fuisset, & tu mundo; si Dominum secutus fuisses, certè non ambulasses in tenebris, & millia peccatorum monstra evasisse. Usquequò ergò gravi corde diliges vanitatem, & quæres mendacium? Memineris istius, scilicet, *quicumque voluerit esse amicus hujus sæculi, inimicus Dei constituitur.* Et verò, quæ conventio Christi ad Belial? Quid tibi cum pompis diaboli, quibus in baptisate, & in sacra unctione renuntiasti, ut uni Deo adhæreres? Nonne tempus est fugiendi de medio Babylonis, ut te immaculatum ab hoc sæculo custodias, & salves animam tuam? Expectasne dùm du-

rus nuntius, tibi, instante morte, dicat: *Proficiscere de hoc mundo?*

ARTICULUS IX.

Vita tepida & spatiosa via.

Apostolus monet ut simus sollicitudine non pigri, spiritu ferventes, Domino servientes. Ipse Dominus, qui facit ministros suos sicut flammam ignis, præcipit ut Sacerdotes subjiciant ligna manè, per singulos dies, & alant perpetuum animi ardorem erga divina, zelumque gloriæ Dei, & salutis propriæ ac animarum, tanquàm ignem sacrum ad sacras actiones necessarium.

Sed heu! quamvis Sacerdotum status fervoris, & observantioris vitæ studium exposcat; quot tamen sunt qui effrænatè dicunt se ad tantam non teneri perfectionem? Sufficit, juxta illos, quòd horas canonicas non omittant, quòd rogati Sacramenta administrent, quòd Missas obligationis tempore celebrent, quòd scandalum publicum non præbeant, quòd conscientiam peccatis mortalibus oneratam non sentiant; ad religiosos, dictitant, spectat perfectio. Igitur quot sunt

qui liberè proclamant se ad peccata venialia vitanda non teneri, nec ad ea in confessione declaranda, utpotè rati se ad majorem perfecctionem non obligari?

Quid plura? quot sunt, qui peccata venialia, quibus enerviter & frontosè asuescunt, nihil faciunt, quinimò contemnunt? Recitare officium inordinatim, indecorè & irreverenter, medias inter turbas & alternas confabulationes, juxta illos parum est; omittere multos ritus, pluresque cæremonias parum est; celebrare Missam cursim, tepidè, cum vestimentis sordidis, pannosis, & laceratis, parum est; detrahere proximo, indecora proferre, & in mille aliis, & singulis momentis offendere, parum & minutulum est; quinimò, si ipsis credatur, nihilum. Abstinere se, ut monet Apostulus, ab omni specie mala, & timorantam habere conscientiam, ac altioris pietatis studium, est merum scrupulum, quo Sacerdotes angi dedecet. Lucere, & ardere super candelabrum & coram hominibus sacro illo igne, quem Christus Dominus venit mittere in terram; conversari in solitudine cum illo

suavissimo sponso, qui in illa solitudine loquitur ad cor sponsæ, est hypocritarum morem & fucum præ se ferre.

Hinc fit ut derideant simplicitatem justorum, & ferventiorum fratrum; eosque habeant in derisum, & in similitudinem improperii; ipsi autem, hæc omnia exempla & fervoris incitamenta respuentes, pulvere terreno excæcati, desidia obruti, & proprio sensu abundantes, huic sæculo in omnibus se conformant, ventri, somno, & otio indulgent, pretiosis se comunt vestibus, splendide epulantur quotidie, ludis, choreis, aleis intersunt assidui, negotiis sæcularibus se avidi implicant, congerendis pecuniis student, vanitati, ambitioni & præsumptioni interiùs exteriùsque dediti cernuntur, inani scientia tumidi, & inter cæteros dominatum habentes proclamantur, huc & illuc vagantes & nimis effusi, ad plateas, ad mercatorum officinas, ad ludantium societates, ad immoderatas deambulationes & vanas recreationes, ad compotantium & epulantium contubernia currunt, inter mulierum consortia confabulantes & ridentes, pretiosum tempus conterunt.

Tandem tota vita otiosi, ignavia marcentes, in licentioris vitæ luto submersi, mundani, animales, libertatis sectatores, simul & amatores hujus sæculi chimera, vix quidquam temporis lectioni, conscientia examini, & rerum sacrarum meditationi insumunt, cordis puritati numquam student, languidè & perfuncto rē, sine spiritu, sine zelo, divina obant ministeria; cœlica mysteria, omniaque Dei opera negligenter faciunt; usu potius quàm affectu, ut marsupium pecunia impleant, non verò ut animam adipe & pinguedine cœlesti repleant. Sic totum vitæ tempus in negligentiis & vitiis ordinariis miserè transigunt.

Et quia caligine & pulvere mundano obtusos gerunt oculos, vulnera animæ suæ, egestatem cordis & proximam utriusque mortem non percipiunt; in modico iniqui, jam in majori iniqui fiunt; modica spernentes, paulatim decidunt; per totam vitam tepidi, ex ore Dei evomuntur; & dum nomen habent quòd vivant, mortui sunt: curationum utilitas vix in eis est, sive quia hunc statum miserè ignorant, sive quia vel utilissima remedia usu vilescunt. Quid tandem res-

tat, nisi ut occulto & justo Dei judicio suaque malitia excœcati, de abyssu ad abyssum, de sacrilegio in sacrilegium ruentes, ejiciantur, fiant Deo abominabiles, & in peccato suo inscii moriantur?

Hæc est vita tepida, quæ Dei nauseam & vomitum provocat; hæc & spatiosa via quæ ad perditionem ducit. Grande periculum! terribilis exitus! Quid tamen in Clero frequentius!

Et verò, annon hæc est vera & germana plurium Sacerdotum effigies? Qui legit intelligat, & se hoc in speculo contemplatus, dicat sibi: *Cujus est imago hæc? nonne mea?*

Verùm, charissime Frater, si tibi blandiri nolis, dic, amabimus: nonne in hoc periculoso statu versatus es, & adhuc versaris? an illud negare audeas? Audi, audi, quàm veridicum de te & adversus testimonium perhibeat, & quidem fortiter, conscientia tua, si nondum effrænata te excœcet malitia. Vide ergo undè excideris, & age pœnitentiam. Devita levia delicta, quæ in te maxima essent, ut affirmat Trid. & ab omni specie mala te abstinere contende, cupiditati dominantī insta, sis in

modico fidelis, tui status munia prompto & alacri animo exequere; nescit molimina amor; facta carnis spiritu mortifica, & vives, eme tibi aurum ignitum, ut concaleat cor tuum intra te, sequere viam arctam quæ ducit ad vitam; & quamvis tepidi Sacerdotes detrahant tibi quoniam sequeris bonitatem, constanter persevera, & dabitur tibi corona vitæ; scito quia omnes qui piè volunt vivere in hoc sæculo, persecutionem patientur; tuum animi fervorem numquam intermori & sopiri permittas: quapropter accede frequenter ad cor Jesu, ad hanc fornacem amoris igne exæstantem; hoc sacro igne accendetur cor tuum, flammescet igne charitas, accendet ardor proximos. *O ignis sancte! va illis qui ex te non ardent, qui per te non lucent!* S. Aug.

ARTICULUS X.

Pravum exemplum.

Audite hoc Sacerdotes. Quoniam vos recessistis de via, scandalizastis plurimos in lege, laqueus facti estis speculationi, & rete sparsum super Thabor, &

victimam declinastis. Undè fit verum istud Jer. 23. v. 15. *A Prophetis enim Jerusalem egressa est pollutio super omnem terram.* Proh scelus! ipsemet Propheta, qui alios edificare debet, dæmonis officium gerit, factus est laqueus ruinæ in domo Domini! O profundum & malitiæ & pœnæ barathrum! Quis hoc credat! Heu tamen! quod omnes vident, hoc gemebundi testantur. Hinc acerbè queritur Deus; laqueum ruinæ populi sui esse Sacerdotes malos. *Ose. 9. v. 8.* Hinc sic rectè concludit D. Greg. *Nullum puto majus præjudicium tolerat Deus, quam quando nos quos ad aliorum correctionem posuit, dare exempla pravitatis cernit; quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus.* Reverà Sacerdos qui unctus est, si peccaverit, delinquere faciet populum Dei. *Lev. 4.* Quinimò ad quandam peccandi necessitatem eundem populum impellet; nam tunc populus liberè dicet: *ecquid? ipse Sacerdos qui Angelus Domini est, sciens bonum & malum, eadem quæ corripit, perpetrat; certè quantumvis increpet, eadem & nos perpetrare possumus, cum ipse æquè strictè ac nos Dei mandata servare teneatur.*

Hinc pravo Clericorum exemplo corroboratus ipse populus, se ad fœda peccata frontosè injiciet, eaque velut aquam bibit. Nonne id ipsum experientia constat?

Væ homini illi per quem scandalum venit! Heu! si ei qui scandalizaverit unum de pusillis, expedit ut suspendatur mola asinaria in collo ejus & demergatur in profundum maris, quid erit de Sacerdote, qui positus super candelabrum ut luceat, factus est lapis offensionis & petra scandali? Ipse est sal terræ; sed si sal evanuerit, ad quid valet? ad nihilum, nisi ut conculcetur ab hominibus.

Quid plura? Ipse impius quem tu, ò Sacerdos, scandalizaveris, ille quidem in iniquitate sua morietur; sanguinem autem ejus de manu tua requiret Deus: anima tua erit pro anima illius. Quid hoc est mirum? Venit filius hominis querere & salvum facere quod perierat; tu verò scandalum præbens, homicida es, Antichristus es factus; & sic tua culpa perit infirmus propter quem Christus mortuus est, & pro quo tu ipse, ut bonus pastor, animam tuam ponere debue-

ras. Stupendum crimen! Si vox sanguinis Abel clamavit vindictam de terra, quantum magis clamat anima fratris tui qui malitia tua in æternum perit, & cujus animam salvam facere debueras?

Angeli colligent de regno Dei omnia scandala; quantum magis scandala tua? Quid superest, nisi ut ex hoc regno ejectus, detraharis in infernum, sicut Lucifer, propter hæc scandala? O quam verè dictum est, esse quorundam peccata præcedentia ad judicium! Nonne hæc sunt peccata tua? Reverà, quoties habitu, incessu, sermone, consilio, negligentia, ignorantia, & mille aliis indecoris modis causa fuisti cur multi, sub peccato venundati, descenderunt in infernum viventes? O flagitium flagitiosissimum! Parumne est quod ipse pecces, & te in tartarum detrudas? Quid est cur fideles in eadem peccata, & in eandem damnationem involvas? Nonne bonum esset si natus non fuisses?

Quoties tamen contigit ut ea scandala nec confessus es, imò nec advertisti? Nonne ergo in falsam conscientiam & in sacrilegiorum abyssum descendisti? O peccata aliena! ò periculosa peccata! ò

proditoria scelera! ò abyssus multa! Nonne Deus strictissimè requiret ista? Quid tamen in Clero frequentius? Quis non paveat, quis non fleat? quis in cinere & cilicio pœnitentiam non agat?

Hoc tamen non sufficit, charissime Frater; nam sicut tua prava exempla serperunt sicut cancer, da nunc operam ut fluant sicut ros eloquia divina ex ore tuo, & odorifera exempla ex operibus tuis. Noli ergo erubescere evangelium, quidquid dixerint tepidi Sacerdotes. Euge serve bone, sequere coram populo viam arctam, ut impii, vias Domini tuo exemplo edocti, ad Deum convertantur, & ut tu conversus, confirmes fratres tuos quos scandalizasti. Macte animo, abjice opera tenebrarum, induere arma lucis; sic in die honestè ambula, & non nocte, sicut Nicodemus; ut illi quos delinquere fecisti, jam ex operibus tuis te considerantes, glorificent Deum. Væ tibi, si id alacriter non fiat!

ARTICULUS XI.

Falsa Conscientia.

Quid falsa conscientia periculosius? Quid tamen illa inter Clericos frequentius? Reverà, quot sunt qui transeuntes in affectum cordis, & omnia appendentes in statera dolosa, dicunt malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum? *Quodcumque volunt, bonum est; & quodcumque eis placet, sanctum est.* Sanctus Augustinus.

Quot sunt qui sua scientia tumidi & innixi quemquam consulere & intelligere nolunt, ut benè agant, qui è contra, præsumptione & malitia excœcati, ac in propria causa iudices, non solum respiciunt, ut meros scrupulos, quædam peccata, quæ juxta pondus sanctuarii maxima sunt, sive propter scandalum, sive propter contemptum, & alia adjuncta, sed etiam arbitrantur interdum se obsequium præstare Deo? O quantæ tenebræ!

Quot sunt qui quidem proprio non in-

nituntur iudicio, qui tamen, ut remordentes conscientias Apostolica delinire licentia possint, & ut suis cupiditatibus, effrenati & tutò servire valeant, coacervant sibi & sequuntur magistros auribus prurientes, pulvillos ponentes sub omni capite, errantes ab utero, loquentes falsa, à veritate avertentes, in deceptione illusores, aut ad summum minimæ probabilitatis scintillæ, relicta semper probabiliori sententia, adhærentes?

Quot sunt qui peccatum alienum, non ut opprobrium, sed ut exemplum sumentes, & huic sæculo se in omnibus conformantes, irrita faciunt mandata Dei propter nefariam traditionem? Nos autem talem consuetudinem non habemus, nec Ecclesia Dei. 1. Cor. 11. v. 16. Quare? quia consuetudo sine veritate vetustas erroris est. *S. Cyr.* Numquid Evangelio prævalere debet, vel privilegium Nationum, vel patrocinium Personarum? minimè. *Tert.* Numquid ergo hi sectatores consuetudinum, ad vitia lenocinantium, cum multitudine salvabuntur? nequaquam; sed potius, cum testes & patronos dormientes adhibeant, verè cum illis obdormiunt, & tandem timore

horribili turbati, dicent cum multitudine: *ergo erravimus.* Sap. 5. v. 6.

Reverà quot sunt qui nescientes in hoc misero statu, quòd ab eis recesserit Dominus, iniquitatem & sacrilegia quasi aquam bibunt inscii, & viam salutis æternæ sibi securè nimis præcludunt inconsiderati? Nefanda securitas! Quomodo ergo resipiscant? Heu! sibi infaustè dicunt *pax, pax*; attamen eis terribiliter dicitur: *Non est pax*; nomen quidem habent quòd vivant, sed mortui sunt. Periculosa vita, proditoria mors! Quare? quia videntur thesaurizare blandè sibi iram Dei per vitam, & tandem mori certa & pessima peccatorum morte. Deplo-randa sors! O conscientia falsa, abysus multa! *S. Bern.*

Nonne & tu, charissime Frater, ex illis es, vel non obediendo veritati & definitionibus Ecclesiæ Romanæ, vel non loquendo quæ docent sanam doctrinam, vel disseminando libros suspectos & pestiferos, vel citò imponendo manus, & nondum probatos ad regale sacerdotium exaltando, vel absolvendo indignos, necnon compertem & complicem in materia luxuriæ, & sic favendo impudici-

tiarum & abominationum monstra, vel reputando in eadem materia tamquam parum quod non est parum, vel habendo te circa venerea merè negativè, vel versando in proxima ejusdem peccati occasione, & pusillos sic multifariam scandalizando?

Nonne ex illis es, non instruendo populum, nec eum de peccato arguendo, vel confessionis sigillum, saltem indirectè, violando, vel non recitando officium, & non cantando Missas, anniversaria, &c. attentè & devotè, vel possidendo plura beneficia, vel ea indignis conferendo, rejectis dignis, aut ea nequiter & simoniacè resignando, vel fundationes & legata pia adimplere negligendo, vel non celebrando pro populo juxta mensuram reddituum tuorum, vel differendo ad longius tempus Missarum celebrationem, vel accipiendo pro una Missa plura justo stipendia, & his pluribus acceptis per unam Missam satisfaciendo, vel accepto pinguiori stipendio sacra per alios exsolvendo, dans illis consuetum stipendium, & reliquum retinendo, vel non incumbendo reparationibus faciendis domui presbyterali, aut agris tuo

beneficio annexis? quid hinc tua tibi objicit conscientia?

Nonne ex illis es, Missam non nisi rarissimè præ falsa humilitate celebrando, vel non residendo per fraudem in choro, in Parochia, & in Ecclesia tua, aut residendo perfunctoriè & velut phantasma, vel non notando absentes, aut corpore tantum præsentés, eisque distributiones elargiendo, vel dissipando luxu, ludo, commessationibus, & nimio erga parentes affectu res ecclesiasticas, quæ Dei & pauperum sunt, vel faciendo domum negotiationis?

Nonne ex illis es, non faciendo fructus dignos pœnitentiæ; vivendo è contrà tepidè, molliter, & secundùm carnem; quinimò jejunium levi de causa frangendo, aut non jejunando juxta regulas ab Ecclesia statutas? Nonne modica spernendo paulatim decidisti, & in profundum peccatorum tandem venisti? Quoties propter invidiam, odia, discordias, schismata, rixas, detractiones, contumelias, calumnias, & lites factus es Deo odibilis & hominum abominatio? Nonne propter otiositatem, ignorantiam socordiam, omissiones & in-

considerationes voluntarias communicasti imprudens peccatis alienis? Nonne propter negligentiam reparandi honorem proximi, vel restituendi fructus, quos quibusdam in casibus non debuisses facere tuos, lethaliter lapsus es? Nonne propter avaritiam Dominum prodidisti, sicut perfidus Judas, & pauperum necator fuisti, sicut dives?

Quoties peccati mortalis, quamvis occulti, conscius, nec illud confessus es, nec illud tantillum tua culpa percepisti, & tamen absque prævia confessione ad sacrum altare introisti, & sic iudicium tibi manducasti & bibisti? Nonne ergo cæcus à nativitate, & usque ad mortem cæcus, sacrilegia super sacrilegia ad mortem usque appones? Quoties operando cum conscientia practicè dubia mortaliter peccasti? Quare? *quia omne quod non est ex fide, peccatum est.* Rom. 14. v. ult. Quid enim per fidem ibi intelligitur, nisi certa de bonitate actus persuasio? Quoties defectu sufficientis examinis, veri doloris, sinceri ac firmi propositi scædam egisti pœnitentiam?

Quid ad hæc respondes? Nihil times, ubi omnia sunt formidinis plena? Ecquid?

nemo scit an amore, an odio sit dignus; omnes, vel ipsi sancti, de propitiato peccato timere debent: Apostolus Paulus, vas electionis, nihil sibi conscius erat, at tamen non se credebat omninò justificatum; tu verò, charissime Frater, qui tibi ipsi imponens, sæculi viam spatiosam sequeris; tu qui habes conscientiam aded sauciatam, & reptilibus quorum non est numerus corrosam; tu qui inter mille labyrintos intrinectus, non cogitas corde, quin potiùs timoratorum conscientiam scrupuli accusas; tu, inquam, non times? quinimò securè vivis? Illusoria tranquillitas! credis ne quòd ex hac vita securè exiturus sis, & quòd post mortem visurus sis Deum salvatorem tuum, illo in æternum fruiturus? Erras. Quare? quia illi soli videbunt Deum qui mundo corde, conscientia bona, & fide non ficta serviunt illi.

Verùm hæc quia locuti sumus tibi, tristitia forsan implevit cor tuum. Attamen etsi hæc omnia contristaverint te, non nos pœnitet; imò verò gaudemus, non quia contristatus es, sed quia ad pœnitentiam jamjam contristandus es. Ad hanc penitentiam excitare te volumus,

non verò ad scrupulos, anxietates, multò minùs ad insaniam aut desperationem te adigere.

Quapropter redi ad cor, charissime Frater, hæc omnia sigillatim & seriò expende coram Christo iudice; quippe hæc & aliam ducunt Clericos in falsam conscientiam. Nonne & te in laqueum diaboli inopinantem detruserunt? Statue te contra faciem tuam, conscientia sinus & latebras districtius explora; hæc tua conscientia te in conspectu iudicis accusabit simul & condemnabit, si tibi blanditus fueris.

Quamvis autem in his omnibus non offenderis, quid prodet tibi? nonne qui offendit in uno, factus est omnium reus? Cave ergo ne lumen quod in te est, tenebræ sint; scito quia Dominus intuetur cor, & quod in eo tenebræ non sint ullæ. Fode parietem hujus cordis tui: ibi videbis forsitan abominationes pessimas: accipe lucernam in manibus tuis. Surge ergo qui dormis, & illuminabit te Christus; surge velociter, & te ipse scrutatus, age pœnitentiam super tot peccatis nec recogitatis, imò nec notatis; in thesauris tamen Dei signatis, &

conditis. Roga enixè ipsum Deum, ut te ab occultis mundet; sed & tu gratia ejus adjutus rectas facito vias tuas, & sequere deinceps viam arctam quæ ducit ad illam pacem quæ exuperat omnem sensum, & indè ad vitam æternam. Cave & iterùm cave ne tibi nimium blandiaris, nec initaris prudentia tuæ, sed habe pastorem & ducem juxta cor Dei, cui docibilis sis corde; da & tu operam ut ante omnia opera verbum verax precedat te, & ante omnem actum consilium stabile. Eccli 37 v. 20. Quapropter nihil agas quod conscientia, rectoque Dei iudicio non sit consentaneum, quodque jamjam moriturus fecisse nolles. Hæc erit gloria tua; testimonium bonæ conscientia. Quid optabilius?

ARTICULUS XII.

Difficultas conversionis Sacerdotum, & summum eorum damnationis periculum.

Grandis dignitas Sacerdotum! Sed grandis ruina eorum si peccent! S. Hier. Cùm sint Angeli Domini, amici Dei, scientes bonum & malum, quodammodo Dii &

verè filius Excelsi omnes, ac gratiarum ubertate inebriati; quando ipsi peccant, inexcusabiles sunt. Hinc fit ut eorum conversio sit admodum difficilis, sive quia tenet eos superbia, adeò ut omne consilium respuant, sive quia deliciis affluentibus, vitæ asperioris labores perhorrescunt; sed, sicut scriptum est, incrasati & dilatati recalcitrant; sive quia in Scripturis exercitati, ad nullum Dominicæ communicationis tonitrum expergiscuntur. *Nihil ergo impossibile, inquit D. Chrysostomus, quam corrigere eum qui omnia scit; nam quidquid terribile est in Scripturis, usu vilescit; propterea Clericus, si ceperit eas contemnere, numquam excitatur ut illas timeat. Quis unquam vidit Clericum citò penitentem? Laici delinquentes facillè emendantur: Clerici autem, si mali fuerint, incorrigibiles sunt.*

Heu charissime Frater! nonne & tu id ipsum experiris? Et verò frangitne cor tuum illa vox Domini confringentis cedros Libani? Emollitne duritiam tuam mors peccatorum pessima? Numquid te movent alia tremenda nimis Dei oracula, quæ ipse legis ac prædicas, & quæ laicos ac rudes ad penitentiam excitant?

Quomodo ergo ad Deum converteris? quomodo effugies à iudicio gehennæ? Audi, audi D. Chris. sic rectè concludentem: *Non temerè dico, ut affectus sum ac sentio: non arbitror inter Sacerdotes multos esse qui salvi fiant, sed multos esse qui pereant.* Sic sentit de cunctis Sacerdotibus; ecce nunc quid de Parochis sentiat idem Doctor: *miror an fieri possit ut aliquis ex Rectoribus sit salvus.* A talibus verbis non formidat cor tuum? hoc baráthrum tibi imminens non effugies? non contendes magnis tuis fletibus & laboribus ad vitæ novitatem & integritatem renovari? non curabis, post acceptam justitiam, dignis & assiduis penitentiae fructibus in ea perseverare, ut nulla tibi deinceps dominetur iniquitas, & ne quid deterius contingat tibi? O stupiditatem tuam, damnationis æternæ prænuntiam!

CAPUT QUARTUM.

Obligaciones seu munia & exercitia Clericis
omnibus communia.

ARTICULUS I.

Zelus propria salutis & perfectionis.

Hæc meditare, in his esto; hæc meditare die ac nocte: *Unum est necessarium; hoc est omnis homo.* Quapropter à te incipiat consideratio tua, & in te finiatur; quodcumque evagetur, ad te revocaveris eam cum salutis fructu: tu tibi sis primus, tu tibi ultimus: in acquisitione salutis nemo tibi germanior unico matris tuæ. S. Bern.

Eja ergò, charissime Frater, si multum das actioni, laudo te; si considerationi nihil, in hoc non laudo. *Idem.* Nam quamvis prædicaveris Evangelium omni creaturæ, quamvis ieris & fructum attuleris, quid prodest tibi, si ipse reprobos efficiaris? Quid prodest tibi, si universum mundum lucreris, animæ verò tuæ detrimentum patiaris? Quam pro anima tua commutationem dabis?

Attamen heu! licet in vineis te posuerint custodem, si vineam tuam non custodis, tu te ipsi negas. *Idem.* Nonne animam tuam in vanum accepisse videris? Semper quidem discis, sed ad scientiam veritatis nunquam pervenis. O stulte!

Verùm si linguis hominum loquaris & Angelorum, charitatem autem non habes, quid es? nihil. Quid tandem audies, ò serve tibi inutilis & nequam? quid audies? audies & senties istorum tonitrua verborum, nimirum: *Discede à me operari iniquitatis; dixisti & non fecisti; discede, ex ore tuo te judico.* Quid post tam formidabilem sententiam supererit tibi? Quid? Fletus, & stridor dentium, timor horribilis, vermis non moriturus, ignis inextinguibilis, ignis æternus, sempiterna desperatio. O cæcitas lacrymis sanguineis deploranda! O inconsideratio desolatione desolans ipsam Sanctorum terram!

Dic, amabimus, charissime Frater, intellexisti hæc omnia? Verùm si hæc intelligas, cur non primum misereris animæ tuæ, placens Deo? Cur animam tuam salvare non contendis? Usquequò elaudicabis in duas partes? Ecquando tan-

cem dices: *Dixi, nunc capi?* Ex nunc ergo ad pietatem te ipsum exerce; pietas enim ad omnia utilis est; promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ.

Scias idcirco quid tibi desit, & dum tempus habes, operare bonum: noli negligere gratiam quæ data est tibi cum impositione manuum, ne conformeris huic sæculo, cum timore & tremore salutem tuam operare, sequere arctam viam, cor tuum omni cura custodi, castiga etiam corpus tuum, ne fortè, cum aliis prædicaveris, ipse reprobus efficiaris: quænam satis magna securitas ubi periclitatur æternitas?

Memento proinde reddere teipsum tibi, nec semper dare actioni, sed considerationi; aliquid tibi & cordis & temporis sequestrare. S. Bern. Undè ad meditationem & lectionem, ad conscientiæ examen, ad animi recollectionem, ad cætera pietatis officia, & ad jugem in virtute progresum viriliter incumbe.

Tandem vide ministerium quod accepisti à Domino, ut illud impleas; sed prius adispiscaris scientiam Sanctorum iterum monemus; vim in illud facias, quia

vim patitur regnum cælorum, & violenti rapiunt illud. Ad mortem esto semper paratus, nam si Domino servias in sanctitate & justitia coram ipso omnibus diebus tuis, tunc aliis efficacius proderis, & sic teipsum salvum securius facies, & eos qui te audierint. Utinam hæc omnia intelligere vellent Clerici! Sed heu! Hæc omnia usu vilescunt.

ARTICULUS II.

Perfectio proprii status.

Quid à te, charissime Frater, exigit Deus ut illum verè diligere agnoscaris, ut ille in te sibi benè complaceat, & det tibi immarcescibilem gloriæ coronam? Quid? Ut serves ejus mandata. Quid insuper à te postulat, ut sis perfectus sicut ille perfectus est? quid? Ut facias voluntatem ejus, sicut ille descendit de cælo, Patris sui voluntatem facturum, & illam fecit: idè missus est. Vis ergo voluntatem ejus semper & securè facere, ac summum perfectionis apicem adipisci? Ministerium tuum imple perfectiori quo poteris modo: in hoc consistit sanctificatio tua. Hæc meditare, in his esto, ut

profectus tuus sit omnibus securè manifestus, & securiùs coram Deo. Quid ampliùs exoptes?

Iterùm monemus, & eidem monitum usque ad mortem, si necesse sit, insinuabimus tibi: incumbe in minutissima tui status munia; ne turberis erga plurima, charissime Frater: anhelent alii ad splendida ministeria; tu verò intrà limites tui status, licèt obscuri, libenter quiesce; intra te erit regnum Dei.

Cave & iterùm cave ne Angelus Satanæ transfiguret se in Angelum lucis, ut te seducat; dignè ambula vocatione qua vocatus es: euge serve bone, sis in hæc pauca fidelis; hæc enim agens, in his fidelis usque ad mortem, quæ placita sunt Deo, facies semper: morieris plenus dierum & divitiarum, ac à vanitate tutus. O quàm lætè morieris! Suprà multa te constituet miserator & misericors Dominus. Quàm bonus Israël Deus his qui illum quærunt in simplicitate cordis sui!

ARTICULUS III.

Horæ Canonica.

Jam scis, charissime Frater, sacris ini-

tiatè, te ad horas canonicas quotidie recitandas sub peccato mortali teneri: insuper ad illas recitandas dignè, attentè, & devotè. Cave ergo ne opus tanti momenti omittas, aut perfunctoriè peragas. Memineris multos Sacerdotes revelari damnatos, non quidem dumtaxat propter omissum officium, sed propter malè recitatum. Time, ne, sicut Patres tui, ita & tu.

Quapropter ante hanc divinam orationem præpara animam tuam, scope spiritum tuum, ac stude recollectione animi interna divinum prævenire Officium, ne sis quasi homo qui tentat Deum.

Psalle Deo tuo; & ut jucundum sit ei eloquium tuum, psalle in conspectu Angelorum, psalle sapienter, psalle spiritu & mente: si ores lingua, mens tua sine fructu est, & de te benè prophatur: *Populus hic labiis me honorat, cor autem ejus longe est à me.* Cave ne oratio tua fiat in peccatum. Recollige interdum mentem, & renova sæpè attentionem; vim in illud facias ut sis attentus: recitare enim officium cum distractionibus directè vel indirectè voluntariis,

est admodum periculosum; quid loquimur? est peccatum mortale. Quare? Quia oratio sine attentione non est oratio, sed orationis simulatio.

Quoties tamen hoc adiisti periculum, recitando horas post serias sæculi sollicitudines non depositas, & hinc continuo reviviscentes, vel inter consortia vana & risus facetos, vel inter externas occupationes animo semper & cordi defixas; vel inter alternas confabulationes, vel propter nimiam præcipationem & nauseam, vel propter tædium & oscitationem, vel ob negligentiam propulsandi animi divagationes? Nonne hæc omnia impediunt interdum attentionem? Ecquid? Ipsi sanctissimi viri orantes solum Deo solo vix à distractionibus liberi sunt; tu verò homuncio, tu qui vel ipsum vitæ interioris nomen ignoras, superbe præsumis te posse dignè horas persolvere inter tumultuaria colloquia, consortia, negotia, & somnia? Verè à satana te tentari sinis, verè ipsum Deum tentas, verè peccati mortalis & æternæ damnationis periculum incurris. Et deinceps non caveas tibi? O excors!

Insuper recita Officium distinctè, con-

tinuè, integrè, & ordinatè. Distinctè, ne verbum masticando, vel exiliter proferendo, vel nimium festinando dicenda confundas. Continuè, ut interruptiones in eo non facias interloquendo, nisi ut gente necessitate. Integrè, ut de dicendis nihil omittas. Ordinatè denique, in substantia, tempore, & modo exequi studeas; positiones, implicationes, variationes facile non admittas. *S. Bonav.*

Modestam quoque totius corporis compositionem, quam rubricæ, & Dei tremenda quam alloqueris majestas exigit, præ te ferre satage. Hæc omnia sunt imagines fidei ac pietatis, & signacula religionis. *Trid.* Hinc S. Carolus totum officium flexis genibus recitabat.

Tandem tempus congruum serva, nec facile præter necessitatem horas invertas. *S. Bonav.* Memento S. Zepherinum referri in purgatorio punitum propter anticipatum ob negotia Auræ horarum tempus. Heu! quanta tibi imminet pœna propter hanc & alias fœdas inordinationes! Væ tibi, si præterita non lugeas, & futura non præcaveas!

Sacra Rituum Congregatio facultatem concedit Matutinum recitandi post meridiem horis infra notatis.

Menses.	Hora.
I Januarii.	2 cum quadrante.
I Februarii.	2 cum media.
I Martii.	2 cum trib. quadr.
15 Martii.	3
I Aprilis.	3
15 Aprilis.	3 cum quadrante.
I Maii.	3 cum media.
I Junii.	3 cum trib. quadr.
I Julii.	3 cum trib. quadr.
I Augusti.	3 cum media.
I Septemb.	3 cum quadrante.
15 Septemb.	3
I Octobris.	3
15 Octobris.	2 cum trib. quadr.
I Novemb.	2 cum media.
15 Novemb.	2 cum quadrante.
I Decembris.	2

ARTICULUS IV.

Frequens Missa celebratio.

Quare nos sumus Sacerdotes in æternum secundum ordinem Melchisedech?

Nonne ut offeramus panem & vinum, & ut fungentes Sacerdotio, habeamus laudem in nomine ipsius? Hæc est mens Concilii Tridentini Sess. 23. c. 14. ubi dicit: *Curet. Episcopus ut ii, (Sacerdotes) saltem diebus Dominicis, ac festis solemnibus, Missas celebrent.* Huc spectant ista Conc. Mediol. verba: *Qui Sacerdotes estis, Missæ sacrificium facite sanctè ac religiosè.*

Quare? quia Sacerdos non legitime impeditus, celebrare omittens, quantum in se est, privat sanctam Trinitatem laude & gloria, Angelos lætitia, peccatores venia, justos subsidio & gratia, in purgatorio existentes refrigerio, Ecclesiam spirituali Christi beneficio, & seipsum medicina & remedio contra quotidianam peccata & infirmitates. *Beda.*

Quot tamen sunt Sacerdotes qui pingue beneficium possidentes, raro celebrant Missam, non quidem præ humilitate, at potius præ nausea, & quò liberius conformentur huic sæculo? Sed heu! nonne illa diu protracta Missæ celebratio aliquem illius contemptum denotat? Nonne grave detrimentum infert animæ

ipsius Sacerdotis? Nonne majorem inducit peccandi licentiam? Nonne interdum pusillos scandalizat? indè tandem accidit, ut diù elongantes se ab altari, non habeant vitam in se, & tandem pereant.

Quot sunt etiam Clerici, qui solius indigentes tonsuræ, vel ordinis Subdiaconatus aut Diaconatus, ut augeantur beneficiis, non curant, imò respuunt ascendere ad Sacerdotium, quò effrænatius secundum carnem vivant; & qui tamen præ ignavia, præ fastidio, & præ falsa humilitate rarissimè accedunt ad sacram communionem, ut non arceantur à prava vivendi consuetudine? Ecquando aberit à loco sancto illa abominatio desolationis? aberit & illud seminarium malorum?

Si optaret quidem sacrosancta Tridentina Synodus ut in singulis Missis fideles adstantes, non solum spirituali affectu, sed Sacramentali Eucharistia perceptione communicarent, quò ad eos sanctissimi hujus Sacrificii fructus uberius proveniret. Sess. 22. c. 6. quantò magis optare videtur, ut hi qui stant assidue in atriis domus Dei sui, & qui se ejus obsequio manci-

parunt, sæpè communicent, ut de Deo saginati, sancti in dies sint, quoniam ipse sanctus est?

Forsan dicet aliquis Sacerdos aut Clericus: hæc omnia vera sunt, sed heu! non sum dignus ut adeò tremendum tractem mysterium. Non es dignus? quis dubitet? ecquis est dignus? si haberes Angelicam puritatem, & sancti Joannis Baptista, non esses dignus hoc Sacramentum suscipere, nec tractare; non enim hoc debetur meritis hominum quòd homo consecret & tractet Christi Sacramentum, & sumat in cibum panem Angelorum. Kempis. Attamen vult interim Dominus, qui sua benignitate supplet quod ex nobis deest, ut sincero cordis affectu & reverentia, non ex arida consuetudine aut necessitate tantæ actioni pietatem præparemus, & ut deindè adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ: hoc vult & præcipit Dominus Jesus.

Tu autem, charissime Frater, præ humilitate accedere non vis? & interim Christi præceptum de observantia hujus Sacramenti contemnis? interim has ejus minas parvipendis: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, &c.? Interim sic

vivere non satagis, ut quotidie merearis accipere? quinimò inordinate vivis? O præclara humilitas! imò potius detestanda & odibilis coram Deo, & hominibus hypocrisis! O monstruosa humilitas!

Accedere quidem indigne horrendum est iudicium; sed non accedere ex falsa humilitate, vel notabili negligentia, vel contemptu, damnabilis est culpa, *Beda.*

Absit etiam ut probemus temeritatem periculosam plurium Sacerdotum, qui interno corporis animique languore voluntarie laborantes, & variarum illecebris voluptatum libenter servi, corpus Christi febriente manu attingunt. *S. Amb.* Profectò dolemus hos Sacerdotes, qui non dijudicantes corpus Domini, ferè quotidie celebrant, non tam propter Christum, quam propter nummum, turpi potius usu, quam amore & spiritu divino; & qui adhuc cibos, vel crapulam præcedentis diei ructantes, primo diluculo consurgunt, & altari se sistunt, vix lectis matutinis horis, sive prævia aliqua oratione; sicque celeriter, cursim, perfunctorie omnia peragunt, ne distributione careant. Utinam hi tepidi & mercenarii Sacerdotes hoc Apostoli præceptum

diligentiùs observarent: *Probet autem seipsum homo, &c.* ne fiat eis mensa Domini in laqueum, in retributiones, & in scandalum; & ne tandiù imbecilles, iudicium tandem sibi manducant & bibant inscii!

Verùm, charissime Frater, si, Deo propitio, nihil tibi conscius sis; si cupiditates vel minimas tibi dominantes refrænare contendas, quare ovacuas divinum cultum & latrariam Creatori debitam, ingratus de beneficiis? Quare te privas fructibus ex sacra communione provenientibus, quæ sunt peccatorum remissio, fomitis concupiscentiæ mitigatio, mentis illuminatio, interior refectio, Christi & corporis ejus mystici incorporatio, virtutum roboratio, contra diabolum armatio, fidei servitudo, spei elevatio, charitatis exercitatio, devotionis augmentatio, & Angelorum convivatio? *S. Bonav.* Quare præ falsa tua humilitate fideles à sacra communione arces, quos tuo exemplo compellere ad intrandum deberes, ut sæpè & ferventer celebrantium vel communicantium multitudine impleatur domus Domini, & sint filii ejus sicut novellæ olivarum in circuitu mensæ cœlestis?

An credis Deum magis tua humilitate glorificari, tuamque ac fidelium animam majori pinguedine repleri, quàm hoc divino sacrificio & sacramento? Esne humilior quàm D. Apostolus Andreas, qui tamen Agnum immaculatum in altari quotidie immolabat? Esne humilior & prudentior quàm S. Ambrosius, quàm S. Thomas Aquinas, quàm B. Laurentius Justinianus, & quàm innumeri alii, qui nullo die sacrificium Deo offerre neglexerunt, non quidem arido usu, torpida intentione, & perfunctorio modo, sed ex impulsu Divini amoris & diligenti præparatione? Nonne his exemplis & aliis rationibus allatis devoratur sapientia tua? verius dicamus: nonne propter transgressionem Dominici præcepti, propter scandalum, & sterilitatem animæ tuæ, in peccati & mortis barathrum, falsa humilitate excæcatus, te præceptis detrudis?

Væ illi qui suo sensu hac in re pertinaciter abundat, & qui non manducans, manducantem judicat & spernit! nonne audiet & sentiet pondus istorum verborum? *Si quis mundus est, & tamen non fecit Phase, exterminabitur anima illa de*

populis suis quia sacrificium non obtulit Domino tempore suo. Num. 9. v. 13. Et istorum? Dico vobis quod nemo vivorum illorum, qui vocati sunt gustabit cœnam meam. Luc. 14. v. 24. Qui legit intelligat & timeat.

ARTICULUS V.

Exercitia ante Missa celebrationem.

Monita salutis,

*P*aratur nobis mensa Domini, in qua fecit memoriam suorum mirabilium, ubi divitias divini sui erga homines amoris velut effudit, & in qua ipse sanctitatis auctor sumitur tanquam antidotum quo liberamur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præservamus. Trid. Verùm, unde fit ut nos qui divina mysteria toties frequentamus, simus infirmi, imbecilles, & dormientes multi? unde fit, ut nos, qui panem Angelorum toties manducamus, delectemur siliquis porcorum, fiamus forsàn propter peccata occulta & aliena rei corporis & sanguinis Christi, & ut habentes quidem speciem pietatis, veritatem autem ejus abnegantes, judicium tandem nobis manducemus & bibamus? Heu! nimirum quia obi-

ter & perfunctoriè opus grande gerimus usu potius & turpis lucri gratia, quàm affectu ducimur, non dijudicantes corpus Domini. Caveamus, charissimi Fratres, ne lumen quod in nobis est, tenebra sint, quapropter cogitemus hæc gravissima verba.

Grande opus! neque homini præparatur habitatio, sed Deo. Pave te ad sanctuarium meum. Maledictus qui facit opus Dei negligenter. Sacerdotes sancti erunt Deo suo, & non polluent nomen ejus; incensum enim & panes Dei sui offerunt, & ideo sancti erunt. Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat, & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit.

Memores etiam istius, quod ad nos spectat: Mundamini qui fertis vasa Domini; ita ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quamvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Trid. Quinimò peccata venialia qua contristant Spiritum Sanctum, & qua uberiores hujus Sacramenti fructum præpediunt, lugeamus, & ea tanquam à facie colubri fugere conemur. Hoc Christus Dominus docuit cum

discipulorum pedes lavit, antequàm reciperent & manducarent corpus ejus. Denique quamvis adeuntes cum fiducia ad thronum gratia, habeamus vestem nuptialem, attamen opera pretium est, ut actualem animi devotionem omni cura excitemus, ut gustare & videre possimus quàm suavis sit Dominus,

Proderit etiam meditari sapienter: quis sit qui in Sacramento venit; ad quos venit; quare; quomodo; quoties veniat. Effundamus coram illo corda nostra: cum simplicibus sermocinatio ejus. Eum ergo quæramus in simplicitate cordis nostri; & cum varietas arceat fastidium ex crebra unius & ejusdem præparationis repetitione oriri solitum, adhibeamus, si spiritus spiret, breves sed ignitas aspirationes, velut diversa fercula in eadem mensa, sed corde potius quàm ore proferendas. His ignitis aspirationibus identidem per diem & medias inter occupationes elicitis, sæpe magis conditur pietatis opus, & ardentius inardescit animus, quàm prolixis orationibus & exercitiis. Da amantem, & sentit quod dico; da desiderantem, da esurientem; da in hac solitudine peregrinantem atque sitientem, & fontem æterna vita suspirantem; da talem,

& scit quid dicam; si autem frigidus loquor, nescit quod loquor. S. Aug. Excitamus, Fratres charissimi, pulverem terrenum, & spiritu ferventes, corde & animo parvuli, istam sequamur methodum & praxim.

- I. Intentio rectificanda.
- II. Christi passio memoranda.
- III. Amor excitandus.
- IV. Humilitas concipienda.
- V. Assistentia Sanctorum flagitanda.

Actus jaculatorii & igniti, quos de corde expedit elicere mane ante Missam, inter ipsa negotia, inter confessiones audiendas, & inter ceteras ministerii functiones implendas.

Cogita Angelum custodem te sic alloqui & monere.

Ecce Magister adest & vocat te; festinans descende, quia hodie in domo tua oportet illum manere. Hæc est dies quam fecit tibi, exultes & læteris in ea, Ecce sponsus venit, exi obviam ei; veni & propera; mirabitur & dilatabitur cor tuum. Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus; holocausta medullata offeras illi, ut domum tuam scopis mundatam inveniens, hanc benedictionibus dulcedinis repleat. O si scires donum Dei, &

quis sit ille qui venit ad te, quanto celerius properares? quanto ferventius præparares cor tuum in adventu illius! Verum accede, & illuminare.

Excita fidem.

O Jesu tu ipsa veritas dixisti: *Hoc est Corpus meum.* Credo Domine, verè tu es Deus absconditus, tu es Christus filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti, & quem pastores & reges procidentes adoraverunt. Adauge fidem meam, ut te cognoscens Jesum Christum, præparem cor meum, ac ea qua potero te recipiam reverentia & humilitate; præstet fides supplementum, sensuum defectui.

Deum adora.

Rex regum & Dominus dominantium! Dominus meus & Deus meus! Rex meus & Deus meus. Tu solus altissimus, & substantia mea tanquam nihilum ante te. Tibi Regi sæculorum immortalis, soli Deo, honor & gloria. Adoro te ut principium & finem; omnis terra adoret te & psallat tibi. Adorate eum omnes Angeli ejus, &c.

Admirare.

Magnus Dominus & laudabilis nimis, qui parasti in dulcedine tua pauperi, Deus! quàm suavis est spiritus tuus! Caro tua verè est cibus, & sanguis tuus verè est potus. O res mirabilis! Reverà non est alia Natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes, sibi, sicut tu Deus noster ades nobis.

O dulcissime Jesu! unde hoc mihi ut tu Dominus meus venias ad me? Quis ego sum, Domine Deus, & quæ domus mea? Si enim cælum & cæli cælorum te capere non possunt, quantò minus domus hæc? quid est homo quia magnificas eum, aut filius hominis, quoniam visitas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Quam bonus Israël Deus!

In spiritu humilitatis accede ad Deum qui humilibus dat gratiam.

Tu Rex cæli & terræ, Sanctus, Sanctus, Sanctus, in cuius nomine omne genuflectitur; tu ad me venis qui pulvis sum & cinis? tu me invitas pauperem, servum & humilem? quis audivit unquam tale?

Tu candor lucis æternæ, tu ad me venis? ad me, qui apponens iniquitatem super iniquitatem, millies te, nihil mei ipsi, crucifixi? confusio faciei tuæ cooperit me.

Exi à me Domine, quia peccator sum; verè non sum dignus ut intres sub tectum meum; quinimò non sum dignus vocari filius tuus, quia peccavi in cælum & coram te, gratiam tuam, tuumque Sacramentum in vacuum recipiens; & servire te faciens iniquitatibus meis.

Exi ergò à me Domine. Verùm si propter nimiam charitatem tuam desiderio desideres intrare in cor meum, tu Domine qui ornasti cælos, fac cor meum immaculatum, ut non confundar; aspice in me & miserere mei, ò Deus, misericordia mea!

Accede ad Dominum cum tremore.

Hortaris nos ò Jesu, ut frequenter comedamus panem & bibamus vinum quod miscuisti nobis; sed vicissim tuæ severitatis exempla me absterrent. Nonne metuerre debeo ne cum Oza & Bethsamitibus peream ad contactum & conspectum arcæ sanctissimi tui corporis? Timeo ne

non habeam vestem nuptialem, & ne ea exutus mittar in tenebras exteriores. Ecquid ergo faciam miser? si me elongaverim à te, peribo; si indignè manducaverim & biberim, iudicium mihi manducabo & bibam; quid faciam? undique mihi sunt angustiae, & quid eligam ignoro.

Charissime in Christo Frater spera in Deo, gaude in Jesu tuo, qui non venit vocare justos sed peccatores; vocavit ad cenam magnam pauperes ac debiles, cacos & claudos, hos compulit intrare: ille est Jesus. Modica fidei, quare dubitas? nonne bonitas ejus prastabilis est super malitia tua? Surge igitur & veni, tu qui laboras & oneratus es, ille reficiet te. Ecce tibi panis caeli adversus omnes qui tribulant te; vere trepidas timore, ubi non est timor; accede cum fiducia; culpa quotidiana, quas ille permittit, ut sis fervens & humilis corde, non debent te abstertere, praesertim si absit affectus, & adsit vincendi conatus: Surge velociter; grandis enim tibi restat via; comede, ut in fortitudine cibi illius ambules usque ad montem Dei; hoc cibo confortatus, ab inimicis salvus eris, & vives in aeternum. O verba bona! ò verba consolatoria!

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Nonne audisti vocem dilecti tui pulsantis? an non te ad se suaviter trahit? quid times? O Jesu! quis intelligit misericordias tuas? quis similis tibi?

Nunc scio quia areret cor meum, & prævaleret inimicus meus adversus me, si obliviscerer comedere panem meum: igitur introibo ad altare tuum, quoties, te propitio, nihil mihi conscius ero.

O Jesu, refugium meum! ad quem irem? tu solus verba vitae aeternae habes: tu solus consolaris nos in omni tribulatione nostra. Unus ergo sit dolor meus, hac esca privari. *S. Chrysost.*

Fiducialiter agam in te, & non timebo, ò Salvator mi! tu es spes mea, tu es vita animae meae, beatus homo qui sperat in te!

Accede ad Dominum in animo contrito.

Infelix ego homo! tibi soli peccavi. Quid villius? Quinimò iniquitates meae multiplicatae sunt super capillos capitis mei. Vae mihi! cum essem notus tuus, dulces tecum capiens cibos, magnificavi

super te supplantationem, nec cognovi tempus visitationis meæ; ego nequam fui, quia tu bonus: quid detestabilius? quis ergo dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte?

Doleo Domine, quia peccavi nimis in vita mea, doleo de peccatis, quia bonus es tu, & quia non Deus volens iniquitatem tu es, doleo propter te, ò dilecte mi; sed quia parùm doleo, maximè doleo: doleam vehementiùs. Miserere mei Deus, quoniam in te confidit anima mea, ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo; & quamvis, ut confido, jam mundatus sim, ampliùs lava me ab iniquitate mea, ut introire idemtidem possim ad altare tuum, ubi, ut confido, renovabis juventutem meam: ne confundas me ab expectatione mea.

Nolo ampliùs peccare, etiamsi oportuerit me millies mori. Deducat me ac teneat dextera tua, Domine Jesu; diffidam mihi, & fidam in te, qui cognoscens figmentum nostrum, das fortitudinem plebi tuæ.

Dilige Dominum Jesum, qui cum dilexisset te, in finem dilexit te.

O dulcissime Jesu! delicæ tuæ sunt esse cum filiis hominum. Sacramentum hoc instituisti, ut cum illis esses usque ad consummationem sæculi. O Jesu! tu me amanter invitas ad tuum Sacramentum, ut manducans hunc panem qui confirmat cor hominis, & bibens illud vinum germinans virgines, maneam in te, & tu in me, ac vivam in æternum. Dulcis amor! quis non diligat te, ò totus desiderabilis? Anathema illi qui non amat te, ò totus amor, ò totus amabilis!

O ignis, qui semper ardes & nunquam extingueris, accende cor meum! O amor! da ut anima mea liquefiat tui amoris igne. O Jesu! amor mi, pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum, quia fortis est ut mors dilectio. Diligo te, ò dilecte mi, ex toto corde meo, ex tota anima mea, & ex totis viribus meis; diligo te, ò fortitudo mea, ò Jesu, quia es totus amabilis, & quia prior dilexisti me. Moriatur cor meum, si non vivat amore tui.

Ecce voluntariè sacrifico tibi & præbeo cor meum; omnia mea tua sunt; sis tu dilectus meus mihi, & ego tibi. Quid

mihî hac mutua dilectione charius? quid mihî suavius?

O Deus charitas! ò vita animæ meæ! diligam te non verbo tantùm & lingua, sed opere & veritate. Idcirco paratus sum, & non sum turbatus, ut custodiam iudicia justitiæ tuæ, & animam meam ponere pro te.

O amantissime Jesu! utinam nec vita, nec mors separent me à charitate tua! Diligo etiam proximum meum sicut meipsum; diligo & inimicos meos propter te; ne statuas illis ullum peccatum.

Ardenter desidera quem diligit anima tua.

Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria tua: in te, Rex meus, & Deus meus, in te exultant cor meum & caro mea. O panis Angelorum! quò sapiùs edo te, eò ardentius esurio. Quem admodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus; ita sitit in te anima mea, ò desideratus cunctis gentibus!

Quid mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? ò Deus cordis mei, ò centrum animæ meæ! Quàm bonum est adhærere tibi Deo meo! cætera vanitate

& afflictio spiritus. Veni ergo, & noli tardare; ò requies mea, & dulcis hospes animæ meæ: anima mea sicut terra sine aqua tibi; sed apud te est fons vitæ: veni, ò Jesu, ut hauriens ego in gaudio de fontibus tuis aquam salientem in vitam æternam, non sitiam in æternum.

O Jesu, fructus benedictus ventris Virginis Mariæ! in toto corde meo exquisivi te, veni, veni dilecte mi; veni, & jam me nemo despiciat.

O Jesu, pater orphanorum, iudex viduarum, & defensor vitæ meæ, vide afflictionem meam; quoniam circumdederunt me mala, quorum non est numerus. Veni Domine Jesu, salva de ore leonis & de necessitatibus animam meam; si tu Deus pro me, quis contra me?

Ecquando consolaberis me, ò Deus totius consolationis, & convertes planctum meum in gaudium mihi? Si moram feceris, expectans expectabo te quidem Dominum meum; sed tandem urgebo meipsum, ut te inveniam, & teneam quem diligit anima mea; tunc plenius gaudebo & exultabo in te Jesu meo. Exurge ergo Christe, adjuva me; anima mea exultabit in te, & delectabitur super te salu-

tari meo: plenum erit gaudium meum. Veni refugium meum, veni, paratum cor meum, Deus; aut saltem, ò Jesu, qui sanctificasti tabernaculum tuum, præpara ipse cor meum: præparationem cordis mei audiet auris tua, & mirificabis misericordias tuas quæ à sæculo sunt.

CONSIDERATIONES UTILES.

DIE DOMINICA.

Considera Christum ut Regem.

O Rex gentium, & desideratus earum! tu solus es dignus accipere divinitatem & honorem.

O Rex meus & Deus meus! bonorum meorum non indiges, & tamen desiderio desideras ut Pascha novum manducem. Eja ergo, ò Rex pacifice, procede & regna, dominare in medio inimicorum tuorum. Adveniat regnum tuum, ò princeps pacis!

Nonne tibi subjecta erit anima mea? imò, ò Rex regum, obediens ero tibi usque ad mortem; da quod jubes, & jube quod vis.

FERIA II.

Considera Christum ut Patrem.

O Abba pater! tu vides quomodo miseretur pater filiorum suorum. Nemo tam pater quam tu, manus tuæ fecerunt & plasmaverunt me, redemisti me in sanguine tuo, & cibus me ex adipe frumenti, nempe corpore & sanguine tuo: grandis misericordia!

O Pater misericordiarum, qui non vis mortem peccatoris, sed ut magis convertatur & vivat, veni; sed veniat tecum super me misericordia tua, ut repletus adipe & pinguedine corporis tui, electorum frumenti, te patrem meum honorificare, & tanquam filius sapiens te lætificare possim. Quid amplius à filio pater exoptet?

FERIA III.

Considera Christum ut Magistrum.

O Jesu! via, veritas, & vita; ò Jesu, veni in cor meum, bonitatem & disciplinam & scientiam doce me; loquere ad cor meum cum intraveris sub tectum meum, audiam quid loquaris in me Do-

minus meus; eloquia tua eloquia casta, ignitum eloquium tuum vehementer; quidni servus tuus diligit illud? nonne illud est super mel ori meo? interim, o præceptor, ecce sto secus pedes tuos, audiens verbum tuum: da servo tuo cor docile, ut custodiam sermones tuos, &c.

FERIA IV.

Considera Christum ut Medicum.

O Jesu! verè languores nostros tuo livore sanasti: ego sum infirmus ille ad quem sanandum de cælo descendisti; ecce languet tepida anima mea, ecce jacet in domo mea paralyticus animus meus; sana animam meam quia peccavi tibi.

Ecce quem amas infirmatur: descende priusquam moriar; non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus; veni ergo, & dic animæ meæ: salus tua ego sum. O pie Samaritane, infunde vulneribus meis vinum contritionis, & oleum misericordiæ.

O lux vera! quæ illuminas omnem hominem, miserere mei; fac Domine ut videam.

O Jesu, salus mea! ecce me leprosum;

sed si vis potes me mundare; dic ergo: *Mundare*: vivet anima mea & laudabit te.

O Jesu! si solummodò pertransiens curabas omnes, si umbra Petri curabat infirmos, nonne ego confidere debeo, quia intrante te sub tectum meum, & in me inhabitante cum plenitudine divinitatis, sanabor ab infirmitate mea, quamvis sit ad mortem? Adauge fidem meam, ut fides mea me salvum faciat.

Veni ergo Deus salutis meæ: jam imperante te morbis meis, derelinquet me febris superbiæ, iracundiæ, teporis: exultabit cor meum in te salutari meo.

Verùm ne quid deterius contingat mihi, da, ut postquam sanus factus fuero, non ampliùs peccem. Væ mihi! quàm vilis fierem, iterans vias meas? Heu, heu, hoc periclitor; operi manuum tuarum porrige dexteram.

FERIA V.

Considera Christum ut Pastorem.

O Jesu! Pastor bone, qui cognoscis oves tuas, & pro illis animam tuam posuisti, easque in gremio cordis tui pinguedine tua reple, quære servum tuum:

erravi sicut ovis quæ periit, video lupum venientem, & jamjam me rapientem. Eja ergo, veni defensor vitæ meæ, propera, rege me, & nihil mihi deerit in loco pascuæ, in circuitu mensæ tuæ ubi me collocasti. Salva à cornibus unicornium humilitatem meam; custodi me Domine ut pupillam oculi, dulcissime protector mi! ò Jesu; tu es refugium meum in hac terra deserta, in via, & in aquosa. Jacto super te omnem curam meam; contendam ego semper sequi viam arctam & bonam per quam ambulem, & tu dux meus propter nomen tuum deduces me & enutries me: sub tegmine alarum tuarum sperabo, donec adducas me ad pascua vitæ æternæ.

FERIA VI.

Considera Christum ut Redemptorem.

Ò Jesu! redemptor piissime, dilexisti me, tradidisti te ipsum pro me, & lavasti me in sanguine tuo, ut me redimeres ab omni iniquitate: mirabilis misericordia!

Ò Agne immaculate! non solum redemisti me pretioso sanguine tuo, sed etiam hunc sanguinem tradidisti mihi bibendum, ut amplius lavarer ab iniquitatibus meis,

& ut super nivem dealbatus, jam in hoc deserto torrente voluptatis potarer, & mundus corde te viderem in cælo. O magnum pietatis Sacramentum!

Ò Redemptor clementissime! redime me & miserere mei: vide quia non est qui redimat neque qui salvum faciat; sed apud te Domine Jesu misericordia, apud te est copiosa redemptio; proba me, & scito cor meum, & si via iniquitatis in me est, lava me in sanguine tuo antequam accedam ad altare tuum, ne bibens indignè sanguinem tuum, bibam judicium meum. Nefandum scelus! bonum mihi esset si natus non fuisset. O Jesu! dilecte, candide, rubicunde, admitte me propitius intrantem in sancta sanctorum per sanguinem tuum; calicem salutaris accipiam, nomen tuum invocabo, & salvus ero.

SABBATO.

Considera Christum ut Sponsum.

Ò sponse sanguinum! sponsa me tibi hodiè in misericordia & miserationibus.

Ò Jesu amator, speciose præ filiis hominum! trahere me post te funiculis charitatis tuæ.

O Jesu! zelator animarum, Deus meus, ignis consumens, qui facis Angelos tuos spiritus, & ministros tuos ignem urentem; veni, ure renes meos & cor meum; ignem venisti mittere in terram, & quid vis nisi ut accendatur?

Veni, o sponse mi, veni, quia amore langueo; ecce aret cor meum, refrigescit charitas mea; idcirco ecce venio obviam tibi, ut veniente te, o dilecte mi, ardens sit cor meum, & liquefiat tui amoris igne.

Veni Domine Jesu; & sicut igne examinatur & probatur argentum, ita amoris tui igne examina cor meum, ut non inveniat in me iniquitas. Amo te mi Jesu, & si adjuveris me Deus salutaris meus, aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem.

Spēta fines ad quos ex vi institutionis sacrificium, adedque Sacramentum offerri debet.

I. Est laurenticum, seu holocaustum offerendum Deo in agnitionem supremi ejus domini, & tanquam summus cultus supremæ ejus majestati debitus.

O Pater æternæ! ex quo, per quem, in quo sunt omnia, & cujus Filius, non propriam quærens gloriam, tradidit semet-

ipsum oblationem & hostiam tibi in odorem suavitatis; ego quoque, quemadmodum ille fecit, ita & faciens, immolo tibi hodiè sacrificium laudis, & reddo tibi altissimo vota mea. Tu es Dominus altissimus super omnem terram, vitæ & mortis potestatem habes: in te vivo, moveor, & sum; præbeo tibi cor meum in sempiternum & rationabile obsequium. Servus tuus sum ego, eligo te hodiè in hoc sacrificio in Regem & Deum meum qui facis mirabilia magna solus; in manus tuas commendo spiritum meum; quod bonum in oculis tuis est, facias semper.

II. Est Eucharisticum, seu pacificum, offerendum Deo in gratiarum actionem pro innumeris ejus beneficiis.

Deus misericors & patiens, sic dilexisti mundum ut Filium tuum unigenitum dares, proprio Filio tuo non pepercisti, & cum illo omnia nobis donasti; donasti siquidem Filium qui non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: formam servi accipiens, semetipsum exinanivit, factus pro me obediens usque ad mortem, mortem autem crucis; & qui pridè quàm pateretur, dedit mihi corpus & sanguinem, ut hæres quidem tui, cohæres illius essem. Mirabi-

lis Deus! Benedictus in donis suis [Pater misericordiarum!

Benedic ergo anima mea Dominum, & omnia quæ intrâ me sunt nomini sancto ejus. Verùm, ò Pater æterne, quid retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti mihi? Quid? ecce calicem salutaris accipiam, & nomen tuum invocabo. Dedisti mihi unigenitum Filium tuum, & cum eo omnia mihi donasti: ego quoque in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis, creationis, redemptionis, vocationis, conservationis, gubernationis, &c. offeram tibi hunc dilectum Filium, in quo tibi benè complaces, & cum illo cor meum.

III. *Est propitiatorium, offerendum Deo in propitiationem peccatorum.*

O Pater misericordiarum, tibi soli peccavi! Hei mihi! iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum; sed habeo apud te advocatum Jesum Christum, qui factus est propitiatio pro peccatis meis, reconciliavit me tibi in sanguine suo. Respice ergo in faciem Christi tui, qui peccata mea portavit in corpore suo super lignum: quamvis iratus fueris, misericordiæ recordaberis, & propitius eris mihi peccatori. Quapropter copiosam ejus redemptionem offero ti-

bi in hac Missa, in qua idem Christus incruenter immolatur, qui in ara crucis semel seipsum cruentè obtulit. *Trid.*

IV. *Est impetratorium, offerendum Deo ad impetranda bona animæ & corporis, & avertenda quacumque mala; idque pro nobismetipsis amicis & inimicis, justis & peccatoribus, vivis & defunctis.*

O Pater amantissime, cujus voluntas sanctificatio mea, memento hujus quod suggerit Filius tuus: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis;* ecce nomen ejus, *Jesus*, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, ecce nomen in quo oportet me salvum fieri; hic est Filius tuus dilectus; igitur propter gloriam nominis ejus, propter ejus merita infiniti valoris, da mihi cor contritum & humiliatum, da mihi hanc charitatem quæ operit multitudinem peccatorum, concede mihi ut sim pastor juxta cor tuum, fidelis dispensator mysteriorum tuorum, ut sim mitis & humilis, & quæ placita sunt tibi faciam semper, ut eum timore & tremore salutem meam operer, ut inhabitem in domo tua omnibus diebus vitæ meæ, &c.

Opera pretium est, ut tibi præfigas unum finem particularem, scilicet vel extirpationem

illius virii quo laboras, & quod aliorum est origo, vel assecutionem illius virtutis cuius præcipuè eges.

V. Quia hoc mysterium institutum est à Christo in memoriam passionis suæ, perutile est, Deoque gratissimum, speciali directione intentionis illud offerre in memoriam & venerationem passionis Dominicæ.

Denique quia omnis nostra diligentia & omnis preparatio minor est quam ut tantis mysteriis sufficiens esse queat, merito open à Deo, à Beata Virgine, Angelo tutelari, SS. Patronis, & Cœlitibus omnibus subsidiisque postula.

I. Itaque roga Deum per merita Filii, & omnium Sanctorum, ut gratiam tibi præster dignè celebrandi Missam, & suscipiendi hoc Sacramentum.

II. Repræsentatis Christo peccatis, imperfectionibus, omnibusque necessitatibus tuis, per merita passionis & sanguinis ejus pete veniam, & pie celebrandi ac communicandi gratiam.

III. Ad Spiritum sanctum humiliter convertere, ut donis suis Christo Jesu dignum in te præparet habitaculum, sicut fecit in Virgine Deipara.

IV. Implora opem Sanctorum, ut tibi

gratiam sanctæ Communionis impetrent.

O sancti Dei omnes, per eum vos rogo quem facie ad faciem, nos autem hîc per speculum videmus, & velatum in hoc Sacramento suscipimus; sueurrite mihi, quæro, vestris precibus apud Deum, ut sic illum nunc in Sacramento possim recipere, ut aliquando eum in propria specie vobiscum merear videre.

Tu præcipuè, ò sacratissima Virgo Maria, cujus illam humillitatem respexit Deus, ex qua beatam te dicent omnes generationes, & fecit tibi magna qui potens est; disscam à te, & à Filio tuo qui humilibus dat gratiam, esse mitis & humilis corde, ut magnificet anima mea Dominum, & exultet spiritus meus in Deo salutari meo.

O Maria Virgo, quæ Spiritu sancto cooperante gratia plena, Deum, & hominem purissimis visceribus concipere & portare meruisti; impetra mihi, quæro, gratiam Spiritus sancti per amorem Filii tui, ut & ego eum dignè in hoc Sacramento excipere & portare valeam.

Adsis, ò Angele custos, & clientem tuum pio ductu dirige; ut panem illum Angelorum, Dominum cœli & terræ decenter excipiam.

O Patroni mei, aulici Dei, succurrite,
& Domino vestro hospitium cordis mei
congruenter adornate.

V. Offer Regi tuo venienti humilitatem &
sanctitatem Virginis matris Maria, fervorem
& devotionem omnem Sanctorum, ut illorum
merita suppleant quidquid humana tua non
valet infirmitas.

Ascende ad altare tanquam ad Calvaria
locum ubi Jesu Christi confixus cruci, cruci-
figas carnem tuam cum vitiis & concupiscen-
tiis, & sic ejus mortem efficacius annuntia-
bis donec veniat. Omnem curam & diligen-
tiam in eo ponas, ut quam maxima fieri
polest cordis munditia, atque exteriori pie-
tatis specie, hoc sacrificium peragatur, ut
monet Trid. ita ut qui viderint te Minis-
trum altaris, Dominum ipsum venerentur,
S. Amb. & ad verum qua in sacrificio latent,
contemplationem excitentur. Trid. Memine-
ris ergo istius quod scriptum est: Ignis au-
tem in altari semper ardebit, quem nu-
triet Sacerdos, subjiciens ligna manè per
singulos dies. Lev. 6. v. 12. Ignis ille non
est alius, nisi ille quem Christus secundum
ordinem Melchisedech venit mittere in ter-
ram. Sit perpetuus iste ignis in corde tuo, &
quem nutrias piis ac crebris affectibus. Erum-

pat in adstantes divinus ille ignis, ut omnes
amore Christi inflammentur. Cogita quo ani-
mi fervore S. Martinus, S. Philippus Neri, S.
Ignatius & alii divina tractabant myste-
ria: time ne divinisimum hoc opus aded ne-
gligenter faciens, maledicaris.

ARTICULUS VI.

Exercitia post Misam & Communionem.

Monita salutis.

Peracta Missa & Comunione, cave ne tan-
to hospiti qui visitavit te oriens ex alto, mox
tergum obvertas, ad ludibria & inania te con-
vertens, immemor beneficii, non curans cum
eo paulisper conversari. Quid est hoc nisi vi-
lipendere hospitem, imò etiam graviter of-
fendere, delicias ejus respuere, & scandalizare
pusillos? Nonne sacrilegium est, linguam
tuam tremenda tractantem mysteria, tali
sanguine purpuratam, factam aureum gladium,
ad scurrilia transferre? S. Chrys. Ac proinde
nonne hoc est hujus divini hospitii se indignum
præbere delitiis? Ingratitudo enim est
ventus urens, gratiarum fontem exsiccans.
S. Bern.

Oportet ut non solum prepares te ad devo-

tionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicitè conserves in ea post Sacramenti perceptionem; nec minar custodia post exigitur, quàm devota preparatio prius; nam bona postmodum custodia, optima iterum est preparatio ad majorem gratiam; ex eo quippe redditur quis valdè indispositus, si statim fueris ad exteriora nimis effusus. Imit. Chr.

Quid ergo sic properas? quid quæris præter Deum tuum? Plus ille te doceat quàm omnes libri; plus delectabit quàm omnes amici; plura præstabit commoda quàm omnes mundi artes, opes, scientia, &c. Ex illo siquidem audies arcana quæ non licet homini loqui. Sancta Teresia à Jesu, id experta, credo.

Igitur ne defrauderis è die bono, & particula boni diei non prætereas te; duc tantum hospitem in cubiculum interius, id est cor tuum: cave à multiloquio, mane hic secretò, & frue suavissimo hospite tuo; ipsum enim habes quem totus mundus tibi auferre non potest. Delectare tunc in Domino, vaca, & vide quoniam est Dominus, exalta magnitudinem ejus, gusta saporis ejus dulcedinem; & licet pulvis sis & cinis, loquere ad Dominum tuum, loquere fiduciale ad eum,

sicut solet amicus ad amicum loqui; frue sine strepitu loquentis intus veritatis, sorbearis in illo silentio. S. Aug. Tribulationem tuam ante ipsum pronuncia, & effunde coram illo cor tuum; pete & accipies, hauri tunc ex Dominico fonte aquam salientem in vitam æternam, & scientiam salutis; ac gloriam illi dans, indue novum hominem, sentiens in te quod in Christo Jesu, & tantquam leo ignem spirans ab hac mensa recede, factus diabolo terribilis. S. Chrys.

MEDITATIONES

POST MISSAM.

- I. **Q**uis est ille qui venit ad me?
- II. Ad quem venit?
- III. Cur venit?
- IV. Quomodo venit?
- V. Quid à me tantus hospes requirit?
- VI. Quid hæcenus propter ejus amorem feci?
- VII. Quid nunc volo facere?
- VIII. Volo illud sincerè?
- IX. Quid facere debeo ut promissis stem?

Alia.

- I. Amplexus.
- II. Beneficium ponderandum.

- III. Admirare.
 IV. Gratiarum actionis imparem se fateri.
 V. Patri Filium pro gratiis offerre, & se utrique.
 VI. Gratiam ejus petere.
 VII. Necessitates aperire.
 VIII. Proponere.
 IX. Media proposito efficaci congrua inquirere, & strenuè exequi, ut indè vera & sincera cognoscatur voluntas.

Amplexus.

Invenit quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam, ut fiducialiter dicere queam: vivo ego, jam non ego: vivit verò in me Christus.

Nunc, ò Jesu requies mea, nunc dimittis servum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum: in te nunc deficit anima mea, in te nunc exultat cor meum. Verùm, quis mihi det, ò Deus cordis mei, ut in amplexu tuo, & in osculo pacis lætus moriar?

Admirare.

O Jesu! ò sancte, innocens, impollute, à peccatoribus segregate, cœlis excelsior! tu venisti ad me? in me, malevolam ani-

mam, intrasti? Quis loquetur potentiam & misericordiam tuam? Ecquid tibi, Domine Rex gloriæ cum hoc fœtido sterquilinio? *Gerson.*

O Jesu mi! Quam admirabile est nomen tuum in universa terra!

Venite, audite omnes qui timetis Deum, & narrabo quanta fecit animæ meæ: suscepi misericordiam Dei mei in medio templi ejus; quinimò ipsum Angelorum Dominum ipsumque gratiarum fontem in medio cordis mei suscepi. Stupendum beneficium! Annuntiate hoc in universa terra, ut omnis spiritus laudet Dominum meum.

Adora.

Dominus meus & Deus meus! O Altissime super omnem terram, mortificans & vivificans, deducens ad inferos & reducens! Adoro te; tu enim solus es dignus accipere virtutem, & divinitatem, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem; undè omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi?

Magnus Dominus & laudabilis nimis! Adorate eum omnes Angeli ejus, &c.

Gratias age.

Quid retribuam tibi, Domine Jesu, pro omnibus quæ retribuisti mihi, & præsertim hodiè? Sollicitus mei, dedisti mihi corpus tuum in cibum, & sanguinem tuum in potum, & utrumque in pignus futuræ gloriæ. O sacrum convivium!

Jam misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ, ut inhabitem in domo tua in longitudinem dierum. Ideò exultabunt labia mea cum cantavero tibi, & anima mea quam redemisti. Sed & lingua mea tota die meditabitur justitiam tuam, cum confusi & reveriti fuerint qui quærent mala mihi. Repleatur os meum laude, ut cantem tota die gloriam tuam.

Magnificat anima mea Dominum, & exultet spiritus meus in Deo salutari meo.

Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus. Noli anima mea, noli oblivisci omnes retributiones ejus qui visitavit te, & fecit tibi redemptionem, sanans infirmitates tuas. Laudate Deum meum omnes gentes, quoniam confirmata est super me misericordia ejus. Laudate eum omnes Angeli ejus, &c.

Offer Deo Parvi Filium.

O Pater æterne, Pater misericordiarum, qui sic dilexisti me, ut Unigenitum tuum mihi dares in pretium & in cibum; cum eo omnia mihi donasti; respice in faciem Christi tui in quo tibi benè complacuisti. Hunc ego dilectum Filium, & cum eo cor meum retribuo tibi pro his quæ hodiè retribuisti mihi: complaceas tibi Pater hodiè in illo, ac per eum indignationem tuam averte à me.

Ecce mediator Dei & hominum Christus Jesus, Advocatus & Pontifex, qui interpellat pro me. Hunc ego offero tibi, ipsum, inquam, qui peccatum non fecit, sed tulit peccata mundi, & languores nostros suo livore sanavit.

Igitur suscipe, ò sancte Pater, sanctam hanc & immaculatam hostiam Filii tui in laudem & gloriam nominis tui, in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis in me collatis, in expiationem quoque peccatorum meorum, & in supplementum omnium defectuum meorum.

Dilige Jesum qui prior dilexit te.

Deus misericors, patiens, & multæ misericordiæ & verax, qui das escam timentibus

bus te, jam verè diligo te, fortitudo mea, quem inveni, & teneo. Quis mihi hoc tribuat, ut jugiter diligam te, qui ultrà quàm facere debueras, fecisti? Pereat cor meum, si desinat amare te, qui semper & ineffabiliter amasti me.

O Domine Jesu! ò dilecte mi! quid me vis facere ut placeam tibi omnibus diebus vitæ meæ? Doce me facere voluntatem tuam, abnegare meipsum, & adhærere tibi. O quàm bonum mihi illud erit!

O Jesu! ò amor mi! da ut diligam te in toto corde meo, nihil aliud posco. Scio enim quoniam diligentibus te, omnia cooperantur in bonum; & licet pauper sim & inops, laudabo nomen tuum, & tanquam nihil habens omnia possidebo: tu es Deus meus & omnia.

Offer teipsum Christo, qui se tibi tam amanter offerre dignatus est.

Suscipe Domine universam libertatem meam, accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem; quid quid habeo vel possideo, mihi largitus es, id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum; amorem tui solùm cum gratia tua mihi dones, & dives sum satis,

neo quicquam ultrà poscam. S. Ignat. Loy.

Spera in Deo salutaris tuo: thesaurum infinitum opum celestium, & ipsum gratia fontem hic habes; avidè pete quantum vis; pete veniam peccatorum ac virtutes christiano homine & tua potissimum vocatione dignas; confide, & fides tua te saluum faciet.

O clementissime Salvator! Quid mihi nunc denegabis, postquàm temetipsum tradidisti mihi in cibum & potum, & in pignus futuræ gloriæ? O quanta erit fiducia mea, cui cognita est tanta pietas tua! Igitur miserere mei secundum magnam misericordiam tuam; si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit? quis accedere ad altare tuum audebit? Ab occultis meis munda me, Domine, ab alienis parce servo tuo, & ignorantias meas ne memineris; parce mihi, si ea qua par erat præparatione & animi devotione non tractavi hoc mysterium ipsis Angelis timidum.

O Jesu, lux vera, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum! da Domine, ut videam, ò lumen oculorum meorum, ut sciam quid desit mihi. Noverim te, noverim me, ut exaltem te & humiliem me.

O Jesu, qui cùm in forma Dei essee, temetipsum exinanivisti, formam servi accipiens, & qui in hoc Sacramento enutrens & exaltans filios, te spèrni à multis, & conculcari à canibus sinis! discam à te esse humilis corde; da ut abominer vel minima superbix signa.

O Jesu, qui factus es obediens usque ad mortem, & qui in hoc Sacramento obedisti voci hominis! da ut cibus meus sit facere voluntatem tuam, & obedire Præpositis meis propter te. Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei; da quod jubes, & jube quod vis.

O Jesu, Rex regum, qui cùm dives esses, propter me egenus factus es, non habens diversorium, nec ubi caput reclinares! O Jesu, qui cum plenitudine divinitatis habitas in templis pauperibus, tanquàm mortuus à corde! O Jesu, qui pauperum desiderium exaudire soles! inclina cor meum in testimonia tua & non in avaritiam, ut delecter in via testimoniorum tuorum, sicut in omnibus divitiis. O Jesu! tu thesaurus meus es, in te unico fixum sit cor meum; nec divitias, nec paupertatem dederis mihi, sed tantum victui meo tribue necessaria; ut habens alimenta, & qui-

bus tegar, his contentus sim. Quid amplius exoptet anima mea?

O Agne sine macula! ò Jesu, fili Mariæ Virginis, qui pasceris inter lilia, qui mihi dedisti hodiè illud vinum germinans virgines! cor mundum crea in me; tu scis quia non possum esse continens, nisi tu Deus dederis mihi. Verùm quamvis Angelus satanæ me colaphizet, sufficit mihi gratia tua. Da ergo ut sim, sicut Angeli tui in cælo, sollicitus tantum de iis quæ Domini mei sunt, ut anima mea, tota pulchra, sine macula & ruga audire tandem mereatur, *veni, veni de Libano soror mea, sponsa, veni, coronaberis.*

O Jesu! qui sitiens, felle & aceto potatus es, & qui omnis saporis suavitatem in hac mensa parasti mihi; aufer à me ventris concupiscentias; da ut tibi soli serviam, non ventri, aut voluptati; sim verò sobrius, ne unquam graveetur cor meum crapula & ebrietate.

O Jesu! qui in horto cum sudore sanguinis prolixius orasti, & qui ipsa nocte qua tradebaris, parasti mihi hanc mensam; oro te ut tibi Domino serviens, spiritu fervens sim; accende me hodie illo igne quem venisti mittere in terram; renovabor, ut con-

fido, spiritu mentis meæ; jam curram viam mandatorum tuorum cum dilataveris cor meum.

O Jesu! vide afflictionem meam: patientia mihi necessaria est ut reportem re-promissionem. Tu es patientia mea, discam à te esse mitis corde; æquum est, ut qui calicem salutaris toties accipio, bibam passionis calicem quem tu bibisti.

O Jesu! qui pro inimicis tuis orasti, & qui instituisti hoc Sacramentum tanquam symbolum charitatis, *Trid.* ut diligam proximum sicut me ipsum, benefaciam his qui oderunt me; da mihi hanc charitatem, quæ est vinculum perfectionis, & sine qua nihil sum.

O Jesu! da mihi scientiam sanctorum, scientiam salutis, & scutum bonæ voluntatis, custodi animam meam ut pupillam oculi; da ut sanctus sim ego, quia tu sanctus es, ac serviam tibi in sanctitate & justitia omnibus diebus meis. O unum necessarium! Unum volo, unum quæro, unum desidero, unum mihi est necessarium: salvum me fac, Salvator mihi, da mihi amorem tui, contemptum mundi, odium mei, & zelum animarum. Si ergo inveni gratiam in oculis tuis, ò Rex, & si placet tibi, dona mihi

animam meam pro qua rogo, & populum meum pro quo obsecro, cætera tolle tibi.

Poteris etiam hic rursus considerare Christum ut regem, ut patrem, ut magistrum, ut medicum, ut pastorem, ut redemptorem, & ut sponsum.

I. *Ut regem.*

O Rex meus, & Deus meus! venisti ad me mansuetus. O Rex sæculorum! dominare per residuum annorum, dominare in medio inimicorum tuorum, & in medio cordis mei. Vivas ergo Rex in æternum; tuum, Domine, est regnum; non mea voluntas, sed tua semper fiat, sicut in cælo & in terra. Verùm, ò mi Rex, unde veniet auxilium mihi, nisi à te qui fecisti cælum & terram? Adjuva me, ne moreris.

II. *Ut Patrem.*

O Pater misericordiarum! ego sum infelix ille prodigus qui iniquè egeram, sed tu longanimis & multum misericors suscepisti me, delectasti super me, & satiasti me hodiè, non hircorum sanguine, non solum de rore cæli, de pinguedine terræ, & de vitulo saginato, sed pretioso corpore & sanguine tuo, & coronasti me in misericordia.

Sed quoniam misertus es mei, quomodo miseretur pater filiorum; ne reminiscaris delicta mea, sed reminiscere miserationum tuarum quæ à sæculo sunt. Rogo te, ut obediens sim tibi usque ad mortem. Ita Patet, quod placitum erit tibi, faciam semper.

III. Ut Magistrum.

O Magister sapientissime, qui docuisti me à juventute mea! loquere nunc ad cor meum. Paratus custodire sermones tuos, in corde meo abscondam eloquia tua, ut non peccem tibi; conservabo omnia verba tua, conferens in corde meo; ignitum eloquium tuum vehementer, & servus tuus diliget illud. Beatus homo quem tu erudieris Domine! Da servo tuo cor docile.

O anima christiana! velut Magdalena stans retrò secus pedes Domini & audiens verbum illius, audias pariter in silentio, & custodire coneris quid loquatur in te Dominus Jesus. Eloquia ejus in corde tuo abscondere satage.

IV. Ut Medicum.

O Jesu, pie Medice! qui hodie descendisti, priusquam morerer, & qui non solum imposuisti mihi manum, sed etiam vo-

luisti languiores meos tuo ipso livore sanare, sana animam meam, quia peccavi tibi. Ingressus aliquando Zachæi domum dixisti: *Hodie huic domui salus facta est.* Ingressus jam es, ò Christe, domum animæ meæ, dic ei, quæso: *Salus tua ego sum;* ab omni specie mala sana eam, da illi integram sanitatem in conspectu omnium, & exiliens laudabo te & dicam semper: *Magnificetur Dominus qui benè omnia fecit, & mutos loqui, & surdos audire, &c.*

Hic revela Domino viam tuam & infirmitates tuas quas ipse portavit: ora eum, ut te sanet ab illo languore quo tepidus es, &c.

V. Ut Pastorem.

Erraveram sicut ovis quæ periit; sed conversus sum ad te Pastorem animæ meæ; & tu, ò Pastor bone, qui pascis me à juventute, imposuisti me in humeros tuos, & in loco pascuæ, id est, corporis tui, me hodie collocasti. Quid mihi deinceps deerit? Jam super aspidem & basiliscum ambulabo, & conculcabo leonem & draconem.

Ne discesseris à me, custodi me ut pupillam oculi, donec perducas me ad pascua vitæ æternæ.

VI. *Ut Redemptorem.*

Redemisti me Redemptor meus, & miseratus es mei, solvisti vincula colli mei jam excussus sum de pulvere; ego, ò Jesu Christe, vinctus tui sum, servus tuus sum ego, & filius ancillæ tuæ, custodi animam meam, ut iterum iugo servitutis non continear: Tuus sum ego, in manus tuas commendo spiritum meum, redemisti me Domine Deus veritatis in sanguine tuo, ac eodem hodie lætificasti cor meum.

VII. *Ut Sponsum.*

O Jesu! tanquam sponsus procedens de thalamo suo sponsasti me tibi hodie in sempiternum: ego vicissim sponso me tibi; pone me ut signaculum super te, quem recepi hodie, & elegi ut esses mihi Deus. Deficiat in te anima mea, ò Jesu vita mea, liquefiat amore tui: mihi vivere, Christe, sis, & mori lucrum.

Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Pete ergo ut corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam.

O Jesu! tu verè dixisti: *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.* Hodie man-

ducavi hunc panem, sit ille mihi pignus gloriæ perpetuæ; da ut anima mea moriatur morte justorum.

O Jesu corona mea! quis me separabit à charitate tua? An tribulatio? An gladius? Hæc omnia superabo propter te, qui dilexisti me. Pono, te Deum, adiutorem meum; te inquam, sine quo nihil possum facere, & in quo confortatus omnia possum.

PACTA,

ET PROPOSITA AMOROSA,

Non quidem simul & coacervatim, sed sigillatim per hebdomadas ineunda, & singulis diebus alternatim exercenda.

Propono,

- I. Omnia facere in gloriam tuam.
- II. Non conformari huic sæculo.
- III. Esse mitis corde, ut possim compati infirmitatibus proximi, & condolere iis qui errant, ac inde possidere terram, ac in patientia possidere animam meam.
- IV. Excutere omnem teporem, & esse fervens spiritu.
- V. Manere in solitudine, quoad f.

erit, sepire aures meas spinis, pangere fœdus cum oculis meis.

VI. Sobrius esse, & mortificari propter te in tali occasione N. tali modo N. &c.

VII. Ambulare coram te. Offero tibi adorationes Sanctorum pro omnibus momentis quibus non cogitabo de te.

VIII. Promovere gloriam tuam, & omnibus omnia fieri, ut omnes faciam salvos.

IX. Emendare illud vitium ad quod pronus sum.

Expende quodnam sit illud vitium, & illud in gratiarum actionem, & Jesu, quem possides, cooperante, extirpare contende. Adhibe & tu aliquam mortificationem huic victoria congruentem, & quam, offerente se per diem occasione, exercebis.

Denique juro & statuo custodire judicia justitiæ tuæ. Adhæreat lingua faucibus meis, si non meminero tui. Adjuva me Deus salutaris meus, & propter gloriam nominis tui libera me, & salva me.

O Jesu! mane mecum Domine, quoniam advesperascit; venit nox in qua nemo potest operari; mane mecum, ò Jesu, ne me tenebræ comprehendant.

Sed saltem non dimittam te, donec benedixeris mihi. O! unnam accipiam be-

nedictionem à Domino & misericordiam à Deo salutari meo, quatenus eam de virtute in virtutem, donec facie ad faciem te videam Deum Deorum in Sion, quem velatum in sacramento, & per speculum in ænigmate video.

Per manus & merita beatissima Virginis Maria & omnium Sanctorum commenda Deo Sacrificium, aut Communionem tuam, & eorum ope & intercessione pete ab illo fructum ejusdem Sacrificii & Communionis, ac tui propositi efficaciam.

Pete quoque gratias pro proximis tuis vivis & defunctis, pro his præsertim quos habes singulariter commendatos.

Vade in pace, ò Christiane, ò Sacerdos: descende jam justificatus pœnitentia, & pane Angelorum confirmatus, jam non tibi vivas, sed Christo; ne obliviscaris Domini Dei tui, elice per diem actus jaculatorios Sacrificio & Communioni congruentes, eos præsertim quos suggeret unctio Spiritus.

Cogita identidem quali sis insignitus honore, quali mensa fruaris. S. Chrysos.

Et verò, si cum sancto sanctus esse facile quis potest; quidni sanctus eris, charissime Frater, tu, inquam, qui panem cœli ferè quotidie manducas, in quo habitat corporali-

ter plenitudo divinitatis, & sanctitatis? Heu tibi! quor ad salutem via? Sed va tibi, si nihil horum te à malis avertat. & si manens in Christo, non vivas propter Christum, & non sis conformis imagini ejus!

ARTICULUS VII.

Alia brevior ad Missam preparatio.

Monita salutis.

Accipite & comedite, dicit Magister bonus: hoc est corpus meum. Accedamus ergo frequenter ad hoc altaris Sacramentum, quo liberamur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præservamur. Hic est panis qui de cælo descendit, & qui manducat hunc panem, vivet in æternum. O sacrum convivium! quis ad illud non properet? Unus ergo sit dolor noster, hac esca privari. S. Chrys.

Absit tamen ut accedamus ad altare nausea, usu, perfunctorio modo, turpis lucri gratia, cum affectu ad peccata venialia, & præsertim cum conscientia peccato mortali gravata; qui enim manducat & bibit indignè, sit reus corporis & sanguinis Domini. Proh abominatio! judicium sibi manducat & bibit, non disjudicans corpus ejus. Stupenda desolatio! Quis

ergo seipsum non probet antequam de pane illo edat & de calice bibat?

Insuper cum sancta sint sanctè tractanda, & cum ipse Dominus Jesus mundis corde & ferventibus spiritu affluentiùs det, accedamus ad thronum gratia maxima qua poterimus reverentia, fide firma, fiducia secunda, humilitate profunda, ardenti desiderio, flammanti charitate, vehementi dolore, & integra divina voluntari resignatione. Inde gustabimus & videbimus quàm suavis sit Dominus.

BREVES MEDITATIONES.

- I. **Q**uodnam est illud opus quod jam jam peracturus sum? Grande opus, omnium præcellentissimum; non enim homini præparatur habitatio, sed Deo.
- II. Quis est ille qui venit ad me?
- III. Quis sum ego, ad quem ille venit?
- IV. Quoties venit?
- V. Quomodo venit?
- VI. Cur venit?
- VII. Quo fine ad eum ego venio?
- VIII. Quomodo ad eum venio?
- IX. Accedo ad eum quasi ante tremendum ejus tribunal statim post Sacrum manifestandus?

DIRECTIO INTENTIONIS.

Ego volo celebrare Missam & conficere corpus & sanguinem Domini nostri Jesu Christi juxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

I. Ad laudem omnipotentis Dei, in agnitionem supremi ejus dominii, & tanquam summum cultum supremæ ejus Majestati debitum.

Vi ejusdem intentionis offer Deo Patri in unione intentionis & meritorum Christi cogitationes tuas, consilia, verba, operaque tua; labores & anxietates; uno verbo, universam libertatem tuam; nempe memoriam, intellectum & voluntatem; ei totum da à quo omnia pendent, ac ejus prorsus voluntati gubernandum te trade.

II. In gratiarum actionem pro beneficiis creationis, redemptionis, vocationis, conservationis, gubernationis, & aliis innumeris beneficiis, ac præcipue hujus sacrosancti beneficii & excellentissimi Sacramenti.

III. In propitiationem & expiationem innumerabilium peccatorum & negligentiarum mearum, & in satisfactionem oppro-

briorum quæ Dominus Jesus perpessus est, sive à Judæis in passione & morte sua, sive ab infidelibus, hæreticis, & malis christianis in hoc amoris Sacramento.

IV. Ad impetranda bona animæ & corporis; idque pro metipso, pro parentibus, amicis, & inimicis, pro ovibus mihi commissis, pro justis & peccatoribus, vivis & defunctis; sed præsertim ad hæresum extirpationem, ad exaltationem sanctæ Romanæ Ecclesiæ militantis, ad pacem & concordiam inter Principes christianos; tandem ad salutem omnium eorum pro quibus Deus vult, & scit me debere orare.

V. In memoriam & venerationem passionis & mortis Jesu Christi, quam annuntiari volo, & desidero donec veniat.

Hic Domino Jesu gratissimum erit, & tibi utilissimum, si ante Missam unum passionis & mortis punctum quotidie mediteris, præsertim si hanc meditationem aliqua quamvis levi mortificatione condias.

VI. In honorem beatæ Mariæ Virginis, cui me devoceo, & cujus me tutelæ committo.

VII. In venerationem totius curiæ triumphantis, ad cujus præsidium fidens confugio.

Porro hæc intentionis directio in singulas hebdomada dies pro cujuslibet opportunitate & devotione distribui potest.

ACTUS RELIGIONIS.

Actus fidei.

O Jesu! quamvis te in hoc Sacramento non videam, credo tamen te esse ibi verè, realiter & substantialiter præsentem, eundem filium Dei qui in hunc mundum venisti, & quem pastores & Magi procedentes adoraverunt, eundem Deum & hominem qui sedes ad dexteram Patris: hoc firmiter credo, quia tu ipsa veritas dixisti: *Hoc est corpus meum.* Adauge fidem meam.

Actus adorationis.

Firmiter credens te esse in altaris Sacramento præsentem, ibi te adoro ut Regem Regum, Dominum meum & Deum meum. Adoro te ea qua possum animi & corporis reverentia, ut primum principium & ultimum finem; tu solus Altissimus, & substantia mea tanquam nihilum antè te; & quoniam agnosco cuncta in ditione tua esse posita, protestor quod tibi semper & in om-

nibus subjecta futura sit anima mea. Offero tibi adorationes Pastorum, Magorum, omnium Sanctorum & Angelorum in unione earum quas tu Deo Patri in terris obtulisti.

Actus admirationis, humilitatis, & timoris.

O dulcissime Jesu! tu ad hoc Sacramentum nos amanter invitasti? Quàm suavis est spiritus tuus! Sed quid est homo quia magnificas eum, aut filius hominis, quoniam visitas eum? Præsertim undè hoc mihi, ut tu Dominus venias ad me? Quàm bonus Israël Deus! Exi à me Domine, quia homuncio & peccator sum; tu verò Rex cæli & terræ, Sanctus, Sanctus, Sanctus. Heu mihi! Timeo ne non habeam vestem nuptialem, & ne ea exutus, reus fiam corporis tui, & judicium mihi manducem & bibam. Bonum mihi esset si natus non fuisssem. Quid ergo faciam miser?

Actus spei.

O Jesu! Sum quidem ego pulvis, cinis, & peccator, sed tu es Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis. Quis unquam intellexit misericordias tuas? Nonne laborantes & oneratos vocas ad te, ut eos reficias? Nonne tu es refugium

meum? Ad quem ergo irem? Tu solus verba vitæ æternæ habes; tu solus consolaris me in omni tribulatione mea. Sum quidem æger, sed tu es salus mea: non est opus benè valentibus medicus, sed malè habentibus. Si solummodò pertransiens curabas omnes, si umbra Petri curabat infirmos, nonne ego confidere debeo, quia intrante te sub tectum meum, & in me inhabitante cum plenitudine divinitatis, sanabor ab infirmitatibus meis?

Igitur cùm nihil, te propitio, mihi conscium sim, surgo & eo ad te Patrem, Medicum & Refugium meum, & spero quòd hæc communio futura sit mihi fidei, spei & charitatis augmentum, contra insidias inimicorum meorum firmissima tuitio, turpium cogitationum effugatio, hujus defectus & vitii N. exterminatio, operum tibi placentium, & præsertim hujus virtutis N. salubris efficacia, & tandem pignus futuræ gloriæ. Reposita est hæc spes mea in sinu meo; quia miserator & misericors es, ac in promissis fidelissimus.

Actus pœnitentiæ.

Væ mihi! Peccavi in cælum & coram e, quinimò te in multis quotidie offendò;

confessus quidem sum adversum me injuriam meam: mihi videor, miserante te, justificatus; attamen heu! inscrutabile est cor meum. Tu ergo qui scrutaris renes & corda, ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo; & licèt, ut confido, mundatus sim, ampliùs lava me ab iniquitate mea, ut super nivem dealbatus & mundus corde, hoc tremendum sacrificium dignè celebrare, te in hoc Sacramento sanctè recipere, & te tandem facie ad faciem in cælo videre valeam.

Doleo Domine, quia peccavi; doleo propter te, ò summè dilecte & amabilis; nolo ampliùs peccare; malo tibi dilecto mori, quàm tibi offenso vivere. Adjuva me Deus salutis meæ, & ab inimicis meis salvus ero.

Actus charitatis.

O amantissime Jesu! deliciae tuæ sunt esse cùm filiis hominum. Corporis & sanguinis tui mensam nobis in dulcedine tua parasti, ut in æternum viveremus. O amor! ineffabilis amor! Quis non diligat te, ò totus amor? Morjatur cor meum, si non vivat amore tui. Væ mihi, si manducans te, non viverem propter te!

Diligo te ò dilecte mi, diligo te ex toto corde meo, & quidem propter te; ecce voluntariè sacrifico, & præbeo tibi cor meum; sis tu in æternum dilectus meus mihi, & ego tibi. Utinam adedò intimè tecum hoc Sacramento uniar, ut neque vita, neque mors separent me à te, nec te à me. Quid mihi hac mutua charitate charius? Quid mihi suavius!

Et quoniam Sacramentum hoc instituiti tanquam symbolum charitatis, Trid. protestor quòd diligam proximum meum & inimicos meos sicut meipsum propter te. Radica, quæso, in corde meo hanc charitatem, utpotè vinculum perfectionis meæ, & plenitudinem legis.

Actus desiderii.

Est hoc Sacramentum cibus anima, non minus ei necessarius & utilis quàm suus corpori; & sicut cibus corporis prodest nutritque plurimum si cum appetitu & fame sumatur, & alioquin interdum noceat; pari ratione anima cibus, id est, Sacramentum & corporis sanguinis Christi. Si ergo absit illa fames, hunc quidem cælestem cibum sumes, sed gustum illius perexiguum habebis. Heu tamen! quàm sæpe abest à Sacerdotibus hujus cibi fames,

ita ut si non esset aliundè celebrandi obligatio, si non affulgeret lucri spes, quàm citò nausearet omnino anima eorum super cibo isto, tanquam levissimo! quid mirum si non gustent quàm suavis sit Dominus in hoc cælesti cibo, qui etsi contineat omnem saporis suavitatem, tamen non nisi animam inanem & esurientem sariat bonis! Tu verò, charissime Frater, da operam ut piis meditationibus scias hoc excellentissimum donum Dei. O quòd hujus cibi cælestis avidior fies, & ad illum cum fructu & augmento sumendum aptior! Ad hanc ergo famem te his aut aliis aspirationibus ignitis excites optamus.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat ad te, & in te sicut anima mea, ò desideratus cunctis gentibus! In te, Rex meus & Deus meus, in te exultant cor meum & caro mea. Ecquid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram, ò Deus cordis mei, thesaurus meus, & centrum animæ meæ? Noverim te, quòd ardentius te desiderem, avidius me urgeam, citius te inveniam, & te arctius teneam quem diligit anima mea, & in quem desiderant ipsi Angeli prospicere.

Parce Domine Jesu, parce frigidus cordi meo. Trahe ergo me funiculis charitatis

tua ad sanctuarium tuum; veni, & noli tardare defensor vitæ meæ, dulcis hospes animæ, Deus meus & omnia. Qui fieri potest ut te infinitum thesaurum frigidè cupiam, interea dum ad caducas divitias insatiabili corde anhelant avari? O animalis homo, quàm parùm percipio quæ tua sunt! Nunquàm ne hoc donum omnium donorum pretiosissimum sciam? Suppleas, quæso, mi Jesu, modicæ fidei meæ; exurge, adjuva me, ut eò ardentius esuriam quò sæpius edam te.

Petitio gratia ad dignè celebrandum & communicandum.

O Pater æterne! per merita Filii tui concede mihi gratiam dignè celebrandi Missam, & recipiendi non solùm Sacramentum, sed etiam rem & virtutem Sacramenti. Offero tibi humilitatem & sanctitatem Virginis Mariæ, fervorem & devotionem omnium Sanctorum, ut illorum merita suppleant quicquid mea non valet infirmitas.

Domine Jesu, propitius esto mihi peccatori, & concede mihi piè celebrandi & communicandi gratiam; ut vivam in te, per te, & propter te, qui es vita animæ meæ,

Veni Sancte Spiritus, & dignum Christo Jesu in me præpara habitaculum, sicut fecisti in Virgine Maria.

O sacratissima Virgo Maria, quæ Spiritu Sancto cooperante, Deum & hominem purissimis visceribus concipere & portare meruisti, impetra mihi gratiam, ut & ego eum dignè in hoc Sacramento accipere & portare valeam, & ut habeam spiritum hujus dilecti Filii tui.

O vos sancti omnes, per eum vos rogo quem facie ad faciem, nos autem hîc per speculum videmus, & velatum in hoc Sacramento suscipimus; succurrite mihi, quæso, & Domino vestro hospitium cordis mei congruenter adornate, ut eum jam hoc in exilio possidere valeam.

MEMENTO VIVORUM.

- I. Mei, parentum, fratrum, sororum, consanguineorum, & amicorum meorum.
- II. Omnium quibus fui gravamen, scandalum, & occasio peccandi.
- III. Omnium benefactorum meorum in spiritualibus & temporalibus.
- IV. Omnium mihi commissorum in genere & in specie.

V. Omnium Sacerdotum & Ministrorum Ecclesiæ Dei catholicæ.

VI. Omnium inimicorum meorum ad dimissionem.

VII. Omnium hæreticorum & infidelium ad conversionem.

VIII. Omnium pro quibus vis & scis me debere orare.

Memento etiam Mortuorum.

I. Animarum parentum, fratrum, sororum, consanguineorum, & amicorum meorum.

II. Animarum quæ occasione mei purgantur in purgatorio.

III. Animarum omnium benefactorum meorum in spiritualibus & temporalibus.

IV. Animarum omnium mihi commissarum in genere & in specie.

V. Animarum omnium Sacerdotum & Ministrorum Ecclesiæ Dei catholicæ.

VI. Animarum morte improvisa corporibus exutarum.

VII. Animarum quarum non est specialis memoria.

VIII. Animarum miserimè existentium in purgatorio, & omnium pro quibus vis & scis me debere orare.

Præfige tibi unum finem particularem, scilicet, vel extirpationem hujus vitii N. quo laboras, & quod aliorum est origo, vel ascensionem hujus virtutis N. cujus præcipuè egēs.

Indue sacra paramenta. quasi moriturus & cum eis sepeliendus. Accede ad altare tanquam ad calvaria locum, ad crucifigendum veterem hominem cum actibus suis, hoc N. præsertim tibi dominans vitium, & ad te sacrificandum Domino Jesu, qui pro te in ara crucis se cruentè obrulit.

ARTICULUS VIII.

Alia breviores post Missam gratiarum actiones.

Quid frequentius prava consuetudine Sacerdotum, qui statim post Missam & Communionem ad inania colloquia & ludibria se convertunt, & ad exteriora nimis effunduntur, non curantes cum dulcissimo hospite paulisper conversari? Quid est hoc, nisi hunc vilipendere, delicias ejus respuere, & scandalizare pusillos? Undè sit ut non-dijudicent corpus Domini à cibo terreno, & ut amici & præpotentis viri visitationem pluri faciant, quàm Regis regum? ex arido celebrandi usu, & ex mo-

dica fide. Hinc fit, ut in ipsa mensa Domini fame pereant, in ipsis Salvatoris fontibus areant, & ut tota vita repescant imbecilles & infirmi, ne quid pejus dicatur.

Tu verò, charissime Frater, frueri in silentio, & in sensuum tuorum recollectione suavissimo hospite tuo; ex illo siquidem audies arcana, qua non licet homini loqui. Gustata & vide.

MEDITATIONES

POST MISSAM.

Quis est ille qui venit ad me? &c. ut supra pag. 133.

Actus jaculatorii.

O Jesu, dulcis hospes! prosperè processeris ad hunc pauperulum & humilem servum; intraveris faustè sub hoc angustissimum & vile tectum. Benedictus & superexaltatus, qui venisti in cor meum, oriens ex alto.

O Rex pacifice! fuga ex animo & corde meo catervas vanarum cogitationum, ut te solum pacis auctorem contemplari & diligere queat anima mea. Ecquid præter te, o pax, tranquillitas, & dulcedo cordis mei,

quærat, & gustet anima mea? Silete ergo creaturæ omnes; ecce Rex meus venit mihi mansuetus. Abite; hunc solum volo regnare super me. Abite ergo, sinite me audire Regem, Dominum, & Magistrum meum, & me in illo benè complacere.

Hic parum loquere, & multum meditare, ut totus in Jesu tuo absorbearis. Illo fruens, cetera exercitia liberè omittè; jam enim habes quod desideras.

Inveni quem diligit anima mea; teneo eum, nec dimittam.

O Jesu! nunc dimittis servum tuum in pace, quia viderunt oculi mei & gustabit cor meum salutare tuum. Quid mihi nunc restat nisi ut in amplexu tuo moriar? Claudantur interim omnes sensus mei omnibus rebus creatis, ut pro te solus vivant, & te solo dilectentur.

O Jesu, sancte Jesu! tu venisti ad me? Quàm admirabile est nomen tuum! quàm grandis misericordia tua!

Dominus meus, & Deus meus! quis similis tibi? adoro te. O vos Angeli & Sancti omnes, adorare pro me Dominum & Jesum meum, quoniam magnus est, & laudabilis nimis.

Domine Jesu! quid retribuam tibi pro

omnibus quæ hodiè retribuisti mihi? Magnifica anima mea Dominum, & omnia quæ intra me sunt benedicite nomini sancto ejus. Laudate Deum meum omnes gentes, quoniam confirmata est hodiè super me misericordia ejus.

O Pater æterne, hunc dilectum Filium tuum, quem hodiè in cibum dedisti mihi, offero tibi, & cum eo cor meum pro his quæ hodiè retribuisti mihi; tibi in illo benè complaceas. Gratiarum actioni me imparem fateor, quoniam inops & pauper ego sum.

O Jesu! quid te ad me pauperulum traxit nisi amor? Quid à me exoptas nisi amorem? Igitur diligo te propter te; quid justius? Quid dignius? Offero me totum tibi in rationabile & sempiternum obsequium. Numquid sæculi vanitatibus rursus aperirentur oculi mei, postquam te, salutare Dei, viderunt? Absit. Ad te, ò pulchritudo antiqua, ad te erunt semper deinceps oculi mei; alioquin obscurentur, & pereant oculi mei. Numquid os meum corpore tuo consecratum, tuoque purpuratum sanguine, vaniloquia & scurrilia, falsa, detractoria, & turpia adhuc loqueretur? Absit. Si enim locuturum sit, sermones tantum

tuos loquetur; si quid esurierit & sitierit, te solum, Angelorum panem, esuriet; te solum vitæ fontem sitiet; solamque propter te justitiam esuriet & sitiet ex abundantia cordis os meum; alioquin obstruatur & pereat os meum. Numquid istud cor meum, in quo propter nimiam charitatem tuam tibi sanctuarium parasti, ut jam te in hoc exilio possideam, aliud præter te, aut nisi propter te amaret? Absit mi Jesu, absit. Te solum, utpotè summè amabilem, diliget cor meum. Pereat ergo cor meum, si non amet te propter te summè dilectum. Indica mihi quid me velis facere, ut placeam tibi omnibus diebus vitæ meæ; da quod jubes, & jube quod vis.

Hic audi quid loquatur in te Dominus Jesus qui hunc tibi aperiet defectum & suaviter exprobrabit. mediaque ad ejus exterminationem affluenter suggeret; postulabitque pariter à te tale sacrificium N. vel talem mortificationem N. per diem exercendam. Si Dominum Jesum tora mente dilexeris, qua fronte hac sacrificia denegabis illi qui semetipsum tibi totum tradidit? Vel potius, qua animi alacritate & fidelitate hæc adimplebis sacrificia? Probatio enim amoris exhibitio est operis. S. Gregorius. Consultissimum etiam est

renovare hic identidem castitatis votum, in odorem suavitatis. Ama, & fac quod vis. S. Augustinus.

Quid mihi nunc denegabis, postquam te ipsum tradidisti mihi in cibum, in potum, & in pignus futuræ gloriæ? O quanta erit fiducia mea, cui cognita est tanta pietas tua!

Igitur miserere mei secundum magnam misericordiam tuam; noverim te, noverim me, ut exaltem te & humiliem me, ut oderim me, & amem te, ut persequar me & sequar te, & nihil cogitem nisi te, ut mortificem me, & vivam in te ac in æternum potiar te.

Discam à te esse mitis & humilis corde, & in patientia mea possidere animam meam; doce me facere voluntatem tuam, & quæcumque eveniant accipere à te.

Inclina cor meum in testimonia tua, in paupertatem tuam, & non in avaritiam: nonne tu es thesaurus meus? In te unico fixum sit cor meum.

O Jesu! puritatis amator, ure renes meos & cor meum, ut tibi casto corpore serviam & mundo corde placeam.

Da ut sobrius sim, & ut alimenta tanquam, medicamenta sumam, donec de ne-

cessitatibus meis me eruere digneris. Meus cibus sit facere voluntatem tuam, & adherere tibi Deo meo.

Accende me hodiè igne illo quem venisti mittere in terram, ut tibi Domino meo serviens, spiritu fervens sim, & omnia agam in gloriam tuam, eamque pro viribus promoveam.

Vide Domine afflictionem meam, & quomodo multiplicati sint qui tribulant me: spiritus meus promptus est & ad malum pronus, caro autem infirma. Exurge ergo in adjutorium meum, & ne inducas me in tentationem, ut laudem dicam tibi, quia non est aliud qui pugnet pro nobis & nobiscum, nisi tu Deus noster. Absconde me intra vulnera tua, & præcipuè intra cor tuum; ibi est tutissimum refugium meum, ibi requies mea, hoc in nidulo vivere volo, & mori desidero. Quem hac fortitudine vallatus & custoditus timebo?

Sed quoniam sæpissimè nescio quid petam, da mihi quod mihi magis expedire scis ad gloriam tuam, da mihi scientiam sanctorum, scientiam salutis, & scutum bonæ voluntatis. Custodi inter tot pericula animam meam, da ut sanctus sim, quia tu sanctus es, fac me dignum sacris altaribus

tuis Ministrum, & Pastorem juxta cor tuum. Cùm sim Nazaræus, & Sacerdos secundùm ordinem Melchisedech, in nullo afficiar nisi in te, perdere sciam in hoc mundo animam meam, ut eam in vitam æternam custodiam.

Sed quid peto? Amorem tui solum cum gratia tua mihi dones, & dives sum satis; nec quidquam ultra poscam.

O unum necessarium! Hoc unum volo, unum quæro, Deum meum & omnia.

Heu mihi! Illud vitium N. quo laboro, tibi multum displicet, & mihi maximè nocet; illa virtus N. quæ mihi deest, tibi multum placet, & mihi admodùm necessaria est. Da mihi ergò gratiam ut hunc defectum vincam, & hanc assequar virtutem: hanc à te spero victoriam. Ego quoque contendam hoc exterminare vitium, & istam acquirere virtutem; quapropter exercebo per diem hanc mortificationem N. eliciam hunc actum N. huic vitio contrarium, fugiam hanc occasionem N. Hæc omnia etiam præstare propono in gratiarum actionem pro beneficio Sacrificii & Communionis hodiernæ. Da ut fidelis sim in proposito meo, & ut tandem victor, ac de manu inimicorum meorum liberatus, moriar

morte justorum, & coroner in patria.

Et quoniam dives es in omnes qui invocant te & pro quibus te oramus; & cùm te nunc possideam gratiarum fontem, illumina, quæso, infideles te ignorantes, revoca hæreticos & schismaticos, converte miseros peccatores, indue Sacerdotes sanctitate tua, ut sancti ipsi, populos sanctificent. Famulum tuum Papam nostrum N. Antistitem nostrum N. & Regem nostrum N. & suam prolem regiam ab omni adversitate custodi. Adesto parentibus, propinquis, benefactoribus, & inimicis meis, ac ovibus mihi commissis. Miserere omnium pro quibus orare debeo, & tu rogari vis. Da vivis veniam, gratiam, & perseverantiam finalem, da fidelibus requiem, lucemque sempiternam. Amen.

Memento per diem hujus immensa charitatis propter quam Dominus Jesus visitavit te. Quapropter elice interdum actus jaculatorios Sacrificio & Communioni congruentes, hos præsertim quos suggeret unctio spiritus. Cave aridum sacrificandi & communicandi usum: vilesceret tandem in te hoc maximum opus; sed potius ex sanctitate tua in dies crescente cognoscant omnes qui te viderint, & quibuscum conversaris, te accepisse & quotidie ac-

cipere ipsum sanctitatis fontem. *Ecquid? cum sancto sanctum non esse? O monstruosa res! o res plena periculi! Cujus est imago hac? Qui legit intelligat & sibi caveat.*

ARTICULUS IX.

Studium & scientia.

Nullus præsumat ad Clericatus ordinem illiteratos promovere, quia litteris carens non potest esse aptus mysteriis. *Gelas.*

Attamen, charissime Frater, si jam sis sacris initiatus, memineris te esse Angelum Domini in ministerium propter eos qui hæreditatem capiunt salutis missum, & te debere illuminare hos qui in tenebris sedent; unde debent labia tua custodire scientiam, ut potens sis exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere.

Quis hoc neget? In magna ergo temeritate Magisterium ab imperitis suscipitur, quia ars artium est regimen animarum. *S. Greg.* Si cæcus cæco ducatum præstet, nonne ambo in foveam cadunt? O quam multa malorum & hæresum monstra orta sunt ex Clericorum imperitia in Ecclesia Dei! ig-

norantia siquidem cunctorum est mater errorum. *Conc. Tolet. IV.*

Dices forsân, te non egere studio & scientia, eò quòd animarum curam non susceperis? erras. Scias te non exigua egere scientia, ut ea, quæ statum sacerdotalem concernunt, callere & adimplere possis. Nonne tamen nova, curiosa, vana, & facta avidè legis & disertè narras; salutaria autem & necessaria fastidis & ignoras? O præclarum Ministrum formidandis deputatum mysteriis! Veriùs loquamur: unde profluunt tot Clericorum scandala, nisi quia velut homines animales non percipiunt ea quæ spiritus Dei sunt, & quia nolunt intelligere ut benè agant?

Quousque tandem & tu ipse marcebis ignavia, & hinc laborabis ignorantia? Nonne ignorans ignoraberis? Annon scientiam repellens, repelleris ipse, ne Sacerdotio fungaris Deo tuo? Tolle ergo ex nunc, tolle & lege hos libros quos tibi tuoque statui magis congruere noveris; hæc volumina comede. Studium tamen oratione condire satagas maximè expedit, & scientiam charitate ædificare contendas. Quare? quia tam vita quàm doctrina clarere debet Ecclesiasticus Doctor; nam doctrina sine vita,

arrogantem reddit ; vita sine doctrina , inutilem facit. *S. Isid. Hispal.*

ARTICULUS X.

Bonum exemplum.

Hæc meditare , in his esto , ut profectus tuus sit omnibus manifestus.

Nihil est quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat , quam eorum vita & exemplum qui se divino ministerio dedicarunt ; cum enim à rebus sæculi in altiore sublati locum conspiciantur , in eos , tanquam in speculum , reliqui oculos conjiciunt , ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos , vitam moresque suos omnes ita componere , ut habitu , gestu , incessu , sermone , aliisque omnibus rebus , nihil nisi grave , moderatum , ac religione plenum præ se ferant. Trid. Sess. 22. de Ref. c. 1.

O nimis beatus populus qui hoc speculum præ oculis semper habet ! *Salus enim populorum Sacerdotes boni.* Quapropter , charissime Frater , cum sis lux mundi & salteræ , in omnibus temetipsum præbe exemplum bonorum operum , in doctrina , in integra-

te ; modestia tua nota sit omnibus hominibus , jam omnes qui viderint opera tua , glorificabunt patrem tuum qui in cælis est. Quare ? Quia approbata conversatio , & irreprehensibilis vita , prædicatio efficacissima esse censenda est. *S. Laur. Just.* Quinimodò bonum exemplum est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus. *Trid. Sess. 25. de Ref. c. 1.* Huic profectò predicationi vix resistere possunt ipsi effrænati populi.

E contra , si exemplo non firmaveris quod sermone prædicas , aërem verberabis , & fiet verum istud : *sicut tu Sacerdos nequam es , sic populus nequam erit.* Unde si dicis & non facis , te ne verba quidem facere convenit , sive quia vix proficis , sive quia te ridiculum præbes , & litteras mortis tuæ portas. Et verò dum in Ecclesia loqueris , tacitus quilibet respondet : *tur ergo hæc quæ dicis , ipse non facis ? S. Hier.* An decet avarum & latronem objugare alium avarum & latronem ? Sed heu ! Audi ipsum Deum te his verbis acrius increpantem : *Quare tu enarras justitias meas . & assumis testamentum per os tuum , interea dum ipse odis disciplinam ? Ex ore tuo te judico , serve nequam.*

Hanc ut effugias divinam ultionem, da operam ut sis irreprehensibilis, lucerna lucens & ardens, bonus odor Christi in omni loco, forma gregis ex animo, & exemplum fidelium, ut is qui ex adverso est vereatur, nihil habens malum dicere de te. Præterea bonus pastor, cum proprias oves emiserit, ante eas vadit, & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Si fueris pastor juxta cor Dei, eris quidem potens in sermone, sed potentior in opere; nam si in Domino glorians, verè dicere possis: *In plateis, sicut cinnamomum & balsamum aromatizans, quasi mirrha electa dedi suavitatem odoris, tunc quamvis parùm prædicaveris, erit populus sanctus, quia tu Sacerdos sanctus es.*

Attamen modis omnibus efficias ut vita tua abscondita sit cum Christo in Deo, & ut coram illo sanctior sis quàm coram hominibus. Quapropter sit opus tuum in publico quatenus intentio maneat in occulto, ut & de bono opere proximis præbeas exemplum, & tamen per intentionem, qua Deo soli placere quæris, semper optes secretum. *S. Greg.*

ARTICULUS XI.

Canonum observatio.

*Sci*ant universi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad ejus fieri poterit, indistinctè observandos. Quòd si urgens juraque ratio, & major quandoque utilitas postulaverit, cum aliquibus dispensandum esse, id, causa cognita, ac summa maturitate, atque gratià à quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum; aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur. Trid. Sess. 25, de ref. c. 18. Hæc ad nostram doctrinam scripta sunt, ad aliorum ædificationem.

Quot tamen sunt Clerici qui Canones non modò numquàm legerunt, sed etiam qui neque si existant canones, audierunt? Quot sunt qui, ut Filii Belial, id est, absque jugo, non erubescunt dicere in corde suo, & interdum palàm omnibus: *Projiciamus à nobis jugum ipsorum: sequamur viam spatiosam?* O frontosa temeritas! Ecquid? ipse Dominus Jesus non venit solvere legem, sed adimplere: numquid erit supra Magistrum servus? num erit impunitus Canonum & statutorum transgressor? minime. Quare? Quia Canones & statuta sunt

vita nostræ regula, & quia ex illorum transgressione, & præsertim ex illo contemptu nascuntur tandem abominationes, scandala, vitia horrenda nimis in Ecclesia Dei. Hæc vitiorum monstra vident ipsi laïci, & dolent; Clerici verò nec ea dolent, nec advertunt. O periculosa caligo!

Divinorum Canonum prævaricator time hanc desolationem, hancque abominationem quæ à minimis incipit. *S. Ber.* Sic censebis in hora mortis? Tunc heu! præ angustia gemes & ululabis. Erit te tunc lugendi tempus? Ingemisce nunc, & lege hos Canones qui ad te spectant, eosque accuratè observa, simul & statuta Dioceseos, quia obligant in conscientia. Fuisti aliquando tenebræ, nunc sis lux in Domino. Utinam id protinus fiat!

ARTICULUS XII.

Ritus, Caremonia, & Rubrica.

Audite Sacerdotes verbum Dei.

Custodi ergo præcepta & caremonias, atque iudicia qua ego mando tibi hodiè ut facias. Deuter. 7. v. 11. Quòd si nolueris audire vocem Domini Dei tui, ut custodias & facias

omnia mandata ejus, & ceremonias quas ego præcipio tibi hodiè, venient super te omnes maledictiones ista, & apprehendent te. Ibid. c. 28. v. 15. Hæ maledictiones venerunt super Nadab & Abiu filios Aaron, eosque apprehenderunt; nam arreptis thuribulis posuerunt ignem & incensum desuper, offerentes coram Domino ignem alienum, quod eis præceptum non erat; egressusque ignis à Domino devoravit eos, & mortui sunt coram Domino. Lev. 10. Hæc in figuris contigerunt illis. Quid fiet de sacerdotibus novæ legis?

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesia catholica ritus in solenni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à Ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit. Trid. Sess. 7. can. 13.

Qui legit intelligat & paveat, præsertim si ex rituum transgressione oriatur contemptus, scandalum, &c.

Videte Fratres modicæ Fidei, videte qua reverentia & magnificentia serviatur Regibus terræ. Si ergo pater ego sum, ubi est honor meus? dicit Dominus exercituum. Et si Dominus ego sum, ubi est timor meus?

ad vos, ò Sacerdotes, qui despicitis nomen meum. Malach. I. v. 6.

Quousque tandem ansam dabimus gentibus dicendi: *Ubi est Deus eorum?* Inhonoramus siquidem Deum ipsismet nostris obsequiis. Maledictus tamen qui facit opus Dei negligenter: Deus non irridetur.

Præterea fides est argumentum non apparentium. Si ergo nos Sacerdotes non demus operam ut invisibilia Dei per rituum, cæremoniarum, & rubricarum observationem intellecta conspiciantur, quomodo fideles docebuntur res divinas? quomodo ad earum amorem, & ad eas dignè tractandas excitabuntur fervidi?

Eja ergò, studeamus rubricis & cæremoniis, easque adeò fideliter custodiamus, ut jota unum, aut unus apex non prætereat à lege. Luceant sanctimonia & magnificentia in sanctificatione Dei nostri. Sancta sanctè, omnia honestè & secundùm ordinem frant in gloriam Dei, & in ædificationem Corporis Christi, ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum.

Verùm satagamus ut dùm ritibus & rubricis fideliter inhæremus, adoremus Patrem in spiritu & veritate, ne simus similes sepulchris dealbatis.

ARTICULUS XIII.

Vestis clericalis, tonsura, & coma congruentes.

Et si habitus non faciat monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant. *Trid. Sess. 14. de Ref. c. 6.*

Vide in eodem capite pœnas transgressoribus imminentes.

Totus Clericalis vestitus ostentationem, luxum, & quidquid novum, inane, exquisitum, sumptuosum est, nesciat. *Conc. Nuceri.* Non pannosis, sordidis, aut laceris vestibus incedant. *Hier. Conv. Mediol.* In omni vestitu color niger adhibeatur. *Conc. Mediol. & alia passim.* Habitu talari, tùm domi, tùm foris utantur. *Conc. Mediol.* Undique clausa desuper deferant vestimenta, tàm retrò, quàm à lateribus, & antè. *Conc. Later. IV.* Comam & tonsuram patentibus auribus habeant congruentem. *Conc. passim.* Crines calamistratos & reortos non habeant. *Conc. Bitur.* Comam ne studiosè nutriant: capillis simpli-

cem cultum adhibeant. *Conc. Mediol.*

Ecce tibi quomodo Concilia & Statuta decentiam & simplicitatem Evangelicam tibi commendant & præcipiunt. Quid est ergo cur eorum documenta, & jussa parvipendis? Forsan, quia contraria consuetudo jam multum viget? Misera & pestifera defensio! commentitium vanitatis tuæ firmamentum! An idcirco consuetudini adhærendum est? Minimè. Quare? Quia Christus se veritatem dixit, non verò consuetudinem. *Tert.* Si ergo salutem tuam in tuto collocare velis, certam veritatem omninò inquire debes, & non respicere quid multi hoc tempore dicant aut faciant. *Bellar.* Quare? Quia consuetudo sine veritate vestustas erroris est, *S. Cypr.* & spatiosa via ad perditionem ducens.

Intelligite etiam hæc vos omnes qui erubescetes Evangelium, non timetis conformari huic sæculo, cui in baptismo & in sacra unctione renuntiastis. Nonne satius esset in sæculo manere, quam in ipso sanctuario, & sub paupere ac nudo Christo, factuum vanarum mulierum luxum ostentare, histrionum personam gerere, & vanitatem publicam ac ostentationem confirmare & fovere? Nonne publicum subeuntes, com-

positi & circumornati ut similitudo templi, vos ipsi rudi populo ridiculos præbetis?

Verum, ò insensati, quis vos fascinavit adhærere vanitati, veritati autem non obedire non induendo modestiam electorum Dei, & Pastorum juxta cor ejus? Nonne expoliastis vos tunica vestra? quomodo adhuc induimini ea? Verum audite oraculum Dei; & erit: *in die hostia Domini, visitabo super omnes qui induti sunt veste peregrina.* *Soph.* 1. v. 8. Super quem visitavit? super actua-lem lectorem, si lectis & auditis his Ecclesiasticis Sanctionibus fatuas vestium pompas adhuc sectari temerarius velit. Numquid has pompas post mortem secum sumet? Heu! minimè; eas alienis, aut tinea relinquet. Væ illi si virtutum ornamenta ante tribunal Christi secum non portet! Quid sua sibi tunc proderit fatuitas? Hoc seriò secum cogitet.

ARTICULUS XIV.

Reverentia in Ecclesiis.

Sanctuarium meum metuite, dicit Dominus. Pavete ad sanctuarium meum. Dignum & justum est, quippè terribilis est locus iste;

non est hic aliud nisi domus Dei, domus orationis, & porta cœli. Locus iste sanctus est, in quo orat Sacerdos pro delictis & peccatis populi. Nonne ergo decet hanc Dei domum sanctitudo in longitudinem dierum? Quis ambigat? Verum, quis Deo, Ecclesiis reverentiam præcipienti, non obediat?

Hæc & alia sæpè legunt & proclamant ipsimet Sacerdotes; nonne & tu, charissime Frater, eadem legis & proclamas? nonne laicos in Ecclesia garrientes, molestè interdum fers & acriter objurgas? profectò. Qua ergo temeritate domum Dei ipse facis domum negotiationis, & speluncam latronum, ac scandalizas in Dei tui sanctuario eosdem laicos? Quodnam supra illos ibi garriendi privilegium habes? nullum. Si ergo garrire velis, numquid non habes domos ad confabulandum? Quid est cur ipse, Dei dilectus, Ecclesiam ejusdem Dei contemnis? Parumne est quòd alibi pecces in Dominum Deum tuum & delinquere facias populum ejus?

Verum qua fronte sic interdum psallis: *Introibo Domine in domum tuam, adorabo ad Templum sanctum tuum in timore tuo?* Nonne reprehendit te cor tuum? Deus, cui irridere videris, patienter nunc agit, sed veniet

tandem dies ultionis: ipsius sanctuarii lapides clamabunt adversus te. Ecquando ergo aberit à loco sancto illa desolationis abominatio?

Sed undè fit ut sanctuarium Dei jam non ampliùs dijudices, & ut tandem vilesceat tibi terribilis ille locus? Undè? nonne hinc quia in illum non intras nisi ex arido usu, aut nisi propter temporale lucrum? ita sanè. Id experientia constat.

Tuam ergo excita fidem. Si mediteris hæc omnia, charissime Frater, nonne tunc ages penitentiam, & fies in animo contrito reconciliatio pro te & pro aliis quos in templo Dei scandalizasti? Nonne in posterum pavebis ad sanctuarium Dei, ubi tremunt Angelicæ potestates? Annon modestia tua nota erit omnibus hominibus? maximè in Ecclesia, ut cæteri etiam paveant & glorificent Deum in hoc præsertim orationis loco. Imò ad hæc omnia te viva ductura est fides.

ARTICULUS XV,

Ecclesiarum nitore.

Dilige decorem domus Dei. Quapropter sollicitus sis si niteat altare, si parietes

& pavimenta purgentur, si vasa luceant, si sacrarium, si lintheamina sacra, fontes baptismales & vestes sacerdotales sint munda & decora. *S. Hier.* Hæc enim sunt imagines fidei, & incitamenta pietatis. *Trid.*

Interdum accidit ut privata domus Parochorum & aliorum Clericorum, eorumque vestes reluceant, interea dum domus Dei, purificatoria, & alia lintheamina sacra, ac vestes quæ Sacrificio divino inserviunt, sint pannosa, lacerata, & sordescant incuria eorundem Parochorum & aliorum Presbyterorum. Proh pudor! Quid sapit illa negligentia? quid redoler ille contemptus? Tu videris.

O charissime Frater! si fidem haberes, si Deum timeres, nihil certè negligeres. Igitur respisce, & da operam ut tota Ecclesia, vestes sacerdotales, & alia omnia ad cultum Dei tantillum spectantia, perluceant. Quantum poteris, tantum aude. Quid hac cura diligentiaque dignius?

ARTICULUS XVI.

Elemosyna.

Quid sunt Ecclesiæ redditus? quid?

Vota fidelium, pretia peccatorum & patrimonium pauperum. *Concilia passim.* Quis hoc ignorat? nemo. Hoc omnes proclamant Clerici. Nonne ergo sciunt se mortaliter peccare, saltem contra charitatem & contra religionem, si partem fructuum honestæ sustentationi superfluum, in pauperes, vel in alios pios usus non impendant? Hoc quidem sciunt; attamen quot inter illos sunt qui illusionibus impleti, & qui aliis sibi imponentes, se illius peccati mortalis conscios nunquam credunt, quamvis illis etiam specialiter dicatur: *Tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor?*

Has tu, charissime Frater, illusiones cave. Quapropter elemosynam in sinu pauperis conclude, & hæc orabit pro te. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum, & illud libenter impertire. Cave ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve tuos augere studeas, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas quæ Dei sunt, consanguineis dones, nec eas eorum causa dissipes. Sed si pauperes sint, eis ut pauperibus distribue. *Trid. Sess. 25. de Ref. c. 1.* Absit etiam ne easdem res Ecclesiasticas luxu, comessationibus, aleis, choreis, & lusi-

menti? Verius dicamus: quid hoc opere nobilius? quid Deo charius? quid tantæ satisfactionis tantique meriti? Si magnam illi mercedem percipiunt qui operibus misericordiæ corporalis se impendunt, quantò majorem qui admonendo & docendo in viam salutis æternæ alios perducunt? Quantò enim anima corpore præstantior est, tantò majoris meriti est auxiliùm quod animæ impenditur. Undè rectè asserit D. Dionysius: *Omnium divinorum est divinisimum Deo cooperari in salute animorum.*

Undè Administratorii Spiritus, Apostoli, & alii veri homines Dei zelo zelati pro Domino Deo exercituum, & in ministerium missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis, non faciebant animam suam pretiosorem quàm se, dummodò consummarent ministerium suum, renovarent faciem terræ, & pararent Domino plebem perfectam. Væ mihi! inquit Apostolus, si non evangelizavero: necessitas mihi incumbit. Undè incitabatur spiritus in ipso, videns idolatriæ deditam civitatem.

Tandem quicumque spiritum Christi habuerunt, animas in Christo magna charitate dilexerunt, & pro eisdem, utpotè sanguine Christi redemptis, sanguinem

suum ultrò fuderunt. *Quale mihi damnum dicebat ex ardenti animarum zelo Sancta Teresia, quale mihi damnum, aut cur con-
queri debeo, licet usque ad diem judicii pœnas purgatorii sustinere mihi oporteat, modò per illud consequar quòd anima una salvetur? quantò ergo magis si agatur de plurium animarum lucro, id vereri nequaquàm deberem?*

Verùm, quonam fato refrigescit in nobis charitas & zelus Patrum nostrorum, quos zelus domus Dei comedebat? Messis quidem multa, operarii autem pauci; cadit asina, & est qui sublevet; cadit anima, & non est qui reputet. *s. Bern.* Perit justus, & non est qui recogitet in corde suo! Proh dolor!

Tu verò, charissime Frater, vide & intel-
lige quanti valeat anima pretioso Agni immaculati sanguine redempta. Nonne tunc, zelans zelum Dei erues eos qui ducuntur ad infernum liberare cessabis? Quanta alacritate quæres Patres tuos, & oves quæ perierunt? Quo fervore docebis iniquos vias Dei, catechizabis infantes & rudes? Qua simplicitate, quo candore parvulus fies in medio eorum, tanquam nutrix fovens filios

suos? Quanta benignitate, patientia, & doctrina argues, obsecrabis, & increpabis ipsos lumini rebelles? Quàm suaviter & fortiter omnibus omnia factus!

Domine, qui amas animas, da mihi amorem tui, ut postea ferventer dicam: *Da mihi animas; cetera tolle tibi.* Excita insuper torpescientes Sacerdotes ad te sincero cordis affectu amandum; si enim amaverint te, nonne animas à te ita dilectas & in amorosis tuis visceribus pretiosas, ardentem amabunt? nonne hunc prævium habentes amorem, illarum conversioni, sanctificationi & saluti totis viribus vacabunt? omnia siquidem vincit amor; nescit molimina amor. Utinam ergo tuo excitati amore & adusti, agonizemur omnes pro justitia tua, consumamur certatim pro gloria tua, pro nostra omniumque salute. Amen.

ARTICULUS XVIII.

Signa puri gloria divina zeli.

I. Si in ministerium verbi te ipse non ingeras; uno verbo, si nihil nisi vocante Deo, & suadente direttore tuo suscipias aut agas. Quidquid enim ex propria fit

electione propriam voluntatem redolet. Quò ducit propria voluntas? ad illusionum abyssum; & hinc quò? ad infernum, teste D. Bernardo.

II. Si pueris, rudibus, & pauperibus æquè libenter evangelizes, ac senioribus, doctis, & eximiis viris. Item, si horum omnium confessiones audiendi, omnesque infirmos & agonizantes tuis adhortationibus & precibus adjuvandi æqualiter avidus sis. Reverà est ne apud Deum personarum acceptio? Nonne tanto emptus est pretio pauper, quanto dives?

III. Si ob audientium paucitatem aut duritiam animo non cadas, præsertim quando ex tua parte egisti quidquid ad istorum conversionem necessarium existimasti. Numquid curationem à te exigit Deus? minime. Cur ergo cura tua contentus non esses?

IV. Si zelus tuus sit pacificus, quietus, mansuetudine ac compassione plenus: si verò in auditores acriter insurgas, si eorum infirmitatibus compati & condolere nescias, numquid Dei spiritum habes? minime. Quare? quia non in commotione Dominus. Quid illo erga peccatores mansuetius fuit? Quid benignius?

V. Si Deo placere quærens, & non hominibus, si Jesum Christum crucifixum prædicare intendens, & non teipsum, te auditorum captui, omnibus omnia factus, accommodes; quidquid dixerint magistri auribus prurientes, quidquid exigant auditores, lenociniis delectari & demulceri cupientes.

VI. Si æquè libenter prædicaveris quando tibi datur retributio & stipendium, quàm quandò non datur. Et verò, quidni tibi sufficiat Deus, pro cujus gloria laboras? Nonne satis honorificum tibi est eidem procurandæ gloriæ vacare?

VII. Si animæ tuæ saluti & perfectioni, priusquàm alienæ, provideas. Undè si propter instituendas, ediscendas & prædicandas conciones, te ipsum & sensuum ac cupiditatum tuarum mortificationem negligas; si ob eandem causam exercitia spiritualia, scientiam casuum conscientiæ, rubricarum, &c. fastidias; nonne claudicat, malè olet, & suspectus est zelus tuus? Debes quidem diligere proximum tuum sicut teipsum, sed non magis quàm teipsum. *Prior est regula quàm regulatum.* Præterea, quid prodest homini, si &c.

VIII. Si in ovium tibi commissarum cu-

ram ferventiùs quam alienarum incumbas. Undè si pro salvandis extraneis populum tibi demandatum derelinquas & negligas, nonne deplorandus est zelus tuus? Memineris parochiam esse villicationem illam de qua, & non de aliis strictissimam rationem reddes. Quid ergo ad te de his, qui foris sunt, in tuorum detrimentum judicare?

IX. Si aliorum concionibus intersis non ob curiositatem, vel eos in sermone capiendi, te ipsis præferendi, eosque aspernandi causa, sed in simplicitate & humilitate parvuli, te ædificandi gratia.

X. Si læteris quòd socii in ministerium verbi jungantur tecum, præsertim si ob aliorum eminentiorem eloquentiam & uberiorem fructum invidiæ livore non tabescas. E contrà, si exemplo Moysis, Præcursoris, & Apostoli Pauli de his omnibus similiter, & plus si opus sit, gaudeas, quasi de datis tibi talentis, & de fructibus quos iisdem talentis ipse affers. Item, si fortiter & sincerè asseveres te nihil aliud cupere, nisi ut omnes prophetent, & ut indè qualicumque modo cognoscatur, ametur, & honorificetur Deus; & si ob eam causam testificeris coram Deo & hominibus, te esse semper paratum ad media confratribus tuis

exhibenda ut gloriam Dei promoveant; ita ut hæc media petentibus hilari & aperto corde suppedites, quamvis id non nisi cum gloria tuæ detrimento fieri certò scias. Durus est hic sermo, durior praxis; sed quibus? illis, qui Evangelicæ abnegationis excellentiam & meritum ignorant, ejusque usum non habent. O insanum gloriae propriae desiderium! quot Clericos & concionatores illudis, fascinas & perdis?

XI. Si confratrum tuorum consilia, conciones, aliaque opera, utpotè rationi & recto proborum Dei que judicio consentanea, & ut talia ab illis approbata, permagni tu etiam, ut propria, facias, plurimumque, si se dederit occasio, exaltes; tua verò opera defectibus referta existimans, parvi facias, aut saltem ea silentio prætereas, eaque abscondita esse desideres, ne scandalum pariant, & ut te servum inutilem ore, corde, & animo omnes reputent, ac in minimis habeant. E contra, si confratrum consilia, opera, &c. quamvis à majori & saniori parte laudata, lividis & torvis oculis respiciens, improbes, eaque clam & palam asperneris; tua autem dumtaxat, quamvis forsan deformia, ad sydera usque exaltes; nonne petulans Pharisæi tibi dominatur

arrogantia? An non serpentina Cain & non moritura constrictum te tenet invidia?

XII. Si propter infirmitatem, obedientiam, aut ob alia impedimenta, ab honorifico ministerio lætanter desistas, ut super doloris lecto patiaris multa, vel ut infirma ministeria obeas, quamvis hinc oblivioni dandus sis tanquam mortuus à corde; quinimò, quamvis si ita loqui liceat, faciendus postea sis opprobrium hominum & abjectio plebis, feliciter ratus tuam perfectionem, omnesque cordis tui delicias consistere in adimplenda juxta beneplacitum Christi voluntate Dei, quoquo modo id fieri debeat.

XIII. Si vel vanitatis, vel confusionis stimulo, eò quod bene aut malè successerit, non pungaris, nec benedictione movearis, nec maledictione. Quod si propter plausus tibi blandiaris & ad prædicationem anhelles avidius; aut si propter aliquam quam passus es humiliationem, prædicationem fastidias, & ab ea desistere cures, verè te ipsum, non Deum quæris.

XIV. Si in omnibus consiliis, propositis, & actibus tuis beneplacitum Dei magis intendas quàm felicem exitum. Enim verò, si illud Dei beneplacitum quæsieris, quid tua

interest, ut consilia tua infeliciter ceciderint? Nonne Deus tua contentus voluntate, hoc infausto exitu glorificari vult? Nonne tutius est tibi bonæ voluntatis homini de fausto decidere exitu?

XV. Si ea, quæ ex obedientia facienda sunt, æquè hilariter exequaris, ac ea quæ ex electione fiunt.

XVI. Si munia & exercitia tua non minùs diligenter & sanctè coram Deo solo adimpleas, quàm coram hominibus.

XVII. Si quamvis bonum exemplum præbere debeas, secretum tamen optans, modis omnibus efficias ut soli Deo innotescant opera tua, & molestè feras quòd populo nota fiant.

Vide nunc, charissime Frater, utrum Deo placere hucusque satageris, an tibi & hominibus; utrum thesauros tibi in cælis thesaurizaveris, an paleas tibi coacervaberis ad comburendum igni in inferno, aut saltem in purgatorio. Nonne super ipsis bonis operibus tuis pœnitentiam agere forsàn teneris? si res ita sit, hanc protinùs pœnitentiam age, & semitas tuas rectiores in posterum facito. Quid quæris præter Deum tuum, & animæ tuæ perfectionem & salutem?

ARTICULUS XIX.

Prædicatio verbi divini.

Quam speciosi pedes Evangelizantium pacem, Evangelizantium bona! Quis non properet prædicare verbum omni creaturæ, ut ad Deum, ipso Domino cooperante, impios convertat, ad justitiam multos erudiat, & ut ipse, post confirmatos Fratres, sicut stellæ; in perpetuas æternitates fulgeat? O utinam in omnem terram exiret Christi ministrorum sonus, & in fines orbis terræ verba eorum! Quomodo enim audient populi sine prædicante? Verùm post enucleata, & inculcata, ubi de animarum zelo, ad hanc verbi divini prædicationem incitamenta, quid nunc superest, nisi ut piè & fructuosè prædicandi exhibeamus praximi?

PARAGRAPHUS. I.

Regula ante concionem observanda.

I. Cùm ad prædicationis Evangelium exigatur industria personarum pollentium ætate, gravitate morum, vitæ sanctitate, & sermone, juxta *Conc. Ravennat.* & cùm

periculosum sit neophytis & nondum in sancta religione formatis in publicum exire, & perfectorum officia usurpare, ut loquitur Petrus Blesensis; cave, charissime Frater, ne ad prædicationis ministerium admittaris, si trigesimum non attingas annum. *Conc. Ravenn.* Illud insinuat Apostolus, qui Timotheum instruens qualem in ministerium verbi Dei eligere deberet, dicit: *Non neophytum, ne elatus, in superbiam incidat, & in laqueum diaboli.* Idipsum confirmat exemplo suo Redemptor noster, qui cum in caelis sit conditor, & ostensione sua potentia semper doctor Angelorum, ante trigesimum aetatis suae annum in terra magister noluit fieri hominum, ut videlicet præcipitatis vim saluberrimi timoris infunderet, cum ipse etiam, qui labi non posset, perfecte vita gratiam, non nisi perfecta aetate prædicaret. S. Greg. Papa.

Quid ad hæc respondes presumptuose & premature nimis concionator, qui multo verius quàm Jeremias dicere teneris: *a, a, a, Domine Deus; ecce nescio loqui, quia puer ego sum?* Tu præsertim, qui è pestilentiae cathedra ad seniorum cathedram, stimulante superbia, effrænate protinùs convolas? Nonne hoc exemplo devoratur sapientia

tua? Nonne hunc intempestivum & voracem prædicandi zelum ægrè ferre & dolere coguntur saltem interiores viri? sed heu! cum te teneat superbia, iudicio tuo pertinaciter adhæres. Proh cœcitas! Nonne hæc te parvulum ad petram allidet præsumptio? *Vide dicta, ubi de Seminario, pag. 3.*

II. Quamvis jam competentem habeas ætatem, cave ne in ministerium verbi te ipse ingeras. Quapropter audi attentè divina oracula. *Pauperibus evangelizare misit me.* Luc. 4. v. 18. *Ego vos elegi, & possui vos, ut eatis & fructum afferatis, & fructus vester maneat.* Joan. 15. v. 16. *Quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* Rom. 10 v. 15. Innumera alia hùc spectantia omittimus testimonia.

Qua ergo fronte prædices, nisi missus fueris? Qua temeritate legem pro Apostolis & pro ipso Dei Filio conditam transgrediaris? Numquid ad animarum salutem illo aptior es? Si non acceperis Apostolatam & gratiam à Jesu Christo, qui hos ad se vocat quos vult; è contrà si stimulan te desiderio teipsum mundo manifestandi, lucrandi, & loculos habendi, prædices Evangelium, an speras te multum allaturum esse

fructum? erras, præsumptuosè erras. Re-
verà clama, ne cesses ad ravim usque vo-
ciferare, eris velut æs sonans aut cymba-
lum tinniens; planta & riga quod volueris,
Deus qui te non vocavit, non dabit incre-
mentum; prædicationes & fatigationes tuæ
cadent in sterilitatem & confusionem ani-
mæ tuæ, & in populorum detrimentum. Ne
credideris id à nobis gratis asseri; ipse
Dominus sic loquitur: *Propheta fuerunt in
ventum locuti.* Jer. 5. v. 13. Quare? quia
*cum ego non misissem eos, nec mandassem
eis, qui nihil profuerunt populo huic, dicit
Dominus.* Ibid. cap. 23. v. 32. Insuper, ni-
si Dominus adificaverit domum, in vanum
laboraverunt qui adificant eam. Ps. 126.
v. 1.

Undè si non accepisti à Jesu Christo
Apostolatam, in vanum & tu laborabis.
Quare? quia non accipies ab illo gratiam
ad conversionem & salutem plebis aded
necessariam. Hæc omnia luce clariora sunt,
quibus si non adhæseris, certè amore tui
omnino excæcaris.

O! si humilitatem haberes, quantò ve-
rius & fortius sic te cum Moyse excusares?
*Qui sum ego ut vadam ad Pharaonem, &
educam filios Israël de Ægypto? Obsecro,*

*Domine, mitte quem missurus es; non sum
eloquens ab heri & nudius tertius, & ex quo
locutus es ad servum tuum, impeditioris &
tardioris linguæ sum.* Exod. 3. & 4.

Igitur intrà te placidus sede & quiesce,
donec Dominus eligat te, & ponat super
te spiritum suum, ac te vel suis inspiratio-
nibus, vel per sui vicarios in vineam suam
vocet, & interim ad pietatem & ad humili-
tatem te alacriter exerce, ut deinde te effi-
caciùs salvum facias & eos qui te audient.
Quare? quia tunc Deus ipse dabit verba
sua in ore tuo, voci tuæ vocem dabit vir-
tutis, dabit & sapientiam cui non poterunt
resistere omnes adversarii tui; non timebis
à facie eorum, quia tecum erit ut eruat
te. Tandem in nomine ejus facies mirabilia
magna, & in templo ejus omnes dicent
gloriam. Quid amplius exoptes?

III. Quis dubitet an ignorantia cuncto-
rum errorum sit mater? Nonne ergo ma-
ximè in Sacerdotibus vitanda est qui docen-
di officium in populo susceperunt? *Conc.
Tolet. 4.* Undè *quantumvis irreprehensibilis
sit Sacerdos, desinat locum docendi suscipe-
re, si docere nesciat.* S. Isid. Quare? Quia
si cæcus cæco ducatum præstet, ambo in
foveam cadunt.

Vis, charissime Frater, verbi ministerium dignè Deo adimplere? Attende priùs lectioni & studio, custodiant scientiam labia tua, ut potens sis exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere; si verò scientiam repellas, certè periclitaris, & auditores tecum in exitum trahis. Hoc avertat Deus. Quidni & tu hæc exitia avertere satagas?

IV. Antequam verbum prædices, teipsum ad pietatem exerce, ut teipsum præbeas exemplum bonorum operum. Cæpit Jesus facere, & docere; quidni & tu similiter facies, ut sic te existimet homo ut ministrum Christi? Si dicis & non facis, quamvis linguis hominum loquaris & Angelorum, quid eris? æs sonans, & cymbalum tinniens. Præterea, qua libertate laicos corripere poteris, cum ipsi respondeant taciti, eadem te admittere quæ corripis? *Irid. Sess. 14. de Ref. in proem.*

Qua ergo fronte enarras justitias Dei, cum ipse oderis disciplinam? Ejice hypocrita, ejice primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis ejicere festucam fratris tui. Sis quidem potens in sermone, sed in opere potentior, validior est enim vox operis, quàm vos oris. *S. Bern.* Quinimò bonum

exemplum est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus. *Irid. Sess. 25. de Ref. c. 1.* Hinc quàm multos verbo veritatis efficaciter & facillè gignes! Tandem, sicut qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum, ita è contrà qui docuerit & non fecerit, hic minimus vocabitur in regno cælorum. Quid loquimur? Nonne servus nequam de ore suo judicabitur simul & condemnabitur? Hoc te in speculo inspicias velimus, charissime Frater.

V. Ad prædicationis officium exigitur gustatio spiritus per contemplationem; alioquin qua fronte ad æternorum desideria cæteros accendere præsumpseris, si frigidus in te totus & algidus remanseris? *Joan. Gerson.* Quapropter insta orationi, ut audias ex ore Dei verbum, & ex eo annunties populis. *Ezech. 3.* Non estis vos qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis, dicit Magister bonus; neque qui plantat, neque qui rigat est aliquid, sed qui incrementum dat Deus. Abundantiùs omnibus laboravi, inquit Apostolus, non ego, sed gratia Dei mecum. Quapropter ora, sine intermissione ora; sis homo internus, & quamvis non sis sufficiens aliquid cogitare ex te, licèt puer sis, infirmus mundi, &

servus inutilis, sperans tamen in Domino mutabis fortitudinem, in Deo facies virtutem; jam Domino cooperante & sermones tuos confirmante confringes cedros Libani. Gusta, & videbis quanto aptior sit ad verbi divini efficax ministerium scientia sufficiens, vitæ interioris indivisa comes, quam eximia scientia, vitæ spiritualis expers; nonne id in rudibus visum est? Unde exclamare licet: *Confiteor tibi, Pater, Domine cæli & terra, &c.* Matth. 11. v. 25.

VI. Habeas puram intentionem, ita ut nullum verbum nisi ad gloriam Dei & salutem animarum referas. Oportet itaque ut prævia oratione offeras Domino Jesu, ejusque spiritui omnia dicenda; omnia illi subicere, ut dirigat, amet, applicet juxta beneplacitum voluntatis suæ. Et quamvis æquum sit ut Evangelium prædicans, de Evangelio vivas, istorum interdum memineris: *Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Beatius est magis dare quam accipere. Gratis accepistis, gratis date: ecce merces vestra copiosa est in cælis. Gaudete ergo & exultate, &c.* Quid ad persuadendum efficacius quam istud: *Non quaero qua vestra sunt, sed vos?*

VII. Esto sic: turpis lucri gratia prædi-

cationem non intendas: nonne tibi occurrat & alius periculosior scopulus? Adest & alius crudelior latro, superbia scilicet & jactantia. Heu! quantum hinc periclitantur concionatores! Hei tibi, charissime Frater, si videri ab hominibus eisque placere, & teipsum glorificare cupias! Quid est tunc gloria tua? nihil. Quam accipies mercedem? nullam. Parum est illud: audias quod scriptum est: *Abominatio Domini est omnis arrogans.* Prov. 16. v. 5. Quid mirum si justo judicio dissipet ossa eorum qui hominibus placent, si spernat & confundat hos gloriæ suæ raptores? Igitur vae tibi, si superbiæ inflatus spiritu, & quanta scias auditoribus notificare volens, laudes eorum concupiscas! Verum si sermones Dei locuturus sis, cur quasi de propriis tumes? *S. Greg. Papa.* Nescis insane, nescis te nihil habere quod non acceperis? Si autem acceperis, quid gloriaris quasi non acceperis? Nonne præstaret te in lecto ægrum & humilem jacere, quam super cathedram superbum ascendere, & hinc fœdiori lapsu ad inferos detrahi?

VIII. Cum pro Christo legatione fungaris, propone tibi in compositione concionis loqui quæ decent sanam doctrinam,

& docere secundum beneplacitum ejus, & in cordis tui simplicitate non subtiliora, non curiosa, non incerta, *Trid. Sess. 15. in Decreto de Purgatorio*, sed quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiareque fidelibus cum brevitate & facilitate sermonis vitia quæ eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat, ut pœnam æternam evadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. *Idem Sess. 5. de Ref. c. 2.* Talis erat Apostoli scopus simul & prædicandi modus: *Misit me Christus evangelizare*, inquit, *non in sapientia verbi, ut non evacuetur crux Christi.* 1. Corinth. 1. v. 17. Quapropter, *veni non in sublimitate sermonis, aut sapientia; undè sermo meus & prædicatio mea non in persuasibilibus humana sapientia verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis.* 1. Cor. 2. v. 1. & 4.

Ecce quomodò Apostolus hic, qui Spiritum Dei habebat, prædicavit in omni Evangelica simplicitate Jesum Christum, & hunc crucifixum. Numquid es tu doctior, peritior, aut sapientior illo? Eandem & tu sequere formam. Quapropter rationes morales & argumenta interdum adhibe, quæ vel ex proprii ingenii meditatione, vel ex sanctorum Doctorum lectione peti pos-

sunt, necnon exempla & historias quasdam selectas, & ad movendum vel ad persuadendum debere applicatas, eas præsertim quæ in sacris Scripturis, & in actis Sanctorum leguntur. Non te pigeat etiam quasdam interserere similitudines ex naturalibus rebus depromptas, in quibus mirificus est D. Chrysostomus & ad imitandum copiosissimus & aptissimus, ut in ejus homiliis & orationibus videri potest.

Ecquid? ipse Dominus Jesus, inspirator Prophetarum, & Evangelistarum doctor, sine parabolis non loquebatur: an te pudebit servum iisdem uti exemplis, easdemque adhibere comparationes? Numquid persuadendi rationes melius calles quàm ille in quo sunt omnes thesauri scientiæ & sapientiæ Dei? Verius dicamus: nonne hac divina sapientia devoratur carnalis tui sapientia, qui elaboratæ declamationis pompa, & sermonis immensitate populos rudes potiùs obruis quàm instruis? *Conc. Aquisgr.* Nonne hoc est te ipsum prædicare, adulterare verbum Dei, evacuare Christi crucem & strictissimo judicio ac severissimæ ultionis te exponere periculo?

Verùm subjiciet ille proprius quo excæcaris amor: nonne concionator etiam de-

lectet auditores oportet? Si delectationem intelligas eam quæ procedit ex cognitione veritatis & amore virtutis, concedimus; si verò aliam, quæ ex mundana quadam & sæculari eloquentia sermonumque artificiosa concinnatione, quæ ad demulcendas aures, ad veritatum evangelii vim enervandam, & Sanctionum Ecclesiasticarum perspicuitatem obumbrandam solummodò apta est, absit hæc vaniloquentia omnis à concionatore christiano, qui Christum crucifixum prædicaturus est; quique sectari debet, non lenocinia rhetorum, sed virtutes piscatorum. Procul à sacris exedris ejusmodi *Magistri auribus prurientes*. 2. Tim. c. 4. Sanè finita oratione non expedit audire: *ò quàm disertus orator! quàm doctus! quàm copiosus!* Audiatur potius: *ò quàm præclara virtus! quàm necessaria pœnitentia! quàm magnus & timendus Deus! quàm bonus & amabilis!* Cave tibi, charissime Frater, si non audiantur illa. Quare? quia aures demulsisti, cor autem non movisti. Auditorum lacrymæ tui laudes esse debent, S. Hier. Reverà dic, amabimus, quisnam est finis artis oratoriæ? nonne juxtà omnes est persuadere dicendo? ita sanè.

Sed quomodò persuadebis, si auribus

prurientia dicens cor non moveas, imò, non intelligaris? Et quomodò à populis intelligendus es, si pomposa & parerga, illusorio eos ad concionem alliciendi prætextu, buccis crepitantibus loquaris? Nonne perspicuitas est prima oratoris dos? Annon ergo melius est ut nos reprehendant grammatici, quàm ut non intelligant populi, inquit D. Augustinus? Quid ad hæc respondet tuus ille quo illuderis amor?

Attamen juxtà varietatem materiæ vel personæ stylum sermonis variare debes; ait enim Apostolus: *Sapientiam loquimur inter perfectos; inter vos autem, nihil judicavi me scire, nisi Christum, & hunc crucifixum.* Et iterùm: *non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus; tanquàm parvulis in Christo lac vobis potum dedi, non escam.* Sapientibus quoque & perfectis ait veritas increata: *Vobis datum est nosse mysteria regni Dei.* E contrà infirmis & rudibus ait: *Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò.* Hinc ipsa prudenter injungit: *Nolite sanctum dare canibus, nec margaritas mittatis ante porcos, sed mundis animalibus estote similes, quæ ruminant pariter, & ungulam findunt.* Sic debes & tu ejusdem Domini concionator ha-

bere vinum & oleum, virgam & manna, ignem & aquam, singula suo loco congruè proferenda. *Innoc. Papa III.* Id est, sapias oportet cum sapientibus, balbutias cum balbutientibus, rudis sis cum rudibus, &c. An tibi vile nimis & abjectum videri potest quod ipse Dominus Jesus docuit & egit? Stupenda superbia tua! Hinc tandem discite omnibus, sive doctis, sive rudibus prædicare, gravi quidem & ignito zelo, juxta uniuscujusque captum & statum præsentem, sed perspicua etiam & simplici methodo. Ecce tibi conformius Spiritui Christi ejusque Evangelio prædicandi genus, proindeque aptissimum persuadendi modus.

Optimus præparandæ concionis modus esset, præmisso aliquo studio, ea quæ aliis dicenda sunt, coram Deo attentè perpendere & devotè meditari. Quod quidem, si coram Sanctissimo Sacramento, aut coram sacra Jesu Christi è cruce pendentis imagine fiat, vix dici potest quanta quàmque mirabilis virtus & efficacia indè hauriatur. *D. Thomæ & D. Bonaventuræ* id expertis crede.

IX. Post elaboratam & memoriæ mandatam concionem, te conjicias velimus in

suavissimum Jesu Christi cor; hauri ex hoc saluberrimo fonte sacram illius unctionem animas convertentem, & piam aliquam orationem funde: v. g. *Munda cor meum & labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaia, &c. Veni Sancte Spiritus, reple, &c. Sub tuum præsidium confugimus sancta Dei Genitrix, &c.*

Cæterùm consultissimum esset tibi nunquam ad populum edocendum exedram conscendere, nisi post sanctissimum Missæ Sacrificium celebratum, aut cum intentione celebrandi: dici enim vix potest, quantum dæmones perhorrescant os illud quod Sanctissimum Christi corpus suscepit. Tunc siquidem cum Apostolo dicere potes: *An experimentum quaritis ejus qui in me loquitur Christus? 2. Cor. 13. v. 3.*

X. Exedram ascensurus, da operam ut modestia in vestibus, in totius corporis compositione, & in cæteris aliis reluceat, & ut hinc emicet interior tui morum honestas. Nihil ergò in te reperire sit quod fastum, pompam sæcularem, & novitatem spiret; absint à te crines cirrati, calamistrati, & odorifero pulvere respersi; abigantur rugosæ, denticulatæ, & tumidæ manicellæ, splendidi annuli, collaria pretio-

siora, & vana: eliminetur omnis affectatio & artificiosa declamatio, omnis inepta gesticulatio, adulatoria sermocinatio, ridicula histrionum forma, quidquid tandem mundanum & aulicum redolet; hæc enim omnia, utpotè à vero concionatore Christum pauperem, & humilem prædicaturo prorsus aliena, rident, dolent, & horrent auditores. Omnia quidem quæ præ te fers, libera sint oportet, nobilia, generosa, fortia & gravia; sed naturalia etiam, simplicia, modesta, moderata, & religione plena, secundum ea quæ à Deo accepisti talenta: nihil magis ad ædificationem confert quàm hæc in omnibus simplicitas & ingenuitas candida. Porro quamvis à concionatorum vestitu & habitu eliminandæ sint vanitates, incuriæ, & sordes, aliquis tamen in his neglectus non dedecet. Auditorum benevolentiam & docilitatem tibi cupientibus crede. Ad omnimodam ergò simplicitatem, ante prædicationem te exerceas, optamus & suademus.

XI. Tandem post renovatam puram placendi Deo intentionem, protestare quòd hanc per cuncta prædicationis momenta ratam & præsentem habere velis, & quòd nullum verbum nisi ex prævia illa inten-

tione proloqui desideres. Hujus bonæ voluntatis scuto, & Domini exercituum auxilio armatus, exedram ascende, bellum humani generis hosti illaturus.

PARAGRAPHUS II.

Regula in ipso Prædicationis exercitio observanda.

I. Siste tibi Christum præsentem, eumque in terris prædicantem reverearis; nam sicut verum est: licèt Petrus baptizet, tamen Christus est qui propriè baptizat; sic ipse est non solum qui prædicat, sed & qui in nobis prædicat, & interiùs afficit animam & prædicantis & audientis. Ex hoc intuitu loquentes Apostoli magna virtute testimonium reddebant resurrectionis Jesu Christi. Ex eodem intuitu loquere & tu. Quo zelo, qua reverentia & efficacia loqueris?

II. Peccatores liberè & importunè argue & increpa, sed opportunè etiam obsecra; opus quidem est ut sis prudens sicut serpens, sed simplex etiam ut columba sis oportet. Eructans suavitatis abundantiam, instrue in spiritu lenitatis & in omni patientia; quòd si interdum tabescere te faciat zelus tuus, & necesse sit ut irascaris,

cave ne pecces: imitare S. Franciscum Salesium, & alios magnos Sacerdotes, quos Deus in fide & lenitate ipsorum sanctos fecit. Scias ergo adimplere charitatem Christi; hinc discas auditorum infirmitatibus compati & condolare, ne & tu tenteris. Nonne erga te patienter egit miserator Dominus? sanè. Quid est ergo cum fratri tuo nimium irascaris, quasi velles ut ignis descendens de cælo consumeret eum? Cuius spiritus es? Jesu Christi? minimè. Quare? quia Filius hominis non venit perdere, sed salvare. Nonne oportet te fratris tui misereri, sicut bonus Dominus tui miserus est, & à Domino Jesu discere quia mitis est & humilis corde? Hanc deinceps disciplinam tene, cum plus agat benevolentia quam austeritas, plus exhortatio quam comminatio, plus charitas quam potestas. Quod si vigore opus fuerit, hunc mansuetudine statim temperes oportet, ut veritate & misericordia, justitia & pace sibi obviantibus & mirifice osculantibus invicem, fulgura in pluviam facias. Quid ad peccatores Christo lucrificandos efficacius?

III. Sermo tuus sit sale conditus, undè cavè ne peccatum particulare & secretum

fiat tua imprudentia publicum; quinimò, quamvis unius auditoris peccatum sit publicum, raro accidit ut in illud insurgere prudenter possis; nonne hinc confunditur, & vehementius interdum inardescit ira ipse peccator? Scias quia eadem charitas, quæ benigna est & patiens, dissimulare etiam scit simul & observare tempus & modum fructuosæ correctioni consentanea. Nonne tamen in his omnibus sæpè peccasti? Habuisti ne charitatem & spiritum Dei? Teipse scruteris velimus, & coercere amoris proprii & imprudentiæ tuæ rapidos fluctus. Absit etiam ut susurris facile credas, & ut ex eis audita imprudenter palam referas. Nullum pariter tibi inter prædicandum irrepit verbum, quod aut popularem adulationem, aut tui laudem, aut adversus inimicos tuos vindictam, aut in ipsum peccatorem odium redoleat. Quid vilius? quid detestabilius? Eliminatur à cathedra Evangelica hæ omnes fœtidæ nimis puerilitates, imprudentiæ, &c. quæ te hoc divino ministerio indignum omnino præberent.

IV. In fine concionis da operam ut fervor & affectus tuus auditoribus tuis ardentius patescat, eosque simul vehementius afficiat. Quapropter præstat brevem veluti re-

capitulationem proponere eorum quæ audientium animis firmiùs hæreere debent; postque illam paucis aliquot verbis & documentis spiritu & fervore animatis totam concludere orationem, omnesque auditores in pace dimittere, eosque inter amoroſa Chriſti brachia commendare.

PARAGRAPHUS III.

Regula post Concionem observanda.

- I. Concionem tuam Deo, ejusque gratiæ commenda; eumque enixè roga ut ei incrementum dare dignetur, simul & confirmare quod in te & in auditoribus operatus est.
- II. Si vanitatis stimulo pungaris quòd rectè successerit, vel confusionis, quia non rectè, statim Domino Jesu quidquid boni fuerit refer; quidquid verò incongrui, cum humiliatione animi tribue tibi. Et verò, an tuum est quidquid in concione pii rectique expresseris? A quo descendit peccatorum conversio? Nonne à Patre luminum qui dat verbum exangelizantibus virtute multa? Qua ergo fronte, serve inutilis, gloriam dabis tibi, & non nomini Domini, cujus

manus fecit hæc omnia? Numquid gloriam suam alteri dabit?

Inter has proprii amoris titillationes & illecebras, sic suadente D. Xaverio, dicito tibi: Quot concionatores apud inferos cruciantur, qui plus habuerunt vel copia vel leporis in dicendo quàm ego, pluresque à scelerata vita ad piam honestamque traduxerunt? Sed heu! quoniam elatione & arrogantia insolentes, divina dona non Deo retulerunt accepta, sed vindicarunt sibi. in opprobrium & exitium sempiternum præcipites ruerunt. Quid eis nunc superbia prodest? Nonne idem & mihi, gloriam meam quærenti, imminet opprobrium, imminet & idem exitium? Quid mihi tunc proderit jactantia? His & aliis reflexionibus insanæ gloriæ desiderium coercere & exinanire contende. Quid aptius? Verùm jugiter vigila & ora ut non intres in vanitatis tentationem. Quapropter laborem tuum Deo ejusque gloriæ statim post concionem offer, ut venientibus latronibus dicere queas: Jam Deo, cui soli debetur honor & gloria, datum est totum; vade retrò satana; recedite fures.

Attamen tuam jampridem fragilitatem expertus, cave ne de concione tua gloriosè aut sinistrè unquam loquaris, nec de ea,

præsertim coram te, verba fieri cupias; has elimina occasiones. Ne scisciteris utrum auditoribus placuerit aut eos commoverit concio tua, illud enim est fœdos mendicare plausus. Quinimò scire nolis quid de illa sentiat; illud est etiam vanitatis indicium, aut proditorium ad eam incitamentum. Adulatorum plausibus, & dæmonum illecebris te ad vanam gloriam fraudulenter & multifariam allicentium, proindè que te deprædari cupientium, aures obtura. Nimiram præterea fatigationis affectationem diligenter vites, suademus. Quid redoleret puerilis illa affectatio? quò te duceret? facile est illud intelligere, nisi tibi imponere velis. Si solius Dei gloriam quæras, sufficit ut illi soli innotescant fatigationes tuæ.

Porro ad hanc indefessam vigilantiam adde has aut alias ferventes & assiduas preces: *Domine Jesu, qui es principium & finis, averte oculos meos ne videant vanitatem; non nobis, Domine, non nobis qui nihil sumus, sed tibi, à quo descendit omne donum perfectum, & in quo omnis nostra sufficientia est, da gloriam: adhareat lingua mea faucibus meis, si tui, soliusque gloria tua non meminero, &c. Adjuva me Deus salutà-*

ris meus; si enim à me discesseris, te gloria tua defraudabo, quod absit.

III. Quòd si ex auditorum conversione tibi blandiri non debeas, nec etiam propter eorum duritiem à prædicationibus officio desistere decet; nam sicut malignis suscor peccati, etiamsi non persuaserit, meritò pœnam deceptionis incurrit; ita fidelis justitia prædicator, etiamsi ab hominibus respuatur, absit ut apud Deum sui officii mercede non fruatur. S. Aug. Nihil ergo de merito deicidis, sed pax quàm indignis adprecaris, ad te revertitur. *Fac quod tuum est; nam Deus, quod suum est curabit. Planta, riga, & tuas implevisti partes; sanè incrementum, ubi voluerit, dabit Deus: ubi forte noluerit, tibi deperit nihil. Medici est medicamenta adhibere; non est in medico semper ut releveretur ager. En plaga tibi incumbit, curam exigens non curationem. S. Bern.*

Igitur quamvis tibi videantur auditores dura cervice & incircumcisis cordibus Spiritui sancto resistere, absit ut dicas: *Non loquar ultra in nomine illius. Jer. 20. v. 9.* Verè à satana, qui nihil aliud quàm ut à prædicatione desistas ardentius exoptat, te tentari sinis. Si agricola protinus ab agricultura resilliret quòd semel atque iterum

aut sapius acciderit aëris inæqualitas, brevi fame periremus omnes. Idem de cæteris artibus dicendum est. Verum si opifices & mercatores, licet semel atque iterum aut sapius frustrati fuerint optato negotiorum in quibus versantur exitu, ab opere non desistant, sed denuò pari cum alacritate ad idem opus redeant; si illi tantam adhibeant curam studiumque circa res ad præsentis usum vitæ pertinentes, licet exitus sit incertus; tu si loquens non auditus fueris, illicò desines? Et quam obtinebis veniam? Quid excusationis afferes? *D. Chrysost.*

Præterea vix fieri potest ut sermo omni fructu vacet; nam illi ipsi qui ad peccatum redeunt, cum aliquo timore, & non cum tanta libertate id faciunt. Ulterius, si non prodest sermo malis, bonos tamen in bonis confirmat propositis. Denique, si secunda vel tertia vice non persuades, forsitan quarta aut quinta id facies: *Si percussisses terram quinquies, aut sexies, aut septies*, dicebat Elisæus ad Regem Israël, *percussisses Syriam usque ad consumptionem; nunc autem tribus vicibus percutes eam.* 4. Reg. 13. v. 19.

Fac tu similiter pro exterminando peccato & peccatore salvando. Non est abbreviata manus Domini; tuum non est nosse tem-

pora vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate; tuum est clamare & non cessare. Licet piscator per totum pænè diem in vacuum laboraverit, nihil per rete attrahens, quandoque sub noctem piscem quæsitum involvit. Venator pariter diù perseverat, & tandem prædam capit quæ sapius effugerat. *D. Chrysost.* Argue & tu piscator hominum & animarum venator, obseca, increpa in omni patientia, & doctrina; & sicut Apostolus Petrus se ad Jesum non convertit post primum aut secundum galli cantum, sed post tertium; sic & tu, Deo adjuvante, tandem fratrem tuum forsàn lucraturus es. Hos imitare medicos qui convicia & ineptias phrenetici tolerant, nec de ægritudine desperant.

Interim omnem charitatis benignitatem & compassionem erga peccatores affectu paterno demonstra, sic eos interdum alloquens cum *D. Chrysostomo*: *Vellem, si fieri posset, vestris oculis ostendere quam in vos habeo charitatem. Nihil est mihi vobis jucundius & desiderabilius, nec hac ipsa quidem lux. Millies enim optarem ipse esse cæcus, si per hoc liceret vestras animas convertere: implete desiderium meum animas vestras salvare conando, &c.*

Vis autem, Frater, efficacius corrigere? lacrymare, ora Deum ex corde. S. Chrysost. Sic se gerebant veri Patres & Pastores; ubi erant inutiles sermones, ibi suspiria edebant, orationes fundebant & lacrymas, diris se cruentabant flagellis, ut Deus peccatores benigno suo vultu illustrare & reducere dignaretur. O veros Dei homines! ò quàm magni faciebant vel unam convertere animam & salvare! Ubi est nunc zelus eorum? Væ nobis, idolis & simulacris! Hanc ingeniosam charitatem pro nostra salute non habemus; quid mirum si hanc pro aliena non habeamus? Nam qui sibi nequam, cui bonus erit? O ignavos & indignos Evangelii præcones! Misereatur nostri Deus, misereatur nostri, & nos flammam ignis facere dignetur.

IV. Quod verbis prædicasti, hoc factis confirmare contende, ut te primum salvum facias, & eos qui te audierint. Quapropter inhæreant animò hæc divina oracula: *Tandem ego, imò ego ipse concionator moriar; post ista qua nunc obo magisteria, manifestandus sum ante tribunal Christi, strictam villicationis meæ ei rationem redditurus. Ecquid proderit mihi si, universum mundum lucrer, anima verò meæ detrimentum patiar? Quam stultus,*

quam pro anima mea commutationem dabo? Quàm multi concionatores eximii, præclarè quidam dicentes, sed non facientes, detracti sunt è Cathedra Evangelica in profundum tartari! Quid mansri similius, quàm quidd, cum plurimis saluti fuerint, ipsi miserimè perierint! Proh pudor! proh dolor! proh desperatio! Nonne tamen sicut patres mei, ita & ego fieri periclitor?

Si his & aliis tantillum movearis, charissime Frater, nonne placens Deo, misereberis animæ tuæ? Quo fervore castigabis corpus tuum? Qua animi alacritate laborabis, dum tempus habes, sicut bonus miles Christi, & operaberis bonum usque ad mortem, ne fortè, cum aliis prædicaveris, ipse reprobus efficiaris? Sic se gerebat ex propriæ damnationis periculo Apostolus Paulus, quamvis vas electionis esset; nos verò qui aliter agimus, quid sumus? quid erimus?

ARTICULUS XX.

Studiosa puerorum catechizandorum cura. (R)

Præter eximium illud concionandi munus, est & aliud, quod quidem licet paulò demissius videatur, non idè tamen

Vis autem, Frater, efficacius corrigere? lacrymare, ora Deum ex corde. S. Chrysost. Sic se gerebant veri Patres & Pastores; ubi erant inutiles sermones, ibi suspiria edebant, orationes fundebant & lacrymas, diris se cruentabant flagellis, ut Deus peccatores benigno suo vultu illustrare & reducere dignaretur. O veros Dei homines! ò quàm magni faciebant vel unam convertere animam & salvare! Ubi est nunc zelus eorum? Væ nobis, idolis & simulacris! Hanc ingeniosam charitatem pro nostra salute non habemus; quid mirum si hanc pro aliena non habeamus? Nam qui sibi nequam, cui bonus erit? O ignavos & indignos Evangelii præcones! Misereatur nostri Deus, misereatur nostri, & nos flammam ignis facere dignetur.

IV. Quod verbis prædicasti, hoc factis confirmare contende, ut te primum salvum facias, & eos qui te audierint. Quapropter inhæreant animò hæc divina oracula: *Tandem ego, imò ego ipse concionator moriar; post ista qua nunc obo magisteria, manifestandus sum ante tribunal Christi, strictam villicationis meæ ei rationem redditurus. Ecquid proderit mihi si, universum mundum lucrer, anima verò meæ detrimentum patiar? Quam stultus,*

quam pro anima mea commutationem dabo? Quàm multi concionatores eximii, præclarè quidam dicentes, sed non facientes, detracti sunt è Cathedra Evangelica in profundum tartari! Quid mansri similis, quàm quodd, cum plurimis saluti fuerint, ipsi miserimè perierint! Proh pudor! proh dolor! proh desperatio! Nonne tamen sicut patres mei, ita & ego fieri periclitor?

Si his & aliis tantillum movearis, charissime Frater, nonne placens Deo, misereberis animæ tuæ? Quo fervore castigabis corpus tuum? Qua animi alacritate laborabis, dum tempus habes, sicut bonus miles Christi, & operaberis bonum usque ad mortem, ne fortè, cum aliis prædicaveris, ipse reprobus efficiaris? Sic se gerebat ex propriæ damnationis periculo Apostolus Paulus, quamvis vas electionis esset; nos verò qui aliter agimus, quid sumus? quid erimus?

ARTICULUS XX.

Studiosa puerorum catechizandorum cura. (R)

Præter eximium illud concionandi munus, est & aliud, quod quidem licet paulò demissius videatur, non idè tamen

negligendum est, catechizandi scilicet officium, & prima fidei rudimenta parvulis assidue tradendi; imò tantò potiori studio & affectu ei incumbendum est, quantò uberiorès, ut plurimùm, fructus animarumque proventus colligi possunt; ex hac enim catechistica puerorum instructione pendet omnis posterioris ætatis fructus, sicut messis à semine. Quis ergò pietatis & divini timoris semen in his tenellis cordibus seminare, illudque frequenti & familiari exhortatione rorè rigare non curabit, ut germinans germinet & fructum afferat, eumque suo tempore videat & lætanter gustet?

Vide, charissime Frater, vide quomodò Dominus Jesus, in quo thesauri sapientiæ & scientiæ Dei absconditi erant, parvulos ad se venientes blandè excipere & erudire solebat: *Sinite, inquebat, parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire, talium est enim regnum cælorum.* Matth. 19. v. 14. *Offerebant illi parvulos ut tangeret illos; discipuli autem comminabantur offerentibus: quos cum videret Jesus, indignè tulit, & ait illis: sinite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos; talium est enim regnum cælorum.* Marc. 10. v. 13. & 14. Ex eodem

erga pueros zelo, dixit Simoni Petro: *Simon Joannis, diligis me plus his? ait illi: etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: pasce agnos meos.* Joann. 21. v. 16.

Igitur, si ipsa æterni Patris sapientia in terram descendit, ut in carnis nostræ humilitate cœlestis vitæ præcepta nobis traderet; quem non compellat charitas Christi ut parvulus fiat in medio fratrum suorum, & tanquam nutrix fovens filios suos? *Catech. Conc. Trid.*

O piissime Jesu! exclamabat doctus & pius Gerson, quis ultrà post te verecundabitur esse humilis ad parvulos? Quis tumescens & elatus de sua vel magnitudine vel scientia parvitatem deinceps parvulorum, eorum ignorantiam vel imbecillitatem audebit aspernari, quando tu, qui es Deus benedictus in sæcula, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei absconditi, usque ad castissimos parvulorum amplexus beata brachia mansuetus inclinas atque circumligas? procul ergo exhinc omnis elatio, procul omnis indignabunda quælibet parvulorum effugatio.

Deinde sermonem ad parvulos convertens, eos sic amorosè allicit: usquequò par-

vult diligitis infantiam? ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium? Venite fidenter, nullæ viarum insidiæ, nullus latet anguis in herba; communicabimus mutuo bona spiritualia, quia temporalia vestra nulla requiro; ego vobis doctrinam, vos mihi orationem impenditis, imò orabimus pro invicem, ut salvemur; sic Angelos nostros vicissim lætificabimus, sic misericordiam inveniemus apud Patrem nostrum dum obediemus voci suæ in accessu nostro ad eum, ego provocando, vos exequendo, qui spiritu parvuli esse debetis; invitat ipse Jesus spirituali colloquutione, & affatu jugiter inspirans & dicens: sinite parvulos venire ad me.

Hinc non obstantibus amplissimis honoribus doctissimus ille vir parvulorum gregem ad se in Ecclesiam advocare & erudire, scriptisque & exemplo alios ad idem invitare solebat.

Qua ergo fronte eosdem parvulos instruere dedignaveris, fastidiose Frater? Gemebundos eorum, aut saltem matris Ecclesiæ audi clamores; *Parvuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis.* Tren. 4. Ecce clamant post te, uberibus te jampridem lacrymis sustinent: quousque eos,

gravi corde, jejunos demittes? Nonne præduritia tua deficient in via? An non absque ductore positi in via lubrica & tenebrosa ex facili cadent? *Gerson.*

Verùm dic, amabimus, quæ tua mens? quæ tua excusatio? An dices te necessariis ad id munus carere dotibus? Misera & pestifera defensio! Numquid eximia eges scientia ut fidei rudimenta Deique mandata pueros irrogationibus doceas? Veriùs dicas te omni prorsus carere zelo.

Occupatio mea, subjicies, forsitan, in majoribus esse debet. Quid sibi hoc vult, nisi: *aquila non capit muscas?* Certè nec te Deus superbum. Et verò nonne hinc patet, fætet, & serpit profunda, insolens, & contumax illa quæ te tenet superbia, & quæ ex Angelo diabolum fecit? Nonne præsumptuose nimis, nonne vidisti ipsum Dominum Jesum hanc Deo & hominibus odibilem tuam profligare & confundere superbiam? An illo sapientior es, aut ad sublimiora vocatus? Quid majus esse potest quam parvulorum animas plantare, rigare, easque ad virtutem pro reliquo vitæ tempore dirigere? Nonne scriptum est: *Adolescens, juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea?* Prov. 22. v. 6.

Sublime quidem est, his rationibus convictus, inquires, & zelo meo dignum pueros catechizandi & instruendi munus; verum nonne ista publicis prædicationibus mei magnificentius & efficacius præstare possum? Nos verò respondemus, id quidem fortè pomposius, sed nostro iudicio, nec adeò efficaciter & fructuosè. Quare? quia huiusmodi prædicationes puerorum captum superant, instructiones verò catechisticae interrogationibus & familiaribus exemplis ac parabolis intermixtae, imbutæ, & conditae, proindeque eorum captui magis accommodatae, imbecilli eorum memoriae & tenello animo facilius & altius inculcantur. Præterea catechizandi sese frequentius, quam concionandi offert occasio, sive quia ad catechizandum non requiritur tanta præparatio prævia, sive quia parvulos ubique invenis; & imbuendos habes; hos enim non solum in Ecclesia; sed domi etiam, in vicis, in agris, in sylvis, in tuguriis, imò medias inter eorum tui manuum occupationes, medias inter deambulationes & animi relaxationes erudire facile potes. Si ergò propter prædicationes, etiam pro ipsis erudiendis pueris elaborandas, hanc familiarem & sese ubique offe-

rentem instructionem fastidias, aut certè negligenter, perfunctoriè & obiter peragas, quinimò si idem munus quasi vile & abjectum respuas, ut ad splendida & honorifica, pueris tamen ferè omninò inutilia officia, libentiùs incumbas; verè te ipsum, non Deum quæris, & variis cor tuum illusionibus imples. Nonne vides quantum in exedris inter audientium plausus plerumque periclitetur humilitas? Quot præclari concionatores, postquam compositè prophetaverunt; tamen tot laboribus propter vanam gloriam frustra exhaustis, audierunt miseri, & ad æternam ignominiam suam experti sunt & sentiunt istam formidabilem Domini sententiam *nescio vos?* Nonne & tu superbia tumens & ebrius idipsum periclitaris?

Absit ut te à prædicatione avertere velimus. Verùm si Dei gloriam purè quæris, certè has novellas puerorum plantationes absque prædicationis præiudicio assiduè & hilariter rigabis; id est, in medio parvulorum parvulus fies; tanquam si nutritrix foveat filios suos, his utpotè in Christo parvulis lac potum dabis, non escam; nondùm enim hanc sustinere possent. Quòd illam escam adultis jam validis, robustis,

& viris, proindèque hanc sustinere valentibus, prædicatione tua suppedites, hoc concedimus, & in hoc laudamus te: verùm quod his in Christo parvulis lac illud inclementer deneges, hoc respuimus, & in hoc non laudamus te. Isto quidem molesto & obscuro exercitio non splendescit coram hominibus gloria tua; verùm quid tua interest, modò ut splendescat coram Deo, cui securius places, & cui, Angelisque ejus spectaculum fis? Idcirco huic instructioni quam plerique nequidem attendunt, eò libentiùs vacare debes, quò magis id fieri scis absque humilitatis dispendio, & cum ingenti ac tutissimo merito. Sileat ergo & abstérreatur proprius ille qui te hucusque faseinavit amor; incipe ex nunc fieri parvulus, imò & stultus propter Christum erudiens infantes, & illos à pueritia studiosè sine tædio curans, *Eccli. 7.* eisque præsertim si Parochus sis, ad Ecclesiam convocatis fidei initia singulis Dominicis & aliis festis diebus solitis trade. *Conc. Mediol.* Et cum per novæ legis Sacramenta omnis vera justitia vel incipiat, vel incepta augeatur, vel amissa recuperetur, *Trid. Sess. 7. in præm.* nihil zelo tuo tuaque cura dignius quàm pueros fidei ru-

dimentis jam imbutos docere, eisque explicare vim Sacramentorum, simul & dispositiones ad ea ritè & fructuosè recipienda; præsertim quando ad primam instruuntur & ordinantur communionem, cum ex ea interdum pendeat totius vitæ pia ad salutem directio. Quapropter inhæreat animo istud ejusdem Concilii decretum. *Sess. 24. de Ref. c. 7.*

Ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia atque animi demissione accedat, præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum cum hac per se ipsos erant populo administranda, priùs illorum vim & usum, pro suscipientium capitu explicent; sed etiam idem à singulis Parochis piè prudenterque, etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, servari studeant, juxta formam à sancta Synodo in catechesi singulis Sacramentis præscribenda; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt.

Verùm ut hæc omnia officia catechetica efficacius peragas, hoc præsertim tibi proponere debes, ut eo animo eadem exequaris, quo Apostolici viri; imò quo ipsemet Christus Dominus ea præ-

titur, undè hæc sequere documenta.

1. Oportet ut pueros perfecta humilitate, invicta patientia, blanda charitate, amorosa affabilitate & mansuetudine, ac variis ingeniosisque illecebris ad catechismum suaviter allicias.

2. Opus est ut, licet doctor, magister & senex sis, repuerascas cum pueris, balbutias cum illis, eosque quasi modo infantes genitos humeris portes. *S. Hier.* Hoc est, oportet ut verba & conceptus mentis ad eorum captum accommodes. Quod ut assequaris, longâ requiritur exercitatio præviâ, crebræ & ferventes ad Deum, qui linguas infantium disertâ facit, fundendæ sunt preces. Hujusce præviæ & seriæ exercitationis & ad Deum recursus defectu, plures Clerici, imò & Parochi, aliundè doctissimi, nihil aut ferè nihil in catechizandis pueris proficiunt, eosque & se ab hac instructione tandem fastidiosi averunt.

3. Cave quorundam catechizantium methodum & praxim, qui continuato, prolixo & rapido sermone pueros edocent; illud non est infantes illuminare & erudire, sed excæcare & opprimere. *Conc. Aquisg.* proindèque tempus & laborum perdere me-

ritum, & vanitati fomitem interdum præbere: at contrà, experientia compertum est, familiares & breves interrogationes in catechistica institutione multò utiliores esse, ac proinde pueros longè magis in eo disciplinæ genere proficere, si sæpè, non quidem coacervatim, sed sigillatim & per partes ac vicissim interrogentur. Hanc tu, si fidelis catechista esse cupias, regulam tene. Eos tamen quos acriori adverteris pollere ingenio, primùm interrogâ, exindè eadem ab iis qui minus ingenio valent exquire, nec in iis sæpè repetendis & inculcandis fatigeris, ac præsertim rudioribus & magis hebetibus animum patienter adde, ita ut ad ulteriorem articulum non transeas nisi priorem perfectè calleant. Operæ etiam præmium est ut cuncti sciant & responsiones simul & interrogationes, ut peracta catechistica instructione, se deinceps vicissim & alternatim interrogare, & hinc quæ didicerunt altius retinere queant.

4. Ubi autem rerum omnium, quas scitu eis necessarias existimaveris, simul & interrogationes & responsiones rectè didicerint, opus est ut non tantùm verba, sed etiam sensum illis aperias; quod ut efficaciter & faciliè agas, necesse est ut breves

aliquas comparationes, pias historias, & familiaria exempla interdum adhibeas; quæ repetere indecorum non erit; donec eos te intelligere, mutatis ad hoc verbis, ipse noveris. Porrò eis apprimè suade & comenda, ut eadem documenta & exemplarum domi, tum alibi, parentibus, domesticis, fratribus, & sociis narrent; & si id expediat, piis aliquibus munusculis, v. g. imaginibus, rosariis, libellis, &c. ad hanc æmulationem & fervorem allice & excita.

5. Ex instructione catechistica aliquem particularem pietatis fructum colligere, & aliquam tenere praxim, aut saltem unam, tenellos eorum animos edoce, de qua reddendam tibi postea esse rationem curabis, ut maximè à vitiis ætati illi teneræ affinis, à mendacio scilicet, inobedientia, furto, verbis obscænis, &c. maturè absterreantur, & ut ad quædam christianæ religionis officia, præcipuè ad vespertinam & matutinam orationem, & ad Missam piè audiendam tuis excitentur monitis.

His piis, quas adhibebis, industriis Dominus Jesus benedicet, easque fecundabit. Cum enim mollia sint, & instar ceræ infantium ingenia, sigillum quod primò eis

impresseris, faciliè & quidem pro reliquo vitæ tempore ipso Domino Jesu cooperante, simulque confirmante suscipient; & postquam tu ipse his pueris doctrinam christianam clarè & ad eorum captum accommodatè, patienter & benignè, cum gaudio, fervore, & perseverantia tradideris, huncque cursum quamvis obscurum & molestum consummaveris, ipse Dominus qui justis mercedem laborum suorum reddit, deducet te in via mirabili, refrigerabit te, dabit quoque delicias animæ tuæ, te de fructu oris tui replebit bonis, tandem factus in medio parvulorum parvulus & absconditus, magnus vocaberis in regno cælorum, & in æterna eris memoria. Amen.

ARTICULUS XXI.

Diligens rudium & pauperum instructio.

Quod de adolescentibus in superiori articulo diximus, de quibusdam rudioribus etiam intelligendum esse censemus; hos inter parvulos jure meritò adscribimus. Illis ergo utpotè solidioris cibi incapacibus doctrinæ panis frangendus est, imò masticandus, imò & in faucibus inferendus; & lacte, hoc est simplicissima in doc-

trinæ rudimentis instructione, pascendi sunt. Quid zelo nostro dignius? Nobiles & divites, cæterique urbium incolæ persæpè abundant panibus; pauperes verò & miserabiles personæ in agris & sylvis commorantes, ab Ecclesiis remotæ, aut ad eas absque decenti habitu, proindèque pudore affecti, inter alios discipulos publicè accedere non audentes, pecoribus interdùm pascendis divinorum etiam officiorum tempore detenti, persæpè fame pereunt, idèdque doctrinæ fide incurii in tenebris sedent, cœca ignorantia nocte delitescunt, & in paupertatis sordibus & vitiis paupertati affinis miseriam hærent. Quis ergo hos eodem Jesu Christi sanguine æquè ac divites redemptos, in salutis via instruere sollicita cura non satagat?

Ad hanc indefessam & piam curam excitat nos ipsius Jesu Christi exemplum, de se dicentis: *Spiritus Domini super me: pauperibus evangelizare misit me.* Luc. 4. v. 18. Hinc nullum, quantumlibet vilem & abjectum à se rejecit, quin potius benignè accepit omnes: quinimò vel unicam Samaritanam, licèt extraneam, licèt conditione vilem, licèt conversatione impuram catechizare, exhortari, & convertere non dedig-

natus est. *Cogitemus*, inquit Sanctus Augustinus, *quid nobis prerogatum sit ab illo qui demonstravit nobis exemplum, ut sequamur vestigia ejus.* Cogitemus qua charitate, quo zelo Salvator ille hominum, in quo thesauri sapientiæ & scientiæ Dei erant asconditi, circuibat pagos & villas, ignarum & rudem populum, nunc in littore, nunc in montibus, nunc in locis campestribus erudiens; quomodo se ad eorum qui audiebant captum demittebat, familiari loquendi modo utens, eadem sæpius repetens & inculcans, similitudines & parabolæ vulgares adhibens? Qua patientia, quo amore turbas comprimentes se sustinebat? Qua lenitate & mansuetudine illorum, quos alloquebatur, tarditatem & stupiditatem juvabat, duritiam & contumaciam ferebat, & omnia omnibus fiebat, ut omnes redimeret & salvos faceret? *Sacer. Christ.* Quem non trahat ad eum exitium Dei sapientiæ exemplum? quis in hunc non currat odorem & zelum? quis ad rudes & pauperes se demittere verecundabitur? Procul hinc tumida superbia, procul odibilis præsumptio; nonne utraque hoc satis confunditur exemplo?

Ad hunc præterea erga rudes & paupe-

res zelum invitat & allicit exemplum Apostolorum, qui quamvis eximia sapientia & Spiritus sancti charismatibus repleti, nihilominus cum rudibus agebant, cum vilibus conversabantur, illisque se omnimodè adaptabant, omnibus omnia facti, ut omnes Christo lucrifacerent. D. Petrus apud Simonem coriarij in Joppe commoratus est. D. Paulus, licet doctor Gentium esset, & Angelis sapientia æqualis, apud eos qui scenofactoriæ artis erant, hoc est, tabernaculorum & pellium artifices, libenter habitavit.

His præviis excitati exemplis & ardenti zelati zelo, alii, quibus dignus non erat mundus, Apostolici viri doctrina & sanctitati conspicui, quamvis concionatores celeberrimi hætenus fuissent, neglectis tamen urbibus & populosis civitatibus, rudium & pauperum instructionem libenti & hilari animo susceperunt. Hinc prærupta, invia, solitaria, & horrida loca, quò non conveniebant concionatores, alacriter ipsi, inter nives, grandines, & glacies properarunt, ut ad inaccessos, rudes, imò & barbaros populos pertingerent. In his ergò montuosis locis, cum rudibus rudes & humiles ipsi facti, vulgaribus utentes vocibus,

verba & conceptus mentis ad eorum captum deprimebant, se inter eos exhibebant non solum ut spiritu patres, sed etiam ut matres & nutrices, ubera eis exhibentes veritatis, pietatis, & amoris plena, docentes quomodò se cruce signarent, quomodò Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, fidei Symbolum enunciarent, quomodò mandata Dei servarent, Sacramentum Pœnitentiæ adirent, quomodò laborem diurnum, paupertatem, aliasque corporis & animi ægri tudines ad Dei gloriam dirigerent & patienter ferrent, &c. Hac mirifica catechizandi & instruendi simplicitate & benignitate hos rudes & pauperes ad admirabile fidei lumen & pietatis ardorem suaviter & fortiter alliciebant, & Jesu Christo lucrifaciebant, patientiæ & amoris spectaculum facti & Angelis & hominibus.

In hoc rudes & pauperes catechizandi & instruendi zelo se præcipuè commendarunt S. Carolus Borromeus, S. Franciscus Xavierius, S. Norbertus, S. Franciscus Salesius, S. Vicentius à Paulo, S. Joannes Franciscus Regis, & alii innumeri qui spiritum Christi habuerunt; ad hanc familiaritatem & humilem tantò libentiùs incubue-

runt instructionem, quò ubiores fructus ex ea colligi sciebant, & quò firmioribus ad hanc impellebantur rationibus, quales sunt sequentes.

I. Cùm rudes & pauperes in postremis habeantur, hinc fit, ut quamvis instructionis pane egeant, eumque avidè petant, his tamen derelictis, ab Ecclesia interdum distantibus, inter pecora detentis, nullus persæpè est qui in tanta necessitate frangat eum, & sic ignorantia tenebris jacent, ac miserè pereunt.

II. Quia familiares illæ exhortationes comparationibus, parabolis, & vulgaribus exemplis intertextæ, quibus hos rudes imbuebant, ad instruendum & persuadendum efficaciores sunt quàm pomposæ conciones sublimibus humanæ sapientiæ verbis ornatae. Reverà Apostoli orbem converterunt, non eximiis concionibus, sed simplici & catechistico sermone cum Spiritus virtute. Hoc patet in sancto Petro, qui in die Pentecostes simplici exhortatione & catechismo tria hominum millia ad pœnitentiam convertit, & ad hunc numerum quinque millia sequenti die adjecit. Idem præstitit Apostolus Paulus in medio rudium infirmorum, & parvulorum, factus ipse rudis,

infirmus, & parvulus. His exemplis, & experientia sua confortati illi de quibus loquimur Apostolici viri, ad hanc simplicem erga rudes & pauperes se libentissimè demittebant instructionem.

III. Quia hos ruricolos, utpotè simplices, rudes, pauperes, & docibiliores corde quàm divites & urbanos, faciliùs, liberiùs, fiducialiùs, & efficaciùs catechizari & instrui certò sciebant.

IV. Quia ad hoc ministerium, utpotè obscurum & molestum, nihil aliud sæpissimè allicit, quàm purus Dei zelus. Hinc tantò ardentius huic humili vacabunt ministerio, quantò tutiùs humilitas, in exedris pomposis inter audientium plausus multum & persæpè periclitans, hinc servatur illas; quantò etiam securiùs servatur & ingens meritum huic ministerio annexum.

Charissime Frater, si ad hæc audita & lecta non inardescat zelus tuus, cujus spiritus sis, nescimus. Verùm, ecquando senties in te quod & in Christo Jesu? Ecquando amorosa pietatis erga rudes & pauperes, sicut electi, viscera sollicitus indues? Ecquando saltem perfectioni & saluti tuæ hinc securiùs providere satages? Si hæc tandem sit mens tua, quid moraris? An non vi-

des esse periculum in mora? Nonne ergo tempus est tam altum, tam diuturnum, tamque periculosum excutere teporem? Exere nunc animum & ardorem, exere vires; zelum tuum erga hos pauperes & rudes protinùs depromas oportet: charitas Christi te nunc vehementiùs urget. Ne ergo te pigeat per vicos, per agros, sepes, sylvas, mapalia, agrestia, & deserta loca, si necesse sit, pertransire; aut saltem hos quos in tua parochia, vel in villis huic affinibus pauperes & rudes habes, assiduè catechiza & ardentè instrue non solum in Ecclesia, sed etiam domi tuæ, si illud exigat necessitas & permittat prudentia; præsertim quando rudes, jam adulti & ætate provec-ti, sed multum ignari, publicis Ecclesiæ conventibus, propter summam illam qua laborant ignorantiam, interesse non audeant, ne pudore & confusione coram populo afficiantur. Hos & illos benignus amplectere & patienter sustine, simul & imbue, ut doctrinæ veritatem, gratiæ lucem, pacis benedictionem omnibus imper-tiri, tibi etiam thesauros in cælis thesaurizare valeas.

Vide in superiori articulo profligatas & funditus eversas proprii illusiones amoris,

ab hoc, utpotè humili & molesto ministerio, te avertere conantis. Vide etiam in eodem articulo, & in alio, ubi de prædicatione verbi divini pag. 199. regulas in hoc ministerio, proportionè servata, observandas.

ARTICULUS XXII.

Zelus, & modus administrandi Pœnitentiæ Sacramentum.

Cum Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post baptismum ad salutem necessarium sit, ut nondum regeneratis ipse baptismus, *Trid. Sess. 14. c. 2.*, idèdque à Sanctis Patribus vocetur secunda post naufragium tabula; & cum per idem Sacramentum non solum liberemur à peccatis, sed etiam his præservemur, & insuper conscientiæ pacem ac serenitatem cum vehemènti spiritus consolatione percipiamus, *ibid. cap. 3.* nihil Sacerdotum, & præsertim Parochorum zelo dignius quam animas ad hoc allicere Sacramentum, easque in illud benignè accipere; gaudium enim est super uno peccatore pœnitentiã agente, quam supra nonaginta novem justis qui non indigent pœnitentiã.

Attamen: pudet dicere, sed necesse est non tacere: plures Sacerdotes, quinimò Parochi, adeo à confessionibus audiendis abhorrent, ut pœnitentes, quàmvis bonæ voluntatis, ab hoc Sacramento arceant, eosque tandem in laqueum diaboli, in damnationis æternæ periculum injiciant. Proh dolor! Væ illis tepidis, fastidiosis, & mercenariis Ministris! Væ illis Pastorum cæcorum idolis & simulacris, qui ad propria commoda, non ad labores & sollicitudines pro Dei gloria & animarum salute, sibi videntur vocati.

Tu verò, charissime Frater, si quem domus Dei zelum habeas, libentissimè impendas & super impendaris ipse pro peccatoribus ejus legem derelinentibus, & sub peccati ac dæmonis servitute miserabiliter gementibus, aut saltem pro animabus curæ tuæ commissis. In hoc apparebit benignitas tuæ & ferventior zelus tuus, si confessionum audiendarum avidissimus sis. Quapropter misericordia motus & accurrens cadas, si necesse sit, super column peccatorum, ut te suaviter & fortiter trahente, adeant cum fiducia ad thronum gratiæ. Quid enim prodest ut eos prædicationibus & exhortationibus tuis ad con-

versionem & pœnitentiam impuleris, si præ fastidio & negligentia eos pœnitentes postea audire nolis, & si eos, tanquam molestos & importunos repellens, misericordiæ januam ipsis præcludas? Memineris te ovibus tibi commissis Sacramenta administrari teneri quoties indigent & rationabiliter illa petunt.

Cave etiam ne hujusmodi pœnitentes, in te, tanquam Anania fidentes, & tibi gravem ob causam confitendi cupidos, ad extraneos, imò & vicarios, præ nausea & desidia remittas. Nonne tu es pastor ovium? Nonne de iis tibi specialiter commissis tu præsertim redditurus es rationem? Bonus pastor cognoscit oves suas, & suæ eum pariter cognoscunt; illa autem mutua cognitio ad tutam animæ salutem adeo idonea, per confessionem aptius exurgit. Si ergò ad mercenarios, ineptos, & nondum exercitatos confessarios, pœnitentes, præ ignavia & turpi quiete remiseris, nonne periclitaris? An dignus es vocari bonus Pastor? Numquid hi extranei quorum humeris totum onus tuum, non verò honorem & emolumentum imponis, te de manibus Dei viventis liberabunt, aut te in inferno opitulabuntur, si ministerium, quod

illis ignavus imposuisti, perfunctoriè peragant? Minimè.

Renova ergo zelum tuum, aut ab officio desiste, ut ministerium tuum accipiat & digniùs impleat alter; si verò resipiscere velis & tuam salvare animam, pœnitentiæ tribunal tanquàm centrum tuum deinceps habeas necesse est. Verùm cùm id non sufficiat, ecce tibi & aliis securi hujus Sacramenti dignè administrandi præsis.

PARAGRAPHUS. I.

Regula ante administrationem Pœnitentiæ Sacramenti observanda.

I. Ne te ingeras in hoc ministerium, humeris Angelicis formidandum, præsertim si ad illud non acceperis talenta. *Noli quævere fieri judex, nisi valeas virtute irrumperè iniquitates*, dicit Dominus. Eccli. 7. v. 6. *Videte, ait, quid faciatis; non enim hominis exercetis iudicium, sed Domini, & quodcumque iudicaveritis, in vos redundabit.* 2. Paralip. 19. v. 6. Quis ad hæc lecta non formidet?

Verùm si Dominus vocaverit te, tibi que talenta dederit, quid est cur ministerium hoc fastidis & horres? An quia

periclitaris ipse? O homo modicæ faci! quare dubitas? Nonne idem Deus qui vocat te, spiritu intelligentiæ te abundè replebit? Nonne tecum erit, ut te de tot tantisque periculis eruat, & ut te salvum faciat & eos quos confitentes audies? An ministerium hoc reformidas, & accepta à Deo talenta, in terra vel sub modio abscondita habes, quia Dominus austerus est iudex? O misera defensio! Nonne de ore tuo iudicaberis, servè piger & nequam? Cui enim multa data sunt talenta, strictior ab eo exigetur eorumdem talentorum ratio. Dominus locutus est; numquid ejus verba præteribunt? Cave ergo ne à spiritu satanæ ab hoc ministerio te avertendi cupidi, te deinceps tentari sinas, ut angustias te undique vallantes securus evadas.

II. Cùm sis aut fieri debeas iudex & medicus, eminentes tibi necessaria est scientia, juxta illud: *erudimini qui iudicatis terram.* Ps. 2. Præterea, numquid medicina curare potest quod ignorat? Minimè. *S. Hier.* Ars artium est regimen animarum. In quanta ergo temeritate ab imperitis suscipitur ministerium pastorale? *S. Greg.* Si enim cæcus cæco ducatum præstet nonne ambo in foveam cadunt? Grande periculum! eò

formidabilius quò frequentius! Quod ut evadas, charissime Frater, volve & comede volumina scientiam tibi ad hoc ministerium necessariam insinuantia. Vide dicta ubi de studio & scientia pag. 172. Porro, casus reservatos in promptu habe, ità ut rectè scias qui jure Canonum Summo Pontifici, qui Episcopo reservati sunt. Item, censurarum rationem & vim rectè intelligas, & quibus criminibus annexæ illæ sint. Præterea, cum pœnitentium medicus sis, collige pœnitentias medicinales, documenta & remedia unicuique consentanea, ut ea opportuno tempore ad manum semper habeas; hæc enim particularia remedia mirificè prosunt ad extirpandas vitiorum radices, quia contraria contrariis curantur. S. Greg.

III. Cave ne eadem agas quæ judicas; in quo enim alterum judicas, teipsum condemnas, & in te jacitur istud: *Medice, cura te ipsum.* Alioquin, quomodo effugies iudicium Dei? Vide dicta ubi de pravo exemplo pag. 74. de bono exemplo pag. 174. & de prædicatione verbi divini pag. 199.

IV. Vis existimari ut verus Christi minister, fidelis inveniri hujus Sacramenti dispensator, & fructum afferre? insta oratio-

ni, meditare in lege Domini, sis priùs internus homo & mortificationi addictus. Vide dicta infra ubi de meditatione cap. 6. art. 2. de prædicatione verbi divini pag. 199. & alia passim huc spectantia.

V. Da operam ut maxima in te relucent prudentia; non quidem prudentia carnis, quæ mors est; sed prudentia spiritus, quæ est vita. Ne innitaris prudentiæ tuæ. In multitudine Presbyterorum prudentium stas, & sapientiæ illorum ex corde conjungere. Eccli. 6. v. 35. ut ab illis; jam probatis & peritis libenter erudiaris, & ut jam in te habens sal, scias quomodo interrogandi & audiendi sint pœnitentes; quando absolutionem dare, denegare aut differre debeas, qualis & quanta injungenda sit pœnitentia, quæ adhibenda remedia, quomodo agendum sit sive cum viris & mulieribus, sive cum piis, timidis, & verecundis, aut scrupulosis, sive cum pertinacibus, effrænatis, & obduratis, &c. quâ discretione infundendum sit modò oleum; modò vinum, modò utrumque, quâ cautela servandum sit sigillum, &c. A patre luminum descendit ista cælestis prudentia. Si ergò optaveris sensum, dabitur tibi. Invoca & veniet in te spiritus sapientiæ, & veniet tibi

cum illa pariter omnia bona; sed contende & tu hanc ex fontibus Salvatoris haurire sapientiam.

VI. His præmissis dispositionibus præditus, nec non ab Episcopo approbatus, & jurisdictione ordinaria aut delegata munitus, hunc judicialem actum graviter & decenter exercere debes, in habitu Sacerdotali, cum veste talari & superpelliceo, cui conveniens esset superimponi stolam. Cave imprimis ne aliorum conscientias purgare & mundare intendens, propriam negligas. Puritatem verò illius & munditiam præcipuo curare debes studio. Quare antequàm in tribunali pœnitentiæ sedeas, prius teipsum dijudica, & vel Sacramentali absolute, si opus sit, vel actu contritionis præmissa, humili prece opem divinam tibi aliisque quibus aderis implora, & abdicata prorsus omni curiositate, vanitate, avaritia, fragilitate, aliisque dæmonis suggestionibus inter audiendas confessiones irreperere solitis, puram intentionem dirige, & zelum promovendæ gloriæ Dei, salutisque animarum procurandæ in te ipso diligenter exsuscita, & jugiter fove.

Porrò, cave ne in privatis ædibus, nisi urgentis necessitatis causa, confessiones sive

maris sive feminae, præterquam ægrotantium, excipias. *Conc. Mediol.*; sed in Ecclesiis dumtaxat, & in confessionalibus, quæ in aperto & non in obscuro loco collocanda sunt. *Conc. Aquens.* Mulieres autem, nisi ex causa necessitatis, ante solis ortum, vel post ejus occasum, quamvis in Ecclesia sint, confitentes non audias. *Conc. Mediol.*

Quinimò earundem mulierum confessiones non audies nisi in sede pœnitentiæ, quæ crateribus ferreis vel ligneis sit munita, exceptis quibusdam festivis diebus in quibus, occasione concursus populi, plures adhibendi fuerint confesarii quàm in dictis Ecclesiis sint pœnitentiales sedes. Eandem cautelam serva dum ipsæ ægrotant, cujuscumque illæ fuerint ætatis. Nam ergò eas confitentes audias ostio cubiculi, ubi illæ decumbunt, clauso, locove obscuro.

VII. Ad confessiones audiendas comparatus, istas vel alias effunde preces:

Veni Sancte Spiritus, reple, &c.

Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiã salutaris tui, & spiritu principali confirma me.

Docēbo iniquos vias tuas, & impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiã tuam.

ORATIO.

Domine Deus omnipotens, propitiuſ esto mihi peccatori, ut dignè possim tibi gratias agere qui me indignum, propter tuam magnam misericordiam, ministrum fecisti officii Sacerdotalis, & me exiguum humilemque mediatorem constituisti ad orandum & intercedendum ad Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum pro peccatoribus & ad pœnitentiã revertentibus. Idēdque Dominator Dominus, qui omnes homines vis salvos fieri, & ad cognitionem veritatis venire, qui non vis mortem peccatorum, sed ut convertantur & vivant, suscipe orationem meam quam fundo pro famulis & famulabus tuis qui ad pœnitentiã venerunt, ut des illis spiritum compunctionis, & respiciant à diaboli laqueis, quibus adstricti tenentur, ut ad te per dignam satisfactionem re-

vertantur. Per eundem Dominum, &c.

PARAGRAPHUS II.

Regula inter audiendas confessiones observanda.

I. Sede pro tribunali, caput birreto opertus, vultumque præ te feras placidum ac benigna quadam gravitate temperatum, quem, quicquid tibi in confessione dicatur, nullatenus immutabis, ne vel minimum sigillo confessionis præjudicium afferas. Modestiam autem singularem in tota corporis compositione serva; oculos ne huc & illuc circumferas, imprimis in mulierum pœnitentium faciem, ne & tu & illæ pariter tentemini.

II. Memento non esse apud Deum acceptionem personarum, nec esse distinctionem Judæi & Græci; nam idem Dominus omnium. Igitur si puram Dei gloriam quæsieris, personarum distinctionem minimè facies; *ita parvum audies ut magnum nec accipies cujusquam personam, quia iudicium Dei est.* Deuter. I. v. 17. Attamen pauperum, rusticorum, & agricolarum in sudore vultus pane vescentium, confessiones libentiùs diebus festivis audias, quàm

mulierum multò minùs per hebdomadam occupatarum: vel minimam hac in re proprii amoris illusionem cave.

Sed quoniam ad Sacramentum Pœnitentiæ cum humilitate animi, & demissione corporis accedendum est, idèd quosvis nobiles & milites armis præcinctos accedentes, nisi depositis priùs armis, non admittas, neque etiam mulieres vano cultu ornatas, fucatas, pulvere pigmentario conspersas; eas tamen suaviter & graviter reprehensas hortare, ut pœnitentis Magdalene vestigia legant, & fracto veluti alabastro, caput Christi in pauperibus, & pedes odoribus vitæ æternæ perfundant, & velo capita, ex Apostoli præcepto, obumbrent. *Conc. Burdigal.*

III. Memineris etiam pœnitentes te in confessionis exordio vocare patrem, proindeque corde & amore paterno ipsos excipere & amplecti debes, eorumque ignorantiam, tarditatem, imbecillitatem, aliasque imperfectiones exemplo Christi, cujus personam geris, patienter ferre. Tolerandus quidem non est abusus illorum qui, nisi à confessario interrogati, nullum unquam faterentur peccatum: non obstat tamen quin, postquam sese utcumque ex-

plicaverint, eos ipse interrogationibus ad confessionem perficiendam juvare possis, & etiam interdum debeas, quando scilicet eorum accusationem insufficientem judicas ad confessionis integritatem.

Quando pœnitentes seipsos accusant, licet verbis interdum minùs decentibus utantur, vel excusationes, narrationes inutiles, aliave similia confessioni immisceant, eos patienter audi, nec ullo modo inturbas; sed postea eos benignè commoneas qua ratione in posterum decenter magis ac simpliciter peccata explicare debeant. Interim defectus illorum, si quis fuerit, interrogationibus supplendus, charitati incumbit tua.

Eadem charitate & discretione mulieres adjuva in iis declarandis peccatis quæ pudorem afferunt, ut scilicet neque retineant ea quæ explicanda sunt, neque plus ab eis quæras quàm necessariun sit, ne illæ doceantur quod ignorant & ignorare debent, & ne ipse in periculosas curiositates, sedas tentationes, & in laqueum diaboli te imprudens detrudas; quod avertat Deus. Elimina prorsus hinc inutilia, & multò magis tenera nimis & adulatoria verba, quæ tuum & illarum cor emolire, & ad

obsccenas saltem cogitationes te & illas allicere possent. Quid hac cautela necessarium magis?

Illos autem qui peccatis gravissimis implicati, conscientiaë terroribus exagitantur ac in desperationem jamjam videntur prolapsuri, peculiari charitate adjuva, consolare, & viriliter suaviterque conforta, eorumque spem in Deum qui non vult mortem peccatoris, piis considerationibus, quas tibi suggeret spiritus unctio, pro viribus exsuscita, ut ex illo horrendo & infelici statu emergere valeant.

Quodd si pœnitens, meretricis frontem induens, nullo neque pudore neque timore permotus videatur, eum tunc acrioribus stimulis, quos semper ad manum habebis, variè & fortiter excita; cave tamen ne acerbis & duris increpationibus eum excerbes, & ad desperationem adigas. Cujus spiritus esses? certè non Jesu Christi, qui Publicanos & peccatores, non ira exarsuans, sed in benignitatem erumpens, excipiebat. Quidni & tu hanc indues benignitatem? Nonne majorem in te demonstravit Dominus Jesus?

IV. Inter audiendas confessiones sis Deo intentus; oculos & mentem in cœlum in-

terdum leva, unde tibi congruum veniet auxilium. Quapropter elice actus jaculatorios juxtà varias quæ sese offerunt occasiones & difficultates, ut molestias huic ministerio annexas fortiter superes, & ut tentationes agminatim insurgentes illæsus evadas.

O quanta tibi necessaria est patientia ut iis qui ignorant & errant compati & condolere possis! Memineris te idedè misericordiam assecutum esse, ut in te primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri sunt in vitam æternam. Hanc patientiam postula, & viriliter ostende; ita ut nullam impatientiaë suspicionem pœnitentibus præbeas: patientia tua non peribit in finem; tuam verè pœnitentiumque animam hac securè possidebis patientia.

V. Ille est verè pœnitens qui dignos facit pœnitentiaë fructus; verùm qui adhuc agit id quod pœnitet, irrisor est, & non pœnitens. *Conc. Trid.* Cave ergo & iterùm cave ne des sanctum his canibus qui toto affectu ad vomitum suum revertuntur, & quorum novissima fiunt semper pejora prioribus. Quamvis tibi videantur contriti, ne eis facilè credas, præsertim si jampridem

promissis non stent, si vim in illud non faciant ut *violentia pœnitendi cedat consuetudo peccandi*. S. Aug. Si ergo emendationis media sibi jam toties data adhibere non curaverint, prudenter judicare debes eos, tamquam pigrum illum de quo Scriptura, velle & nolle, eosque proinde pœnitentiam fœdissimè agentes, à desideriis suis brevè occidendos esse. Quare? quia *ubi emendatio nulla, pœnitentia necessariò vana*. Tert. & quia sine vera pœnitentia omnes similiter peribunt, asseverat ipsa Veritas. Ut autem tu cum illis non occidaris, & in æternum pereas, istam ejusdem veritatis regulam tene, scilicèt: *à fructibus eorum cognoscetis eos*. Matth. 7. v. 16.

Eandem, proportionem servata, regulam tene circà quosdam quos D. Augustinus falsos falentesque sanctos vocat; circa etiam mulierculas quasdam, imò & nonnullos Clericos qui non nisi peccata venialia, quæ velut aquam bibunt, & arido usu, absque vero dolore & sincero proposito confitentur, in falsam conscientiam & in sacrilegia prolabi imprudenter periclitantur. Ut autem hac in re cautior evadas, memento & ne obliviscaris istorum, nimirum: *væ quæ consuunt pulvillos sub omni cubito ma-*

nus, & faciunt cervicalia sub capite universa ætatis ad capiendas animas. Ezech. 13. v. 18. *Claves Sacerdotibus, non ad solvendum duntaxat, sed ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres credunt & docent*. Trid. Sess. 14. c. 8. *Facilitas venia inventivum tribuit delinquenti*. S. Amb. Nonne idipsum experientia constat? Unde, *non esset tanta facilitas peccandi, si non esset tanta facilitas absolvendi*. Bellarm. Dimittuntur quidem in pace plures pœnitentes; sed quoniam non est pax in terra nisi hominibus bonæ voluntatis, sæpissimè irrita & falsa pax est, periculosa dantibus, & accipientibus nihil profutura. S. Cypr.

Obsecramus te, charissime Frater, per viscera misericordiæ Dei nostri, ut tuæ, pœnitentiumque animarum, quas Christus redemit & lavit in sanguine suo, miserearis. Cave ergo ne præcipitanter & indulgentiùs agens, te & pœnitentes interimere velis. Nullum, quantumvis importunum absolvas, de cujus vera pœnitentia non sis moraliter certus. Confortare, pusillanimis, confortare; noli timere eos qui occidunt corpus, sed potiùs eum time qui potest corpus & animam perdere in gehennam; hunc time, & ille tunc erit tanquam bel-

lator fortis ut confortet te, ne quando dicat inimicus tuus: *pravalui adversus eum.*

Circa hæc & alia huc spectantia vide morales & spirituales auctores, ut te ad majorem deinceps cautelam excitare valeas, eamque viriliter promas.

Quod si pœnitentem ad accipiendam absolutionem idoneum judices, tunc, peracta confessione, ad veram de peccatis contritionem concipiendam, si ita expediat, piis aliquibus motivis excita; ac tandem, salutarem & convenientem, pro qualitate criminum & ipsius pœnitentis facultate, quantum spiritus & prudentia suggesserit, injunge pœnitentiam; ne si fortè peccatis conniveas, & indulgentius cum pœnitente agas, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum particeps efficiaris. *Trid. Sess. 14. cap. 8.*

Pœnitentias insuper medicinales adhibere sollicitus sis: *procul dubio enim magno perè à peccato revocant, & quasi freno quodam coërcent hæc satisfactoria pœna, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus male vivendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt.* *Ibid.*

Hinc sapientis medici instar ages, sicut habetur in Rituali Romano, avaris eleemosynas injungas, libidinis jejunia, vel alias carnis afflictiones, superbis humilitatis officia, desidiosis devotionis studia, &c. Illud tamen præcipuo studio cavere debes, ne tales imponas pœnitentias ex quibus alii, v. g. maritus, parentes, vel domestici in suspicionem peccati alicujus in confessione declarati venire possint.

Ut autem non solum crimine, sed ipsa criminis suspicionem careas, nihil unquam in confessione, aut confessionis occasione petas à pœnitente, etiam charitatis aut pii alicujus operis prætextu.

Eleemosynas pariter pœnitentibus injunctas, neque tibi, neque tuæ Ecclesiæ applices, sed pœnitentis arbitrio, sive Ecclesiis sive piis locis applicandas relinque, quinimò Missarum stipendia, etiam ultrò oblata, in ipsa pœnitentiæ sede accipere non expedit. Injuncta tandem & à pœnitente accepta pœnitentia, quæ ad prætorum peccatorum vindictam & castigationem, nec non ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum conferre possit, absolutionem illi cum debita intentione & reverentia confer; & post illam, vel

antè, prout magis expedire videbitur, pia aliqua & salutaria monita ipsi pœnitenti suggeres, tum ad vitæ emendationem, tum ad profectum in virtute faciendum, & sic illum in pace dimittes.

PARAGRAPHUS III.

Regulæ post auditas confessiones observanda.

I. Gratias age Deo quòd te, licet infirmum & inutilem servum, eligere voluerit ut tam sublimi ministerio vacares. Eum enixè roga ut defectus aut culpas, quas pro tua fragilitate in hoc formidabili ministerio contraxisti, tibi dimittere dignetur. Ipsi Deo & gratiæ ejus, qui potens est ædificare & confirmare in finem sine crimine, commenda, præsertim in sacrificio Missæ, quos audivisti pœnitentes, ut pariter quod in te & in eis operatus est, confirmare, ac te & eos sub umbra alarum suarum usque ad mortem protegere dignetur. Virginis etiam Mariæ & Angeli Custodis præsiidiis eos & te fidenter committe.

II. Cave ne verbo, vel signo, vel alio quovis modo peccatorem prodas; quin potiùs omnia peccata quæ in confessione audivisti, perpetuo & religioso silentio com-

prehensa teneas, quamvis juramento vel censura aut aliqua alia violentia manifestare jubearis. Quòd si quandoque, absoluta confessione, necessarium erit de re aliqua ad ipsum pertinente pœnitentem admonere, id absque ejus facultate & obtenta licentia non exequaris. Cave etiam ne publicè vel privatim de defectibus pœnitentium, de quibus extrà confessionem notitiam habes, aliquo modo loquaris; plebs enim rudis, ignorans qualiter scias quæ refers, facilè decipietur, existimans te confessionem revelare, & exinde scandali occasionem sumet.

Schedulæ autem quas à te exigunt pœnitentes quos vel absolveris, vel non; uniformes esse debent; unde si te priores absolvisse, posteriores verò confidentes dumtaxat audivisse affirmares, nonne inæqualem horum pœnitentium dispositionem, proindeque sigillum hoc schedularum discrimine revelares? An non etiam hîc innotesceret profunda qua laborares ignorantia, aut deploranda illa qua excæcareris præsumptio?

III. Circa mulieres quas confitentem audis, quasve dirigis, opus est ut sis quidem simplex sicut columba, sed majorem da-

operam ut sis prudens sicut serpens; ne illæ sint tibi, & tu illis exitii & ruinæ causa. Quamvis enim mulieres præclaro devoti sexus nomine ab Ecclesia donentur; ex eo tamen quòd nimia fragilitate & proclivitate sua placere & demulceri naturaliter cupiant, laqueus venatorum, ipsorumque confessoriorum & directorum interdùm sunt, sarena est earum cor; venenum aspidum earum labia & oculi, earum scilicet blanditiæ, suspiria, fletus & lacrymæ; manus illarum vincula sunt imprudentium & incautorum cor turpiter tandem trahentia simul & emollientia. Illis ergò jugiter fortiterque diffidas; scriptum est enim. *Brevis omnis malitia super malitiam mulieris.* Eccl. 25. v. 26.; *ipsa siquidem, etsi voce siren, visu basiliscus; utroque perdit & necat.* Corn. à Lap.

Nec refert quòd sanctæ sint; *Quamvis sanctæ sint, non minus cavendæ sunt; quò enim sanctiores sunt, eò magis alliciunt.* Sanctus Augustinus. Ex mutuis siquidem colloquiis, ex assiduis, familiaribus, reciprocisque visitationibus, & ex vicaria epistolarum relatione, erumperent tandem in eas & in te abominaciones pessimæ, aut saltem affectus humani à vera pietate alieni. Unde cautè san-

ctum est ne quisquam confessarius absque speciali licentia mulieres confitentes audiat, nisi quadragesimum annum attigerit, ne incautus & nondum probatus in laqueum & in foveam quam sibi faceret, infeliciter incidat.

Quamvis eas tu, charissime Frater, tandem dirigas, cave ne cum illis familiariter, etiam devotionis prætextu agas, nec permiseris ut te extra sedem pœnitentiæ adeant, & te alloquantur, nisi urgente causa; quæ si vera adsit, tunc *brevis & rigidus cum illis sermo est habendus.* S. Amb. Tu quoque eas, nisi necessitatis causa, non adeas, magna etiam tunc cautela utaris necesse est. Cave præterea ne illas in aliquod tibi, sive benevalenti, sive ægrotanti necessarium aut utile opus assumas, inde enim ingenerari facile possent periculosi affectus, quibus non Deo, sed tibi placere studerent, ac se & te seducere quærerent. Si quem, etsi levem, cujusquam erga te affectum adverteris, hunc protinùs quasi pestem eradicare & exterminare coneris, ut huic lethali principio monstra parituro viriliter obstes. Quòd si non obstantibus monitis & increpationibus tuis, videris talem perseverare affectum, quinimò in dies crescere,

eam ad alium confessarium & directorem doctum & pium statim & fortiter remitte, eandemque pœnitentem ab ipso animo tuo eliminare contende, ut eam à pestiferis illusionibus tutam præstes, & te ab imminenti lue vindices.

Tandem hanc Conc. Mechlin. Sanctionem attende; *Nemo aliquem ad perpetuū sibi soli confitendum obliget; ejusmodi promissionem, etiam juratam, tanquam irrationabilem & indiscretam hæc Synodus irritam esse declarat, & quatenus opus est, irritat.*

ARTICULUS XXIII.

Zelosa agrotorum, præsertim agonizantium visitatio & cura.

Pasce oves meas, dixit Simoni Petro ejusque successoribus Dominus Jesus. Oves autem eo præsertim temporis articulo pascendæ sunt, quo de summa rei decertandum est, & ex quo totius pendet æternitatis causa. O res plena discriminis! Ecquid si æger in arenam solus descendat, congruis destitutus auxiliis?

Undè meminisse debet Parochus non postremas esse sui muneris partes ægrotantium curam habere. *Ritual Rom.* Nonne er-

go Pastor ille qui videns lupum venientem periclitantes dimittit oves & fugit, suo deest officio & mercenarius est? Non est dubium quin in tam difficili lucta descendat ad eas Diabolus, magnam habens iram, sciens quòd modicum tempus habeat. His in angustiis adversarius ille, tanquàm leo rugiens, eas tunc acrius circuit ut eas crudeliter devoret. Quis hoc ignorat?

Quid prodest, charissime Frater, ut oves tuas assidue pascas, & superimpendaris ipse pro animabus earum, si urgente summo periculo, id est, si quando eas mortis circumdant dolores, si dum eas inveniunt inferni pericula, si dum infestior morbus, caput debile, corpus languidum, ratio non perindè lucida, crebræ & feriores tentationum procellæ facilem & liberum non dant pœnitentiæ agendæ, virtutum & salubrium exercendorum operum, nec de eo cogitandi locum, frigeat zelus tuus, easque in tempore malo durè nimis deseras?

Quid de exercitus Præfecto diceres, qui milites toto pacis tempore ad pugnam exerceret assiduus, sed instante bello ignavè fugeret, & derelictum exercitum hostibus trucidandum traderet? Nonne hunc deser-

torem acriter reprehenderes, eumque gravi supplicio dignum putares? Quid pariter de gregum custode censeris, qui oves, capellas, &c. dum sanæ sunt & procul à lupo, sollicitè pasceret, earumque diligentem curam haberet, sed ægrotas non sanaret, confractas non alligaret, easque, veniente lupo, dereliqueret & ab eo vorari sineret? Numquid eum fidelem gregum custodem reputares? Minimè profectò. Nonne tamen es tu ille vir, & quidem tantò magis illo ignavo Præfecto, & isto mercenario gregum custode reprehendendus & damnabilis, quanto præ cæteris mundi rebus præstantior est periclitans ægrotantium anima?

Quoties tamen contingit, ut præ tædio, otio, ignavia, comensationibus, confabulationibus, & præ nimio quietis amore, manuum periclitanti porrigere nolis, quamvis tota die gemebundus clamet: *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici & pastores mei: Quoniam tribulatio proxima est, & non est qui adjuvet?* Quoties auxilium pro morituro obsecrantes asperè dimisisti, imò scandalizasti, ita ut te deinceps vocare dubitent, & minimè audeant? Quoties personarum acceptionem fecisti, visitando quidem nobiles, divites, & notos; rusti-

eos verò & inopes fastidiosus deserens? Memineris quòd Dei Filius ad filium Reguli corporaliter ire noluerit; ad salutem verò servi venire paratus fuerit. O idolum zeli tui! Nonne pretioso Agni immaculati sanguine redemptus est pauper, sicut & dives? Bonus Pastor animam suam, si necesse sit, pro ovibus suis ponere debet; verùm numquid pro illis tuam poneres animam, dum in summo periculo versantibus, opitulandi gratia, ab ædibus tuis exire renuis?

Hæc tremenda Dei oracula trepidus audi, & attentus meditare: *custodi virum istum; qui si lapsus fuerit, erit anima tua pro anima illius.* 3. Reg. 20. v. 39. Si igitur præ ignavia tua ipse in iniquitate sua moriatur, nonne sanguis ejus de manu tua requiretur? In illis esto, & in istis attende: *Quod infirmum fuit non consolidastis, & quod ægrotum non sanastis, quod confractum non alligastis.* Ezech. 34. v. 4. *Oculum pro oculo, dentem pro dente restitues.* Levit. 24. v. 20. *In qua mensura mensi fueritis, remittetur vobis.* Matth. 7. v. 2. *Infirmus eram & in carcere, & non visitastis me: discedite à me maledicti in ignem æternum.* Ibid. 25. v. 41. & 43.

Quibus hæc imminet pœna? nonne his

Parochis qui postquam infirmis Sacramenta administrarunt, eos inter inimicorum impetus solos & periclitantes deserunt? Nonne his etiam imminet Clericis quos tota die otiosos, infirmos visitare piger? Quomodo charitas Dei manet in eis? Nonne manent in morte? profectò. Quare? quia non diligunt. In quo charitatem Dei erga nos cognovimus? In hoc, quoniam ille animam suam pro nobis posuit. Nonne & illi, ut charitatem dignoscantur habere, animas pro fratribus, quamvis Pastores non sint, ponere parati esse debent, præsertim quando instat periculum, & non adest proprius Pastor? In hoc etiam positi ipsi sunt. Sed heu! diligunt verbo & lingua, non opere & veritate. Hinc, quantus gemitus! quantæ quorundam blasphemiarum ob Ministrorum tepidorum absentiam! Ecquando tandem fratrum suorum zelum zelantes, illis facere ferventer properabunt quod sibi, præsertim in hora mortis, fieri volent? Si illud sincerè velint, si idem & tu, charissime Frater, toto mentis & cordis affectu concupiscas, hoc factis, præcipuè istorum documentorum praxi, protinus ostende.

1. Ulula Pastor, simul & Clericus, & de tuo frigido zelo pœnitentiam age.

2. Ne te in posterum pigeat visitare infirmos; ex hoc in charitate firmaberis. Undè si diligas proximum tuum sicut te ipsum, ecce quem amas infirmatur; ecce nunc opportunius charitatem tuam in eum demonstrandi tempus.

3. Hoc sentias in te quod & in Christo Jesu, qui visitavit infirmos, & qui ægrotaiones nostras ipse portavit. Divi Pauli imitator sis, sicut & ille Christi. Quis, inquit, infirmatur inter vos, & ego non infirmor? indue te, sicut electi Dei, Sancti, & dilecti, viscera misericordiæ; imprimis sicut D. Carolus qui, grassante peste, nihil verebatur, nec faciebat animam suam pretiosiore quam se, omnibus omnia factus, ut omnes faceret salvos.

4. Visita præsertim pauperes & in nosocomiis agonizantes; isti siquidem interdum magis deseruntur: in hoc enim purum præ te feres zelum. Quod si propter infirmitatem, &c. in hæc per te non possis incumbere officia, roga alium misericordiæ virum, cujus pietas agonizanti non desit.

5. Si in charitate maneat, hæc suggeret tibi verba bona, verba consolatoria. Memento tamen hæc apud infirmos non

temerè & confestim, sed sensim, leniter, & per intervalla suggerenda esse; multùm hac in re peccant apud ægros illi, qui nimium legendo, & alloquendo, sæpè etiam parerga & quæ minus ad rem ingerendo, caput eis obtundunt. *Vide ad hoc libros Spiritu Dei & cœlesti unctiōe refertos; sed præsertim consule librum vitæ, scilicèt Jesum crucifixum.*

Igitur, charissime Frater, per viscera misericordiæ Dei nostri qui visitavit nos oriens ex alto, visita infirmos secundùm beneplacitum Christi, cujus unctiō loquetur in te, ut in hora mortis fiducialiter, & Deo, non tibi dans gloriam dicere possis: *Domine, cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo; quos dedisti mihi custodi, & nemo ex eis periit. Joan. 17. v. 12. & ut tu vicissim lætanter audias: Infirmus eram, & visitasti me: veni benedicte Patris mei, posside paratum tibi regnum à constitutione mundi. Matth. 25. v. 34.*

CAPUT QUINTUM.

Obligationes particulares.

ARTICULUS I.

Munia Syndicorum & Præpositorum Capitulũ & Communitatum Ecclesiasticarum.

Si Syndicus sis aut Præpositus Capituli vel Communitatis Ecclesiasticæ, memento tui esse muneris præesse in sollicitudine verbis & exemplo, ac dare operam ut regularis disciplina, & statuta observentur, ut omnia honestè secundùm ordinem fiant, ut sancta sanctè tractentur, & ut fideles ad pietatem & ad Dei cultum assiduè instruantur. Non licet tibi erubescere Evangelium, nec quære hominibus placere; quapropter argue, increpa in omni sapientia delinquentes. Quòd si virga opus fuerit, tunc rebelles & morosos ad disciplinam ecclesiasticam mulctis pecuniariis, juxtà potestatem tibi à summis Pontificibus traditam, coërce. Cave ne facias acceptionem personarum; non est apud Deum talis acceptio.

Cogita & iterùm cogita te communicare peccatis alienis, si præ ignavia, tepore,

temerè & confestim, sed sensim, leniter, & per intervalla suggerenda esse; multùm hac in re peccant apud ægros illi, qui nimium legendo, & alloquendo, sæpè etiam parerga & quæ minus ad rem ingerendo, caput eis obtundunt. *Vide ad hoc libros Spiritu Dei & cœlesti unctiōe refertos; sed præsertim consule librum vitæ, scilicet Jesum crucifixum.*

Igitur, charissime Frater, per viscera misericordiæ Dei nostri qui visitavit nos oriens ex alto, visita infirmos secundùm beneplacitum Christi, cujus unctiō loquetur in te, ut in hora mortis fiducialiter, & Deo, non tibi dans gloriam dicere possis: *Domine, cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo; quos dedisti mihi custodiri, & nemo ex eis periit. Joan. 17. v. 12. & ut tu vicissim lætanter audias: Infirmus eram, & visitasti me: veni benedicte Patris mei, posside paratum tibi regnum à constitutione mundi. Matth. 25. v. 34.*

CAPUT QUINTUM.

Obligationes particulares.

ARTICULUS I.

Munia Syndicorum & Præpositorum Capitulũ & Communitatum Ecclesiasticarum.

Si Syndicus sis aut Præpositus Capituli vel Communitatis Ecclesiasticæ, memento tui esse muneris præesse in sollicitudine verbis & exemplo, ac dare operam ut regularis disciplina, & statuta observentur, ut omnia honestè secundùm ordinem fiant, ut sancta sanctè tractentur, & ut fideles ad pietatem & ad Dei cultum assiduè instruantur. Non licet tibi erubescere Evangelium, nec quære hominibus placere; quapropter argue, increpa in omni sapientia delinquentes. Quòd si virga opus fuerit, tunc rebelles & morosos ad disciplinam ecclesiasticam mulctis pecuniariis, juxtà potestatem tibi à summis Pontificibus traditam, coërce. Cave ne facias acceptionem personarum; non est apud Deum talis acceptio.

Cogita & iterùm cogita te communicare peccatis alienis, si præ ignavia, tepore,

respectu humano, vana absentia, ac pravo exemplo, regularis observantia destruat; ac si inde irrepant scandala, nonne Deus requireret ista? Profecto, & quidem strictissimè; & adhuc accuratiùs non vigilas? Officii tui honori & utilitati magis consulis quàm obligationibus illi annexis & rationi de illo reddendæ? Grande periculum! quis tuam intelligat cæcitatem?

Teneris insuper defendere & tueri jura, redditus, & emolumenta Capituli vel Communitatis cui præses, si eorum cura in te incumbat.

Memineris te forsàn juramento teneri ad disciplinam ecclesiasticam tuendam, & ad alia munia præstanda.

Igitur si sis cæcus speculator & canis mutus; si blasphemans quodcumque ignoras, sis simulacrum habens os & non loquens, oculos habens & non videns, aures & non audiens; si propter te fideles scandalizentur in lege, opus Dei fiat negligenter; si propter incuriam tuam periclitentur ac pereant jura & redditus Capituli & Communitatis ac fidelium legata & foundationes, nonne perjurus es? nonne peccata aliena, & forsàn sacrilegia ac iniquitates quasi aquam hæcenus bibisti?

Idipsum seriò cogita; appende te in statera. Utinam salutarè timore percussus confitearis adversum te injustitias tuas Domino, facias dignos pœnitentiæ fructus, & diligentius deinceps attendas tibi & aliis quibus præses! In his esto, si velis in tuto tuam ponere salutem.

ARTICULUS II.

Munia Pastoralia.

Suscepisti ne animarum curam? ò quàm gravem & periculosam tibi imposuisti sarcinam! ò utinam saltem onus hoc humeris Angelicis, ut loquitur Tridentina Synodus, formidandum, à Deo vocatus & electus, ac à tuis Præpositis diù probatus, ad majorem Dei gloriam, & ad animarum salutem, nonnisi invitus susceperis! Memineris semper te ad fortia misisse manum, & te in altitudinem maris venisse: cave ne tempestas demergat te; nam hoc est maximum periculum te de factis alterius reddere rationem, qui pro tuis non sufficis. *S. Thom.* Undè fit verum istud: *interdum dominatur homo homini in malum suum. Eccle. 8. v. 9.*

Quapropter in omnibus labora sicut bo-

nus miles Christi. Pensa, & iterum pensa, præcepto divino mandatum esse omnibus quibus animarum cura commisa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum paternam curam gerere, & in cætera munera pastoralia incumbere. *Trid. Sess. 23. de Ref. c. 1.* Si aliter agas, quid es? idolum Pastoris, laqueus in ruinam multorum positus. Quid eris? ipse videris.

Adimplere autem tuum ministerium te nequaquam posse scias, si gregem tibi commissum mercenariorum more deseras, oviumque tuarum, quarum sanguis de tuis est manibus à supremo Judice requirendus, custodiæ minimè incumbas, cum certissimum sit non admitti Pastoris excusationem, si lupo oves comedat, & Pastor nesciat. *Idem Sess. 6. de Ref. c. 1.* O Pastor vagus! intellexisti hæc omnia?

In te ergo reversus, attende tibi & universo gregi in quo te Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei quam acquisivit sanguine suo. Gravissimum his qui præsumt judicium fiet: formidabile judicium! anima

pro anima. Terribilis sententia! Hæc seriò meditare, charissime Frater, ut accuratius deinceps pervigilans, quasi rationem pro animabus tibi commissis redditurus ac factus forma gregis ex animo, fias Pastor juxta cor Dei, & in domo ejus non servus inutilis, somno, luxui, quieti, jocis, avaritiæ & epulis deditus, non simulacrum & phantasma, sed oliva fructifera, lucerna lucens & ardens, in gloriam Dei & animarum salutem consummenda, ne in te vertatur illud: *ut quid terram Sanctorum sibi & aliis nequam occupat? Fiant dies ejus pauci, & episcopatum ejus accipiat alter.*

Error cui non resistitur, approbatur, & veritas, cum non defensatur, opprimitur, *6. 3. dist. 83.* Undè, si non annuntiaveris ut avertatur impius à via sua impia, ipse impius in iniquitate sua morietur; sanguinem autem ejus de manu tua requiret justus Judex.

Credis hoc? Si illud credas, quid est cur Populo scelera eorum incessanter non annuntias? Ecquando eris canis mutus latrare non valens? Væ tibi quia taces!

Delinquentes verò, in misericordia sicut justus, corripe & increpa; superveniente enim mansuetudine omnes corri-

piuntur. Quòd si virga opus fuerit, da tunc operam ut vigor à mansuetudine numquam separetur, nec justitia à misericordia; & quamvis ex utraque faciendum sit temperamentum, ut neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia benignitate solvantur, ut loquitur D. Gregorius, expedit tamen ut ad lenitatem proclivior sis quàm ad severitatem; plures enim melle capiuntur muscæ, quàm aceto. Talis erat Sancti Francisci Salesii melliflua regula & praxis. Et verò, estne verus Pastor, qui ovium infirmitatibus condolere & compati nescit?

Discordantium & periclitantium pedes in viam pacis & salutis dirigere contendere, ac proindè habeas oculos antè & retrò. Quare? quia speculatorem dedit te Dominus Domui Israël. Igitur vè tibi, si sis cæcus speculator, videns vana & amans somnia!

Circa studiosam puerorum catechizandorum curam vide dicta pag. 225. Hoc munus ad te præcipuè spectat, & eidem, tanquàm salutis ovium tuarum fundamento, accuratissimè vacare debes.

Verùm sufficitne studiosa illa puerorum catechizandorum cura? Minimè. Iam

enim vidisti præcepto divino mandatum esse omnibus quibus animarum cura commissa est, oves suas verbi divini prædicatione pascere. *Trid. Sess. 23. de Ref. c. 1.* Igitur, per se, vel per alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis & Festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua & earum capacitare, pascant salutaribus verbis, docendo qua scire omnibus necessaria sunt ad salutem, annuntiandoque eis cum brevitate & facilitate sermonis vitia, qua eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat, ut pœnam aeternam evadere & cœlestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat...per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad Episcopi arbitrium cogatur; ita ut etiam, si ei expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse resipiscens, officium suum impleat. *Idem Sess. 5. de Ref. c. 2.*

Reverà hæc est vita æterna ut cognoscant Patrem, & quem misit, Jesum Christum; sed quomodo cognoscent Patrem & Filium? quomodo mandata servabunt, nisi audiant? & quomodo audient sine prædicante? Quid ad hæc respondes cæcus speculator, Pastor teipsum, non oves pascens;

Pastor tuæ utilitati, non ovium saluti consulens, idolum Pastoris, simulacrum os habens, & non loquens? Nonne audis parvulos & adultos post te clamantes, panemque avidè petentes? Quid est cur fame per-euntibus non frangis eis? Quòdusque tandem eos jejunos immisericors dimittes? nonne in via miseri deficient? an non & tu præ durtia tua pariter deficies, & in æternum peribis?

Verùm dic, amabimus, quare talentum in sudario repositum habes? an quia Dominus est austerus Judex? O infelix! idèd præcisè ad populum tibi commissum instruendum te alacriùs impellere debes, ne de ore tuo judiceris servus inutilis & nequam.

An instructionem fastidis & hanc Populo denegas, quia non est talis instruendi consuetudo? O pestifera defensio! Numquid ignoras consuetudinem sine veritate vetustatem erroris esse? *S. Cypr.* An tepor & negligentia aliorum Parochorum adversus Evangelium, & Concilii Trid. sanctionem prævalere unquam poterunt? Veriùs dicamus, nonne cum his otiosis, tepidis, & mercenariis Pastoribus in eadem es damnatione? *Profectò.* Dominus locutus est.

Iterùm quærimus, quare hanc Populis necessariam instructionem negligis? an quia credis te huic officio sufficienter satisfacere pueros catechizando? Erras.

Quomodo enim adulti servabunt mandata, & Sacramenta dignè suscipient? quomodo vitia declinabunt, & virtutes sectabuntur, si hæc omnia, ut præcipit Trid. loco citato, facilitate & brevitate sermonis eis familiariter non expendas, mastices, & inculces? Si catechizes infantes, optimè facis, in hoc laudamus te; si verò adultum & rudem populum non instruas, certè in illusionum & peccatorum alienorum foveam, quam tibi imprudens facis, brevè casurus es. Absit ergò ut te in hoc laudemus. An ignoras adultos catechismum interdum fastidire, & ab eo ferè semper abesse, præsertim si post expleta officia ille fiat? Quare? quia iidem adulti sibi facilè persuadent se hoc cathecismo non egere; ideoque illum ad solos pueros remittunt. Nonne illud tibi experientia compertum est?

Forsàn non habes talentum ut sis Pastor, cum instruendi dotibus careas. O insipiens! Si res ita sit, cur Pastoris suscepisti nomen & onus? cur in novissimo

ovium loco non recubuisti, ut grex aptiori demandatus pastori salvaretur, & ut te quoque ovis nomine & loco contentus, teipsum securiùs salvum faceres?

Erubescere ergò, charissime Frater, erubescere excusare excusationes in peccatis; hæ omnes & aliæ excusationes quibus te illudit diabolus, & te ipse fascinas, Dominum tuum acriùs exacerbabunt; quinimò omnes oves quas occidisti, quas non pavisti, stabunt in magna constantia adversus te, vindictam requirentes, & condemnantes te. Proh desperatio! Tunc subfuisse & fodisse, quàm præfuisse sine dubio males; sed frustra.

Has ut justissimas evadere possis vindictas & desperationes, ulula Pastor mutus & inutilis, ac pœnitentiam age: lectioni in posterum accuratiùs attende. Ut in doctrina potens sis exhortari, & oves tuas verbi divini prædicatione pascere, instructiones familiares & breves infra hebdomadam institue. Crede nobis, si spiritum & zelum Dei habeas, has parere, & Populo annuntiare facillè poteris, quamvis modicis talentis præditus sis. Numquid eximiis eges talentis ut Populum imprimis rudem & pauperem erudias?

Attamen Deus, cui omne cor patet & omnis voluntas loquitur, supplebit quidquid tuæ deerit infirmitati, præsertim postquam ex parte tua feceris quicquid ejus gratia adjutus facere potuisti. Quòd si id per te præstare nullomòdò possis, tunc idoneum coadjutorem sumptibus tuis adhibe tibi, aut oneri & honori cedas, ut Deus Pastorem juxta cor suum populo suo periclitanti det.

Vide dicta, ubi de prædicatione verbi divini, pag. 199. Item de diligenti rudium & pauperum instructione, pag. 237.

Cùm Sacramenta sint fontes Salvatoris, & instrumenta gratiæ, ad eorum frequentem usum fideles tibi commissos, juxta uniuscujusque statum, modis omnibus allice; ea tu quoque, præsertim rationabiliter petentibus, prompto, paterno, & hilari affectu ministra. Væ tibi si eos ab hoc usu, præ fastidio & otio arceas! attamen esto fidelis minister Christi, & prudens mysteriorum Dei, et præcipuè Sacramenti Pœnitentiæ dispensator. *Vide dicta, ubi de zelo & modo hujus Sacramenti administrandi, pag. 245.*

Cùm præceptum sumendi Eucharistiam obliget adultos in quovis probabili mortis

periculo, vide nùm pueri qui numquàm eam antè sumpserunt, sed qui in hoc mortis periculo versantur, sat discretionis habeant ut ad illam sumendam tunc obligentur, ne tua culpa tantum transgrediantur præceptum.

Plora identidem inter vestibulum & altare, ut fias in tempore iracundiæ reconciliatio; apprehende disciplinam ne quando in te irascatur Dominus, pereas ipse de via justa, & reprobus efficiaris.

Quid est Parochus sine oratione? est miles sine armis, est animalis homo, non percipiens ea quæ Spiritus Dei sunt. Insta ergo, charissime Frater, insta orationi, & fies idoneus & potens instare ministerio verbi; hauri ex fontibus Salvatoris, & præcipuè ex ejus suavissimo corde, lumina flammantia & sacram illius unctionem animas convertentem.

Benevolentiam & fiduciam animarum tibi modis omnibus concilia. Quapropter curam habe de bono nomine, ne agas familiaritè cum Laïcis, nec apud illos comedas, sed præsertim opus est ut nuptiarum evites convivium. *Conc. Agath.* Ne exigas debita nimis asperè: erga pauperes & ægrotos, præsertim verecundos, in-

due viscera misericordiæ. *Vide dicta ubi de eleemosyna, pag. 186.*

Cùm è duobus malis minus sit eligendum, necesse est interdùm tolerare aut dissimulare, saltem ad tempus, aliquid mali ad præcavendum gravius. Quid dissimulare nescit, nescit præesse. Cave, ne attendens exhortationi, prolixior sis, ne ingeneres fastidium, & ut auditores sint semper ad te audiendum parati. Cave etiam ne cum fidelibus tibi commissis litiges, saltem quoad ejus fieri poterit; nihil est quod à fiducia magis avertat, &, sublata fiducia, nihil prodest.

Doce obstetrices modum administrandi Baptismi Sacramentum; ex hoc pendet interdùm æterna infantium salus. Quid ergo hac tua diligentia digniùs?

Species Eucharistiæ identidem renova, & sæpius per ætatem. Huc spectant munia tua.

Invigila ut præceptor suo fungatur officio. Heu! quot quantaque mala ex negligentia, ignorantia, & pravo exemplo pædagogorum oriuntur in Republica, & in Ecclesia Dei? Tuum est hæc prævenire mala.

Ne te pigeat visitare infirmos; ut per

verba bonâ, per verba consolatoria percipiant immarcescibilem gloriæ coronam. Væ tibi si in tam difficili lucta, & in hoc tempore malo ex quo pendet tota æternitatis causa, illos deserueris! Iterùm monemus & obsecramus te per misericordiæ viscera, ut agonizantes dirigas in viam salutis æternæ; hinc tu ipse in charitate Christi & fidelium firmaberis. *Vide dicta ubi de visitatione & cura agrotorum & agonizantium, pag. 268.*

Vide ne redditus Fabricæ & Sodalitatum dissipentur. Exige quotannis rationem ab his qui eorum administrationem habent, præsertim si ita præcipiat Episcopus.

Da operam ut statuta Diocesis & decreta Visitationis observentur; obligant enim in conscientia. Intersis ipse collationi singulis mensibus fieri solitæ; hæc enim est Clericis desidiosis & ignavis studendi incitamentum.

Defende jura tui beneficii, & fidelium foundationes. Cura pariter ut pia legata impleantur.

Tandem, si Deum timueris, cætera quantumvis levia munia non negliges; in his esto; in his siquidem sita est sanctificatio tua.

Quapropter inhæreant animo hæc verba consolationis plena: *Qui bene prasunt Presbyteri, duplici honore digni sunt. Qui bene ministraverint, bonum gradum sibi acquirent & multam fiduciam, qua est in Christo Jesu.*

Igitur viriliter age & confortetur cor tuum; & licet populi, quos erudies ad justitiam, dura cervicis & incircumcisis cordibus Spiritui Sancto resistant, nec obediant veritati, percipies tamen coronam justitiæ; Deus enim à te non exigit curationem, sed curam. *S. Bern.*

Beatus populus qui talem habet qualem hic descripsimus Pastorem! Nam sicut Sacerdotes & Pastores mali sunt laqueus ruinæ Populi Dei, juxta *Ose. 9. v. 8.* ita Pastores boni, ardenti zelo zelati, forma gregis ex animo, & omnibus ovibus omnia facti, ejusdem Populi sunt efficacissima salus, inquit passim sancti Patres & Concilia, & ipsa confirmat experientia. Utinam ergo de his juxta cor Dei Pastoribus cunctæ accuratius providerentur Ecclesiæ Dei! Certè, tot tantaque mala quæ per sinistra promotionis ostium intrarunt, & quotidie in Ecclesiam Dei agminatim irrepunt, non sentiremus. *Conc. Colon.* Videant hujusmodi beneficiorum collatores dicta ubi

de Probatione ante Ordines, pag. 25. & de Ambitione, pag. 47.

ARTICULUS III.

Munia Canoniorum & Beneficiatorum circa residentiam in Choro & scientiam cantus.

Sciunt universi, ex constitutione Bonifacii VIII. & ex Concilio Tridentino Sess. 24. de Ref. c. 12. illos qui non assistunt Horis Canonicis in choro, non acquirere dominium distributionum, exceptis illis quos infirmitas, seu justa & rationabilis corporis necessitas, aut evidens Ecclesie utilitas excusat.

Verum si hæ causæ non adsint, si quæ interveniat fraus, qua fronte fructus facis tuos? Numquid fraus & dolus debent alicui patrocinari? Minimè Cap. Sedes, de Rescriptis. Quare? quia qui facit in fraudem legis, contra ipsam legem videtur facere. Glosa in C. Quanto, de Privilegiis in fin. Unde, non obstante quavis remissione & collusionione, his fructibus carere debes. Trid. cap. cir. Quod si eos acceperis, hos restituere debes.

Insuper, cum teneamus omnes, in Choro ad psallendum instituto, hymnis & can-

ticis reverenter & distinctè devotèque laudare Deum. Trid. ibi, & cum cantus & soni grave & pii esse debeant, ut ad pietatem auditores excitentur. Conc. Mediol. nonne facilè contingere potest ut tenearis ad restitutionem, si officium irreverenter persolvas, si in cantandis horis tibi nimium blandiaris, ac si huc illuc rotans oculos & confabulans, vel præ tædio dormitans, vel diligens verba præcipationis & voces inordinatas, recites aut cantes Horas Canonicas, & assistas Missis pro defunctis & aliis functionibus absque debita attentione? An tibi latet orationem absque attentione non esse veram orationem, sed orationis simulationem; sicut homo pictus non est verus homo, sed hominis simulacrum? Quoties etiam contingit, ut Punctator, qui absentes absque causa à Choro, aut perfunctoriè præsentés non notat, periclitetur ipse multum, & teneatur ipse ad restitutionem?

Redi ad cor, charissime Frater; hæc omnia peccata districtius scrutare, & sincerius confiteri, eaque restitutionibus & eleemosynis redime, ac remedium adhibe: judicia Dei abyssus multa.

Quid sentis de prava consuetudine quorundam Clericorum, qui desinente campa-

narum sonitu, ad Ecclesiam accurrunt, & instar venatoris canis hiante ore spiritum trahunt? Qui gloria Dei nullatenus allecti sed potius, ut loquitur Isaïas, diligentes munera, & sequentes retributionem, in Chorum non intrant nisi inchoato officio, nisi cursim, irreligiôsè, mente vaga, nec tantillum ad orationem præparata anima, quasi in cœnaculum intrarent, aut ad circulos convolarent? Quid de his sentis?

Quid de his qui inter psallendum sæpè sæpius exeunt è Choro, non necessitate, sed animi levitate, & rerum divinarum fastidio? Quid de his qui ex eodem Choro & ex Ecclesia festinanter egrediuntur nondùm persolutis horis? Nonne ipso tuo iudicio illud est tepidi, fastidiosi, negligentis, otiosique animi indicium? Annon hoc est avari, mercenarii & irreligiosi personam præ se ferre, scandalum & risum movere? Ita sanè. Reverà hæc omnia vident & dolent ipsi Laïci, simul & horrent, & blasphemant; super his obstupescunt cœli & irascitur Deus: numquid impunè irrideri potest? Nonne tamen ex illis es qui, ipso tuo iudicio, reprehendendi & vituperandi sunt? Vide nùm opera tua te manifestum faciant, nec ne.

Igitur, charissime Frater, ab hac prava consuetudine abhorreas velimus. Cùm itaque hora divini officii celebrandi aderit, cum omni alacritate primus in excubiis Domini inveniri studeas. Ecclesiam ingrediens, frontem aqua benedicta asperge, & te signo crucis devotè muni. *Conc. Birturic.* & adorato Deo, præpara animam tuam ad orationem.

Ne unquam Chorum ingrediaris, nisi Chori vestibus indutus, non quidem sordidis & laceratis, aut vanitatem redolentibus, sed mundis, decoris & modestis.

Dum superpelliceum induis, cogita quam personam sustineas, nempè à sordibus la-beque puram, qualem vestibus esse indicas. *Conc. Mediol.*

Ne properanter in Chorum, quasi distributionum quæstu incitatus, accedas, sed gravi incessu. *Idem.*

Cùm in Choro fueris, gravitatem serva quam locus & officium exposcit. *Conc. Senon.* Pro temporis & officii ratione, ex instituto & more Ecclesiæ sede, sta, flecte genua, caput aperi, submitte, cæteraque hujus generis adhibeas. *Conc. Mediol.*

Cave ne confabuleris nec rideas in Choro, nec ibi sis somnolentus, nec vageris

oculis, nec litteras, libros, aliave scripta legas, incomposito situ ne stes aut sedeas, ne hùc illùc movearis. *Conc. Aquens.*

Ne Horas Canonicas privatim absolvere audeas, sed concine, ac unà cum Fratibus Deum honorifica; contrarium faciens, tanquàm absens habendus es. *Conc. Trev.*

Psallens Deo tuo, ante cujus conspectum stas, psalles sapienter; id est, non cursim, non perturbatè, non oscitanter, sed leniter, distinctè, ac studiosè, non ad vanam gloriam & popularem adulationem, sed ad gloriam Dei & populi ædificationem; canta Domino, canta canticum novum; id est, piè, graviter, strenuè & religiosè, ut in omnibus honorificetur Deus, ac dirigatur oratio tua sicut incensum in conspectu ejus.

Cave ne ex Choro exeas nisi persolutis horis; & in genua ante Dominum pronus, eum adora, ac enixè roga ut animi tui divagationes cæterasque culpas tibi ignoscere dignetur, & ut ad orationem te deinceps alacriorem & ferventiorum efficere velit. E templo egrediens, ambula coram Deo; da operam ut sis homo ubique internus ad orationem semper paratus.

Tandem cùm ad cantum pium & gra-

vem tenearis, nesesse est ut ad illum te assiduè exerceas. Ipsi sutores ad artem suam, quamvis infimam, non admittuntur, nisi ad illam se diù exercuerint, & nisi illius post probationem periti agnoscantur; tu autem qui Angelico ministerio te mancipasti, Ecclesiasticum cantum studiosè ad discere negliges? Proh pudor! Annon à Choro eliminandus; & distributionibus privandus es? Jure merito. Quare? quia cantus inscius, & inordinato cantandi modo Deum inhonoras, populo tædium affers, eumque à divinis avertis. Proh scelus!

Da te ergo viro qui psallendi sit sciens, scias & tu cantum, charissime Frater. Si habueris fidem, illum quotidie a dibus, illumque tandem, quantum talenta per misserint, callebis, ut virili sonitu & affectu voces Sancti Spiritus depromens, ad flammam pietatis animos ardentius moveas, suavitate lectionis ac melodiæ doctos demulcens & minùs doctos erudiens; & ut ipse convenientissima modulatione commotus & liquefactus in hac vita, canticum novum ante sedem Agni cantare possis.

ARTICULUS IV.

Modus canendi vel recitandi Horas Canonicas.
Ex Psalt. Rom.

I. **P**ura mentis elevatione; id est, intellectualiter, quia stas in conspectu Judicis, Angeli custodis, & inimici tui persequentis.

II. Plena cordis attentione; id est, affectualiter, desiderando ut Deus laudetur, cœlestis curia lætetur, totus mundus juvetur.

III. Perfecta oris pronuntiatione; id est, integraliter, ut nihil prætermittas dicendum, supperaddas, inordinatum hinc inde transponas.

ARTICULUS V.

Exhortatio ad psallentes. Ex eod. Psalt.

Cum Domino psalles, psallendo hæc omnia erves.

Dirige cor sursùm, benè profer, percipe sensum.

Spire in medio, pede juncto, deprime vultum.

Versus posterior videat finem anterioris.

Non vox, sed votum, non consona musica, sed cor.

Non clamor, sed amor, Domini pertingit ad aures.

CAPUT SEXTUM.

Media Clericis omnibus perutilia ad perfectionem & salutem æternam consequendam.

ARTICULUS I.

Solitudinis amor.

Non in commotione Dominus; quapropter, quando ad cor sponsæ loqui dignatur, eam in solitudinem ducit, ut ipsa claudens aurem ad vocem foris sonantem, audiat veritatem ejus intus docentem, & ut clausis oculis ad exteriora, cœlestia penetret & interiora. In montem sæpè ascendens Jesus, discipulos suos in hac solitudine docebat. Hinc Propheta Regius elongans se, manebat in solitudine; ibi fiebat sicut passer solitarius in tecto. Hinc Job & alii sanctissimi viri, tum veteris, tum novi testamenti, faciebant sibi solitudines ubi gaudia futura jam prægustabant.

ARTICULUS IV.

Modus canendi vel recitandi Horas Canonicas.
Ex Psalt. Rom.

I. **P**ura mentis elevatione; id est, intellectualiter, quia stas in conspectu Judicis, Angeli custodis, & inimici tui persequentis.

II. Plena cordis attentione; id est, affectualiter, desiderando ut Deus laudetur, cœlestis curia lætetur, totus mundus juvetur.

III. Perfecta oris pronuntiatione; id est, integraliter, ut nihil prætermittas dicendum, supperaddas, inordinatum hinc inde transponas.

ARTICULUS V.

Exhortatio ad psallentes. Ex eod. Psalt.

Cum Domino psalles, psallendo hæc omnia erves.

Dirige cor sursùm, benè profer, percipe sensum.

Spire in medio, pede juncto, deprime vultum.

Versus posterior videat finem anterioris.

Non vox, sed votum, non consona musica, sed cor.

Non clamor, sed amor, Domini pertingit ad aures.

CAPUT SEXTUM.

Media Clericis omnibus perutilia ad perfectionem & salutem æternam consequendam.

ARTICULUS I.

Solitudinis amor.

Non in commotione Dominus; quapropter, quando ad cor sponsæ loqui dignatur, eam in solitudinem ducit, ut ipsa claudens aurem ad vocem foris sonantem, audiat veritatem ejus intus docentem, & ut clausis oculis ad exteriora, cœlestia penetret & interiora. In montem sæpè ascendens Jesus, discipulos suos in hac solitudine docebat. Hinc Propheta Regius elongans se, manebat in solitudine; ibi fiebat sicut passer solitarius in tecto. Hinc Job & alii sanctissimi viri, tum veteris, tum novi testamenti, faciebant sibi solitudines ubi gaudia futura jam prægustabant.

Eja ergo Sacerdotes qui orationi & ministerio verbi instantes esse debetis, fugite de medio Babylonis; salvamini à generatione ista prava, excutite pulverem pedum vestrorum, venite in solitudinem, & ibi audite quid loquatur in vobis Dominus Deus; audietis siquidem arcana verba quæ non licet homini loqui. Venite gens sancta, ut repleamini Spiritu Sancto, sicut Discipuli Domini, & renovemini spiritu mentis vestræ: vos præsertim mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.

Sed heu! quidquid loquamur, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum; id est, ipsimet Sacerdotes huc & illuc vagantur, ad consortia Laïcorum, imò & mulierum, sæpè convolant, ubi ad nihil aliud vacant nisi aut dicere, aut audire aliquid novi; ibi narrant fabulationes, sed non ut lex Dei: ibi dant offensionem & vituperari sinunt ministerium suum. Quamvis ergo ministerio verbi instantes sint, quid ipsi sunt? cymbalum tinniens. Quid mirum, si à solitudine & à semetipsis absentes, orationem fastidiant, si in multis, singulis momentis, offendant? si pereant fame, si cor eorum areat sicut terra sine aqua? Quoniam sunt quasi sydera

errantia, idè non cognoscunt peccata quibus contristant Spiritum Sanctum; ne quid deterius dicamus.

Sed saltem, quia sicut aqua effusi sunt, non crescunt; nam ex conversatione sæculi, frequenter pulvere terreno contingit etiam pia corda sordescere, & spiritum sopiri.

Iterùm admonemus vos, charissimi Fratres, ut resuscitetis gratiam quæ data est vobis. Huic renovationi confert multum vita solitaria: gustate & videte. Attamen si charitas Christi urgeat vos, ut exeatis de solitudine, ut sic confirmetis Fratres vestros, non vos pigeat exire; Dominus enim & Magister adest, & vocat vos ut faciat ejus voluntatem. Providete tamen Dominum in conspectu vestro semper; regnum ejus contra vos est.

Eja mi Jesu, qui fugisti in montem ipse solus, & pernoctasti in oratione Dei, trahe nos: post te curremus in odorem tuum. Sit nobis oppidum carcer, solitudo Paradisus. *S. Hier.* Quis dabit nobis pennas sicut columbæ? volabimus & requiescemus. Absit tamen mi Jesu, ut in ipsa solitudine absentes simus spiritu, aut ibi ignavia marceamus; sed potius sanctum otium quærat amor veritatis. *S. Aug.*

ARTICULUS II.

Exercitium meditationis.

Undè fit ut deficiat Sanctus? quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominum. Quorsùm desolatione desolata est terra? undè stat & in dies serpit abominatio desolationis in loco sancto? undè? quia nullus est qui recogitet corde. O inconsideratio! defectuum & vitiorum quibus scatent Clerici fecunda nimium parens!

O si seria meditatione recogitare vellent, quàm horrendum sit incidere in manus Dei viventis, & quàm durum faciendum sit iudicium his qui præsunt, nonne semetipsos districtiùs dijudicarent, & essent sicut Angeli in cælo, ferventes? Sed quoniam mera vecordia meditationem fastidiunt & negligunt, non præcipiunt, tanquàm muti & cæci animales, ea quæ Spiritus Dei sunt; quamvis enim venturi sæculi veritates sæpè legant, easque sciant ac aliis prædicent, eas tamen non intelligunt, sed in his corrumpuntur. Væ illis! quia in via Cæin abierunt & abeunt.

At contrà, beatus vir, & præsertim Clericus qui in lege Domini meditatur die

ac nocte, fit tanquàm lignum quod plantatum sæcùs decursus aquarum, dat fructum in tempore suo, concalet cor ejus intra se, & in meditatione sua exardescit ignis: ita ut resuscitans gratiam quæ data est sibi per manuum impositionem, jam in fide invenitur stabilis, & in opere efficax: jam potens fit multos Christo lucrifacere. Tu ergò, charissime Frater, qui inter sublimia mysteria quotidie versaris, scito quia illa vix dignè tractare vales, neque muneri tuo dignè satisfacere, nisi per frequens sacræ meditationis studium.

Quapropter da operam, ut meditatio tua sit in conspectu Domini quotidie, mane & vespere, aut saltem diluculo. Ut autem tibi sit fructuosa meditatio, abstrahe cor tuum à rebus omnibus, lege antè cubitum puncta meditationis, hæc recole diluculo, & in præsentia Dei constitutus, præmitte actus fidei & contritionis, pete gratiam & cor docile ad divina eloquia, recogita attentè, seriò, & corde veritatem aut virtutem quam in exordio meditationis tibi proposuisti. Cave ne sis similis viro consideranti vultum nativitatæ suæ in speculo, quique abiens, statim oblitus est qualis fuerit. Excita piis affectibus voluntatem ad

odium hujus vitii quo laboras, & ad amorem hujus virtutis quæ tibi necessaria est, propone, pauca tamen ac disidens tibi & in Deo sperans, proposita strenuè exequere, viriliter age, ne sis quasi homo qui tentat Deum.

Præter orationem mentalem suademus tibi & vocalem. Militia est vita hominis super terram, ipse circumdatus es infirmitate, in sortem Domini vocatus es, & ad onera periculosa natus: undè & pro temipso, & pro populo oportet te semper orare, & numquàm deficere, ut non intres in tentationem, & ut Deus populo suo per te benedicat in pace; undè ad cælum manus, oculos, & mentem levabat Moyses, Deum placaturus; undè Sanctus Martinus invictum ab oratione spiritum non relaxabat nec in vita nec in morte. Falleris profectò, charissime Frater, si grande ministerium tuum absque orationis pabulo & præsidio, prout decet, consummare te putas. *B. Laur. Justin.*

Quid ergò sentis de his Clericis, & præsertim pastoribus, qui post recitatas coactè, cursim, & inordinatè Horas Canonicas, nullum temporis momentum orationi destinant, & qui nunquàm orarent,

si ad horas sub mortali non tenerentur? Quid de te sentis, si unà cum illis orationem fastidias? Quid redolet illorum neglectus? Quid sapit tuum fastidium? Quid vobis minatur? sterilitatem animæ vestræ, & populi illiusque animæ perdendæ periculum. O periculosa negligentia!

ARTICULUS III.

Exercitium præsentia Dei.

Præsentia Dei exercitium est pia ad Deum præsentem attentio; hæc est ad perfectionem tuta & brevis via, juxta illud: *Ambula coram me, & esto perfectus.* Porro, ambulare cum Deo intus, & nulla re teneri foris, status est hominis perfecti. *Imit. Christ.*

O Minister Christi, qui ad perfectionem incessanter anhelare deberes, quære Dominum ut confirmeris; quære faciem ejus semper, non longè est à te. Indè continuam Dei foventi memoriam, dicere licebit cum Psalmista: *Providebam Dominum in conspectu meo semper; oculi mei semper ad Dominum; apud me oratio Deo vita mea.* Apud te illa debet adesse, tanquàm

omnium functionum tuarum socia & comes indivisa.

Hac de re religiosum instruens Thomas à Kempis, sic ait: *Surgat tecum oratio nocte de lectulo; vigilet & cantet tecum psalmos de psalterio; quiescat tecum in dormitorio; precedat & sequatur te in choro; sedeat tecum in refectorio; gratias agat, cibo sobriè sumpto; transeat tecum in agrum in la' ore diuino; plantet tecum sepes in horto, redeat tecum & adsit in cubiculo; mundet tecum pedes à luto verborum; lavet tecum manus à sorde operum; comiterur tecum in omni loco privato & aperto; habitet tecum in silentio.*

Hæc autem oratio non est nisi quædam continua in Deum reflexio: hæc est urbs fortitudinis nostræ.

Huic animi recollectioni intende, charissime Frater; hæc enim externa alia opera aut functiones non impedit, sed dirigit; hinc semper orabis, & numquam deficies. Quapropter solitudini, silentio, sensuumque omnium moderationi sollicitè incumbe, caveasque à curis superfluis, à negotiis sæcularibus, & ab iniquorum fabulationibus: studeas puritati conscientiæ & cordis. Hæc sunt murus & antemurale in

urbe fortitudinis nostræ ponenda, scilicet recollectionis animæ.

Hujus recollectionis adminiculo in Deum facilè assurges, eique corde puro & inflammato adhærebis, vibrando hæc & alia in cor dilecti jacula: *Quàm bonus Israël Deus! Q' totus amabilis! quis mihi det ut diligam te ex toto corde meo, ò dilecte mi? O pulchritudo antiqua! serò te amavi. O Deus cordis mei! ò Deus charitas! quis me separabit à charitate tua, ò Rex meus & Deus meus? Utinam numquàm peccassem tibi! Quando veniam & apparebo ante faciem tuam, ò requies anima mea? &c.*

Ecce tibi compendiosa methodus semper orandi & nunquam deficiendi. His crebris, & ignitis actibus magis fervet, exurgit, & conditur perfectionis opus, quàm multis corporis macerationibus, si Sanctæ Teresiæ à Jesu credendum sit.

O nimium felix, charissime Frater, si hanc sacram animi recollectionem expertus, exclamare possis: *propter hoc lætatum est cor meum, & exultavit lingua mea!* Ps. 15. v. 9.

Notandum tamen has, & alias aspirationes corde potiùs quàm ore emittendas esse, & satius esse, si Spiritus spiret,

uni tantum acquiescere, ut in corde altius figatur, & magis condatiur devotio interna.

ARTICULUS IV.

Exercitium mortificationis.

Oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam; quapropter posito sibi gaudio sustinuit crucem; passus est, nobis relinquens exemplum ut nos, præsertim Sacerdotes, sequamur vestigia ejus. Ubi sum ego, inquit, illic & minister meus erit. Est ne servus supra Magistrum? Numquid prædestinandi sunt illi qui imagini Filii Dei conformes fieri renuunt? minimè. Rom. 8. v. 29.

Hinc D. Paulus, fidelis imitator Christi, non judicavit se scire inter Fratres, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum. Hinc illius stigmata in corpore suo portans, suumque corpus castigans, illud in servitutem redegit. Hinc cæteri Apostoli ibant gaudentes à conspectu concilii, quoniam digni habiti erant pro nomine Jesu contumeliam pati, & plantaverunt Ecclesiam sanguine suo. Hinc Sanctus Carolus Borromæus mortificationem Jesu in corpore suo semper circumferens, aded sobrius

erat, ut verè dici potuerit *non manducans neque bibens.*

Sed & nos non poterimus bibere calicem quem ipse Dominus bibit, quem & Apostoli biberunt? in hoc tamen positi sumus. Numquid Fratres nostri ibunt ad pugnam, & nos hic ignavè sedebimus? Proh pudor!

Præterea, si ipsi non adimpleamus ea quæ desunt passionum Christi in carne nostra, qua fronte adhortari valemus populos ut crucifigant carnem suam cum vitiis & concupiscentiis, & ut faciant fructus dignos pœnitentiæ? An credent nobis? annon potius adhortationes nostras irridebunt? Præterea, quomodò fitemus in tempore iracundiæ reconciliatio? Quonam ausu, inimici crucis Christi, gloriamur nos diligere Jesum Christum crucifixum? Qua temeritate ejus delicias & vitam spiritualem statui nostro aded congruam speramus? Quid mirum si à mortificatione abhorrentes, vivamus velut animales homines? ®

Resipiscamus, Fratres charissimi, aspiciamus in auctorem fidei & consummatorem Jesum; charitas ejus & exemplum urgent nos. Æstimati ergò sicut oves occisionis, mortificemur propter eum tota die;

ac in flagella parati, in cinere, cilicio, & jejunio poenitentiam agamus, praesertim, si ita suadeat vitae nostrae Dux. Sed saltem, sobriè, & justè, & piè vivamus; utamur parcius verbis, cibus, potibus, somno, & jocis. Propheta David multum extollitur quod aquam de cisterna Bethlehem sibi alatam in ardentissima siti nollens bibere, libaverit eam Domino. Similes occasiones nobis sapissimè offert Deus; has nos, utpotè Sacerdotes tepidi & ignavi, elabi sinimus. Proh socordia! Nos soli sumus qui cum hominibus non flagellamur, nec cum Apostolis, nec cum ipso Dei filio. **Q** miseros nos!

Bellum aliquando tandem inferamus corpori nostro, tanquam insensissimo hosti, & abstineamus nos à carnalibus desideriis quæ militant adversus animam; praesertim abnegemus nosmetipsos, & propriae quotidie resistamus voluntati. Denique, licet ab hominibus colaphizemur, sufferamus, patienter sustinentes; per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum caelorum. Non est alia ad vitam via.

Verùm si acriori egeamus calcari, adhæreant animo hæc omnia gravissima verba: *Si spiritum facti carnis mortificaveritis,*

viveritis; si compatimur, conglorificabimur; si verò secundum carnem vixeritis, moriemini. Qui invenit animam suam in hoc mundo, perdet eam. Recordare quia accepisti bona in vita tua; idèd cruciaris. Quantum fuit in deliciis, tantum date illi tormentum. Nunc eligamus.

ARTICULUS V.

Lectio librorum pietatis.

Quis de Sacrorum Librorum lectione fructum satis explicare queat? Etenim verum est quod de illis Thomas à Kempis dicit: *Docent ignaros, arguunt otiosos, excitant torpentes, stimulant dormientes, corrigunt errantes, erigunt corruentes, terrent videntes, consolantur lugentes, laudant humiles, vituperant superbientes, confortant debiles, reprimunt prasumentes, mitigant turbatos, letificant tristes, justificant pios, damnant perversos.*

Quot tamen sunt Clerici qui curiosa, sæcularia & faceta legunt avidi, utilia verò & salutaria legere fastidiunt?

Tu verò, charissime Frater, cur non illa tempora, quibus ab Ecclesia vacas, lectioni impendas, ut Christum audias? illum alloquimur cum oramus, illum au-

dimus cum divina legimus oracula. Quid nobis cum fabulis? ministerium altari Christi, non hominibus deferendum accepimus. *S. Amb.*

Attende lectioni, iterum monemus cum Apostolo, & præsertim illorum librorum qui de his, quæ ad Sacerdotale munus spectant, te instruere possunt. Scrutare Scripturam Sacram quæ, utpotè divinitus inspirata, ad omnia utilis est. Tolle hos libros & lege; hujusmodi lectiones multos Christo pepererunt. Testis est S. Ignatius, testis S. Columbanus, testes Aulici illi de quibus S. Augustinus. Idipsum experire.

Optimè uteris lectione divina, si tibi eam adhibeas speculi vice, ut ubi, velut ad imaginem suam, anima respiciat, & vel fœda quæque corrigat, vel pulchra plus ornet. *S. Aug.*

Quapropter, 1. Pete gratiam à Patre luminum.

2. Certa sit & ordinata lectio; vagam & desultoriam fuge. Fastidiosi stomachi est multa degustare, nulli certo ferculo acquiescere; sic inquinatur magis corpus quam sanatur. Illa tamen quæ te magis concernunt, & affectus moresque tuos propius attingunt, relegere nihil vetat.

3. Pauca lege, lecta recole, non quidem cursim, perfunctoriè, vel studii & recreationis causa, vel curiosè agens, ut quidam, & nihil operans; sed tractim, seriò, attentè, & animo discendi & probandi quæ sit voluntas Dei bona, beneplacens, & perfecta, & custodiendi verbum illius, ut ministerium implere, & te ipsum ædificare possis.

4. Pios affectus lectioni congruentes elicere stude, ut fructum det in tempore suo; aliàs inanis erit lectio quæ quidem intellectum illuminat sed affectum non inflamat.

5. Eloquia Dei absconde in corde tuo, & para sagittas in pharetra, ut per diem sagittes & elicias, cum opus fuerit, actus jaculatorios.

6. Claude lectionem brevi aspiratione in Deum, ut semen in terram bonam cordis tui jactum, servet ac fecundet.

ARTICULUS VI.

Pia frequentatio Sacramenti Pœnitentiæ.

Quid magis ad perfectionem confert quam frequentare sapè & piè Sacramentum Pœnitentiæ? Hac frequentatione non solum liberamur à peccatis, sed etiam

ab his præservamur: insuper conscientia pacem ac serenitatem cum vehementi spiritus consolatione percipimus: & quamvis peccata venialia in quæ frequentius labimur, taceri citrà culpam possint, rectè tamen & utiliter citràque omnem præsumptionem in confessione dicuntur, quod piorum hominum usus demonstrat. *Trid. Ses. 14. c. 5.* Hinc conscientiam teneram & delicatam sibi parant.

Undè tamen fit, ut tot Clerici hunc thronum gratiæ non nisi rarè adeant? undè? quia se ipsi seducentes, sibi & aliis liberè dicunt: *peccatum non habeo*. Est ne in eis veritas? Heu! in multis quotidie offendimus omnes: septies in die cadit ipse justus; ipsi autem, quamvis tepidi & effusi, nihil sibi per totum mensem conscii sunt? O beati viri, si illis Deus nullam imputaret peccatum, nullumque in eorum spiritu & corde videret dolum!

O! si onera sua, humeris Angelicis formidanda, diligentius excutere vellent, & conscientia suæ sinus & latebras explorare, ut præcipit *Trid. loc. cit.* viderent reptilla quorum non est numerus, viderent forsàn abominaciones pessimas; sed quoniam extra se errant, nec cogitant corde, se ipsi

libenter excæcant, & multa peccata ut meros scrupulos deponunt, imò & respuunt; hinc ad altare securi nimis convolant. O periculosa cæcitas! ò fallax securitas! Nonne & tu es ille vir, à te & à dæmone illusus? Redi ad cor.

Alii quidem hoc Sacramentum frequentant; sed heu! arida consuetudine, cursim, & perfunctoriè, absque vero dolore & firmo proposito. O quàm metuendum est, ne fœdè pœnitentes, & hac secunda post naufragium tabula abutentes, miserè in æternum pereant!

Tu verò, charissime Frater, confitere quidem sæpè, sed semper quasi post confessionem moriturus. Da ergò operam, ut ex fructibus tuis cognoscaris verè pœnitens & homo bonæ voluntatis: quam serena pax dabitur tibi! Quapropter quàm diligentissimè poteris, ad verum dolorem & ad amarissimam animæ tuæ amaritudinem te excita. Insuper adhibe omnia emendationis media quæ tu ipse pœnitentibus suggeris, & sic medicæ cura te ipsum, ne de ore tuo judicaris.

Uttere semper, quoad poteris, eodem confessario, qui animæ tuæ vulnera experientia sua cognosceris, his efficacius mede-

bitur. Quod ignorat medicina, non curat. *S. Hier.* Attamen si commodè fieri potest, ne eligas neque assumas in confessarium tuum vel in ducem, illum Sacerdotem cujus tu audis confessiones, vel quem dirigis, ut ille te liberè corrigere & dirigere possit.

ARTICULUS VII.

Habere Directorem, & illi in omnibus obedire.

Itinera insipientium recta sunt in conspectu eorum, sed à Domino reprobantur. *Prov. 12. v. 15.* Sunt viæ quæ videntur homini rectæ, & novissima eorum ducunt ad mortem. *Ibid. 16. v. 25.* Quoniam naturaliter quisque propensus se ipsum amat, & quia in se ipsum propensus est, ideò in veritatis judicio fallitur. *S. Basil.* Undè sic de se loquebatur *S. Bernardus*: *Amor privatus, quam erga meipsum habeo, aufert mihi verum judicium de meipso; ideò parùm mihi credo de meipso, utpotè homini mendaci.* Undè unus & solus error latet in viâ, scilicet sui ipsius gubernatio, cùm quisque sibi idoneus ad se regendum & moderandum videtur. *S. Joan. Clim.* Undè consiliariis omnes opus habent, etiamsi

Moysi conferri possent. *S. Chrysost.*

1. Tirones, ut doceantur quæ ignorant, ut excerceantur in operibus virtutum, custodiantur, ne in peccatum labantur, & ut lapsi corrigantur. *S. Bonavent.*

2. Clerici & Sacerdotes, ne incidant in tentationem & in laqueum diaboli, & ne infructuosè ministerium suum exercent, neque honorem Dei zelent imprudentes.

3. Ipsi Magistri & Prælati, quia Angelus satanæ, qui nemini parcat, se transfiguratur sæpissimè in Angelum lucis, ut ipsos Magistros & Prælatos, aliundè doctissimos viros, periculosius seducat. Undè ad illos etiam spectat monitum istud: *fili, sine consilio nihil facias, & post factum non pœnitebis.* *Eccli. 32. v. 24.*

Undè prudenter judicamus cum *D. Bernardo*, Sacerdotale onus, Episcopale onus, curamque pastorem dignè non posse administrari sine consilio. Hanc viam tenuere omnes Sancti, & breviter, omnes qui ad perfectionem attigerunt. *S. Vinc. Fer.*

Huic legi Deus doctissimos & sanctissimos, ad eorum humiliationem, subdit. Illud exemplo Moysis, Job, & Cornelii

manifestè comprobatur, & quidem manifestius exemplo Pauli; Christus enim eum per semetipsum vocans & alloquens, cum posset ei perfectionis viam reserare confestim, dirigere ad Ananiam mavult, & ab eo jubet viam veritatis agnoscere, dicens: surge & ingredere civitatem, & ibi tibi dicetur quid te oporteat facere. *Cassian.*

Væ ergo illi qui hanc legem servare nolens, sibi confidit, & solus sine ductore incedit; nam leviter incidit in venatorum laqueos, & cum inciderit, non habet sublevantem. *D. Gerhar.* Hinc fit, ut plures Clerici, Sacerdotes, animarum Pastores, & Prælati tota vita tepescant, defectibus sordeant, in errores labantur, & tandem illusionem diabolicam à summis ad ima dejecti, & incorrigibiles facti, moriantur, sua præsumptione excæcati, in peccatis suis.

Sed & tu, charissime Frater, quid fecisti miser, quando te tibi Magistrum constituisti? stulto te discipulum tradidisti. *S. Bern.* Quid insuper fecisti quando tibi Dux factus es? heu! cum tibi dæmon factus fueris, jam non indiges dæmone tentante. *S. Joan. Clim.* Quid es sine Doctore? navi-

gium rectore carens, ventorum flatibus commissum, & ad scopulos allidendum; cæcus sine duce, grex sine pastore, infans sine patre, & ægrotus sine medico. *S. Joan. Clim.* Es dux in præceptis, *S. Aug.* Verum, quò te ductura est illa prudentia, cui firmiter inniteris? quò? ad illusionum abyssum, ad fædos lapsus, ad cæcitatem spiritus, ad dūritiam cordis, & ad secundam mortem; abyssus siquidem abyssum invocat. Vide nunc, vide barathrum tibi imminens. Ecquandò ergò cavebis tui iudicii superbissimas & periculosissimas tentationes? *S. Aug.* Quo usque tandem respues directionis legem pro ipsis eruditissimis & sanctissimis viris conditam?

Huic legi ex nunc acquiesce, quamvis Sacerdos sis, potens in opere & sermone, aliosque dirigere optimè valens, cum aliunde sis homo, fictilis, & ad tibi adulandum pronus; elige tibi vitæ Ducem, elige, si fieri potest, unum ex millibus, ut suadet *S. Teresia* à Jesu, Deum enixè toga ut ostendat tibi hunc Ananiam doctum, sanum in fide, irreprehensibilem, interiorum, maturum, & peritum. Simul ac invenieris hunc ducem juxta cor Dei, aperi illi candidè & ingenuè sinus & latebras

conscientiæ tuæ, tuique cordis vel minimas inclinationes; & tuæ prorsus voluntati renuntians, ejus te gubernationi omnino commite; tu autem sis ei in omnibus docibilis corde, ut parvulus. Profectò ille, à Deo illuminatus & confortatus, diriget pedes tuos in viam pacis, ad animæ requiem temporalem & æternam.

O felix solatium vitæ! *S. Amb.* optanda tranquillitas animæ! O beata servitus, imò gloriosa libertas! *S. Bonav.* O regia via, obedientiæ via! quia homines inoffenso pede ducit ad summitatem. *S. Vinc. Ferr.* O certum prædestinationis indicium, habere Directorem sanctum & peritum, eique in omnibus obedire! Charissime Frater, *S. Francisco Salesio*, & *S. Teresiæ* à Jesu id fortiter asseverantibus & expertis crede.

Nonne ad hæc audita inardescit animus tuus? Hoc nos quidem credimus, sed heu mihi! forsàn anxius respondebis nobis: *hominem non habeo.* Non turbetur cor tuum, charissime Frater, non est abbreviata manus Domini; habeas bonam voluntatem, & idem Dominus qui Cornelium Petro tradidit imbuendum, & Paulum Ananiæ, providebit & tibi vitæ Ducem; tu verò, si

quæris, quare. Hæc est via quæ ducit ad vitam.

ARTICULUS VIII.

Examen particulare.

Vis, charissime Frater, defectus tuos tuaque vitia pleniùs cognoscere, eaque ad fundamentum usque exinanire? utere quotidiano examine particulari. Dominus ipse, Dominus exercituum, dans tibi fortitudinem, consumet nationes has in conspectu tuo paulatim atque per partes; non enim tu posses eas delere pariter.

Quot Clerici tandiù in tenebris non sederent, & post multas confessiones ad vomitum non reverterentur, nec pejores fierent, si hoc exercitium non negligerent aut parvipenderent? Tu verò, charissime Frater, sapientior sis; aggredere illud vitium ad quod magis pronus es, & à quo cætera pullulant. Adhibe aliquam mortificationem, contraria contrariis curare contentens. Exempli causa, si superbus sis, humilia te in omnibus; si avarus, uberiores eleemosynas conclude in sinu pauperis; si luxuriosus, humilia in oratione & jejuniò animam tuam; si iracundus, silentium

serva, ut irascens non pecces, sis verò mitis corde, &c.

Si his clypeis & scutis bonæ voluntatis munitus adversus hunc Amalecitam legitime certaveris, Deus dabit tibi victoriam per Jesum Christum; invenies requiem animæ tuæ, & coronaberis. Ex nunc ergo incipe.

ARTICULUS IX.

Recollectio annua per octiduum, vel unius diei ex singulis mensibus.

Quàm fructuosa sit hæc mentis solitudo ac recollectio ad totius vitæ directionem, non nisi experti intelligere valent. Unde non est mirum quòd, ut ad sacram illam recollectionem nos alliciant summi Pontifices, copiosas huic vacantibus imperiantur indulgentias, & præcipuè Benedictus XIV, ut constat ex ejus diplomate dato die 16. Decembris 1746. Christus ipse elegit recollectiones & adamavit, illarum nobis relinquens exemplum, sive in deserto per quadraginta dies commorans, à Spiritu illuc ductus, sive in montibus pernoctans in oratione. Hanc adamarunt Apostoli, & in ea repleti sunt Spiritu sanc-

to. Hanc elegerunt Sanctus Carolus Borromæus, Sanctus Franciscus Salesius, & alii magni Sacerdotes ac Pastores juxta cor Dei. In illa, spoliati veteri homine, induerunt novum, & facti sunt lucerna lucens & ardens.

Hanc elige & adama, charissime Frater. Quid facis in turba? *S. Hier.* Veni in desertum locum, & acquiesce pusillum, aut saltem fac tibi solitudinem in conclavi tuo, ac piis exercitationibus per aliquod tempus in hoc secessu animum excolle; ibi aër est purior, liber scilicet à peccatorum lue, à tentationum contagio, à sæculi illecebris, à dæmonum halitu pestilenti; ibi cælum est apertius; ibi, familiarior Deus, facilius invenitur; ibi omne bonum in suo fonte gustatur: ibi tandem anima semetipsam cognoscit, remissum fervorem resarcit, quæ sit voluntas Dei perspicit, ad Clericalis virtutis apicem pervenit. Veni ergo, propera, sede solitarius & tace, & levabis te supra te.

Vos præcipuè, Rectores animarum, summi pastoris Christi vestigia imitemini, interdum declinate tumultum fragoremque exteriorum actionum, quæ proculdubio animum distrahunt, eumque per diversa

rapiunt; redite verò ad vos & subite orare in monte, aut in aliquo secessu vel cœnobio, & spirituali consolatione percepta, ad ministerium vestrum revertentes, eritis in labore alacriores, in administratione sollicitiores, & in omni vestra exercitatione devotiores. Nolite excusare excusationes: omnia tempus habent. Quòd si in vestro conclavi non possitis huic divino vacare operi, non vos pigeat exire de Parochia, in aliquod sodalitiū secessuri, quandoquidem ex ea propter recreationes & vana negotia exire non dubitatis. Si bonam voluntatem habueritis, non deerit vobis fidelis minister quem in locum vestrum substituatis.

Depositis ergo omnibus excusationibus, eliminatis dæmonum vos seducentium dolis, accedite, & illuminamini, gustate & videte; ipse Dominus qui vocat & ducit vos in solitudinem ut loquatur ad cor vestrum, spiritu intelligentiæ replebit vos, renovabimini spiritu mentis vestræ, & mutabimini in alios viros.

Et verò, finis hujus recollectionis est investigatio, cognitio, ac emendatio defectuum, eorumque radicem extirpatio, efficacis renovatio mentis & fervoris, abso-

luta totius vitæ ad unum necessarium directio, & seria ad mortem præparatio.

Habetis in hoc libello, & in Præparatione proxima ad mortem varia quæ meditemini puncta; aut si ita expedierit vobis, eligite alios libros devotioni vestræ magis congruos. Operæ tamen pretium ducimus hîc suppeditare vobis aliquot documenta, tum præparationi ad recollectionem, tum ipsi recollectioni, tum ejus conclusioni aptata.

PARAGRAPHUS I.

Præparatio ad recollectionem.

I. Necessarium est ab omnibus objectis mentem & cor distrahere, & à curis etiam licitis se segregare; quid enim prodesset solitudo corporis, si deesset cordis solitudo & mentis? *S. Greg.*

II. Attamen juvat locum solitarium eligere, ibi & claudere ostium oculorum, oris, & aliorum sensuum, ut cum solo Jesu in silentio conversans, audire & gustare possis quid loquatur in te Dominus Deus.

III. Expediit ut instituas pugnam specia-

lem contra quasdam inclinationes: quæ sunt origo aliarum imperfectionum & vitiatorum.

IV. Cogita salutem & perfectionem esse opus Dei miserentis; quare, diffidens tibi, & fidens in Deo, sine quo nihil potes, & in quo omnia potes, postula enixè ejus auxilium, invoca etiam Sanctorum patrocinia, præsertim Virginis Mariæ, & Angeli custodis, ut eorum præsiidiis omnem metum, vel tædii, vel molestiæ & difficultatis expellas: visita etiam in eum finem Christum Dominum in Eucharistia, eique commenda fructum hujus recollectionis, & conjice te in sinum beatæ Virginis.

V. Memineris necessarium esse ut habeas desiderium efficax tuæ perfectionis, idicens ex abundantia cordis: *Domine, quid me vis facere? Ecce ego qui vocasti me. Loquere Domine, quia audit servus tuus: paratum cor meum ut faciam voluntatem tuam.* Hoc desiderium absolutum & sincerum est necessarium, ut obtineas gratiam, & felicem recollectionis exitum. Si non habueris hoc verum & efficax desiderium, in vanum laboras, quamvis tibi adifices solitudines. *Qui te fecit sine te, non te salvabit sine te.* S. Aug. Stude ergo ut ex fauc-

tibus cognoscatis velle sincerè tuam perfectionem.

VI. Fideliter observa omnia hujus recollectionis exercitia, eorumque methodum & ordinem, nec reputes leve quod ad tuam perfectionem conducere potest.

VII. Propone tibi aliquem finem particularem, scilicet, hunc defectum corrigendam, vel hanc virtutem acquirendam.

VIII. Quò ferventiùs huic recollectioni incumbas, cogita, hanc occasionem quam Deus tibi offert, esse fortassè postremam; quare eodem fervore & animo eidem incumbes, ac si sub finem illius diei moriendum tibi esset.

PARAGRAPHUS II.

Ordo recollectionis.

Hora 5. Surges.

Sesquiquinta. Oratio matutina, Meditatio, Prima & Tertia.

Hora 7. Præparatio ad confessionem totius mensis præteriti, si recollectio sit tantum unius diei; si verò sit sex vel octo dierum, expedit ut in decursu recollectionis recogites omnia peccata totius anni, eaque ultimo die confitearis. Post con-

fessionem autem Missa aut Communio.

Hora 9. Meditatio, Sexta, Nona, Lectio; Prandium, & Recreatio.

Hora 1. post meridiem, Examen particulare, Rosarium, & Consideratio.

Hora 2. Vesperæ, Completorium, aliqua Oratio pro defunctis, & consideratio ad imaginem crucifixi, ut habetur in Præparatione proxima ad mortem. *Reflex.* XXXVII. §. 10.

Hora 3. Meditatio, Matutinum officium pro crastina die.

Sesquiquarta. Aspirationes ad petendam beatam mortem. Acceptatio mortis, Actus agonizantium, Protestationes, si *Recollectio sit unius diei*; si autem plurium dierum, præfige ultimæ diei hæc mortis exercitia quæ jam tibi suppeditavimus in libro Præparationis proximæ ad mortem.

Ante cœnam, Visitatio Sanctissimi Sacramenti.

Post cœnam & recreationem, Scriptio fructus recollectionis, & lectio documentorum pro eo conservando.

Tandem, reliqua exercitia pro singulis diebus inferiùs assignata.

PARAGRAPHUS III.

Documenta ad conservandum recollectionis fructum utilia.

Claudens recollectionis diem, gratias age Deo, qui te in solitudinem ducens, locutus est ad cor tuum eloquia ignita; exeas ex hac solitudine sicut Apostoli, spirans flammam ignis, & factus ipsi diabolo terribilis; sequere tamen ista documenta:

I. Offer Deo proposita tua; eum enixè roga ut eis benedicat eaque sæcundet, confirmando quod operatus est in te, disponendo ascensiones in corde tuo, & te confortando contra impetus inimicorum, ut non prævaleant adversùs te, & ut victor usque in finem perseveres.

II. Cave tamen ne vaga & generalia sint proposita tua; perscrutare & aggredere illud tuum radicale vitium à quo cætera pullulant, quod tuam perfectionem retardat, & est relapsuum origo. Igitur oportet ut continuò per totum sequentem mensem omnem curam impendas ad illud eradicandum. Adhibe ad hunc finem examen particulare, vigilantiam, orationem, pœnitentiam medicinalem, actus contrarios,

tui diffidentiam, in Deo spem, & Sanctorum præsidium.

III. Ne animo concidas, imò ne mire-
ris si labaris, aut si non tantum proficias
quantum optas: terra tua, scilicet, cor tuum
ad malum prout, dabit fructum suum,
& germinabit tibi identidem tribulos & spi-
nas peccatorum. Igitur si lapsus sis, reddeas
cum fiducia ad Sacramentum Pœnitentiæ;
si opus sit, renova propositum tuum: le-
gitimè certa; quotidie incipe: *Tantum
proficies, quantum tibi vim intuleris.* S. Hier.
*Jugis conatus ad perfectionem perfectio re-
putatur.* S. Bern. *Quinimò ipsa est perfectio
hominis, invenisse se non esse perfectum.*

ARTICULUS X.

*Collationes frequentes habere de rebus ad
pietatem & ad disciplinam ecclesiasticam
pertinentibus.*

Hujusmodi collationes conducunt ad
gloriam Dei; stans enim in synagoga
Deorum, glorificatur in concilio Sancto-
rum. Hinc, ubi sunt duo, vel tres con-
gregati in nomine ejus, ibi est in medio
eorum. Conferunt etiam ad profectum Cle-

ricorum: inter illas siquidem auditur vox
alarum animalium percutientium alteram
ad alteram, ibi mutuo ardens fit disseren-
tium cor, dum sibi scripturas aperiunt; &
sicut lapis, licet frigidus, sæpè ad lapidem
concussus scintillas exilire facit, sic animæ
quæ mutuo atteruntur, igne Spiritus coa-
lescent.

Præterea, quamvis utilis sit ad instru-
endum lectio, adhibita tamen collatione ma-
jorem intelligentiam præbet. Undè melius
est conferre quàm legere; collatio siqui-
dem docibilitatem facit, nam propositis
interrogationibus cunctatio rerum excludi-
tur, & sæpè objectionibus latens approbatur
veritas; quod enim obscurum & dubium
est, conferendo citò perspicitur. S. Isid.
Hisp.

Hinc Christus cum Apostolis congre-
gatis de regno Dei disserens, collationem
dici potest cum illis habuisse. *Matth. c. 13.
& 16. &c.* Item. *Act. 1. v. 3.* Collationes ha-
buerunt Apostoli inter se; illi enim & se-
niores convenerunt videre de verbo hoc.
Act. 15. v. 6. Hinc, gratissima erat Fra-
tribus Antiochenis Pauli & Barnabæ præ-
sentia corporalis, quorum collatione fir-
mabantur in fide. *Casiod.* Has quoque

secum habuerunt viri sancti ut patet *Ex Regula S. Pachom. ex S. Athan. ex Casian. & Honor.*

Hinc varia Concilia præcipiunt Clericis, & præsertim Parochis, ut crebras habeant collationes de casibus conscientiarum, de muniis pastoralibus, & de cæteris rebus ad pietatem & disciplinam ecclesiasticam pertinentibus, & contumaces pœnis acerbis addicunt.

Hinc Collationes dæmonibus sunt iniectæ; Licinius enim, hostis piæ religionis, cum vidisset in Ecclesiasticis Conventibus summa esse posita præsidia ad tuendam ornandamque religionem, dæmonis impulsu, lege prohibuit ne Antistites ullos Conventus, aut Concilia, aut deliberationes de utilibus rebus instituerent. *Euseb.*

Hinc, cum nulla pænè res disciplinæ mores ab Ecclesia Christi magis depulerit quàm Sacerdotum negligentia, qui contemptis Canonibus, ad corrigendos Ecclesiasticos mores Synodum facere negligunt, idem fraudulentus dæmon omnia molitur ut Clericos & Parochos ab his collationibus avertat; & cum plerosque hac in re inveniatur docibiliores, jam ipsi Clerici & Parochi, diabolica fraude illusi,

has fastidiunt collationes. Quare? quia à pietate alieni, & aliqua scientia præditi, vel potius inani doctrina tumidi, sibi persuadent quòd possint collatione alterius non egere; & si iudiciorum eorum diabolica non fallat illusio, elationis tamen & superbiam graviores laqueos non evadent. Quinimò derident procaciter simplicitatem Pastorum juxta cor Dei, qui mutuis se invicem sermonibus consolantur, quique vicaria de divinis collatione ad scientiam, ad cultum divinum, ad pietatem, & ad efficacem sui & animarum salutem se suaviter & fortiter inflammant.

Illi autem torpidi, fastidiosi, elati, & animales Clerici & Parochi, si interdum conveniant, quibus de rebus conferunt inter se? de pretio escarum, & de numero panum. *S. Bern.* De aleis, de commessationibus, de luxu, de otiosis fabulis, histrionum more, disserunt; conventicula faciunt ut buccis crepitantibus detrahant & invicem mordeant, indecorè rideant & rideantur, ad sui & audientium subversionem. O præclaræ & sumptuosæ collationes quas habent inter se hi diaboli fautores, ac spirituum collationum impugnatores & irrisores

acerrimi! Beatus vir qui non abiit in concilio huius generis Clericorum, & in via eorum non stetit, & in hac pestilentiae cathedra non sedit! Judica nos Deus, & discerne causam nostram de hac gente nomine sancta, sed opere non sancta; erue nos de congregatione & de manu horum Ministrorum alienorum, quorum os loquitur vanitatem, dextera eorum dextera iniquitatis.

Hanc orationem, charissime Frater, frequenter effunde, & ex nunc hos torpidos & otiosos Clericos, ac stultas eorum & sine disciplina quaestiones devitans, in multitudine Presbyterorum prudentium sta, & sapientiae illorum ex corde conjungere, ut omnem narrationem Dei possis audire, & ut proverbia laudis non effugiant à te. *Eccli. 6. v. 35.*

Quapropter non solum intersis collationibus singulis mensibus, juxta statuta Diceceseos faciendis, verum etiam frequenter Clericos qui sint boni testimonii viri, & Christi bonus odor, quibuscum disseras de casibus conscientiae, de observandis, & fugiendis circa animarum curam, & de administrandis acquirandae Sanctorum scientiae. Noli tamen inter has collationes contendere ver-

bis; altercationes inanes & pueriles non patitur simplicitas, & arrogans vincendi desiderium reprobatur ingenua humilitas. Sis ergo velox & attentus ad audiendum, tardus autem ad loquendum, semper paratus ad resistendum proprio iudicio, ad sequendam saniozem doctrinam & salubriora consilia; & ad agendum in omnibus ordinate & modestè, secundum beneplacitum Christi, ad aedificationem Fratrum, & ad fidelium tuique profectum.

Insuper memineris istius: *Amico fideli nulla est comparatio auri & argenti. Eccli. 6. v. 15.* Elige & concilia tibi hunc fidellem, licet rarum, probatam & firmam virtutis amicum, qui te fiducialiter in eo agentem, suaviter & fortiter corripit, ac te docibilem corde, monitis suis & exemplis ad virtutem inflammet. Nonne cum hoc fideli & sancto socio & amico sanctus eris? Amicos vero mercenarios, morosos, vagos, adulatores, fastidiosos, in viis suis inconstantes, ac se velut luna, mutantem, & ab Ecclesiastica disciplina abhorrentes, quasi pestem fuge. Annon cum perversis perverteris?

ARTICULUS XI.

*Visitatio frequens & sancta Christi Domini in
Eucharistiæ Sacramento.*

Christus Dominus, cum dilexisset suos, in finem dilexit eos, ita ut jam eis reconciliatio factus, & ad Patrem ex hoc mundo discessurus, noluerit eos relinquere orphanos, voluerit verò esse cum illis in hoc Sacramento usque ad consummationem sæculi; & quamvis lateat absconditus sub specie panis, est tamen idem verus Deus, idem Filius Dei vivi qui visitavit nos in salutari suo, dives in omnes qui illum visitant & invocant. O quam suavis est Spiritus ejus! Quapropter divitias sui erga nos amoris, velut effundere & omnibus affluenter dare ardentem desiderans, amanter & jugiter ad suum Sanctuarium his nos mellifluis verbis invitat: *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos: venite, properate, haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Venite, effundite coram me corda vestra; sicut fluit cera à facie ignis, sic liquefet cor vestrum amoris igne ante ardentem cordis mei fornacem. Venite mecum conversaturi; scietis*

quam vehementer ignitum sit eloquium meum. Hic jam conversatio vestra in cælis sapiùs erit; hic pragustabitis torrentem quo ex mea presentia inebriantur Beati in patria. Venite filii mei, venite; an nescitis quia delicia mea sunt esse cum filiis hominum? Quid ergo moramini?

Sed imprimis, ò vos Sacerdotes, quos elegi ut stetis coram me velut amici, vos Ministri mei, vultis etiam abire? O tardi corde ad credendum! una hora non potestis vigilare mecum? O tardi ad amandum! O! si sciretis donum Dei, & quis sit ille qui vos ad Sanctuarium suaviter invitat, nonne pennas columbæ peteretis, ut volantes requiesceretis in me, & cæteros ad me attraheretis? Sed heu! vos ipsimet Ministri mei quos ad regale Sacerdotium exaltavi, & quos quotidiano corporis & sanguinis mei pabulo enturio, non recogitatis corde tantum pietatis meæ Sacramentum: hinc me spernitis, hinc, post expleta cursim & turpis lucri gratia officia, & post celebratum oscitanter Missæ sacrificium, vos, me relicto, omnes, sicut discipuli, turmatim & ore hiante fugitis, non amplius reversuri nisi propter utilitatem vestram!

Hinc statis tota die otiosi, & Laicos à Sanctuario meo vestra negligentia, vestroque fastidio arceris. Sto in medio vestrum; vos verò præ nausea, & præ arido usu nescitis me. Ipsæ viæ Sion lugent eò quòd non veniatis ad templum sanctum meum nisi coactè & perfunctoriè: ad sæcularia consortia libenter convolatis, me autem oblivioni datis tanquam mortuum à corde. Heu vobis! inter vanas, detractorias, & turpes conversationes me in multis offenditis, & pusillos scandalizatis: ibi facitis vobis cisternas dissipatas quæ continere non valent aquas; meam autem conversationem animas consolantem & sanctificantem, fastiditis, me fontem aquarum viventium derelinquitis. O cæcitas vestra!

Nonne à sæculi amatoribus nimium derelinquor? Quid est cur vos qui estis cives Sanctorum & domestici mei, festinatis in domum vestram, dum domus mea est deserta? Laici quidem sæculi curis, prolis educationi, mercimoniæ addicti, & erga alia plurima turbati, facilius excusantur; vos verò qui segregati estis in opus ad quod assumpsi vos, ut militetis mihi, idèoque non implicemini negotiis sæcularibus, quam excusationem habetis? Quod libidinosi &

inimici homines me derelinquant, sustineo utique; vos verò noti mei, dulcem corporis mei cibum capientes, ò quàm acerbè vulneratis cor meum!

Videte Ministri fastidiosi, homines modicæ fidei, videte quàm assiduo & humili obsequio visitentur Reges terræ! Ego verò, Rex regum, qui ultra quod debui facere, feci, licèt nullius bonorum egeam, ego Dominus dominantium factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Proh pudor! Ad vos, ò Sacerdotes qui despicitis Sanctuarium meum, qui vix ad altare meum introiretis, & ad thronum gratiæ, nisi necessitas vos huc cogeret, nisi alliceret mos mercenariorum fœtidus. Equandò pigebit vos fungi, tanquam hilares datores, Sacerdotio meo, & adolere mihi orationum & obsequiorum incensum?

O corda duriora saxis, si his justis & suavibus Christi Domini querimoniis non moveamur; si ad visitandum Dominum gloriæ, in quem desiderant Angeli prospicere, & quem ipsi proni & trementes in hoc Sacramento adorant, non inflammemur, & alios ad idem obsequium exempli nostri funiculis non trahamus! Procul à

nobis excusationes: nullam habemus.

Excuso ergò tepore, fastidium nostrum ingenerante, venite Fratres, venite; charitas Christi urget nos. Venite, adoremus, procidamus ante Deum qui visitavit nos oriens ex alto, ploremus pro nobis & pro peccatoribus derelinentibus legem Domini; in hoc positi sumus, ut inter vestibulum & altare plorantes, fiamus reconciliatio. Veniamus ergo, fiducialiter agamus in Jesu Deo nostro, pauca loquentes, & multa meditantes cum simplicitate cordis nostri, sicut solet amicus ad amicum loqui: eum utpotè magni consilii Angelum familiariter consulamus. Habemus pariter hic Deum totius consolationis; tribulationem ergo nostram ante ipsum pronuntiemus solliciti & fidentes.

Ibi tandem firmiter credamus, adoremus reverenter, enixè petamus, securè speremus, ardentè amemus, vehementer doleamus, & ab altari, non nisi molestè & inviti, recedamus. Sed ecce brevem hujus visitationis praxim, quam multi etiam rustici, ad confusionem nostram, sequuntur:

I. Veni in Sanctuarium Dei quando est magis desertum & adoratoribus vacuum, & pro certo habens Ecclesiam esse domum Dei & do-

rum orationis, reverenter, ingredi, dicens cum Psalmista: Domine Jesu, introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo, & cum fiducia confitebor nomini tuo. Munda cor meum ab omnibus vanis, perversis, & alienis cogitationibus, intellectum illumina, affectum inflamma, ut in spiritu & veritate te adorare valeam, & ut jucundum sit tibi rationabile obsequium meum.

*II. Accede ad Dominum Jesum eadem fide & devotione qua Pastores & Magi ad eum recens natum festinantes venerunt; & procidens ante eum, in cuius nomine omne genuflectitur, in hos affectus erumpe. O Jesu! quamvis in hoc Sacramento nullum majestatis tuæ splendorem oculis videam, attamen credo firmiter quia tu es verè Deus absconditus, Deus Salvator, Christus Filius Dei vivi, Judex vivorum & mortuorum: hoc credo, quia tu ipsa Veritas dixisti; *Hoc est corpus meum.* Adjuva incredulitatem meam.*

Tu es Dominus meus, & Deus meus, Rex regum, & Dominus dominantium, tu solus Altissimus; & substantia mea tanquam nihilum ante te; adoro te ut primum principium & ultimum finem, ut Dominatorem

cœli & terræ, & ut Dominum vitæ & mortis. O Jesu, mi Jesu, quàm magnus & laudabilis es! Nonne tibi subjecta jugiter erit anima mea? dignum & justum est.

O sancti Angeli! qui hunc Regem in præsepio jacentem cum stupore adorastis, & jam regnanti in cœlo ad ministerium semper assistitis, quin etiam ipsum altare frequentes & venerabundi cingitis; ò Angeli Dei! adorare pro me Jesum meum, quoniam tanto muneri impar nimis sum ego, & ille major omni laude; quamvis imbecillis sim puer, dicam semper: *Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui, &c.*

III. *Accede, sicut Publicanus, in animo contrito & confusione sauciato, præ dolore singulians, & pectus præ amaritudine percutiendo dicens: Peccavi, Domine, peccavi; scio quòd ita sit. O detestabile monstrum! Idèd non sum dignus nec oculos in cœlum levare! Verùm, ò Jesu mi, ò Jesu misericordia mea, ò Jesu dives in misericordia, ò Jesu præstabilis super malicia mea, propitius esto mihi peccatori; & quoniam nefandissimus peccator sum ego & peccatorum primus, supplex oro ut miserearis mei secundùm magnam misericordiam tuam; doleo prop-*

ter te summè dilectum, doleo quòd tibi soli peccaverim; tota vita deficiat in gemitibus anima mea, &c. *Hoc sacrificio spiritus tui contribulati, ac cordis tui contriti & humiliati mirifice delectatus Dominus Jesus, te justificatum in pace dimittet.*

IV. *Centurionis humilitatem indue, sic ex abundantia cordis proclamans: Domine Jesu, quamvis ego te frequenter recipiam, confiteor tamen quòd non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed saltem permittas, quæso, ut sæpius hîc effundam cor meum coram te qui facis Angelos tuos spiritus, & Ministros tuos flammam ignis: accipe mea adorationum obsequia in supplementum defectuum in frequenti Missæ celebratione commissorum. O nimis felix, si tibi altissimo Deo vota mea reddendi studiosus, dignus tuis altaribus minister gratia tua efficiar!*

V. *Hunc divinum sponsum & animarum zelotem, velut Magdalena contempleris, plurimum juvat. O Deus cordis mei, Rex meus, & Deus meus, beati qui habitant in domo tua! Mellior est dies una in atriis tuis super millia. Heu vagis illis qui elongant se à te! annon peribunt? Ego verò hoc periculum evadendi cupidus, venio ad te, ò*

spouse sanguinum & refugium meum; hinc securius habitabo; hinc requies mea multanimis. Convoleant alii ad mundanas conversationes; ego autem coram te, quoad vixero, assiduus & lætus assistam. Ecquid mihi est in cælo, & à te, ò Jesu dilecti mi, quid volui super terram? Unus ergo sit dolor meus à te separari, ò centrum animæ meæ! à te, inquam, quem ex toto corde meo diligo. Quis mihi det ut te ardentius diligam, ò Deus charitas! ò totus amabilis! Ex corde tuo erumpat in cor meum perennis amor: tu siquidem venisti ignem mittere in terram, & quid vis nisi ut accendatur?

VI. *Adeas cum fiducia, ut cæcus, ut leprosus, & alii agri; & quamvis velut importunus increperis, multò magis clama: Domine Fili David; miserere mei; ecce quem amas infirmatur. Ille propter quem homo factus es, ille quem pretioso sanguine redemisti, ille pro cuius amore jugiter in hoc altari resides, ille quem tuo sacro corpore in hoc Sacramento quotidie satias, ecce me peccatorum lepra fœdatum: ipse vides quomodo teneat & angat me febris superbiæ, iracundiæ, &c.*

Sed si vis, potes me mundare. Ergo,

ò pie Medice, qui languores nostros tuo livore sanasti, & qui es salus mea, sana animam meam quia peccavi tibi; da Domine ut videam, quatenus detegam quid tibi in me displiceat & desit mihi.

Hic aperi illi tuas infirmitates spirituales scilicet, hanc superbiam, hunc teporem, &c.

VII. *Expedi etiam ut, instar adolescentis qui monita salutis à Domino Jesu petebat, sed eas secus pedes ejus, ut pariter audias loquentis intus veritatem & documenta.*

O Jesu, qui venisti à Deo Magister, & qui viam Dei in veritate doces, doce me facere voluntatem tuam, &c. Beatus homo quem tu erudieris, &c. Da mihi servo tuo cor docile, ut non tantum auditor sim verbi tui, sed libentiùs factor, &c.

Hic attentus audi, & docibilis corde custodire contende quid loquatur in te Preceptor bonus.

VIII. *Multum proderit ut, instante temptationum procella, ad eum cum Apostolis trepidus confugas.*

Domine, salva me, ecce pereo, impera ventis & mari, & fiet tranquillitas magna, teneat & deducat me dextera tua, ut de tot tantisque periculis erutus, ad portum felicitatis securius perveniam! O salutaris

Hostia, quæ cæli pandis ostium, &c.

IX. *Sed præsertim accede & festina oraturus fidenter cum Cananaea. Tu scis Domine, quia nescio sæpissimè quid petam; eja ergo Jesu mi, doce me orare; recordare, Jesu pie, istius dulcissimi verbi tui: petite & accipietis. Da mihi saltem micæ mensæ tuæ; scilicet, cor paupertatis & humilitatis amans, &c.*

Hic avidè pete quod Dominus Jesus tibi magis expedire scit ad suam gloriam & tui salutem.

X. *Recogitans in amaritudine animæ tuæ quàm justè iram Patris æterni, ejusque flagella propter nimia peccata tua merueris, offer illi dilectum Filium in propitiationem delictorum tuorum, & in plenam cum illo reconciliationem.*

O Pater Æternæ, peccavi! iniquitates meæ, quibus iram tuam merui, clamant de terra ad te vindictam; sed sanguis Filii tui efficacius misericordiam proclamat. Peccavi! sed ecce Agnus Dei qui tollit peccata mundi. Peccavi! sed ecce Filius tuus dilectus in quo tibi benè complacuisti. Respice ergo in faciem Christi tui, qui factus pro me reconciliatio, se in ara crucis obtulit quia ipse voluit, & se quotidie in hoc al-

tari offert in remissionem peccatorum totius mundi; per hunc Filium tuum supplex oro, ut indignationem tuam avertas à me, & concedas mihi gratias quibus indigeo, ut placeam tibi omnibus diebus vitæ meæ. Quid mihi in nomine Filii tui petenti denegabis?

XI. *Ecce tibi ingentis meriti satisfactio cui Feria V. cujuslibet hebdomada incumbere opere pretium erit. Ad genua ergo pronus ante altaris Sacramentum, & reconciliatio pro te & pro populo faciendus, sic in animo contrito ingemiscens ora veniam.*

O Jesu! quandò ex una parte recogito corde hanc tuorum mirabilium quam fecisti memoriam, ex altera abominationem desolationis stantem in loco sancto tuo, & hanc stupendam & aded abundantem iniquitatem tot ingratorum hominum, & præsertim tot Clericorum & Sacerdotum, sio mihimetipsi gravis, confundor, obstupesco, fremo in memetipso.

Verùm ò Jesu mi, qui hæc impropria in horto recogitans, factus es præ dolore in agonia, reple cor meum amaritudine amarissima, ut verò & amaro contritus dolore, possim tibi ineffabiliter offenso satisfacere.

O Jesu ! tabescere me fecit zelus meus, quia tot infideles & hæretici hoc divinum Sacramentum vel nolint pertinaciter credere, vel illud servire faciant iniquitatibus & abominationibus suis pessimis. Proh dolor! Tabesco, quia, ò Rex excelsæ præ omnibus regibus terræ, es in hoc Sacramento ab ipsis fidelibus tuis derelictus, oblivioni datus tanquàm mortuus à corde; doleo, quia in templis pauperibus habitas, interea dum privata domus splendide ornantur; amare plango, quia filio tuo ibi præsentate, Sacrosancto Missæ sacrificio non nisi irreverenter assistant, faciendo domum tuam domum negotiationis, & speluncam latronum. Tristis est anima mea, quia iidem ingrati filii sacrum hoc convivium tanquàm levissimum cibum fastidientes, ad Ægypti convertuntur cæpas, & siliquis porcorum delectantur: exitus aquarum deducant oculi mei, quod plerique, velut proditor Judas, manducant & bibant indignè, fiant rei corporis tui & sic judicium manducant & bibant.

Sed heu ! quanto vehementius doleo & dolere cogor, quia ipsi Ministri & Noti tui, aded exaltati & quotidie enutriti, magnificent super te supplantationem; spernant te, Rex meus & Deus meus, celebrando Missæ

sacrificium cursim, oscitanter, & turpis lucri gratia, utendo vestibus pannosis & sordidis, non dijudicando corpus tuum, faciendum in domo tua sacrilegia multa.

Verùm, ò Domine Jesu, quod acerbius urit & excruciat cor meum illud est, quia ego sum unus & primus ex his ingratis hominibus & ministris tuis; ego, ego sum qui peccavi, & nefandius præ cæteris peccavi in te & coram te, coram hinc congregata plebe tua. Vertatur, obsecro, manus tua contra me, qui præ omnibus fui nequam quia tu bonus fuisti.

Attamen quod me his in angustiis consolatur illud est, quod nunquàm despicias cor contritum & humiliatum, & quod misericordia tua præstabilis sit super malitia mea.

Igitur de tua pietate confisus, lacrymis perfusus, faciei meæ coopertus confusione, & contritus corde, oro supplex veniam. Parce, Domine, parce populo tuo; ubi superabundavit delictum, ibi superabundet & gratia; ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum in tuum Sacramentum commissarum; anticipent nos misericordiam tuam, misericors & miserator Jesu.

Sed imprimis propitius esto mihi pecca-

tori & indignissimo Ministro tuo non habenti fiduciam nisi in tua magna misericordia; pœnitet me peccasse; maximè doleo, & quidem in unione illius doloris quo dulcissimum cor tuum in recogitatione abominationum mearum anxiatum fuit, & usque ad mortem triste, propono non amplius peccare tibi; quin etiam plena & immobili fide, spe viva, charitate fervida hoc magnum mysterium venerari, ejusque devotionem cæteris ferventer, jugiterque insinuare. Da ut hujus Sacramenti fides, devotio & reverentia in dies crescat, ac proficiat in anima nostra, donec te facie ad faciem videamus, & torrente voluptatis tuæ potemur in patria.

XII. Dominus Jesus orationes suas, dicta, facta, & seipsum Deo Patri jugiter offerebat. Fac tu similiter in unione ejus intentionis.

O Jesu, qui es principium & finis, offero tibi cogitationes meas, eloquia, opera mea, & totum meipsum in hostiam viventem, rationabile & sempiternum obsequium meum, &c. Et quidem in unione illius divinæ intentionis qua Filius tuus in terris operatus est.

XIII. Tandem, ab altari non nisi agrè discessurus, posce ab illo benedictionem, sicut Ja-

cob ab Angelo poposcit. Domine Jesu, necessitas mihi incumbit, ut tuam facturum voluntatem, recedam, donec cum Angelis tuis ante sedem tuam in æternum stem. Utinam benedictionem accipiam à te Domine, qui fecisti cœlum & terram; venient mihi cum illa pariter omnia bona.

CAPUT SEPTIMUM.

Exercicia quotidiana ad totam diem sanctè peragendam utilissima.

Ut rectè pièque diem transigas plurimum refert bene cœpisse; malè & infeliciter tibi nullus ibit dies quem Deo auspice cœperis; à fonte enim boni, quid nisi bonum? Sed quoniam ordo ducit ad Deum, S. Aug. ordinem sequere. Quoad ejus fieri poterit, toto diei decursu, ac modis omnibus efficias ut particula boni diei non pratereat te. Ecce tibi praxim.

I. E somno excitatus, præbe cor tuum Deo sicut justus qui cor suum tradit ad vigilandum diluculo ab Domino qui fecit illum; sic etiam statim immola Deo hoc sacrificium laudis & justitiæ, ac spera in eo.

Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo, præbeo cor meum tibi, ó Jesu dilecte mi;

tori & indignissimo Ministro tuo non habenti fiduciam nisi in tua magna misericordia; pœnitet me peccasse; maximè doleo, & quidem in unione illius doloris quo dulcissimum cor tuum in recogitatione abominationum mearum anxiatum fuit, & usque ad mortem triste, propono non amplius peccare tibi; quin etiam plena & immobili fide, spe viva, charitate fervida hoc magnum mysterium venerari, ejusque devotionem cæteris ferventer, jugiterque insinuare. Da ut hujus Sacramenti fides, devotio & reverentia in dies crescat, ac proficiat in anima nostra, donec te facie ad faciem videamus, & torrente voluptatis tuæ potemur in patria.

XII. Dominus Jesus orationes suas, dicta, facta, & seipsum Deo Patri jugiter offerebat. Fac tu similiter in unione ejus intentionis.

O Jesu, qui es principium & finis, offero tibi cogitationes meas, eloquia, opera mea, & totum meipsum in hostiam viventem, rationabile & sempiternum obsequium meum, &c. Et quidem in unione illius divinæ intentionis qua Filius tuus in terris operatus est.

XIII. Tandem, ab altari non nisi agrè discessurus, posce ab illo benedictionem, sicut Ja-

cob ab Angelo poposcit. Domine Jesu, necessitas mihi incumbit, ut tuam facturum voluntatem, recedam, donec cum Angelis tuis ante sedem tuam in æternum stem. Utinam benedictionem accipiam à te Domine, qui fecisti cœlum & terram; venient mihi cum illa pariter omnia bona.

CAPUT SEPTIMUM.

Exercicia quotidiana ad totam diem sanctè peragendam utilissima.

Ut rectè pièque diem transigas plurimum refert bene cœpisse; malè & infeliciter tibi nullus ibit dies quem Deo auspice cœperis; à fonte enim boni, quid nisi bonum? Sed quoniam ordo ducit ad Deum, S. Aug. ordinem sequere. Quoad ejus fieri poterit, toto diei decursu, ac modis omnibus efficias ut particula boni diei non pratereat te. Ecce tibi praxim.

I. E somno excitatus, præbe cor tuum Deo sicut justus qui cor suum tradit ad vigilandum diluculo ab Domino qui fecit illum; sic etiam statim immola Deo hoc sacrificium laudis & justitiæ, ac spera in eo.

Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo, præbeo cor meum tibi, ó Jesu dilecte mi;

omnia mea tua sunt; tuus sum ego; jam manè oratio mea præveniat te, in matutinis meditabor in te, quia fuisti adjutor meus; repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam.

II. *Surge circa horam quintam, quoad fieri potest; sed surge velociter, ut jam diluculo dicere possis: Domine Jesu! propter te mortificabor tota die; jam hora est me de somno surgere; ego dormivi & somnum cœpi; sed ecce nunc surgo propter te, quoniam tu, Domine, suscepisti me.*

O lux vera! abjicio opera tenebrarum; induor arma lucis, ut jam in die honestè ambulem. Utinam dirigantur hodiè viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas!

III. *Induens vestres, sic ora: Domine Jesu! indue me, sicut electos tuos, viscera misericordiæ, benignitatem, modestiam, & patientiam, &c.*

IV. *Ante orationem matutinam. O Jesu! Magister bone, doce me orare, ut jam manè audias vocem meam, & auditam mihi manè facias misericordiam tuam.*

Verùm, charissime Frater, ante orationem præpara animam tuam, ne sis quasi homo qui tentat Deum, & ne oratio tua fiat in pecca-

tum. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum anime tue, & clauso sensuum & vanarum cogitationum ostio, ora Patrem tuum; si ores lingua, mens tua sine fructu est; ora spiritu & mente, ora reverenter & devotè, in animo contrito, & in spiritu humilitatis, ut Publicanus, qui longè stans, nolebat nec oculos ad cælum levare, sed percutiebat pectus suum, dicens: propitius esto mihi peccatori. Sed & tu pauper & inops, tu pulvis, cinis, & homo peccator, loquens ad Dominum, fac similiter: ecce Dominus, ad cujus conspectum stas, & quem tremunt Potestates, respicit in orationem humilium eisque dat gratiam; præstula in fide, nihil hasitans: omnia possible sunt credenti. Ora sine intermissione, ora oportunè, ob secreta importunè, ut Channa: quodcumque petieris, dabitur tibi, & fides tua te salvum faciet.

ORATIO MATUTINA.

Veni Sancte Spiritus, &c.

Actus fidei.

Credo Domine, te esse hîc & ubique præsentem, & te scrutari profunda cordis mei. Eadem firmitate credo cæteras veritates quas Ecclesia Apostolica & Romana

mihî proponit credendas, quia tu ipse, tu ipsa veritas Deus, eas revelasti: da ut opere compleam quod fide teneo.

Actus adorationis.

O Deus, majestatis Domine! obsequen-
tissima qua possum submissione adoro te ut
primum principium & ultimum finem. Con-
fiteor coram te & coram omnibus viventibus,
te esse Dominatorem cœli & terræ,
Dominum vitæ & mortis, ac in ditione tua
cuncta esse posita.

Actus amoris erga Deum & proximum.

O Deus charitatis! diligo te super om-
nia, ex toto corde meo, quia es summè
bonus & summè amabilis; diligo etiam
proximum meum sicut meipsum & inimi-
cos meos propter te.

Actus spei.

Deus meus, misericordia mea, in te
spero, non confundar in æternum; veniam
verò, gratiam, & gloriam, ut confido,
dabis mihi, quia tu misericors & misera-
tor Dominus, ac in promissis tuis fidelis-
simus, has promisisti mihi.

Gratiarum actio.

Largitor omnium bonorum Deus, quid
retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti
mihî? Pauper & inops sum ego; quapropter
in unione Filii tui gratias ex intimis
cordis mei visceribus ago tibi, quia me ad
imaginem tuam creasti, pretioso Filii tui
sanguine me redemisti, ad admirabile fidei
lumen, & ad dignitatem Sacerdotalem me
indignum vocasti; sed & præter alia innumera
beneficia, hûc usque tam clementer
conservati me, & hac nocte (hac die) à
periculis & malis me custodiens, ad hujus
diei initium (finem) incolumen perduxisti.

Actus oblationis.

Ecce Domine totum libens offero tibi,
à quo profluit omne quod habeo: corpus,
animam, utriusque vires, & omnes hujus
diei cogitationes, verba & opera ad majorem
nominis tui gloriam purè & planè refero,
idque in unione perfectissimæ charitatis
Filii tui in quo tibi benè complacuisti;
ut ex abundantia hujus charitatis mea juvetur
infirmetas, & meus suppleatur defectus.

Discussio conscientia.

O scrutator rerum & cordium Deus! notum fac mihi quidquid hac nocte (hac die) cogitatione, verbo & opere peccaverim; da ut omnia hæc plenè recogitem tibi in amaritudine animæ meæ; ego verò dignos pœnitentiæ fructus facere contendam; tu quoque, si meipsum dijudicaverim, parces peccatis meis, & ab occultis me, ut confido, mundabis.

Actus contritionis post conscientia discussionem.

O Pater misericordiarum! propitius esto mihi peccatori; doleo de peccatis propter te summè bonum & summè dilectum; propono, tua gratia adjutus, non amplius peccare, & omnia peccandi pericula fugere.

Proposita nimis generalia, sunt interdum infructuosa. Igitur particulatim expende vitium quod tibi dominatur & aliorum est origo; adversus hoc vitium instituere specialem & acriorem pugnam necesse est, ut illud, pro te & tecum pugnante Domino Deo exercituum, exterminare queas. Adhibe & tu aliquam mortificationem huic exterminationi congruam.

Quod si per diem relabaris, cave ne animo concidas; sed surge, pugnam alacrius perge, & vices. Propone tibi pariter hanc virtutem. N. identidem per diem colendam, utpotè tibi admodum necessariam: incipe diei cursum quasi vespere moriturus. O si hæc mortis propinquitas in tuum alrè descenderet animum, qua alacritate & sanctitate omnia perageres? Sed heu! ipsimet Clerici hoc non recogitant corde. O cœcitas antiqua, simul & damnosa!

EXERCITIUM

Ingentis meriti & efficacia, seu Actus heroicus & pactum cum Deo ineundum manè, vel ante, vel post Sacrum.

Charissime Frater, Deum indesinenter laudare, & modico labore plurimum mereri cupis? hujusmodi pactum cum Deo inire potes, nempè, quod ad certa quædam signa, v. g. sonitum campanæ, aspectum cœli, tursionem pectoris, inclinationem capitis, genuflexionem, &c. velis & gratum habeas quodvis opus bonum & Deo gratum, quod unquam factum est, seu hodiè sit, aut unquam futurum est, aut fieri posset; item toties teipsum velle Deo offerre, dolere de peccatis, renovare

proposita & vota, Deum adorare, laudare, &c.

Item quòd si propter sterilitatem cordis, angustias animæ, divagationes mentis, sollicitudines ministerii tui, & morbos corporis, &c. non possis orare, cogitare de Deo, & operari quantum optas & quanto optas fervore, tunc velis offerre Deo adorationes, orationes, sacrificia, &c. quæ assidue offerunt viri pii, & quæ illi obtulerunt Sancti, & ipse Dominus Jesus.

Item, quòd inter tentationes contra fidem, spem, humilitatem, castitatem, &c. velis ratos & gratos habere omnes actus fidei, spei, humilitatis, & castitatis ab initio mundi hætenus elicitos, & quòd de illis summoperè gaudeas.

Vim & valorem à contrario colligere licet. Si quis statueret secum, quoties audit campanam, cælum respicit, &c. toties se velle ratum & gratum habere quicquid unquam mali actum vel agendum est, optaretque se ejus esse participem, quantæ is se culpæ obstringeret? Hoc itaque si in malo tam efficax est, quidni idem, bono applicatum, immensæ virtutis & meriti erit? Quid tamen hoc exercitio facilius? non ad illud ineundum requiritur prolixitas tem-

poris; cùm sola & unica mentis directione seu reflexione inter ipsa ministeria fieri possit.

Formulam hujusmodi pacti hic consultò omittimus; intelligentibus siquidem, & præcipuè bonæ voluntatis Clericis pauca sufficiunt. Porro hujus exercitii praxis parvulis revelatur, sapientibus autem & prudentibus hujus sæculi & omne quodcumque ignorant blasphemantibus absconditur.

De præstantia & vi hujusmodi exercitii plenius consulendi sunt humiles corde in Deo absconditi, & quibus dignus non est mundus.

Actus petitionis.

Domine Deus, dives in omnes qui invocant te, supplex oro te ut mihi largiaris gratias quas tu scis esse mihi magis necessarias ad majorem tui gloriam, ad salutem animæ meæ, & ad profectum mihi commissorum fidelium; sed præsertim da ut anima mea moriatur morte justorum, & ut misericordias tuas unà cum illis in æternum cantem.

Tu quoque, ò Sanctissima Mater Dei, Virgo, quam elegi & iterum eligo in pa-

tronam meam singularem, impetra mihi spiritum Filii tui dilecti, & pretiosam Sanctorum mortem.

Tuque Sancte Angele custos mei; me tibi commissum hodiè illumina, custodi, rege & gubernas.

Et vos Patroni mei dilecti, clientem vestrum dirigite hodiè vestris precibus & meritis in viam salutis, ut vobiscum vivam, gaudeam, Deumque laudem in æternitate. Amen.

Pater noster, Ave Maria, Credo, Salve Regina, Litanias SS. Nominis Jesu, Angelus Domini, &c.

V. *Post orationem matutinam attende aliquantulum orationi mentali, cujus heri ante cubitum legeris puncta.*

Ceterum quamvis habeas passim in hoc opusculo varia quæ mediteris puncta, hic tamen tibi libenter institimus breves meditationes de hominis novissimis; quoniam si assidua & seria recogitatione animo tuo alte hæreant, erunt tibi efficax ad pœnitentiam & ad fervorem incitamentum, juxta illud Eccli. 7. Memorare novissima tua, & in æternum non peccabis. Utinam & tu hinc seria recogitationi incumbere velis! id ipsum experiri licebit.

MEDITATIO

De Morte.

Memento & ne obliviscaris horum Domini oraculorum.

I. Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem, judicium. In quocumque loco fuerit lignum, ibi erit. Nonne tamen vivo quasi nunquam moriturus?

II. Qua hora non putatis Filius hominis tanquam fur veniet. Ecce venio citò, dicit Judex vivorum & mortuorum: ecce jam pulsat; & ego nondùm festino prædari? O cæcitas mea! quæ nugacitatis fascinatio obscurat intellectum meum? Nonne cum morte pactum fecisse videor? nonne saltem his similis sum qui, jam instante morte, sibi dicebant: *edamus & bibamus; cras enim moriemur?* Quinimò nonne similis sum jumentis insipientibus, quibus non est intellectus? Imò hæc est vera mei imago, hæc stupiditas mea.

III. Beatus ille servus quem cum venerit Dominus, invenerit vigilantem; sed è contrà, vix tepidis & somno deditis, qui per vitam nec sapiunt, nec festinant maturè novissima providere; differentes enim de die

in diem, venit subitò super illos mors, venit & ira Dei, ac in tempore vindictæ disperdit illos, & moriuntur improvisò morte peccatorum pessima. Quid frequentius? Nonne & ego ex illis sum, quàmvis hæc oracula sæpissimè legam, aliisque prædicem? ita sanè; efrænata negligentia mea me manifestum facit. O excors!

Charissime Frater, si hæc novissima sæpè & seriò in omnibus operibus tuis memorareris, numquid peccares? an divitiis, & tot fascinationibus cor apponeres? Nonne, instar moribundi, totum mundum fastidires? Si vespere, mane, & meridie tibi, quasi jamjam morituro diceres: *Stulte! cras, hodie, hac nocte, post hoc opus, animam meam repetent à me: qua animi alacritate redimeres tempus & malos dies? thesaurizares tibi thesauros in caelis? quo fervore omnia opera tua perageres? In his tandem totus esto; quid moraris? usquequò claudicabis in duas partes? O quàm verè dictum est: desolatione desolata est terra, quia nullus est qui recogitet corde!*

MEDITATIO

De terribili malorum Sacerdotum morte.

Cogita te jam versari super lecto dolorum mortis, à medicis derelictum, ex hoc mundo jam profecturum, ante tribunal Christi manifestandum, & in beatam aut infelicem aternitatem mox casurum. Quò te verteris, undique tibi erunt angustia.

Intus erit conscientia accusans & urens; à dextris erit mundus, quem dilexisti & scandalizasti, & à quo te separabit amara mors; à sinistris erunt infinita demonia ad iudicium & ad supplicia te trahentia; superiùs erit Iudex iratus; inferiùs erit horrendum chaos. Quò fugies, charissime, sic deprehensus? S. Aug. in quantam maris altitudinem devenies? Nonne amaritudinum amarissimarum tempertas demerger te?

I. Tunc recogitabis in crudeli amaritudine animæ tuæ non solùm coacervatim, sed sigillatim delicta juventutis tuæ, millia peccata propria & occulta, peccata hæctenus excusata, pro nihilo reputata, & vix notata, ac præsertim falsam qua excæcatus es conscientiam. Hæc autem peccata reputabuntur, non tanquàm minutula, sed ut

monstra. *Heu mihi!* tunc dices, accusation-
conscientiæ tuæ convictus, & timore hor-
ribili turbatus: *Nunc reminiscor malorum*
quæ feci; nunc comprehendunt me iniquitates
meæ; non possum quin illas invitus videam;
non est pax ossibus meis à facie peccatorum
meorum, quibus iram merui. In quantam tri-
bulationem deveni? Quid faciam miser, tot
peccatorum funibus constrictus?

II. Aderit sæviens in te defectuosa voca-
tio, sinistra beneficiorum resignatio, frau-
dulenta ad ordines, ad beneficia, & ad ani-
marum curam assumptio & ascensio; sta-
bunt adversus te peccata aliena, quibus in
statu tuo communicasti negligentia, igno-
rantia, scandalo, & respectu humano, vel
non arguendo ovem de peccato, vel
non pascendo ovem verbi divini præ-
dicatione, vel citò imponendo manus, vel
conferendo indignis beneficia, absolutio-
nem, &c.

Crudelis animæ tuæ carnificina! acer-
bum, sed veridicum conscientiæ tuæ testi-
monium! Quid narrabis ut justificeris?
Nonne iniquitas tua oppilabit os tuum?

Verùm si quid loquaris, hæc præ an-
gustiati cordis tui timore clamabis: *Heu*
mibi! morior! Ego Sacerdos? Ego Pastor ani-

marum? Ego Episcopus? Ego peccatorum meo-
rum & alienorum sarcina oneratus? O gravis-
simum & formidandum onus! quanta tribu-
lacio terret & torquet cor meum! ò quam
clare nunc intelligo istam sententiam D. Au-
gustino dignam, & quam toties legi: Epis-
copi, aut Presbyteri, aut Diaconi officio,
si perfunctoriè & adulatoriè agatur, nihil
apud Deum miserabilius, nihil tristius &
damnabilius. Nonne fodisse præstitisset mihi?

III. Quid respondebis quandò conscien-
tia tua tibi, instante morte, objiciet jacturam
temporis & tot dierum salutis, dilapidatio-
nem proventuum Ecclesiasticorum, neglec-
tum tot inspirationum te ad perfectiora vo-
cantium, contemptum tot mediorum ad
sanctitatem & salutem tuam adèd congruen-
tium? Quam præsertim habebis allocutio-
nem quandò tibi exprobrabit abusum Sa-
cramenti Pœnitentiæ, tot Missarum & com-
munionum, illam stupendam negligentiam
satisfaciendi Deo pro tot peccatis contra
ipsum Deum, contra proximum, & teipsum
commissis, illam diuturnam stupiditatem
qua in ipsa Sanctorum terra vixisti? Quid
ad hæc & ad alia respondebis, nisi istud:
Scio quòd ita sit? Quid de te senties?
Quid de te dices? quæ in teipsum in-

dignatio! quanta te vallabit angustia!

IV. Insuper magnus erit velut mare mœror tuus, quando tibi tandem invito dicitur, *Proficiscere de hoc mundo*, quem, non obstantibus Dei oraculis & Conciliorum prohibitionibus, ad eò ardentè dilexisti: hæc divitiæ, hæc suppellectilia, & alia vanitatis monumenta quæ parasti, cujus erunt? Ecce tibi extranei, ecce amici, imò & parentes tui, quasi latrones & lupi rapaces hæc omnia invasuri sunt, & jam invadunt, non parcentes gregi tuo nec animæ tuæ; tibi verò solum supererit sepulchrum. Quàm amara tunc erit tibi mortis memoria! tibi inquam, qui habueris pacem in substantiis tuis!

V. Quantus timor, quantusque tremor veniet super te, quando jamjam rapiendus es ante tribunal Christi redditurus ei strictissimam totius vitæ tuæ & formidandi ministerii tui rationem? Si Hilariones, Hieronymi, Gregorii, & alii vigilantissimi Pastores, instante illa discussione timuerint valdè, in quantam timoris abyssum demergeris tu idolum Pastoris? tu Sacerdos qui inextricabilibus peccatis, propriis & alienis implicatus, jamjam cogendus es ante thronum hujus Judicis severissimi &

sanctissimi, qui in Angelis reperit pravitatem?

VI. Præstò erit diabolus tanquam leo tunc acriùs rugiens, ut tibi peccatorum monstra objiciat, quæ tibi antea quasi minutula illusor insurrabat; stabit ut te ad desperationem adigat, & animam tuam devorer, postquam per vitam vana & præsumptuosa in Deum fiducia te in viam spatiosam, & in vitiorum barathrum fraudulentus projecit; quomodo stabis ante tot accusatores, testes & inimicos?

VII. Servire nunc facis Deum tuum iniquitatibus tuis, eum in ipso Sanctuario exacerbabas; ille quoque te interitu tuo ridebit & subsannabit te; tunc invocabis eum, & non exaudiet, tunc scies quia malum & amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum. Proh dolor! quis præ angustia gementi medebitur tibi? O si tempus haberes! sed heu! tempus non erit amplius eundem erit in diem æternitatis, ubi erunt tibi amarissimæ lacrymæ, dum dicetur tibi: *Ubi est Deus tuus?*

VIII. Quantò acerbius senties tandem quam horrendum sit incidere in manus Dei viventis, cum pericula inferni jam imminentis invenient te? Quantus luctus! quan-

do videbis infernum jam aperientem & dilatantem os suum ut te rapiat, & te in ignem inextinguibilem, ac in ardores sempiternos absorbeat? O angustia morte amarior! ò angustia desperationi & damnationi anticipatæ proxima! O mors peccatorum, mors pessima! ò mors malorum Sacerdotum, mors terribilis! ò mors tantò terribilior, quantò frequentior! Quot prætereà sunt inter Sacerdotes tepidos & malos, qui occulto, sed justo Dei iudicio, moriuntur, velut Judas, æquè excæcati & obdurati ac vixerunt? Securi sunt ubi omnia sunt terribilium periculorum plena. Lethalis tranquillitas! Justus es Domine, & rectum iudicium tuum!

Charissime Frater, qui te in hoc speculo contemplatus es, quique in mortis conflictum tandem devenies, redi ad cor tuum obduratum; vide, & quidem seriò & coram Christo crucifixo, nùm tu futurus sis ille Sacerdos cujus horrendam mortem forsàn obiter & oscitanter legisti, quasi hæc tibi non immineret. Væ tibi! si hos non prævenias luctus amarus; hujus meditationis recordatio torquebit & laniabit cor tuum. Si habeas bonam voluntatem hanc terribilem evadendi mortem, & moriendi

pretiosa Sanctuorum morte, adhibebi millia ad hoc salutaria media in hoc libro passim sparsa. Noli ampliùs obdurare cor tuum. *Talis vita, finis ita.* S. Bern.

MEDITATIO

De pretiosa bonorum Sacerdotum morte.

Considera hujus suavis & pretiosæ mortis firmamenta.

I. Pii & boni Sacerdotes non torquentur in hora mortis, sicut tepidi & mali Sacerdotes, à facie peccatorum suorum, sive quia saltem gravia, miserante Deo, non commiserint, sive quia ea, eodem propitio Deo, dignis pœnitentiæ fructibus deleverint, eaque laboriosis operibus redemerint; testimonium illis reddente conscientia quòd sint filii Dei. Suave bonæ conscientie testimonium!

II. Cùm in hoc mundo se tanquàm peregrinos & exules habuerint, cùm velut Apostolus quotidie mortui fuerint, non formidant in hora mortis separationem ab omnibus rebus creatis, sive quia illis cor numquam apposuerunt, iisque tanquàm non utentes usi fuerunt, sive quia iis propter Deum, ut hilares datores, voluntariè &

libenter tunc valedicunt. O beati Nazarei qui in vanitates & insanias falsas numquam respexerunt! O quam lætè moriuntur!

III. Multa alia sunt quæ tranquillam, suavem & placidam efficiunt piorum Sacerdotum mortem; nam frequens & pia Missæ celebratio, tot ferventes commutiones, quibus in Christo, tanquam palmites in vite, manserunt, imago Jesu Christi è cruce pendens, cujus mortificationem in corpore suo jugiter circumtulit, & cui in omnibus, abdicatis sæculi vanitatibus, se conformarunt, zelus domus Dei quo multifariam adusti multos Jesu Christo lucrifecerunt, tot alia bona opera se tunc offerentia, non quidem tanquam vanitatis & præsumptionis motiva, sed ut tot ad profundiorum humilitatem & ad firmiorem in Deo fiduciam incitamenta, amaræ & suaves lacrymæ quibus & stratum suum & pedes crucifixi Domini rigant solliciti, frequentissima amoris jacula quæ in corde dilecti vibrarunt & nunc ardentius vibrant, sacrum & optatissimum viaticum quo ad beatam mortem armantur contra acriores hostis rugientis impetus, extrema unctio tepidis Sacerdotibus molesta, sed illis ut potè piis & pœnitentibus desiderabilis, in-

ternæ Spiritus Sancti consolationes, pax quæ exuperat omnem sensum, beatissimæ Virginis patrocinium, Angelorum protectio, Sanctorum præsidia, piorum vivorum quos zelo suo Christo lucrifecerunt orationes, ardens gloriæ desiderium, prægustatio ejusdem gloriæ deliciarum, seriæ & continua ad mortem præparatio; tandem gratiæ multæ, quas à Deo recipiunt, mortis dolores leniunt, judicii timorem excutiunt, aut saltem minuunt, augent eorum spem, inflammant charitatem & desiderium possidendi Deum, & quidem eò ardentius, quò propius ad ipsum accedunt, eosque ad exclamandum suaviter impellunt: *veni Domine Jesu, qui dixisti: Ubi sum ego, illic & minister meus eris; non fui quidem fidelis servus & minister tuus; quinimò fuis servus inutilis; verum, ò Jesu mihi suppleat misericordia tua quidquid deest infirmitati meæ: non sum dignus gloria tua: scio enim quia quando coronas merita nostra, coronas dona tua: ergo corona me in misericordia & miserationibus, & veni: cupio dissolvi & esse tecum, educ de custodia animam meam ad constituendum nomini tuo, veni & noli tardare: amore tui & desiderio gloria tua jamdudum languo; ecce me ex-*

pectant justī, ut unā cum illis misericordias tuas in æternum cantem.

Tandem pii voti compos factus fidelis ille Christi Minister moritur potiùs amoris vi & incendio, quàm dolore mortis; moritur in sinu Christi, in æternum victurus.

O beata mors! ò suavis somnus! ò secura quies! ò felicissimus transitus! ò quàm verè dictum est: *Timenti Deum benè erit in extremis: beati qui in Domino moriuntur!* Quis mihi det ut moriatur anima mea morte fratrum meorum justorum, Martini, Gregorii, &c. & fiat novissima mea horum similia? Sed væ mihi! quid prodest desiderare mori pretiosa eorum morte, si non induam eorum sanctitatem &c.? Quid est cur non ago quod ipsi egerunt & quod appropinquante morte egisse vellem ego ignavus Sacerdos qui hæc consolatoria verba sæpè lego & prædico: *Beatus ille servus, quem cum venerit Dominus, invenerit vigilantem?*

Dixi, nunc cæpi; volo ex nunc vigilare.

Domine Jesu, qui hanc mihi vigilantiam sæpè sapiùs insinuas, adjuva me; offero tibi actum contritionis & amoris, tanquàm meæ bonæ voluntatis arrham: doleo Domine, &c. amo te, &c.

MEDITATIO

De Judicio particulari.

Statim post mortem, in ictu oculi, judicium fiet, & quidem judicium sine misericordia. Omne verbum otiosum quod locuti fuerimus, de eo reddemus rationem. Ecquid sustinebit, si iniquitates observaverit justus Judex, qui scrutatur renes & corda, & qui in Angelis reperit pravitatem? Quis vivens in conspectu ejus justificabitur? Quam & ego allocutionem habebo?

II. Reddemus rationem villicationis nostræ. Heu! quot ignorantæ? quot negligentæ & omissiones? Quid tunc sentiam de ministerio meo humeris Angelicis formidando? quid de tot animabus culpa mea perditis, & in magna adversum me stantibus constantia?

III. Multum nobis datum est, multum ergo quæretur à nobis; cum enim augentur dona, rationes etiam crescunt donorum; plus cæteris quidem in hoc mundo accepisse cernimus; sed heu! quantò graviùs inde judicabimur? Quot gratiæ in vacuum receptæ? quot talenta in terra abscondita? &c.

IV. Ipsæmet justitiæ judicabuntur. Heu! quot paleæ ad comburendum igni? Quoties enim, inquit D. Gregorius, sordet in conspectu Judicis quod splendet in conspectu operantis? Væ ergo laudabilis vitæ, si remota misericordia discutiatur! S. August. Quanto terribilius tunc sentiam ego ista formidolosa verba quæ nunc oscitans lego: *Maledictus qui facit opus Dei negligenter?*

Quæ cum ita sint, quis poterit cogitare diem adventus ejus? & quis stabit ad videndum eum? Responde simul & vide quomodo oporteat te ambulare ut misericordiam invenias, & cum fiducia stes ante tremendum ejus Tribunal. Hoc ipsum aliis suades; nonne hujus moniti ipse indiges? Cur ergo non misereris animæ tuæ, placens Deo? Curans alios, te ipse non curares? O medice insipiens! Nonne jure merito de ore tuo judicaberis serve nequam?

MEDITATIO

De Judicio universali.

I. **E**runt signa in sole & Luna & stellis armabuntur creaturæ omnes ad ultionem inimicorum: unde arescent homines præ

timore & expectatione quæ supervenient universo orbi; erit enim tunc tribulatio qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet. Propter hæc signa sic inclamat Joel: *Magnus dies Domini, & terribilis valde: & quis sustinebit eum? c. 2. v. 11.*

II. Parebit signum Filii hominis in cælo, tunc videbunt impii in quem transfixerunt, sanguis Jesu Christi exquiretur, & vehementius clamavit vindictam quam sanguis Abel. Verum si crux terreat, quis consolabitur? si sanguis ejus contra nos vociferetur, quis pro nobis clamabit? Væ ergo mihi Sacerdoti si nunc non crucifigam carnem cum vitiis & concupiscentiis! væ mihi, si nunc bibens indignè, polluam sanguinem testamenti! Nonne hic sanguis erit super me? nonne me ipsa crux condemnabit?

III. Audi & meditare hanc horrendam tubæ & tonitruum vocem: *Surgite mortui, venite ad judicium.*

Quis non horreat? Jam hæc cogitantem timor & tremor veniant super me. Surgent laici & indocti, sed meritis pleni: surgam & ego Sacerdos, surgam ego Pastor, sed heu! laicis deterior, surgam ago di-

lectus Dei, ego qui non modò non fui in ejus domo oliva fructifera, verùm potiùs feci in eadem domo scelera multa. O quàm bonum mihi tunc esset si natus non fuisset, aut saltem si tunc montes caderent super me!

IV. Exibunt Angeli, & separabunt malos de medio justorum, & tunc consummabitur illud: *Erunt duo in agro; unus assumetur, & alter relinquetur.* Mirabilis mutatio & luctus, dùm qui in mundo primi fuerunt, ibi erunt novissimi! Separabor fortè ego Pastor ab ovibus quas docebam, factus ipse reprobus. Proh pudor! Sed heu! proh dolor! proh desperatio!

V. Tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cœli cum virtute & majestate. In primo adventu apparuit mansuetus, in secundo autem terribilis apparebit. Grandis & horrenda mutatio! Si ista meliflua vox hujus Agni jamjam ad occasionem ducendi, nimirum: *Ego sum*, prostravit milites, quantam formidinem injiciet, quando ab eodem Jesu Judice, & in leonem de tribu Juda mutato, proferetur, &c.

Tunc accipiens tempus suum, & incipiens judicium à domo sua, manifestabit consilia cordium: nihil opertum quod non

sciatur, & nihil occultum quod non reveletur; tunc implebit illud: *Revelabo pudenda tua in facie tua, & ostendam gentibus nuditatem tuam, & regnis ignominiam tuam;* tunc videbo reptilia quorum non est numerus, videbo & abominationes pessimas, quas in loco sancto patravi, & quas parvi feci, ac quasi minutula reputavi. Data quidem fuit mihi potestas ligandi atque solvendi; sed heu! ipsa judicia mea in statera appensa judicabuntur; ecquid si condemnentur? Væ, væ mihi, si condemner & ego infidelis dispensator & dissipator pessimus! Hoc tamen periclitor, & adhuc non vereor omnia opera mea? & adhuc non sum humilior, atque ad serviendum Deo promptior? O vana fides mea! nonne tandem incidam in manus Dei viventis? Quis hæc meditans non seipse statuet contra faciem suam, seipse dijudicans, & omnia delicta confessario cognita faciens, un non judicetur nec confundatur in novissimo die?

Domine Jesu! quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me, donec pertranseat furor tuus, & constituas mihi tempus in quo recorderis mei?

MEDITATIO

De sententia erga Electos & Reprobos.

I. *V*enite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.

Meliflua verba affectione & exultatione plena! O anima mea, hæc omnia sigillatim meditare, habent enim singula pondus suum; lætare in his quæ dicta sunt, festina accipere hanc à Domino benedictionem, venient tibi pariter cum illa omnia bona, festina ingredi in illam requiem, spera in Deo, & fac bonitatem, audies tandem, eo propitio, dulcisonam Patris tui vocem, & ibis in domum Domini, inebriaberis ab ubertate domus illius.

II. *D*iscedite à me maledicti in ignem æternum.

O discesio! ò maledictio! ò ignis! ò formidanda æternitas! Heu! Hæc omnia terrore & luctu adeò sunt plena, ut tribularet, ni scirem misericordias Domini. Quis mihi det ut liberer à verbo malo? Ego verò dixi: *Nunc cæpi, hæc mutatio dextera Excelsi.*

Sed & tu, charissime frater, hîc siste, & meditare nocte cum corde tuo hæc ver-

borum fulmina & tonitrua cedros Libani confrigentia, & usque ad divisionem animæ pertingentia; disce per hæc converti ad Deum in toto corde tuo, servire Domino in timore, facere uberes, assidues, & dignos pœnitentiæ fructus & perseverare usque in finem: ab auditione mala non timebis. Iterùm monemus, intellige hæc qui oblivisceris Deum tuum & animam tuam. Anteverte hanc sententiam, nequando rapiat & non sit qui eripiat. Si autem hæc audiens & meditans non surgas de somno, non dormis, sed mortuus es. *S. Aug.* Quia si vix justus salvabitur, ubi parebis impius & peccator? Quid tamen hæc cordis duritia inter Clericos frequentius? nam quamvis hæc tremenda Dei oracula legant & sciant, attamen adeò alto demerguntur oblivionis somno, ut ad nullum Dominicæ comminationis tonitruum expergiscantur, & ut vel ipsum suum periculum non expavescant. Nonne & tu ex illis es benevole lector? Quid tua tibi vaticinatur duritia? interroga Pharaones, Judæos & ipsum Judam.

DE BIBLIOTECAS

MEDITATIO

De Inferno.

Siste gradum viator: audi attentè Isaiam sic interrogantem:

Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?

Responde delicate homo, qui vermibus publicisve infestationem ferre non potes; dic mihi, quæso, insensate, quomodò ergò hunc ignem devorantem, quomodò hos ardores sempiternos sustinere poteris? Heu tamen! ducens in bonis dies tuos, nonne ad hæc inferna, ad hunc tormentorum locum in puncto descendes? nonne jamdudùm in hoc inferno habitaret anima tua, nisi Dominus adjuvisset te? nonne pericula inferni te jam inveniunt? nonne infernus jam aperit & dilatat os suum, ut te in hoc profundum absorbeat? Ita sanè; & non recogitas corde? Teipse deffinias.

Verùm memineris intolerabilius malis Sacerdotibus paratum esse in inferis supplicium, sive quia præ aliis superno lumine collustrantur, sive quia ad altiorem gradum

provehuntur, sive quia majoribus gratiæ donis ditantur, sive quia suis & alienis peccatis onerantur, ac proinde quia profundius præ laicis peccant. Hinc profundius cadunt in infernum quàm aliquis alius, ut beata Birgittæ revelatum est. Hinc discere quàm pauci sint Sacerdotes qui salvi fiant, ut loquitur D. Chrysostomus. Hujus gravioris supplicii terror, hujus æternæ damnationis tibi imminens periculum, animum tibi assiduè non concutit? Quid censes de cæcitate intellectus tui? quid de cordis tui duritia?

Sed saltem descende ipse in infernum vivens, ut non descendas moriens. Siste inconsiderate, siste; cogita seriò dies antiquos & annos æternos in mente habe: vide quàm horrendum sit Sacerdoti incidere ex Angelorum mensa, ex cathedra Evangelica, ex medio plebis, ex culmine honorum & divitiarum in manus Dei ventis, detrudi cum diabolo in infernum, volutari cum sceleratis inter flammam, & potari felle draconum veneno insanabili. Terribile discrimen! Disce hac jugi meditatione scopere, ut Propheta, spiritum tuum, & agere in his diebus salutis pœnitentiam salutarem, ne in his flammis in

æternum & frustrâ crucieris. Quid insipiens corde, quid de die in diem differs? nonne jam hora est de somno surgere? Pensa, & iterum pensa, quod ex momento pendeat æternitas. Sic censet, sic ululat, sic experitur in inferno infinitus stultorum numerus. Numquid idipsum, ò insensate, experire velles? eò tamen sese fert effrænata imprudentia tua. Et verò respondeat cor tuum, & dicet tibi: *Infernus domus tua est, si ex nunc salutem tuam cum timore & tremore non opereris.*

Quapropter inhæreant animo hæc gravissima verba: *Quid prodest homini si universum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?* Interroga majores tuos in inferno sepultos, & dicent tibi: *O insensati! quid nobis profuit superbia?* &c. *Jam non possumus hinc transmeare. Væ nobis! sed væ vobis si mature non sapiatis!* Hæc meditare, ò anima mea, die ac nocte. Ecquid? tu alios doces quærere primùm regnum Dei, & illud teipsum non doceres? non ordinares in te charitatem? Absit.

MEDITATIO

De damnatorum luctibus.

Audi damnatos sic in inferno præ angustia spiritus gementes & ululantes:

O insensati! lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, ambulavimus vias difficiles; vias autem Domini ignoravimus. Quid nobis profuit superbia, aut divitiarum jactantia quid contulit nobis? Transierunt illa omnia tamquam umbra & præcurrens nuntius; nos verò in iniquitate nostra consumpti, igneis & æternis vinculis sub ista caligine reservati sumus!

Væ nobis! propter multitudinem iniquitatis nostræ in inferno positi sumus, in hoc tormentorum loco, ubi umbra mortis & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat, ubi est fletus & stridor dentium, supplicium æternum, ignis inextinguibilis, nulla redemptio; hi sunt iniquitatum nostrarum, in quibus nunc erubescimus, amarissimi fructus.

Væ nobis quia peccavimus! Heu! heu! quis nos fascinavit non obedire veritati, non sequi arctam viam? Potuimus in vitam æternam ingredi, & quidem facilè; quid

enim ultrà debuit facere pro nostra salute Dominus Deus, quod non fecerit? Sed heu! quia nolimus obedire mandatis ejus, venit subito super nos mors secunda, mors æterna, & sepulti sumus in inferno. Verè ex nobis perditio nostra; exquirimus hic assiduis lacrymis salutaris pœnitentiæ locum, & non invenimus; desideramus mori, & mors fugit à nobis; propter hæc omnia in desperationem acti, carnem brachii nostri morsu amarissimo voramus, & in æternum vorabimus, dicentes semper intra nos, rabie & timore horribili turbati: *Ergo erravimus, nolimus benedictionem, & ecce elongatur à nobis; & quia dileximus maledictionem, idcirco venit super nos maledictio, venit maledictio æterna.*

O miserum me, ululat Ecclesiæ Pastor! In sortem Domini vocatus, sciens bonum & malum, contendebam parare Domino plebem perfectam, & dare plebi scientiam salutis, omnibus omnia factus, Reverà cooperante Domino alios salvos faciebam; sed proh pudor! potui ego pariter salvus fieri. Sciebam salutis & perfectionis media, habebam ubertim gratias salutare, ipsum gratiarum auctorem & fontem ferè quotidie recipiebam, & tamen meipsum sal-

vum facere nolui. Vocabat me affectu paterno Dominus Jesus, at ego semper renui: in croceis enutritus, amplexatus sum stercora; cum in honore essem, non intellexi, jumentis insipientibus similis factus sum. Quot laici computati sunt zelo meo inter filios Dei! At ego dicens & non faciens, at ego infelix minister, at ego monstruosum Pastoris idolum, quia sciens & pertinaciter volens, secutus sum viam spatiosam quam verbo tenus expugnabam, ductus tandem in perditionem, crucior nunc & in æternum cruciabor in hac flamma. Habens præ manibus claves regni cœlorum, illum aliis aperui, mihi verò stultus clausi. O stupiditatem meam! quæ me dementia fascinabat? Pereat ergò dies qua natus sum, & sacris initiatus, maledicta quæ ambii beneficia, maledicta ambitio, maledictus Prælatus qui me ad ordines & ad beneficia promovit, maledicta vanitas & superbia mea, maledictæ creaturæ, maledictus ego quia nolui benedictionem quam aliis toties elargitus sum; maledictus Deus, mihi in severissimum ultorem mutatus! Sed heu! inutiles gemitus! Proh desperatio!

Talia dixerunt & dicunt in inferno ii

qui peccaverunt. Sic rabidi ululant Clerici latrones, qui ad Sacerdotium acceſerunt non vocati à Deo, hi Clerici mundani qui quamvis à Deo ad illud vocati, gratiam vocationis neglexerunt, hi Pastores mercenarii qui incuria, negligentia, & aliis indecoris modis communicarunt peccatis alienis.

Nonne & ego secundum carnem vivens, sic in æternum ululabo? Quid mihi vaticinatur vita animalis præterita? Quid pœnitentia scdè hætenus acta? quid tot gratiarum abusus? quid præſens mea vita tepida? Prophetiza anima mea. Quidni nunc recogo in salutari amaritudine animæ meæ & annos meos & hos damnatorum amaros planctus? Quidni hos prævenio luctus? Domine Jesu! quis novit potestatem iræ tuæ? Sed quis novit dementiam meam?

MEDITATIO

*De mercede multa nimis, & æterna bonis
Sacerdotibus in cœlis parata.*

Fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam; & qui hætenus terribili oraculorum tonitru perterritus es, consolare nunc his melifluis

Jesu Christi promissionibus quibus Apostolos ad pugnam & ad labores excitabat, & quibus teipsum ad contemptum mundi, ad certamina, & ad gloriæ desiderium adhuc inflammat.

Vos qui reliquistis omnia, & secuti estis me, centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis. Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit quæ vobis in cœlo à constitutione mundi præparo.

Fidelis sermo, & omni acceptione dignus! Usquequò anima mea diliges vanitatem, & quæres mendacium? Quidusque habebis pro nihilo terram desiderabilem?

Beati estis cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint propter me; vos enim benedicemini à Domino qui fecit cœlum & terram; jam omnes qui viderint vos, cognoscent, quia estis vos semen cui benedixit Dominus. Festinate hanc à Domino accipere benedictionem, venient vobis cum illa pariter omnia bona.

Gaudete & exultate Ministri mei & fideles dispensatores mysteriorum Dei, qui dignè ambulantes vocatione qua vocati estis, multum laborastis, & exhibuistis corpora animosque vestros hostiam viventem,

sanctam, placentem, rationabile obsequium vestrum. Scitote quia labor vester non erit inanis apud me, erit siquidem merces vestra copiosa in cælis, quandoquidem ipse ero merces vestra in cælis. Equis intellectus hanc intelligere valeat?

Gaudete quia ut veri homines Dei & boni milites mei, fortes in fide legitime certatis, sedebitis in throno quia vincitis, percipietis coronam justitiæ, quia zelo zelati non facitis animas vestras pretiosiores quam vos: dummodò cursum vestrum consummetis, & fidem servetis, sedebitis super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel, quia sequentes me & dealbantes stolas vestras in sanguine meo plantatis Ecclesiam meam sanguine vestro.

Gaudete Angeli & coadjutores mei, qui in opere & sermone potentes, datis plebi meæ scientiam salutis, fulgebitis sicut stellæ in perpetuas æternitates, quia eruditis multos ad justitiam, eosque mihi lucrificatis: tantò copiosior & eminentior erit merces vestra, quantò pretiosior est anima sanguine meo redempta; macti estote, & in ministerio ad quod assumpsi vos, usque in finem perseverate.

Gaudete discipuli mei, qui mecum in tentationibus permanetis, & qui patimini propter justitiam; percipietis immarcessibilem gloriæ coronam, quam ego Princeps Pastorum promitto vobis. Scitote quia ego potens sum depositum vestrum servare in illum diem, justus Judex; confortamini interim, fortes estote in bello, & pugnatè cum antiquo serpente.

Gaudete & exultate socii passionis meæ, qui nunc lugetis, quoniam consolabimini; gaudete, quia nunc abnegantes vosmetipsos ac tollentes crucem vestram, bibitis læti calicem quem ego bibi, cohæredes mei eritis, hyems tandem transibit, & vix dederò vobis electis meis somnum: ecce hæreditas mea. Gaudete iterum dico, gaudete, intrabitis in gaudium meum, abstergam lacrymam ab oculis vestris, jam non erit amplius neque luctus, neque clamor, priora transibunt, metetis in æternâ exultatione quod nunc in lacrymis seminatis, inebriabimini ab ubertate domus meæ, & torrente voluptatis meæ potabimini, gaudium vestrum nemo tollet à vobis: ecce ò amici, ecce quomodo momentaneum hoc & leve tribulationis vestræ æternum gloriæ pondus operabitur in vobis, gustabitis & videbi-

tis quàm suavis sit Dominus, & quàm bonus his qui recto sunt corde, & qui pro ejus gloria laborant, ac propter justitiam patiuntur.

Quis ad hæc audita non inardescat? Convertere anima mea, convertere in requiem tuam: vide quid sit inter justum & impium, inter servientem Deo, & non servientem, inter fideles Christi Ministros & inter tepidos ac malos. Jam vidisti nihil esse apud Deum difficilius, laboriosius, periculosius, & damnabilius officio. Episcopi & Presbyteri, si perfunctoriè agatur; sed nunc vides nihil esse apud ipsum Deum beatius, si eodem modo militatur, quo Imperator noster jubet. S. Aug.

Quidni ergo satagas esse in omnibus fidelis Minister Christi? Nonne scis regnum cælorum vim pati, & solos violentos rapere illud? Nonne jam meditata es paucos esse Sacerdotes qui salvi fiant? S. Chrysost. Quare? sive quia non ambulant dignè vocatione qua vocati sunt, bonum non operantur nec secundùm mensuram supernorum luminum quibus illustrantur, nec secundùm altiozem gradum ad quem provecti sunt, nec secundùm majora gratiarum dona quibus ditantur; sive quia ferè omnes

impinguati, dilatati, in labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellantur; vivunt verò secundùm carnem, & parùm sunt de sua & aliorum salute solliciti. Nonne & tu anima mea ex illis es? Qua fronte speras te intraturam esse in hanc gloriam, in quam Apostoli & ipse Christus non intrarunt nisi patiendo, laborando, & animam pro ovibus suis ponendo? Vis ergo donari corona vitæ? ministerium tuum perfectissimo quo poteris modo imple, esto fidelis usque ad mortem, & Christus Dominus erit tibi in promissis fidelissimus.

Quis ergo, ò Jesu mi, quis mihi det ut mundo, ubi nihil est nisi vanitas & afflictio spiritus, renuntiem, ut te Deum meum & omnia possideam? Quis mihi det ut propter te, quoad vixero, mortificer tota die, ut compatiens conglorificer? Quis mihi hoc tribuat ut zelans zelum legis & animarum sicut Elias, Apostoli, & alii Pastores juxta cor tuum, recipiar sicut illi in cælum, & te facie ad faciem videam? Hoc quidem volo, sed perficere non invenio. O Jesu, fortitudo mea, da mihi gratiam, ut deinde des mihi gloriam.

MEDITATIO

De Humilitate.

I. **A**d quem respiciam, dicit Dominus, nisi ad pauperculum corde? Quia respexit humilitatem ancillæ suæ, decantat beata Virgo Maria, ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Ecce quomodò humilia respicit Dominus Jesus, veræ humilitatis exemplar & præmium; ecce quomodò humilibus dat gratiam, & humiles spiritu salvabit.

Sed è contrà, alta à longè cognoscit, superbis resistit, & seipsos exaltantes humiliabit usque ad passionem ignominia, & ad inferni novissima; scriptum est enim: *nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum*; & evidentissimum reprobatorum signum, teste D. Gregorio, est superbia, quia initium omnis peccati superbia est. Indè liquet quàm placens sit Deo humilitas, & quàm odibilis sit coram ipso Deo & hominibus superbia. Numquid Deus gloriam tuam alteri dabit?

II. Si quæras, inquit D. Augustinus, quæ sit via ad obtinendam veritatem, quidquæ primum sit in religione & disciplina

Christi? respondebo: primum, humilitas. Quid secundum? humilitas. Quid tertium? humilitas. Et quoties interrogabis, toties respondebo, toties dicam: humilitas. Quod Demosthenes in schola eloquentiæ pronuntiationi dedit, ego dabo humilitati in schola Christi. Qui ergo sine humilitate virtutes congregat, inquit D. Gregorius, quasi in ventum pulverem portat; mercedes congregat, sed mittit eas in saccum pertusum; seminat multum, sed parum infert. Hinc fit ut præclari concionatores, sapientiæ suæ fidentes, persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis se oblectantes, seipsos prædicantes, & hominibus placere cupientes, sint velut æs sonans, cymbalum tinniens: nubes sine aqua, arbores autumnales, & fructum non afferant; ita ut adulterantibus verbum Dei contingat illis in pœnam istud Osee: *da illis Domine; quid dabis ei? da illis vulvam sine liberis, & ubera arentia.*

Grandis dignitas mea! sed grandis ruina mea si altum sapiam. Vidit Dominus satanam sicut fulgur de cœlo cadentem; nonne & ego superbè sapiens & glorians, sublima aliundè loquendo & agendo, cadam è pinnaculo templi ad fœdiorem lapsum?

demergar indè in profundum ignominie tartari? scriptum est enim: *qui se exaltat humiliabitur: non habitabit in domo mea qui facit superbiam*. Et licet nunc vir divitiarum appaream, cupiens tamen videri ab hominibus, dormiens tandem somnum meum, nihil inveniam in manibus meis; & dum sic stultè gloriabor: *dives sum*; terribiliter respondebitur mihi: *miser & miserabilis es*.

Charissime Frater, rectorem te posuerunt? Noli extolli, esto in illis quasi unus ex ipsis; quanto major es, tanto magis te in omnibus humilia: gravissimum iudicium his qui præsumunt fiet, & potentes potenter tormenta sustinebunt. Christus Dominus, cujus Minister es, exinanivit semetipsum, non quæsit gloriam suam, sed Patris. Estne servus super magistrum? Nonne ergo eris humilis in oculis tuis, sive vestitu, victu & suppellectili, sive sermone, & præsertim corde & opere? Undè hoc monstrum? Ubi superbus parebis? Tu videris.

ALIA MEDITATIO

De Humilitate & Timore.

Super hæc verba: *humiliatio tua in medio tui.*

Accipe lucernam, & sic teipse scrutare.

I. Quid fui? heu! de limo terræ formatus, in iniquitatibus conceptus sum, & ad malum ab adolescentia mea pronus, pronior ad illud in dies factus sum. Præterea ab ipsis incunabulis immolavi animam meam dæmoniis & non Deo. Quid feci? obtupescite cæli super hoc. Quinimò infelix ego homo apposui iniquitatem super iniquitatem, & hanc quasi aquam bibi, delicta juventutis meæ supergressa sunt caput meum, ossa mea adhuc implentur vitiis adolescentiæ meæ, ita ut funibus peccatorum constrictus, & in profundum peccatorum veniens, non sensi, & quod pejus est, contepsi. Frons meretricis facta est mihi. Hæc fuit hætenus nefanda vita mea; quid vilius? Quid est cur oculos in cælum levare audeo?

II. Quid sum? homuncio, pulvis, vermis, sperma foetidum, vapor ad modicum parens. Quid sum? instabilis homo, arundo ventis agitata, spiritus vadens & non rediens. Ecquis potest scire figmentum meum nisi solus Deus? Quid sum? nihilum; & quod detestabilius est, nihilum rebelle in Deum armatum. Quid tandem sum? heu! homo peccator sum, & adhuc superbio:

pulvis & cinis ac servus, peccavi. Proh odibilis superbia mea! Sum quidem Minister Christi, & notus ejus; nonne tamen in ejus domo facio scelera multa? nonne edens panes ejus magnifico super eum supplantationem? aut saltem, nonne sum servus inutilis in ipsa Sanctorum terra? Facio quidem interdum bonum, sed proh pudor! quo tempore? qua negligentia? qua sinistra intentione? Nonne ipsemet justitiæ meæ sunt quasi pannus menstruata? Quid habeo quod non acceperim? Quid autem de meo habeo, nisi peccatum & mendacium? *Conc. Avas.* Quid ergo glorior miser & miserabilis?

Præterea licet nihil mihi conscius sim, numquid tamen omnino justificatus sum? heu! minimè. Nescio utrum amore an odio dignus sim. Peccavi quidem nimis, verè scio quòd ita sit; sed num feci dignos penitentiaæ fructus? Nescio. O incertum terribile! Qua ergo fronte in Cleris domino? quonam ausu, in me confidens tanquam justus, cæteros asperror?

III. Quid tandem ero? quid vermium corrodentium esca, intuentibus horror, pulvis & cinis; incedentium pedibus conculcatus, ero quasi non fuissem, ita ut de

utero translatus ad tumulum, oblivioni dandus sim tanquam mortuus à corde.

Quid ero? An beatus, an reprobus, nescio. Quamvis enim ex speciali Dei revelatione scirem me ejus amore nunc dignum esse, an perseverabo usque in finem? nescio. Nonne è contrà singulis periclitor momentis à statu gratiæ declinare, & statim, occulto sed justo Dei judicio, in peccato mori, & è pinnaculo templi in quo statutus sum, ad inferna, sicut ipse Judas, è latere Christi in puncto descendere?

Revera hoc quotidie periclitor, sive ob infirmitatem meam & ad malum vehementem proclivitatem, sive propter millia populi & leonis rugientis circumdantium me ut devorent animam meam, sive propter animi tumorem & arrogantiam. Quot enim sunt qui in vitam æternam jamjam ingressuri, miserè tamen ut præsumptionem lapsi in æternum perierunt? Sed si in viridi ligno id factum est, in arido quid fiet? Undè ergo hæc monstruosa spiritus mei præsumptio? Undè tanta securitas? Ubi tandem parebo? ego, inquam, tot peccatorum occultorum & alienorum conscius? O inscrutabile cor meum! O altitudo Dei!

quàm incomprehensibilia sunt iudicia tua!
Quis non timeat te?

Ergo charissime Frater, qui in hoc te
contemplaris speculo, humilia te in omni-
bus, & licet Sacerdos sis, salutem tuam
cum timore & tremore operare. Multum
tibi datum est, multum quæretur à te. Pe-
riculitaris pro te & pro animabus tibi com-
missis. Grande periculum! Iterum mone-
mus; humilia te in omnibus. Cave tamen
ne ex illis sis qui nequiter humiliant se.
Quapropter nec gloriôsè nec sinistrè de te
loquaris. Vilior fias plus quàm factus es,
sis humilis in oculis tuis, abominare ipsa
superbiæ signa, ama nesciri & pro ni-
hilo reputari. Ille erit verus humilis, in-
quit D. Bernardus, qui non humilis, sed
vilis reputari vult; & quamvis iniquitates
tuæ multiplicatæ sint super arenam maris,
invenies gratiam coram oculis Domini, &
exaltaberis. Hoc visum est in Manasse, in
Publicano, in filio Prodigio, & aliis. Undè
hæc est altissima & utilissima lectio, teste
Thoma à Kempis, vera sui ipsius cognitio,
& despectio. Hanc & tu disciplinam tene,
& sic sæpissimè ora:

Domine Jesu, averte oculos meos ne
videam vanitatem, da mihi Spiritum tuum,

& discam à te esse humilis corde. Minister
tuus suum; sentiam ergo in me quod & in
te, ò Magister bone! Noverim te, nove-
rim me, ut exaltem te & humiliem me,
ac misericordias tuas in æternum cantem.

SERIES EXERCITIORUM

tùm proprii status, tùm pietatis.

Aspiratio horaria pro felice morte.

Domine Jesu, unam petii à te, hanc
requiram: ut moriatur anima mea morte
justorum, ut novissima mea fiant horum
similia, ut inhabitem in domo tua om-
nibus diebus meis.

O Jesu, fons vitæ! ò Jesu requies mea,
merces mea magna nimis, & centrum ani-
mæ meæ! cupio dissolvi, & esse tecum;
quando veniam & apparebo ante faciem
tuam?

VI. Peracta Meditatione, recita Horas Ca-
nonicas, sive in choro, sive extra chorum, jux-
ta tuum statum.

Egrediens è domo.

Domine Jesu, qui es via, dirige in

conspectu tuo viam meam, ut non veniat mihi pes superbiæ.

Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea.

Vias tuas, Domine, demonstra mihi, & semitas tuas edoce me; quia tu es Deus Salvator meus, ut te duce dirigantur pedes mei in viam pacis.

Ingressus Templum.

Domine Jesu, in multitudine misericordiæ tuæ introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo, pavebo ad Sanctuarium tuum. Quid justius?

O Jesu, misericordiæ mea! da gloriam in loco isto, exaudi Domine vocem deprecationis meæ dum oro ad te, dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

Induens superpelliceum.

Indue me Domine novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia & sanctitate veritatis.

VII. *Persolutis Horis præpara animam tuam ad grande opus Missæ & Communionis. Vide ad hunc finem copiosa & pia exercitia,*

pag. 105. In adventu summi Regis qui venit tibi mansuetus, eructet cor tuum toto mane, aut saltem identidem, verbum bonum, & aliquem ex his actibus jaculatoriis & ignitis quos tibi ibidem suggerimus; pone custodiam ori tuo, & ostium circumstantiæ labiis tuis; imò nec loquaris verbum otiosum, ut recollectione animi interna ferveat & condiatur toto mane, medias inter tui muneris functiones, tantum opus Missæ & Communionis. Idipsum tibi suademus pro gratiarum actione post Missam, pag. 131.

VIII. *Auditio confessionum. Orationes congruæ, pag. 253. & seq.*

IX. *Recitatio Horarum Tertiarum, Sextarum & Nonarum.*

X. *Lectio Scripturæ Sacræ, aut libri pietatis.*

XI. *Refectio. Sed ante ipsum prandium adhibe benedictionem mensæ, ut habetur in Breviario, si ita tibi expedierit; ac inter prandendum hæc tecum cogita:*

1. Christus jejunavit, esuriit, & sitiivit; dederunt in escam ejus fel, & in siti potaverunt eum aceto. Suspirabat Job antequam comederet. Præcursor Domini dicitur non manducans neque bibens.

2. Plus occidit gula quam gladius. Quot

fuere qui, inimici Crucis, qui ventri, tanquam Deo servientes, ac splendide quotidie epulantes, tandem mortui, sepulti sunt in inferno? Sed heu! in hoc tormentorum loco clamant & postulant gementes guttulam aquæ ut refrigerentur in hac qua cruciantur flamma; hoc tamen leve refrigerium eis semper denegabitur, & felle draconum potabuntur: insanibilis siquidem est dolor eorum. Quid eis profuere lautæ ac splendidæ epulæ.

3. Quot mendici jacent ad januas saturari cupientes, & nemo illis dat? Ego verò peccator, & Minister Christi felle & aceto potati, abundo panibus, in deliciis sum, in croceis enutrior inter epulas, & lautis ingurgitor escis!

4. Ferè quotidie manduco panem Angelorum omne delectamentum saporis in se habentem, quique beatæ Catharinæ Senensis vitam etiam aluit temporalem; jam ergo nauseet anima mea super cibis his levissimis.

5. Servus hic qui mihi ministrat, licet indoctus, fortassè tamen, jam amicus Dei, rapiet cælum, dum ego qui ministror, quique Minister Christi sum, carne tamen volutatus & sanguine, reprobus tandem for-

san efficiar. *He & alia considerationes crunt tibi tanquam calcaria sobrietatis, humilitatis, & aliarum virtutum, & præsertim ad Dei præsentiam fovendam incitamenta. Igitur attende ne crapula gravetur cor tuum, sobrius esto, alimenta tanquam medicamenta sume, munda & bibe in gloriam Dei, quò alacrius Domino servias; in eum siquidem finem dat escam esurientibus. Frange esurienti panem tuum, & ex ferculis tuis ciba fratrem tuum, præsertim agrotum & verecundum; & cum non in solo pane vivat homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei, prandium pia lectionis auditu, si locus sit, vel pia meditatione condire satage, ut dum reficitur corpus, repleatur anima tua adipe & pinguedine cœlesti.*

6. Erumpant ex corde tuo & medias inter epulas ista vel alia aspirationes: ecquando erues me, Domine, de necessitatibus meis? ecquando, ò vita animæ meæ, satiabor in gloria tua? ecquando, ò fons vitæ, inebriabor ab ubertate domus tuæ, ac torrente voluptatis tuæ potabor, ut non esuriam nec sitiam in æternum? O quando hæc erunt?

XII. Post prandium age Deo gratias, ut habentur in Breviario, si tibi placuerit.

XIII. Recreatio. Ab illa absint vanilo-

quia, scurrilitates, contentiones, detractio-
nes & contumeliæ, aspectus & tactus in-
cauti, colloquia turpia, &c. His omnibus
delectari dedecet Sanctos; eorum enim re-
creatio debet quidem hilaris esse, sed ho-
nesta, sancta, & sobria. Quapropter aspice
interdum in cœlum ubi gaudium est plen-
num, ibi fixum sit cor tuum ubi vera sunt
gaudia, ut dum corpus recreatur, mens de-
lectetur in Domino vel canticis spirituali-
bus, vel pio eloquio ac exercitio quod læ-
tificet cor tuum.

XIV. Examen particulare.

XV. Conversatio. Si hanc exigat neces-
sitas, utilitas, christiana urbanitas, ac sa-
lus animæ & corporis proximi tui. Hæc
tamen conversatio in cœlis sit.

Aspirationes ante conversationem.

Tu scis Domine, quia narrant mihi ini-
qui fabulationes, sed non ut lex tua. De
terra sunt, & quoniam ex abundantia cor-
dis os loquitur, de terra loquuntur. Judica
me Deus, & discerne causam meam de
gente non sancta, ab homine iniquo &
doloso erue me.

Ne perdas cum impiis Deus animam
meam, & cum viris sanguinum vitam meam.

Erue me de manu filiorum alienorum
quorum os locutum est vanitatem; dextera
eorum dextera iniquitatis.

Sed quoniam necessitas mihi incumbit
ut cum hominibus converser, tuam factu-
rus voluntatem, pone custodiam ori meo,
ut non declinet cor meum in verba mali-
tiæ, custodi cor meum, ut semper sapiam
quæ sursum sunt, non quæ super terram,
in cœlum sim semper intentus, medios
inter homines & labores, ut servi tui D.
Xaverius, Martinus, &c.

XVI. Vesperæ & Completorium.

XVII. Studium.

Aspiratio ante ipsum studium.

O Jesu! qui illuminas omnem hominem
venientem in hunc mundum, da mihi in-
tellectum ut sciam testimonia tua.

Deus scientiarum Domine, qui doces
hominem scientiam, da mihi sedium tua-
rum assistricem sapientiam, ut mecum la-
boret. Supplex oro ut scientiam meam ædi-
ficet charitas tua.

VIII. Lectio libri pietatis.

XIX. Collatio de divinis, ut de diffi-
cultatibus Theologiæ, &c.

XX. Visitatio ægrotorum & agonizan-

tium, vel afflictorum, vel pauperum vecundorum, vel discordium, vel periclitantium, si illa qua præest sollicitudo, si charitas Christi urgeat te, ac suggerat prudentia spiritus quæ vita est & pax, ut his charitatis officiis incumbas.

QUÆDAM ALIA EXERCITIA
& aspirationes selectæ pro decursu diei,
inter facturus.

Recita itinerarium Clericorum, ut habetur
in Breviario. In viam pacis, &c.

Hora tertia pomeridiana.

Recita hanc devotissimam S. Augustini orationem de singulis articulis passionis Jesu Christi. Hanc piè recitantibus copiosa conceduntur indulgentiæ.

Domine Jesu Christe, Filii Dei vivi, qui pro redemptione nostra nasci & circumcidi voluisti, à Judæis reprobari, à Juda osculo tradi, capi, ligari, & cum vinculis Annæ, Caiphæ, Herodi & Pilato offerri, ac coram eis illudi colaphis, alapis, flagellis & arundine cædi, facie velari, sputis conspuï, spinis coronari, ac falsis quoque retribus accusari, à malis iudicibus judicari, & ut agnus innocens, crucem tuam ferendo, ad victimam duci, clavis perforari,

felle & aceto potari, atque in cruce levari, inter latrones deputari, morte turpissima mori, & lancea vulnerari; tu, Domine, per has sacratissimas penas quas nos indigni famuli tui recolimus, & per sanctam crucem tuam, libera nos à pœnis inferni, & perducere digneris nos miseros peccatores quod perduxisti crucifixum tecum latronem pœnitentem. Qui vivis, &c.

Ante quodlibet opus & exercitium.

O Jesu! qui universa propter te ipsum operatus es, quique in gloriam tuam creasti me, protestor quod velim incipere, pergere & perficere hoc opus in gloriam tuam, & in uatione illius divinæ intentionis qua ipse in terris operatus es; hanc, quotiescumque respirabo, renovare desidero.

O Jesu! à quo omnis nostra sufficientia est & gloriatio, opus manuum mearum dirige. Huic ergo operi tuam benignus impertire benedictionem, tua me semper salva virtute, ut ad tuam justitiam faciendam dirigantur cogitationes meæ & opera.

Oculos & mentem in cælum conjiciens.

O gloriosa civitas! quàm gloriosa dicuntur

tur de te! **qu**am sordet tellus dūm te aspicio!

Quam **d**ilecta tabernacula tua, Domine virtutum! **qu**am magna multitudo dulcedinis tuæ **qu**am abscondisti timentibus te! **C**oncupiscit & deficit anima mea in atria tua. Beati **q**ui habitant in domo tua Domine; in **s**æcula sæculorum laudabunt te. Quis me **l**iberabit de corpore mortis hujus, ut unā **c**um illis cantem in æternum misericordias **t**uas?

Aspiciens Christum Cruci affixum.

O Jesu! tu aded cruentum torcular calcasti solus? tu languores nostros solus portasti? **O**mnes noti tui fugerunt à te? & ego tibi **c**rucifixo numquā compatiar? qui fieri potest ut **c**onglorificer? Nolo sine vulnere vivere, **c**um te video vulneratum. Doce me, ò Jesu derelictè, non ponere carnem brachium meum, & non confidere in principibus, in filiis hominum in quibus non est salus.

O Jesu! flagellis cæse, spinis coronate, clavis confosse, patibulo affixe, opprobriis saturate, & morte turpissima condemnate! ecquando me **f**œdissimum peccatorem pudebit ducere in bonis dies meos, vivere se-

cundum carnem, servire ventri, voluptati, & superbiæ vitæ? Ecquando crucifigam carnem meam cum vitiis, & mortificationem tuam in corpore meo circumferam?

Ecquando tandem discam à te esse mitis corde? **O** Jesu! hoc velle adjacet quidē mihi; perficere autem non invenio. Adjuva me ut adimpleam quæ desunt passionum tui.

O Jesu! pro me crucifixe, propitijs esto mihi peccatori, & salva me, fons pietatis.

In tentatione.

Vide Domine, quomodo multiplicati sunt qui tribulant me: multi insurgunt adversum me. Usquequod exaltabuntur inimici mei super me? exurge Domine, salvum me fac Deus meus; non timebo milia populi circumdantis me.

Domine vim patior, responde pro me; Domine salvum me fac, ecce pereō; ne inducas me in tentationem.

O defensor vitæ meæ, turris fortitudinis à facie inimicil dic animæ meæ: salus tua ego sum; si tu es pro me, non timebo mala, quoniam tu mecum es.

In adversitate & afflictione.

O quàm bonum mihi quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas! Igitur quod bonum est in oculis tuis, supplex oro, facias semper; paratus sum & non sum turbatus ut bibam calicem quem tu bibisti: non mea voluntas sed tua fiat. O quanto superabundabo gaudio!

Hinc gratias tibi libens ago Domine Jesu, quoniam dignus habeor pati pro te. Scio quia non sum condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriam.

Quamvis sim vir dolorum, opprobrium hominum, & abjectio plebis, meritò hæc patiar quia peccavi tibi: hinc ure, hinc seca, hinc non parcas, ut in æternum parcas. *S. Aug.*

O Jesu! tu scis quàm promptus sit spiritus meus, & quàm infirma caro mea; nonne tamen es tu patientia & fortitudo mea? Ergo si tibi placuerit, adauge laborem, sed adauge patientiam. Patientia pauperis animæ meæ non peribit in finem, & in patientia mea possidebo animam meam.

O Jesu! tu es spes suspirantis animæ meæ, ided spero quia secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, conso-

lationes tuæ lætificabunt animam meam. Utinam hæc melliflua verba in hora mortis audire possim: *jam imber abiit & recessit, surge amica mea & veni, intra in gaudium Domini tui.*

Audiens aut videns pravariantes, blasphemantes, &c. corripe eos, si locus sit, aut saltem sic intra te tabesce:

O Jesu summè amabilis! ò Jesu summè dilectus! Quomodò fieri potest ut tam parùm diligaris, quinimò ut adeo graviter offendaris? O utinam omnia mundi peccata impedire possem! Sed cùm id præstare nequeam, & quoniam ubique abundat iniquitas, melius est mori, quàm videre mala gentis meæ & sanctorum; malo tibi dilecto mori, quàm tibi offenso vivere: interim protestor quia continuus dolor est cordi meo quando audio & video pravariantes, non cessabit dolor meus donec transeat populi tui iniquitas.

Tabescere me facit zelus meus, quia obliviscuntur verba tua inimici tui. Exitus aquarum deducant oculi mei, quia non custodiunt legem tuam. Comedat me zelus domus tuæ & opprobria exprobrantium tibi cadant super me. O nimis felix, si factus ipse reconciliatio, tibi satisfacere queam!

Igitur inter vestibulum & altare plorabo, imò jugi & amaro fletu plorabo dicens: *parce Domine, parce populo tuo*; continuò plorabo donec audiero hanc dulcisonam misericordiæ tuæ vocem: *remittuntur tibi & populo meo peccata multa.*

Ut autem hanc audire valeam, offero tibi cor contritum & humiliatum; da ergo ut in spiritu humilitatis, & in animo contrito suscipiar à te Domine pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam.

Diligo te, ò sancte & totus amabilis Deus, adoro te Rex meus, & Deus meus; idèò ardenter desidero ut sanctificetur nomen tuum; idèò cupio anathema esse pro fratribus meis; idèò usque ad novissimum spiritum docebo iniquos vias tuas, ut impii ad te convertantur.

Quis mihi det ut, quoad vixero, crucier sicut Job, & tristis sim ac pro justitia agonicer usque ad mortem, & quidem exemplo tui, ò Jesu mi, qui videns civitatem flevisi super illam, & qui mortuus es ut Deo Patri pro nobis satisfaceres? Hanc ab amantissimo & amarissimo corde tuo spero amaritudinem! O quàm bene reposita est spes mea!

Ante crucem pertransiens.

O Crux, ave spes unica, &c. Adoramus te Christe, & benedicimus tibi, quia per Crucem tuam redemisti mundum.

O Jesu! quis mihi tribuat ut tibi confixus sim cruci, & in amplexu tuæ crucis moriar? tu solus. Da ergo ut sitiam calicem tuum, & ut illum lætus bibam.

Ante cameterium transiens.

O Jesu, protector in te sperantium! ò Deus totius consolationis! Te revelante scio quia sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut à peccatis solvantur, & non esse superfluum orare pro mortuis; ergo memento, quæso, congregationis tuæ quam possedisti ab initio, & animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

O Jesu! vide afflictionem earum quam ante te pronuntio. Ecce clamant ad te de profundis: exaudi vocem meam. Educ eas in refrigerium, & per misericordiam tuam requiescant in pace.

XXI. Visitatio Christi in Eucharistiæ Sacramento. Vide hujus visitationis praxim pag. 334.

XXII. Recitatio Matutini & Laudum pro crastina die.

XXIII. Brevis recollectio mentalis, recitatio Rosarii beatæ Virginis Mariæ, cœna, & animi relaxatio.

Oratio vespertina.

Hæc Oratio eadem est ac matutina, at tamen conscientiæ discussio debet esse & prolixior & strictior. Exemplum sume à nummulariis & mercatoribus serò quotidie explorantibus quid lucrentur quidve amittant. Undè fit verum istud: *filii hujus seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt.* Luc. 16. v. 8. Num illud tolerandum est quòd ipsi Sacerdotibus sapientiores sint?

Ergò, charissime Frater, examina & explora sinus & latebras conscientiæ tuæ; eòque totius diei decursum repete: ubi fueris, quibuseum egeris, quid cogitaveris, dixeris, feceris, expende; sed memento pro ratione sublimis status tui & formidandi ministerii tui functionum examen instituere; sic facile quid commissione, quid omissione peccaveris agnosces.

Item quid in exercitio virtutis N. tibi magis necessaria, quid in exterminatio-

ne vitii N. tibi magis infesti profeceris, dispice, &c.

Verùm ò quàm temerarius esses, si offenso & non reconciliato Deo, te nocti & somno credere auderes!

Post orationem vespertinam reflexio & aspiratio pro crastina Communione.

Hodiè scito anima mea, quia veniet Dominus, & manè videbis gloriam ejus. Crastina die delebitur iniquitas mea, & regnavit super me Salvator mundi, in quo sibi Pater benè complacuit.

O Jesu requies mea! irrequietum est cor meum donec requiescat in te; undè jam te in nocte desiderat anima mea.

Veni ergò dilecte mi, veni, & jam me nemo despiciat. Credo Domine, sed credam firmitus; spero Domine, sed sperem securius; amo te Domine, sed amem ardentius; doleo Domine, sed doleam vehementius; munda cor meum, amplius lava me, ut corpori tuo merear incorporari.

XXIV. Deinde ante imaginem crucifixi provolutus, vel eam præ manibus tenens, sic mortem accepta:

O Jesu! qui vitæ & mortis potestatem habes, tu scis quia forsàn hæc nocte ani-

mam meam repetent à me; idcirco jam hodie voluntariè sacrifico tibi vitam meam, quia in gloriam tuam creasti eam: ita Pater, non mea voluntas, sed tua fiat.

Volo mori, quia statutum est omnibus hominibus semel mori.

Volo mori, in gratiarum actionem pro omnibus quæ retribuisti mihi.

Volo mori, ut faciam secundum exemplar quod mihi in monte monstratum est.

Volo mori, quia ubique video prævaricantes, & quia ego ipse in multis te singulis diebus offendo: moriatur anima mea, ut jam non amplius peccem tibi, & ut in sæcula sæculorum laudem te.

Volo mori propter te, qui prior dilexisti me, & animam meam posuisti pro me.

Volo mori in sacrificium justitiæ & satisfactionis, ac in spiritu humilitatis, quia dilexi mundum, & exhibui omnia membra mea servire imunditiæ & iniquitati.

Verùm, ò Domine Jesu, da ut moriatur anima mea morte justorum, & ne permittas sanctum tuum videre corruptionem.

Credo Domine, adjuva incredulitatem meam: in te Domine speravi, non confun-

dar in æternum; diligo te Domine, dilectè mi, & Deus cordis mei!

Heu mihi! tibi soli peccavi! sed pœnitent me peccasse propter te, ò totus amabilis. Cupio emendare quod feci, & redimere peccata mea.

Diligo proximum meum sicut me ipsum, & inimicos meos propter te, qui toties ignovisti mihi.

O Jesu! Judicia tua abyssus multa, & terrores tui conturbant me; sed hoc tuum caput inclinatum, hæ tuæ manus expansæ, hoc tuum cor apertum, hoc totum tuum corpus vulneribus sauciatum & sanguine conspersum, certam spem faciunt mihi, & misericordiæ & gloriæ tuæ.

O Jesu! spes & portio mea in terra viventium; non confundas me ab expectatione mea.

Veni ergo Domine Jesu: in manus tuas commendo spiritum meum; redemisti me Deus veritatis; operi manuum tuarum porrigere dexteram. Suscipe spiritum meum, dulcissime Plasmator & Redemptor mi! & misericordias tuas in æternum cantabo.

Maria mater gratiæ, mater misericordiæ, monstra te esse matrem, ac me

in hora mortis suscipe.
 Occurrite Angeli Domini suscipientes
 animam meam, offerentes eam in cons-
 pectu Altissimi.

XXV. *Lectio punctorum Meditationis pro
 crastina die.*

XXVI. *Exuens vestes, cogita quomodo te
 separabit amara mors à rebus omnibus. Nudus
 egressus es, nudus reverteris. Sola opera tua
 sequuntur te; quid tibi tunc proderit divitia-
 rum jactantia? Ex his diste uti mature mun-
 do tanquam non utens, & querere primum
 totis viribus regnum Dei.*

Aspiratio congruens.

O Jesu! qui vestibus exutus, nudus pro-
 me in Cruce pependisti, & mortuus es;
 expolia me veterem hominem cum actibus
 suis; discam à Te, & à Discipulis relinquere
 omnia, ut sequar & possideam te, ò Deus
 hereditatis meæ, & portio mea in terra
 viventium.

XXVII. *Iniens lectum, sic te ad somnum
 compara ac si quis auri insusurret: hæc nocte
 animam tuam repetent à te. Quid enim est
 ipse somnus, nisi frater & imago mortis?
 Hæc igitur tecum cogita & meditare.*

Heu! lectus iste mortis memoriam mihi
 jam ingerit, in quem velut in sepulchrum
 nuda membra repono. Hei mihi! subter
 me tandem sternetur tinea, & operimentum
 meum erunt vermes. Horrendum discrimen!

O quam multi dormientes jucundè som-
 num suum, descenderunt è lecto in infer-
 num viventes! O miserum me! nonne &
 ego idem periclitor?

Dominus ac Magister meus Jesus in ora-
 tione pernoctavit, & tandem in ara crucis
 pendens, vir dolorum occubuit super lec-
 tum doloris sui. Multi ex electis suis post
 diurna & nocturna exercitia, & quidem
 asperissima, brevem somnum super nudo ta-
 bulato & humi carpserunt; at ego peccator
 molliter cubo? ego tota die otiatus, vix
 vesperi precatus Deum, lascivio in strato
 meo? Proh pudor! Ecquando saltè stratum
 ac lectum meum lacrymis meis rigare
 satagam?

Aspiratio.

Domine Jesu! illumina oculos meos ne
 unquam obdormiam in morte, nequando
 dicat inimicus meus: prevalui adversus
 eum. Jam ex nunc abrenuntio ejusdem

diaboli nequitiis & suggestionibus. Unde, te miserante, in pace dormiam & requiescam.

O Jesu! rogo te, ut dum ego dormiero, vigilet cor meum, custodiant me Angeli tui quibus mandasti de me ut custodiant me in omnibus viis meis. Protestor quod dum ego dederero somnum oculis meis, velim te adorare sicut Angeli tui in cælo, & quod offeram tibi eorum adorationes simul & orationes, lacrymas & flagellationes tot Servorum tuorum, qui inter hæc exercitia multam noctem in somnum agunt. O Jesu! cui omne cor patet, & omnis voluntas loquitur, accipe hoc desiderium & oblationem cordis mei, ut tota die & nocte non taceam laudare nomen tuum.

Tandem obdormi in suavissimo Jesu Christi corde; ubinam tutior & securior es? Munias ipse cor tuum aliqua pia cogitatione contra nebras inferni & phantasmata diaboli; & certe pia cogitatio nocte in corde condita, est instar seminis sacri, quod mane germinat, reslorescit, & fructificat. Et sicut is qui vespere carbones cineribus regit, tanto facilius mane, cum exurgit, focum potest exsuscitare, ita qui cum pia consideratione vespere incumbit, mane facilius fervorem in se

potest accendere; reliquæ enim cogitationis nocturna statim incipiunt agere diem festum Domini.

Si per noctem expergiscaris, mentem in Deum eleva, renovando piam cogitationem nocte in corde conditam, aut emittendo ex intimo corde, si Spiritus spiret, jacula amoris, &c. ut semper ardeat cor tuum, ac ferveat pietatis opus.

Hæc sunt exercitia quotidiana, quibus si bene usus fueris, dies plenos semper invenies in te, & consummatus in brevi, explebis tempora multa.

CAPUT OCTAVUM.

Exercitia menstrua.

ARTICULUS I.

Recollectio unius diei.

Præcipuum exercitium est menstrua unius diei specialis recollectio, qua renovetur animus, & qua præsertim totius mensis defectus ad tribunal mentis vocentur, eorumque radices investigentur, & contra occurrentes difficultates animus obfirmetur. Præterea facilius forsitan erit & utilius quibusdam Clericis menstrua unius

diaboli nequitiis & suggestionibus. Unde, te miserante, in pace dormiam & requiescam.

O Jesu! rogo te, ut dum ego dormiero, vigilet cor meum, custodiant me Angeli tui quibus mandasti de me ut custodiant me in omnibus viis meis. Protestor quod dum ego dederero somnum oculis meis, velim te adorare sicut Angeli tui in cælo, & quod offeram tibi eorum adorationes simul & orationes, lacrymas & flagellationes tot Servorum tuorum, qui inter hæc exercitia multam noctem in somnum agunt. O Jesu! cui omne cor patet, & omnis voluntas loquitur, accipe hoc desiderium & oblationem cordis mei, ut tota die & nocte non taceam laudare nomen tuum.

Tandem obdormi in suavissimo Jesu Christi corde; ubinam tutior & securior es? Munias ipse cor tuum aliqua pia cogitatione contra nebras inferni & phantasmata diaboli; & certe pia cogitatio nocte in corde condita, est instar seminis sacri, quod mane germinat, reslorescit, & fructificat. Et sicut is qui vespere carbones cineribus regit, tanto facilius mane, cum exurgit, focum potest exsuscitare, ita qui cum pia consideratione vespere incumbit, mane facilius fervorem in se

potest accendere; reliquæ enim cogitationis nocturna statim incipiunt agere diem festum Domini.

Si per noctem expergiscaris, mentem in Deum eleva, renovando piam cogitationem nocte in corde conditam, aut emittendo ex intimo corde, si Spiritus spiret, jacula amoris, &c. ut semper ardeat cor tuum, ac ferveat pietatis opus.

Hæc sunt exercitia quotidiana, quibus si bene usus fueris, dies plenos semper invenies in te, & consummatus in brevi, explebis tempora multa.

CAPUT OCTAVUM.

Exercitia menstrua.

ARTICULUS I.

Recollectio unius diei.

Præcipuum exercitium est menstrua unius diei specialis recollectio, qua renovetur animus, & qua præsertim totius mensis defectus ad tribunal mentis vocentur, eorumque radices investigentur, & contra occurrentes difficultates animus obfirmetur. Præterea facilius forsitan erit & utilius quibusdam Clericis menstrua unius

diei recollectioni vacare, quàm annuæ per octiduum.

Charissime Frater, te per viscera misericordiæ obsecramus ut huic recollectioni totus intendas; nam si animæ tuæ præesse nescis, quomodo Ecclesiæ Dei, in qua te Spiritus Sanctus posuit, diligentiam habebis? Hunc tandem temporem qui animum tuum ad eò constrictum tenet, viriliter excutere opus est. An velles te ad negotia sæcularia, ad otium, ad nugas & fabulas per totam vitam convertere? Absit tandem hæc torpida & protracta nimis oscitatio, vomitum Dei provocans, & secundæ mortis prænuntia.

Documenta ad hanc recollectionem perutilia supra insinuavimus tibi, pag. 323. Praxim autem & methodum hic obiter, sed prolixius in Præparatione ad mortem aperto & libenti corde tibi exhibemus. Quam ergò habes allocutionem?

Quodd si huic divino exercitio nullatenus vacare queas, saltèm per unam duasve horas unius ex singulis mensibus diei, in discutienda conscientia tua districtius viriliter incumbere.

Ut autem huic in temetipsum inquisitioni, & huic menstruæ omnium actionum

discussioni accuratius studeas, hæc divina oracula seriò tecum recogita.

Omnes enim nos manifestari oportet ante Tribunal Christi. 2. Cor. 5. v. 10. *Qua hora non putatis, Filius hominis veniet.* Luc. 12. v. 40. *Redde rationem villicationis tuæ.* Ibid. 16. v. 2. *Cui multum datum est, multum quæretur ab eo.* Ibid. 12. v. 48. *Scrutabor Jerusalem in lucernis.* Soph. 1. v. 12. *Horrendè & citò apparebit vobis quoniam iudicium durissimum his qui præsumt fiet.* Sap. 6. v. 6. *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* Ps. 49. v. 22. *Cùm accepero tempus, ego iustitias iudicabo.* Ibid. 74. v. 3. *Nihil est opertum quod non revelabitur, & occultum quod non scietur.* Matth. 10. v. 26. *Si iustus vix salvabitur, impius & peccator ubi parebunt?* 1. Pet. 4. v. 18. *Arescunt homines pro timore.* Luc. 21. v. 26.

Harum clangore tubarum, & tot tantorumque oraculorum tonitru excitatus & territus, te ipsum ante iudicium interroga, & in conspectu Dei invenies propitiationem. Eccli. 18. v. 20. *Quodd si nos metipso iudicaremus, non utique iudicaremur.* 1. Cor. 4. v. 31. *Igitur, dùm tempus est miserendi, in te tanquàm severissimus Iudex sæviens, statue tibi specula, pone tibi amari-*

iudines, dirige cor tuum in viam rectam.
 Jer. 31. v. 21. *Scrutemur vias nostras, &*
quæramus, & revertamur ad Dominum. Tren.
 3. v. 40. Ipse Dominus miserator & mi-
 sericors, qui non vult mortem peccatoris,
 & qui facienti quod est in se, vi prioris
 gratiæ, non denegat ultiores, uberiores
 & validiores gratias, faciet tecum mi-
 sericordiam. Consolare in verbis illis. Ecce
 tibi huiusmodi discussionis praxim.

ARTICULUS II.

Reflexiones de statu conscientia, frequenter
per vitam aut saltem singulis mensibus
facienda.

Sanctuarium Dei possideo, Minister Chris-
 ti sum, & mysteriorum Dei dispensator,
 &c. Honor sublimis! sed heu, formi-
 dandum onus! Sum Sacerdos in æternum,
 hoc verum est: verum character hic inde-
 lebilis, quo insignitus sum, erit mihi in
 æternam gloriam, an in sempiternam ig-
 nominiam? In hanc tamen, vel illam ca-
 dam, necesse est. O quantum periclitor!

Quis me vocavit? an Pater cœlestis? an
 caro & sanguis?

Quomodo intravi? an per verum os-
 tium? &c. An veste nuptiali indutus? an
 vitis fœdatus? &c. Quo fine intravi? O
 inscrutabile cor meum! ò infelix ego ho-
 mo! timor & tremor veniunt super me.

Tot abhinc annis quibus Sanctorum ter-
 ram occupo, quomodo vixi? Heu! confu-
 sio faciei meæ cooperit me. Quomodo vi-
 vo? væ! servus inutilis sum; Væ! væ! in
 terra Sanctorum iniqua gero, millia sanc-
 titatis mediæ quotidie elabi sino, non mo-
 dò non progredior, sed in dies ipsis Lai-
 cis deterior fio. Proh pudor!

Numquid sum ad mortem paratus? Heu
 mihi! Quis essem ad mortem paratus, si
 ad hoc grande opus me serio exercere
 nondum didicerim? Moriar tandem, dies
 mei numerati sunt, & præteriri non pos-
 sunt; sed si talis vita, finis ita; ubi pa-
 rebo? respondeat cor meum.

Quale est cor meum contra peccatum
 mortale, præsertim contra superbiam, ava-
 ritiam, & luxuriam, contra hos tres in-
 fensissimos Clericorum hostes? Qui offen-
 dit in uno, factus est omnium reus. Non-
 ne al cuius, in uno saltem puncto, me
 conscium sentio? Annon in falsam im-
 prudens cecidi conscientiam? O quantæ

tenebræ! Quoties lux inter tot tenebras luxi, & tenebræ eam non comprehendunt? O in quam profundam me demergam abyssum!

Quale est cor meum erga peccatum veniale? Num adhuc adhæreo huic vitio quod tandem laboravi, & quo contristavi Spiritum Sanctum? Quem conatum adhibui ex præterita confessione, ut illud ex corde meo extirparem? heu! nullum. Hoc mea mihi objicit conscientia, O igitur irrisor, & non pœnitens!

Nonne proprio abundans sensu reputo adhuc tanquam levia delicta quæ in Clericis, juxta pondus Sanctuarii, & Trid. maxima sunt? O periculosa cæcitas mea!

Contendo conciliare conscientiam meam hanc optatissimam pacem quæ exuperat omnem sensum? Hoc quidem velle videor, sed nolo piger; unde infelix hanc non habeo pacem. Quare? quia non pax in terra nisi hominibus bonæ voluntatis. An semper dies meos inter velleitates & dæmonum dolos agam? O effrons socordia mea! quò se feret? quò me ductura est? Divina me terrent oracula, sed heu! quam parùm me ad teporem excutiendum, & ad fructus sanctitatis dignos excitant!

Nonne ego desideria mea, quibus illudor, me tandem occident?

Acquiesco carni aut sanguini? Distraho propter consanguineos res Ecclesiasticas quæ Dei sunt? Si mei non fuerint dominati, & pauperes sint, tunc immaculatus ero; si verò divites, periclitor.

Militans Deo, & in sortem Domini vocatus, implico me negotiis sæcularibus? Num avocavit me à divinis, & dedit me populis contemptibilem hæc fœda sollicitudo, aut turpis aliqua negotiatio?

Cuinam conformor? An huic sæculo? An imagini Filii Dei vivi? Si mundo, certè cum hoc mundo damnabor; si Christo, prædestinandus sum: eligere meum est. Ecquid? renuntiare mundo, & diligere mundum & ea quæ in mundo sunt? induisse Christi characterem, & non induere ejus humilitatem, mansuetudinem, paupertatem, &c.! ò monstruosa res! ò certum reprobationis signum! Quæ mea mens?

Quale est cor meum erga munia & onera ministerii mei? O quam strictam de his reddam rationem? An hæc recogito corde?

Quomodò psallo in conspectu Angelorum, & tracto divina mysteria, quorum

dispensator sum? an usu, an affectu? an pura intentione, an turpida? an sanctè & ferventer, an tepidè & perfunctoriè? an vero, an ficto animo?

Quomodò me gero ante celebrationem Missæ, in ipsa celebratione, & post celebrationem? Quomodò in choro? absum ab eo justa causa, an fraudulenta? Paveo ad Sanctuarium Dei, juxta eam quæ illuc decet sanctitudinem?

Quomodò tempus adèd pretiosum contero? an ludis, aleis, choreis, comessionibus, somno, consortiis, fabulationibus, nugis, &c. illud consumo? an studio & scientiæ casuum conscientiæ, Canonum, Rubricarum, & aliis ministerii mei muniis? Sunt omnes dies mei mali, an boni? Quem fructum haurio ex fontibus Salvatoris, ex diebus salutis, & ex hoc acceptabili tempore?

Nonne otio & ignavia marceo, ac ignorantia laboro? Quis fuit, quis est illius otii, ignaviæ, & ignorantiae effectus? illum Deus scrutabitur, & forsitan ad meam confusionem.

Incumbo strenuè & viriliter perfectioni meæ? Reverà quale est cor meum circa exercitia spiritualia? an jucunda mihi sunt,

an molesta? impendo libenter meditationi, lectioni & examini? Delector sacra animi recollectione? Studeo mortificationi sensuum, & propriæ voluntatis abnegationi? Cogito frequenter & piè de Deo? Complaceo mihi in Jesu, Deo & salutari meo, ac inter boni testimonii viros & Clericos? Quia alacritate aspirationibus Dei ad perfectiora vocantis respondeo? Nonne hæc pia exercitia eorumque unctiones fastidio, quia horum usum non habeo? Quid redollet illud fastidium? Hæc pia opera ad Religiosos, ad Moniales, & ad devotum femineum sexum fastidiosus remitto, quasi ego sanctus non essem, quasi his ego admniculis, medias inter mundi illecebras, & fragilis homo, non egerem. O vita tepida! ò periculosa febris! ò lues populo infesta! Nonne tamen sum ego ille vir tepidus ab ore Dei jamjam emovendus? Opera mea me manifestum faciunt. Quid tandem facere volo?

Quo zelo inardesco erga animas mihi commissas, pretioso Sanguine Agni immaculati redemptas, & quarum sanguis de manu mea est requirendus? Sum Pastor bonus, an mercenarius? Nonne idolum Pastoris sum? Væ mihi! si res ita sit;

bonus mihi erat si natus non fuisset.

Et verò quo fervore instruo & corripio Populum? qua benignitate rudes & infantes catechizo? convolo libenter ad tribunal pœnitentiæ, quotiescumque saltem desideror? quomodo me gero inter audientas confessiones? sum severior an indulgentior! O detestandum monstrum! si, occasione confessionis, ad venerea me & pœnitentem allicerem! ò lupe rapacissime, si compartem & complicem ad pedes meos absolvendam cogeram! An decet hæc inter Sanctos nominare? Pudet non hîc dicere quod nonnullos facere non pudet.

Quos in usus impendo partem fructuum Beneficii honestæ sustentationi superfluum? an in pauperes, & in alios pios usus? an in luxum, ludum, commessionem, in parentes divites, &c.? Heu mihi, si pauperes, quos occidero quia hos non pavero, stent in magna constantia adversum me! nonne stabunt condemnantes me? Quoties tamen contigit ut hanc rerum Dei dilapidationem nec quidem confessus fuerim? Super quem descendet hæc tremenda nimis sententia: *discedite à me maledicti; esuri.* &c.? Ipse viderim.

Qua animi alacritate agonizantes adeo, ut eos in hoc tempore malo adjuvem, & ad portum salutis æternæ dirigam? Quoties hujus pietatis officii ministerio meo annexi me tæduit? O simulacrum Pastoris! Numquid ergò darem animam meam pro ovibus meis, si in summo periculo versantibus pedem unum dare nolim?

Studeo in visceribus Christi omnibus omnia fieri, ut omnes salvos faciam?

Incumbo in cætera ministerii mei munia, juxta Conc. Trid. sanctiones? *Sess. 22. de ref. cap. 1.*

Si sim Syndicus, aut Præpositus Capituli, aut alicujus Communitatis Ecclesiasticæ, præsum verbo & exemplo? Curo ut omnia fiant honestè & secundum ordinem? In hoc tamen positus sum. Do operam ut jura omnia serventur? &c. Nonne fui forsitan perjurus? &c.

Denique provideo novissima? dijudico me ipsum? habeo in mente annos æternos? descendo in infernum vivens? vigilo, habeo semper lucernas ardentes in manibus meis? Si nunc animam meam repeterent à me, ubi parerem? quò irem?

Heu tibi! Charissime Frater: timor & tremor non veniunt super te, ubi Hilariones

& Hieronymi timuerunt valdè? verè timor Domini non est ante oculos tuos.

His & aliis animo recogitatis, si cognoscas te profecisse, gratias age Deo à quo descendit omne donum optimum, & qui dedit tibi victoriam per Jesum Christum. Si verò sentias te defecisse, cave ne animo concidas; vide in quo peccaveris, scito quid desit tibi, & erubescens penitentiam age, resipiscere stude, remedium adhibe, alacrius labora sicut bonus miles Christi, persequere fortius inimicos tuos, neque convertaris donec deficiant, avidius negotiare dum venit Iudex, sanctius ac plenius transige tempus, dum tempus habes. Va tibi, charissime Frater, si hodie audiens vocem Domini, obdures cor tuum!

CAPUT NONUM.

Exercitio annua.

I. **P**raeter recollectionem menstruam unius diei, expedit ut annuam, sex vel octo dierum, instituas, quò venturi sæculi veritates in animum altius descendant tuum, & quò efficacius ad puritatem conscientia, ad unum necessarium, & ad pretiosam Sanctorum mortem intendas. Pro qua recollectione eligere potes ex isto li-

bro, vel ex aliis documenta & exercitia quæ statui tuo tuæque devotioni magis congruent.

II. Consulimus tibi generalem totius anni confessionem, in qua recogitans in amaritudine animæ tuæ omnia peccata omnesque defectus, securius novissima providabis; gaudium in cælo, & tuæ conscientia pacem ac serenitatem paries.

III. Ultima anni die recita in spiritu humilitatis & animo contrito Psalmos Penitentiales; & factus pro te & pro populis reconciliatio, exerce aliquam mortificationem viribus tuis, statui tuo, & confessarii consilio congruentem, in expiationem tuorum, & alienorum peccatorum, & ad bonorum operum ferventiorum per annum sequentem efficaciam assequendam.

IV. In principio anni elige unum ex tua professione Sanctum, quem Patronum & Ducem fideliter singulis anni diebus adhibebis.

V. Præfige tibi unum particulare & radicale vitium, cui utpotè infensissimo tuæ perfectionis hosti bellum per totum annum inferes, nec convertaris donec deficiat: eodem fervore virtutem huic vitio contrariam alacriter exerce. Verùm fortitudinem

Jesu Christi qui vicit mundum, quique nova omnia fecit, ad te semper sollicitus custodi.

VI. In anniversario baptismi renova tuam mundo renuntiationem, fidei professionem, & pacta quæ spondidisti Domino Jesu, cui in eodem baptismo consepultus es.

VII. In adversario tuæ ad Sacerdotium promotionis resuscita gratiam quæ data est tibi per impositionem manuum Presbyterii, renova pariter votum castitatis, tuamque Deo consecrationem, da operam ut renoveris spiritu mentis tuæ, & ut crescas de die in diem in illo qui est caput Christus, qui quidem videns bonam voluntatem tuam admirabiles ascensiones disponet in corde tuo.

VIII. Lege quotannis Ritus & Rubricas, simul & Canones ac Statuta quæ ad te spectant.

IX. Mystera Jesu Christi & beatæ Virginis Mariæ, ac festa Sanctorum per annum occurrentia celebrare contende juxta intentionem sanctæ Ecclesiæ & piorum hominum praxim. Eandem devotionem, si locus sit, cæteris suggerere decet.

X. Elige unum præculiarem diem quo lar-

giores eleemosynas in sinu pauperum concludes, & de his, præsertim verecundis, catalogum institues, ut eos in necessitate, vel per te, vel per alios misericordiæ viros protegere, eisque opitulari possis.

Si sis animarum Pastor, institue singulis annis, aut saltem altero quoque anno, alium catalogum eorum qui juxta tuam prudentiam instruendi sunt ad primam communionem, quos tota animi attentione, totoque cordis affectu ad hoc grande opus, ex quo interdum pendet totius vitæ recta directio, exercebis. Quid statui tuo congruentius? quid Deo jucundius agere vales?

Omittemus hic consulto alia pia exercitia tibi, cum aliis ad fervorem agendum & fovendum utilissima, & quæ per anni cursum adhibere licet. Ama eum, & fac quod vis; ejus Spiritus unctio tibi plura suggeret quam omnes libri.

CAPUT DECIMUM.

Modus peragendi bonum honestè, sanctè, & dignè Deo.

Quid prodest hanc regulam sequi, & quodcumque agere bonum, si id non fuit juxta voluntatem Dei, & secundum beneplacitum Christi? Undè quam multi erunt,

Ee

qui post mirabilia facta dicent: quare jejunavimus & non aspexisti? humiliavimus animas nostras, & nescisti? *Nescio vos*, eis terribiliter respondebitur; ipsismet obsequiis vestris *inhonorastis me*. Cave tibi, charissime Frater. Quapropter sequentia adjuncta cum omnibus operibus tuis conjunge.

ARTICULUS I.

Fervor.

Domino serviens, da operam ut spiritu fervens sis in unione illius fervoris quo Dominus Jesus exultavit ut gigas ad currendam viam. Si interdum cor tuum derelinquat te, deficiat spiritus tuus, & dormire videatur anima tua præ tædio & nausea, his in angustiis oculos conjice in Jesum, qui factus in agonia, victor tamen sui, oblatu est quia ipse voluit. Hoc exemplo confortetur cor tuum, & delectare in Domino qui hilarem datorem diligit, aut saltem scuto bonæ voluntatis munitus, hanc illi offer angustiam in unione ejus angustia, & hæc crabit & operabitur pro te.

Vis charissime Frater, omnem animi excutere teporem? cogita te Regi Regum & Domino dominantium servire, maledictum eum appellari qui facit opus Dei negligenter;

ter; sic intende operi quod hinc & nunc faciendum est, quasi nihil aliud faciendum incumberet; attende illud antiquum monitum: *age quod agis*; omnia tempus habent, sufficit diei malitia sua; sic in particulari opus tuum perage, quasi vitæ tuæ ultimum esset, unde illud Bernardi monitum; *In omni opere dicat sibi; si modo moriturus esses, faceres istud?*

ARTICULUS II.

Devotio interna.

Deus Spiritus est: omnis gloria filia Regis ab intus. Igitur honora Dominum non labiis tantum, verbo & lingua, sed corde; adora eum in spiritu & veritate, ut sis verus adorator, & des fructum in omni tempore.

Absit tamen ut negligas cæremonias & mortificationes exteriores; his enim Deus colitur & placatur, elevatur mens, & adificantur fideles, quia invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. Præterea anima & corpore constas: nonne æquum est ut hæc & istud obsequium Deo præstent?

Ut autem in omnibus servias Domino in justitia & veritate, stude collectioni internæ, evacua à rebus omnibus mentem

tuam, maximè ante orationem & quodcumque exercitium spirituale. Quapropter Sancti ante orationem conabantur exuere se ab omni cogitatione rerum externarum, soliusque Dei memoriam corde gerere. Sic de Sancto Francisco traditur, cum Ecclesiam oraturus ingrederetur, solitum dicere: *Manete hic cogitationes meæ donec egrediar; & ubi opus Dei implevero, si indigeam vobis, iterum vos assumam.*

Eodem modo se hortabatur S. Bernardus, ante orationem dicens: *Intentiones, cogitationes, affectiones, & omnia interiora mea venite, ascendamus ad montem, ubi Dominus videt & videtur; cura & sollicitudines, anxietates, pœna, servitutes expectate me cum asino isto corpore, donec ego cum puero, intelligentia scilicet & oratione, usque illuc properantes, postquam adoraverimus, revertamur.*

Si inter sacras actiones distraharis, placidè mentem recollige, adama solitudinem devotioni internæ congruentem, idque exemplo Christi, qui, dimissa turba, ascendit in montem solus orare; vespere autem facto solus erat ibi. Quòd si medios inter labores, medias inter turbas orare & adorare debeas, fac tibi solitudinem in corde tuo, ut Sancta Catharina Senensis, & ut S. Franciscus Xaverius; & da operam ut dum

mens attendit exercitiis spiritualibus, cor repleatur devotionis pinguedine & fructu.

ARTICULUS III.

Puritas intentionis.

Omne quodcumque aut in verbo aut in opere facis, omnia in gloriam Dei fac, non quærens placere hominibus, sed Deo, qui est principium & finis. Hanc puram intentionem placendi Domino renovare opus est vespere, manè, meridiè, in principio & decursu cujuslibet operis. Si oculus tuus sit semper simplex, totum corpus semper lucidum erit; sine intermissione orabis, ac consummatus in brevi explebis tempora multa; & quamvis sis in pauca fidelis, thesaurizabis tibi thesauros in cœlo, maximè si omnia opera facias in unione intentionum & meritorum Christi Jesu, à quo omnis nostra sufficientia est & gloriatio. Quòd si cupiens videri ab hominibus, quæras gloriam tuam; quantumvis vir divitiarum, eum dormies somnium tuum, in manibus tuis nihil invenes; etiam si jejunaveris, dæmonia ejeceris, ac in mundo mirabilia magna feceris, audies proculdubio illud formidabile verbum: *nescio te, jam mercedem accepisti.* Elige.

ARTICULUS IV.

Ordo temporis & actionum.

Quæ à Deo sunt, ordinata sunt. Deus omnia fecit in pondere, in numero, & mensura. Omnia secundum ordinem fiant; ordo ducit ad Deum. *S. Aug.* Igitur ordinem sequere, quoad ejus fieri poterit, toto vitæ tempore; observa tempus cuilibet actioni destinatum simul & consentaneum, observa pariter locum aptiorem secundum beneplacitum Christi; hac enim temporis, loci, & modi observatione Deus, qui honorum nostrorum non indiget, magis delectatur quàm ipsa actione. Fidelis sermo, acceptione dignus! Quis placere Deo, quis thesaurizare sibi in celo thesauros singulis momentis non præperet?

ARTICULUS V.

Perseverantia in bonis actibus.

Dominus, cui servis, idem ipse est & in sæcula. Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Quapropter fidelis sis usque ad mortem. Et quoniam militia

est vita hominis super terram, necesse est ut insurgentibus undiquè difficultatibus, jugiter & fortiter resistas.

Igitur hoc seriò considerandum est, perfectionem tuam in hoc consistere, ut quod justum est justè persequaris, & ut actiones, præsertim ex officio & ex vocatione tibi incumbentes perfectè, & constanter obeas. Si rem grandem diceremus tibi, certè facere deberes; quantò magis quia nunc dicimus tibi: *in pauca tui muneris fidelis sis?* Si in hoc modico iniquus sis, nonne inexcusabilis es? Arduum quidem opus est, sed Deus impossibilia non jubet; sed jubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis, & adjuvat ut possis. *Trid.*

Contende, charissime Frater, ad eò honestè & perfectè omnia opera tua facere, ut proportione servata de te dicatur quod & de Christo Jesu: *benè omnia fecit.* Si omnia vel minutissima dignè Deo, sanctè, ordinatim, & constanter opereris, particula boni diei non præteribit te, dies pleni inveniuntur in te, morieris plenus dierum: erit mors tua pretiosa in conspectu Domini, poteris tandem sic in Domino gloriari: *Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratum sum.*

Hoc est omnis homo, cætera vanitas

& afflictio spiritus. Dic ergo: *nunc capi,
hac mutatio dextera excelsi.*

CONCLUSIO

Hujus regula, & ad Sacerdotes exhortatio.

En Genus electum, regale Sacerdotium,
Gens sancta, & populus acquisitionis, en
Regula Cleri, & ad vitam via. Iterum di-
cimus: *quicumque hanc Regulam secuti fue-
runt, pax super illos & misericordia.*

Comedit ergo istud volumen, hoc con-
ferentes in corde, ut abnegantes impieta-
tem & sæcularia desideria, sobriè, & jus-
tè, & piè vivatis in hoc sæculo, expectan-
tes beatam spem, & adventum gloriæ mag-
ni Dei & Salvatoris nostri Jesu Christi.
Hæc omnia facientes, & vosmetipsos sal-
vos facietis, & eos qui vos audient.

Pax quæ exuperat omnem sensum, cus-
todiat intelligentias vestras, & corda vestra
in Christo Jesu, ita ut in charitate radica-
ti, & in fide confirmati abundetis & cres-
catis per omnia in illo qui est caput, Chris-
tus. Si laici, imò & fratres vestri detrahant
vobis quoniam bonitatem & viam arctam
sequimini, vestramque derideant simplici-
tatem, viriliter agite, & confortetur cor
vestrum; hi enim quæcumque ignorant

blasphemant. Date operam ut nemo vos
seducat inanibus verbis, quin etiam, qui
Sanctus est, sanctificetur adhuc.

Memineritis eos tantum salvos fieri qui
usque in finem perseveraturi sunt. Sic ergo
currite ut comprehendatis, ne jure in vos
jaciatur istud: *hic homo cepit adificare, &
non potuit consummare: hic est filius Ephrem,
qui intendens & mittens arcum, conversus
est in die belli.* Quid Judæ proditori bene
incepisse profuit? Discite hoc exemplo fi-
deles esse usque ad mortem, & dabitur vo-
bis corona vitæ. Nos verò confidimus qui-
dem hoc ipsum, quia qui incepit opus bo-
num, perficiet usque in diem Christi Jesu.
Sed & vos cavete ne vobis ipsis sapientes,
gratiam Dei in vacuum recipiatis; efficia-
mini verò sicut parvuli, ut vos exaltet in
tempore visitationis; & cum ille apparuerit
Princeps Pastorum, percipietis hanc immar-
cessibilem gloriæ coronam. O nimis beati!

Utinam, Fratres charissimi, sustineatis
modicum quid insipientiæ nostræ; non ut
confundamus vos hæc scripsimus, monui-
mus tantum, ut cum sitis ministri Christi,
fiatis conformes imagini ejus, & ut sicut
ille ambulavit, ita & vos ambuletis.

Eja ergo benedicite incessanter Domi-
num omnes vos qui statis in domo ejus,

ut ipsimet laici in vestrum odorem bonum currentes; laudent pariter & benedicant Dominum in omni tempore.

Attamen cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis; dicite: *servi inutiles sumus; quod debuimus facere, fecimus; non nobis, Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam*; quando enim ipse Deus coronabit merita nostra, dona sua, ut rectè loquitur D. Augustinus coronabit. Quis non humiliet se? quis non det gloriam Deo, ut ejus misericordiam in æternum cantare possit?

Dominus noster Jesus Christus, qui est fons omnium honorum, tales faciat Sacerdotes quales descripti sunt. D. Thom.

PROTESTATIO

Auctorum.

Hoc opus animosque nostros iudicio & censura Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ Ecclesiarum Mater & Magistra, columna & firmamentum est veritatis, humiliter, devotè, & sincère, ac eidem Ecclesiæ usque ad mortem in omnibus obedientes, subjicimus.

SIMON SALAMO ET MELCHIOR GELABERT,
Presbyteri Diocesis Elnensis.

FINIS.

INDEX

HUIUS REGULÆ CLERI.

CAPUT PRIMUM.

Janua ad statum Clericalem.

- Art. I. Seminarium. pag. 1
Art. II. Vocatio. 20
Art. III. Probatio ante Ordines. 25

CAPUT SECUNDUM.

Finis status Clericalis. 31

- Art. I. Sanctitas. Ibid.
Art. II. Progresus in virtute. 35
Art. III. Imitatio Christi, & intima cum illo unio. 38

CAPUT TERTIUM.

Impedimenta Sanctitatis & Salutis Clericorum. 44

- Art. I. Quodcumque peccatum. Ibid.
Art. II. Superbia. 46
Art. III. Ambitio. 47
Art. IV. Avaritia. 52
Art. V. Cura rerum secularium & negotiatio. 55

ut ipsimet laici in vestrum odorem bonum currentes; laudent pariter & benedicant Dominum in omni tempore.

Attamen cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis; dicite: *servi inutiles sumus; quod debuimus facere, fecimus; non nobis, Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam*; quando enim ipse Deus coronabit merita nostra, dona sua, ut rectè loquitur D. Augustinus coronabit. Quis non humiliet se? quis non det gloriam Deo, ut ejus misericordiam in æternum cantare possit?

Dominus noster Jesus Christus, qui est fons omnium honorum, tales faciat Sacerdotes quales descripti sunt. D. Thom.

PROTESTATIO

Auctorum.

Hoc opus animosque nostros iudicio & censura Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ Ecclesiarum Mater & Magistra, columna & firmamentum est veritatis, humiliter, devotè, & sincère, ac eidem Ecclesiæ usque ad mortem in omnibus obedientes, subjicimus.

SIMON SALAMO ET MELCHIOR GELABERT,
Presbyteri Diocesis Elnensis.

FINIS.

INDEX

HUIUS REGULÆ CLERI.

CAPUT PRIMUM.

Janua ad statum Clericalem.

- Art. I. Seminarium. pag. 1
Art. II. Vocatio. 20
Art. III. Probatio ante Ordines. 25

CAPUT SECUNDUM.

Finis status Clericalis. 31

- Art. I. Sanctitas. Ibid.
Art. II. Progresus in virtute. 35
Art. III. Imitatio Christi, & intima cum illo unio. 38

CAPUT TERTIUM.

Impedimenta Sanctitatis & Salutis Clericorum. 44

- Art. I. Quodcumque peccatum. Ibid.
Art. II. Superbia. 46
Art. III. Ambitio. 47
Art. IV. Avaritia. 52
Art. V. Cura rerum secularium & negotiatio. 55

Art. VI. <i>Luxuria.</i>	57
Art. VII. <i>Vita oriosa.</i>	62
Art. VIII. <i>Amor sæculi.</i>	65
Art. IX. <i>Vita tepida & spatiosa via.</i>	69
Art. X. <i>Pravum exemplum.</i>	74
Art. XI. <i>Falsa conscientia.</i>	79
Art. XII. <i>Difficultas conversionis Sacerdotum.</i>	87

CAPUT QUARTUM.

<i>Obligaciones & exercitia Clericis omnibus communia.</i>	90
Art. I. <i>Zelus propriæ salutis & perfectionis.</i>	ibid.
Art. II. <i>Perfectio proprii status.</i>	93
Art. III. <i>Horæ Canonica.</i>	94
Art. IV. <i>Frequens celebratio Missæ.</i>	98
Art. V. <i>Exercitia ante Missæ celebrationem.</i>	105
Art. VI. <i>Exercitia post Missam & Communionem.</i>	131
Art. VII. <i>Alia brevior ad Missam præparatio.</i>	150
Art. VIII. <i>Alia breviores post Missam gratiarum actiones.</i>	163
Art. IX. <i>Studium & scientia.</i>	172
Art. X. <i>Bonum exemplum.</i>	174
Art. XI. <i>Canonum observatio.</i>	177
Art. XII. <i>Ritus, Cæremonia & Rubrica.</i>	178
Art. XIII. <i>Vestis clericalis, tonsura, &</i>	

<i>coma congruentes.</i>	181
Art. XIV. <i>Reverentia in Ecclesiis.</i>	183
Art. XV. <i>Ecclesiarum nitor.</i>	185
Art. XVI. <i>Eleemosyna.</i>	186
Art. XVII. <i>Animarum zelus.</i>	189
Art. XVIII. <i>Signa puri gloriæ divinæ zeli.</i>	192
Art. XIX. <i>Prædicatio verbi divini.</i>	199
§. I. <i>Regula ante concionem observanda.</i>	ibid.
§. II. <i>Regula in ipso prædicationis exercitio observanda.</i>	115
§. III. <i>Regula post concionem observanda.</i>	118
Art. XX. <i>Studiosa puerorum catechizandorum cura.</i>	225
Art. XXI. <i>Diligens rudium & pauperum instructio.</i>	237
Art. XXII. <i>Zelus & modus administrandi pœnitentiæ Sacramentum.</i>	245
§. I. <i>Regula ante administrationem pœnitentiæ Sacramenti observanda.</i>	248
§. II. <i>Regula inter audiendas confessiones observanda.</i>	255
§. III. <i>Regula post auditas confessiones observanda.</i>	264 ^R
Art. XXIII. <i>Zelosa agrotorum, & præsertim agonizantium visitatio, & cura.</i>	268

CAPUT QUINTUM.

<i>Obligaciones particulares.</i>	275
Art. I. <i>Munia Syndicorum & Præposito-</i>	

- rum Capituli & Communitatum Ecclesiasticarum. *VIX* ibid.
 Art. II. Munia Pastoralia. *VX* 277
 Art. III. Munia Canonicorum & Beneficiatorum circa residentiam in choro & scientiam cantus. *HIVX* 290
 Art. IV. Modus canendi vel recitandi horas. 296
 Art. V. Exhortatio ad psallentes. *ibid.*

CAPUT SEXTUM.

- Media Clericis omnibus utilia ad perfectionem & salutem aeternam consequendam. 297
 Art. I. Solitudinis amor. *ibid.*
 Art. II. Exercitium Meditationis. 300
 Art. III. Exercitium praesentiae Dei. 303
 Art. IV. Exercitium mortificationis. 306
 Art. V. Lectio librorum pietatis. 309
 Art. VI. Pia frequentatio Sacramenti Penitentiae. 311
 Art. VII. Habere directorem, & illi in omnibus obedire. 314
 Art. VIII. Examen particulare. 319
 Art. IX. Recollectio annua per octiduum, vel unius diei ex singulis mensibus. 220
 S. I. Preparatio ad recollectionem. 323
 S. II. Ordo recollectionis. 325

- S. III. Documenta ad conservandum recollectionis fructum utilia. 327
 Art. X. Collationes frequentes habere de rebus ad pietatem, & ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentibus. 328
 Art. XI. Visitatio frequens & sancta Christi Domini in Eucharistica Sacramento. 334

CAPUT SEPTIMUM.

- Exercitia quotidiana. 349
 Oratio matutina. 351
 Meditatio. De morte. 359
 Med. De terribili malorum Sacerdotum morte. 361
 Med. De pretiosa bonorum Sacerdotum morte. 367
 Med. De Judicio particulari. 371
 Med. De Judicio universali. 372
 Med. De Sententia erga electos & reprobos. 376
 Med. De Inferno. 478
 Med. De damnatorum luctibus. 381
 Med. De mercede multa nimis & aeterna bonis Sacerdotibus in Coelis parata. 384
 Med. De Humilitate. 390
 Alia Med. De Humilitate & Timore. 392
 Series exercitiorum tum proprii status, tum pietatis. 397
 Refectio. 399

448

Recreatio.	401
Quadam alia exercitia & aspirationes selecta pro decursu diei.	404
Oratio vespertina.	412
Reflexio & aspiratio pro crastina Com- munionem.	413
Acceptatio mortis, & alia exercitia ante cubium.	ibid.

CAPUT OCTAVUM.

Exercitia menstrua.	419
Art. I. Recollectio unius diei.	ibid.
Art. II. Reflexiones de statu conscientia.	422

CAPUT NONUM.

Exercitia annua.	430
------------------	-----

CAPUT DECIMUM.

Modus peragendi bonum honestè, sanctè, & dignè Deo.	433
Art. I. Fervor.	434
Art. II. Devotio interna.	435
Art. III. Puritas intentionis.	437
Art. IV. Ordo temporis & actionum.	438
Art. V. Perseverantia in bonis actibus.	439
Conclusio hujus Regula, & ad Sacerdotes exhortatio.	440

PRÆPARATIO^{NI}

PROXIMA

AD MORTEM

AD USUM CLERICORUM.

POPULO ETIAM PERUTILIS.

Compendiosa Regula Cleri, nuper edita, addita, ut
sanctam vitam sequatur & coronet
pretiosa mors.

Opera & studio

SIMONIS SALAMO & MELCHIORIS GELABERT,
Doct. & Presb. Dioc. Elnensis.

Estote parati, quia qua hora non putatis, Filius
hominis veniet. Luc. 12.



MATRITI. MDCCXC.

IN TYPOGRAPHIA REGIA.

Superiorum permisso.



UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DIRECCIÓN GENERAL DE

BEATÆ MARIÆ VIRGINI

PRETIOSÆ MORTIS EXEMPLE ET PATRONÆ.

Post dicatam Christo Jesu regum Regi, & altissimi filio, Regulam Cleri; æquum est, ò benedicta inter mulieres, Regina Cæli, ac Mater pulchræ dilectionis & sanctæ spei, ut tibi, de qua natus est Jesus, dicemus hanc ad mortem præparationem, quia & sanctæ vitæ, & pretiosæ mortis es tutissimum præsidium, & perfectissimum exemplar.

Mirabilis Deus in sanctis suis! sed quanto in te mirabilior, ò Regina Sanctorum?

Ave ergo Mater Dei, pulchra ut luna, electa ut sol, speculum sine macula, pulchritudo justitiæ, hortus conclusus, fons signatus, gratia omnis vitæ & virtutis, gloria Jerusalem, lætitia Israel, magnificentia populi. Ad tuos pedes provoluti, te supplices & fidenter rogamus, ut hoc sacrificium justitiæ, quod tibi in rationabile obsequium nostrum offerimus, acceptare digneris. Tu es gratia plena; ecquid mirum? Dominus tecum, & fecit tibi magna qui potens est; ex tua obedientia & humilitate beatam te dicent omnes generationes. Tu terribilis es hosti, in hora mortis nostræ, ut castrorum acies ordinata, ut leoni rugienti fortes in fide resistamus, & ut legitime certantes, coronemur in gloria.

Eja ergo advocata nostra, opus manuum nostrarum dirige secundum beneplacitum dilecti filii tui; impetra nobis ejus spiritum, ut ipso scientiarum Domino cooperante, loquatur in simplicitate cordis nostri verba vitæ æternæ, eloquia ignita ad pretiosam sanctorum mortem plebem parantia. Interveni pro Clero, ad quem hanc beatæ mortis methodum dirigimus, ut ipsi filii tui ministri discant vigilare, lucernas ardentes in

ejus adventu tenere, & ut facti forma gregis ex animo, ad mortem unâ cum commisso sibi grege semper parati: moriantur morte justorum, & simul accipiant coronam vitæ.

Sed præsertim ad hos servos & clientes tuos, te amare, te à juventute exquirere desiderantes, & hoc opus in signum sui ergà te amoris offerentes, misericordes oculos converte: memento hujus quod filius tuus in cruce pendens suggessit: ecce mater tua. Eja ergo Mater misericordiæ; accipe nos in filios tuos, ut observantes vias tuas, & te in hoc exilio invenientes, inveniamus vitam in hora mortis, hauriamus post mortem salutem à Domino, & gustemus in calis dulcissimum & benedictum fructum ventris tui Jesum, ejusque misericordias in æternum cantemus. Hæc sunt vota nostra, hæc est spes in sinu pauperum servorum tuorum reposita.

PRÆPARATIO
PROXIMA
AD MORTEM.
AD USUM CLERICORUM.
RECOLLECTIO

Unius ex singulis mensibus diei, præparationi ad mortem proximæ accommodata.

Viva ad Sacerdotes exhortatio, usque ad divisionem anima pertingere valens.

Moriemur tandem, Fratres charissimi; sed heu! semel dumtaxat moriemur: qua hora non putamus Filius hominis veniet; post hoc autem judicium sine misericordia. In quocumque loco ceciderit lignum, ibi in æternum erit. O formidabile momentum mortis, quo de summa rei decertandum est! momentum ex quo pendet totius æternitatis causa! O res plena periculi! Ecquid Fratres charissimi, si revertente Domino, non habeamus lucernas ardentes in manibus nostris? Et quid, si pulsante iudice, si diebus salutis & acceptabili tempore abusi, nihil in hoc tempore malo inveniamus in manibus nostris? Tunc quidem invocabimus Deum; verùm exaudiet nos? nonne potius nos meritò subsannabit?

Estote parati, nos sæpissimè monuit; sed si mature non sapiamus, nec novissimè, dum dies est, pro-

ejus adventu tenere, & ut facti forma gregis ex animo, ad mortem unâ cum commisso sibi grege semper parati: moriantur morte justorum, & simul accipiant coronam vitæ.

Sed præsertim ad hos servos & clientes tuos, te amare, te à juventute exquirere desiderantes, & hoc opus in signum sui ergà te amoris offerentes, misericordes oculos converte: memento hujus quod filius tuus in cruce pendens suggessit: ecce mater tua. Eja ergo Mater misericordiæ; accipe nos in filios tuos, ut observantes vias tuas, & te in hoc exilio invenientes, inveniamus vitam in hora mortis, hauriamus post mortem salutem à Domino, & gustemus in calis dulcissimum & benedictum fructum ventris tui Jesum, ejusque misericordias in æternum cantemus. Hæc sunt vota nostra, hæc est spes in sinu pauperum servorum tuorum reposita.

PRÆPARATIO
PROXIMA
AD MORTEM.
AD USUM CLERICORUM.
RECOLLECTIO

Unius ex singulis mensibus diei, præparationi ad mortem proximæ accommodata.

Viva ad Sacerdotes exhortatio, usque ad divisionem anima pertingere valens.

Moriemur tandem, Fratres charissimi; sed heu! semel dumtaxat moriemur: qua hora non putamus Filius hominis veniet; post hoc autem judicium sine misericordia. In quocumque loco ceciderit lignum, ibi in æternum erit. O formidabile momentum mortis, quo de summa rei decertandum est! momentum ex quo pendet totius æternitatis causa! O res plena periculi! Ecquid Fratres charissimi, si revertente Domino, non habeamus lucernas ardentes in manibus nostris? Et quid, si pulsante iudice, si diebus salutis & acceptabili tempore abusi, nihil in hoc tempore malo inveniamus in manibus nostris? Tunc quidem invocabimus Deum; verùm exaudiet nos? nonne potius nos meritò subsannabit?

Estote parati, nos sæpissimè monuit; sed si maturè non sapiamus, nec novissimè, dum dies est, pro-

videamus, quomodo in tam difficili lucta præparabimus corda nostra ad nuptias, & ad pretiosam sanctorum mortem? In illa, inquam, hora ubi infestior morbum caput debile, corpus languidum, ratio non perindè lucida, & dolores mortis non dabunt penitentiae & salubrium operum locum; in illa hora, qua tot dies mali præteriti, tot gratiae & salutis media in vacuum recepta, tot iniquitatis propriae & alienae torrentes, tot conscientiae stimuli conturbabunt intellectum; in illa tandem hora, ubi multa iudiciorum Dei abyssus imminens, & pericula inferni nos inveniunt, torquebunt cor nostrum.

Heu nobis! si Hilariones & Hieronymi, quantumvis poenitentes & ad mortem semper parati, timuerunt valdè in hoc tribulationis tempore; quid fiet de nobis, qui occupati erga plurima per vitam, negligimus unum necessarium, præparationem necessariam, præparationem scilicet ad mortem, & vivimus similes jumentis insipientibus quibus non est intellectus, vivimus quasi numquam morituri?

Frequentissimè quidem legimus & prædicamus tremenda Dei oracula de periculis subitanæ & improvissæ mortis; videmus ubique ægrotos & moribundos super lectum doloris, quos agonizantes adhortamur, & adjuvamus ad felicem mortem; videmus defunctos in feretro, quos oscitanter comitamur ad tumulum; sed heu! hæc omnia usu vilescunt, & ex his parùm curam mori quotidie, & sumere nobiscum oleum cum lampadibus in adventu sponsi; & tandem differentes de die in diem, venit mors super nos, tanquam fur, venit subito ira Dei & in tempore vindictæ disperdit nos; & morientes morte peccatorum pessima, morientes in peccato nostro, sepelimur in inferno. O socordiam nostram! O cæcitate lacrymis sanguineis deplorandam!

Eja ergo, Fratres charissimi, qui alios docemus, nos ipsos doceamus summam artem moriendi morte justorum; quapropter subinde moriamur dum vivimus; id est, moribundi quodammodo personam assumamus, dum adhuc integræ sunt corpori animoque vires: voluntariè sacrificemus Domino, qui hilarem datorem diligit; agamus nunc quæ faciemus, aut facta volumus jam morituri, quia nimirum facile occurrunt morienti quæ vivens amavit & libens exercuit; at non facile præstò sunt, & sapida remedia, quorum per vitam exigua cura fuit vel memoria.

Nos verò, gens sancta, gustemus, dum sani sumus & incolumes, exercitia ad beatam mortem perutilia, iisque, singulis mensibus, semel incumbamus libenter. Omnia tempus habent. Nonne sufficit tot annos ad nugas & ad fabulas convertisse? O stulti! quis nos adeò fascinat, ut excusantes excusationes, hoc breve annorum residuum Deo animæque nostræ recusemus?

Heu insipientes corde! si veritates venturi sæculi coram Christo Jesu misericorde recogitare, & hæc exercitia salutaria gustare nolumus, illas & hæc, spiritu gementes, & desperatione acti, in æternum recogitabimus in crudeli amaritudine animæ nostræ, quod avertat Deus.

Misereamur ergo animæ nostræ; jam hora est nos de somno surgere: ecce Dominus adest & vocat nos, ducit nos in istam formosam solitudinem, ut loquatur ad cor nostrum, ut ibi spiritu intelligentiæ nos reoleat, renovet nos spiritu mentis nostræ, mutet in alios viros, & ut ad beatam mortem & viam pacis pedes nostros dirigat. Festinemus ingredi in illam requiem, audituri & docibiles facturi quid loquentur in nobis Deus. Mors nostra poterit quidem esse repentina; ipso tamen propitio, non erit improvisa.

PRÆPARATIO

Ad recollectionem unius ex singulis mensibus diei.

1. Necessarium est ab omnibus objectis mentem & cor distrahere, & à curis etiam licitis se segregare.

2. Juvat locum solitarium eligere, mortis imaginem præ oculis habere, eorumque, & aliorum sensuum sæculi vanitatibus ostium claudere, ut cum solo Jesu in silentio conversans, audire & gustare possis quid loquatur in te Dominus Deus.

3. Quamvis præcipuus hujus recollectionis fructus sit seria ad mortem præparatio, expedit tamen, ut instituas pugnam contra quasdam inclinationes quæ sunt origo aliarum imperfectionum, & vitiorum.

4. Memineris necessarium esse ut habeas desiderium efficax tuæ perfectionis, dicens ex abundantia cordis: *loquere Domine, quia audit servus tuus.* Stude & tu, ut ex fructibus tuis cognoscaris sincere velle tuam perfectionem & beatam mortem.

5. Fideliter observa omnia hujus recollectionis exercitia, eorumque methodum & ordinem, nec repute leve quod ad tuam perfectionem conducere potest. Verum quamvis hæc quàmplurima tibi præfigamus exercitia, ea tamen elige quæ tuo statui, tuæ devotioni, & divinæ illustrationi magis congruent.

6. Quò ferventius huic recollectioni incumbas, cogita hanc occasionem, quam Deus tibi offert, esse fortassè postremam; quapropter eodem fervore & animo eidem incumbere, ac si sub finem illius diei moriendum tibi esset.

7. Cogita beatam mortem, salutem, & perfectionem tuam esse opus Dei miserentis; quapropter enitè postula ejus auxilium, visita in eum finem Christum Dominum in Eucharistia, invoca etiam

Sanctorum patrocinia, præsertim beatæ Virginis, Angeli Custodis, S. Joseph, ut eorum præsiidiis animam tuam ad hæc salutaria exercitia & beatam mortem præpares.

Tandem pervigilio recollectionis, & post vespertinam orationem hæc tecum animo recogita.

REFLEXIONES

De morte, & de ejus circumstantiis.

I. Adhuc vivo; sed tandem moriar: hoc statutum est. Paucitas dierum meorum, qui præteriri non possunt, finietur brevi. Uno tantum gradu moris que dividimur; quid enim est vita mea, nisi ventus, & vapor ad modicum parens? De me ergo brevi dicetur quod & de aliis: *mortuus est.*

Quid sentiam in hora mortis de concupiscentiæ carnis, de concupiscentiâ oculorum, de superbia vitæ, de hac fascinatione nugacitatis quæ obscurat intellectum, & quæ ducit ad perditionem? Heu! in illa die peribunt cogitationes meæ. Quid sentiam tunc de simplicitate Justorum, & de via arcta quæ ducit ad vitam! Numquid eam deridebo?

II. Quandonam moriar? nescio; moriar qua hora non puto: ergo revocari & mori possum in dimidio dierum meorum, cras, hac nocte.

Attamen meum non est nosse tempora vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate: latet mihi ultimus dies, ut omnes observem dies. Meum ergo est redimere tempus, quia dies mali sunt, & laborare dum dies est, quia venit nox, in qua non potero operari. Meum est vigilare, attendere, & omni hora esse paratum: verum sum paratus? Heu mihi! si nunc animam meam repeterent à me, ubi parerem?

quò irem? Timor & tremor veniunt super me, & conturbata sunt omnia ossa mea.

III. Cunctis diebus quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea; jam spiritus meus attenuatur, dies mei breviantur, & solum mihi superest sepulchrum: ero quasi non essem, de utero translatus ad tomulum; hæc domus mea erit, ibi pater meus, mater mea & proximi mei derelinquent me. Ecquid si Dominus animam meam non assumpsit? Ibi ero intuentibus horror, vermium corrodentium esca; ibi pelli meæ, consumptis carnibus, adhærebit os meum; illic tandem in pulverem reversus, oblivioni dabor tanquam mortuus à corde.

Cui tamen hucusque servivi! Ah! Domine Jesu, non tibi, sed huic ventri, quasi Deo; huic mortis corpori quod aggravat animam; huic foetido stercore; huic infensissimo hosti æternam mihi mortem minanti; scriptum est enim: *si secundum carnem viveritis, moriemini.*

IV. Statim post mortem, in ictu oculi, me manifestari oportet ante tribunal justî judicis, redditurus rationem villicationis meæ, rationem de omni verbo otioso, rationem ipsiusmet justitiæ & sanctitatis meæ. Judex ille vivorum & mortuorum, qui scrutatur renes & corda, statuet me contra faciem meam: numquid potero respondere ei unum pro mille?

V. Post judicium strictè factum recipiam, prout gessi in corpore meo, sive bonum, sive malum. Numquid recipiar in æterna tabernacula? An deletus de libro viventium, descendam in infernum, habitaturus cum igne devorante, cum ardoribus sempiternis? In hanc tamen, vel illam æternitatem cadam necesse est. In manibus Dei sortes meæ. Heu, heu! hæc animo cogitans tribularer, nisi recogitarem misericordias Domini.

VI. Attamen quamvis ex pretiosa & ex pessima morte pendeat vel beata vel infelix æternitas, quid hactenus feci, ut ad mortem essem semper paratus? O si Deus Judæ proditori aliquot salutis dies concederet, ut ex hoc tormentorum loco liberaretur, quos fructus pœnitentiæ dignos faceret? Nonne hoc acceptabile tempus plenissimè transigeret? Ipse Deus propter nimiam charitatem suam concedit mihi, licet indigno, hos salutis dies; sed heu! ingratus & inutilis homo nondum cognovi tempus visitationis meæ. Quadraginta annis, quibus proximus mihi fuit, vocavit me ad pœnitentiam, ad scientiam Sanctorum; sed infelix ego homo semper renui, semper erravi corde: si nunc ergò peccatorum gravitate onustus, & meritis vacuus morerer, nonne me in æternum proliceret Deus? Quo usque divitias bonitatis ejus contemniam? Si dum tempus habeo, & dum dies est, bonum non operor, nonne tandem, vindice Deo, veniet nox, in qua nihil operari poterò? Sed in me reversus dico sicut homo bonæ voluntatis: nunc cœpi; hæc mutatio dexteræ Excelsi.

His animo seriò recogitatis, & in corde aliè fixis, somnum advoca.

EXERCITIA

Pro ipsa recollectionis die.

ORDODIEI.

Hora 5. Surges.

Semiquinta, Oratio, meditatio, Prima & Tertia.

Hora 7. Præparatio ad confessionem totius mensis præteriti, & ad Missam aut Communionem.

Hora 9. Dispositio testamenti, Sexta, & Nona, prandium & recreatio.

Hora 1. post meridiem, examen particulare, Ro-

sarium, & consideratio de angustiis in hora mortis.

Hora 2. Vesperæ, Completorium, acceptatio mortis, actus religionis, & aliqua pro defunctis oratio.

Hora 3. Meditatio, Matutinum officium pro crastina die.

Semi-quarta Consideratio ad crucifixum, aspirationes ad felicem mortem postulandam, spiritualis administratio Extremæ unctionis, protestatio, & visitatio Sanctissimi Sacramenti.

Post cœnam & recreationem, commendatio animæ, scriptio fructus recollectionis, & lectio documentorum pro eo conservando.

MONITA SALUTIS.

Ubi primum expergisceris, cogita Angelum percutientem, jubente Deo, te sic alloqui & monere: dispone domui tuæ, morieris tu; hac nocte animam tuam repetent à te; tempus non erit amplius, ecce venit citò iudex, jam pulsat.

Hoc fervoris stimulo excitatus, da operam ut particula hujus boni diei quam fecit tibi misericors Dominus, non te prætereat, ita ut iniens vesperi lectum, sis ad mortem paratus.

MEDITATIO

De pessima pravorum Sacerdotum morte.

Quid frequentius quam videre per vitam, Sacerdotes parùm sapere, nec novissima providere, apponentes quotidie iniquitatem, aut saltem repentis humi; Sacerdotes vix curantes ad cor interdum redire, & thesaurizare sibi thesauros in cœlo; Sacerdotes opus Dei negligenter facientes, & justorum simplicitatem, ipsumque Deum deridentes?

Sed heu! ubi primum instat tempus resolutionis,

vix intonantur ista formidolosa verba: *dispone domuituæ, morieris tu: proficiscere de hoc mundo;* tunc præ angustia spiritus gementes, dicunt in corde suo, timore horribili turbati; ò quam durus nuntius ad me hodiè missus est! heu mihi! nunc reminiscor malorum quæ feci, nunc millia peccata occulta & aliena, quibus communicavi, millia monstra, quæ fovebam in sinu meo, insurgunt in me, cor meum torquentia; nunc video hoc mare magnum & spatiosum manibus, illic reptilia quorum non est numerus. Væ mihi! me ipse decipiens dicebam: pax, pax; nunc heu! non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum! ò miserum me! nunc undique mihi sunt angustia, nomen habui quòd vixerim; nunc autem video quia mortuus fui coram oculis Domini: ò insensate! ergo erravi; quæ fascinatio obscurabat intellectum meum? Quæ me malitia excæcabat?

Ò si in pauca fidelis fuisset! ò si divina mysteria sanctius tractavissem! ò si vanitatem gravi corde non dilexisset, & mendacium non quæsissem! ò si zelans zelum Dei & animarum, diligentius attendissem mihi & universo gregi! sed, proh pudor! proh dolor! plantatus in domo Domini, terram sanctorum frustra occupavi! Jesu Christi sanguis, cujus reus factus sum, nunc exquiritur & clamat vindictam; ejus misericordiam servire feci iniquitatibus meis, nunc heu! desperationis turbine me jactatum sentio.

Ò si ex hac infirmitate recrearer! ò si adhuc haberem dies salutis & acceptabile tempus, quam alacriter & peccata, & dies malos redimerem! sed væ mihi! perit desiderium meum, quia tempus non erit amplius: ecce ego morior, jam incido in manus Dei viventis, jam pericula inferni inveniunt me: ò in quantam tribulationem deveni! heu, heu! Si Sanctissimi viri, & Pastores juxta cor Dei timuerunt val-

dè in his angustiis, ubi parebo ego servus nequam?

Hæc & alia recogitans pravi Sacerdotes in interitu suo, in quo ridentur & subsannantur à Deo, quem in sanctuario ejus exacerbaverunt per vitam; tunc irascuntur, fremunt, tabescunt, judici pulsanti aperire, de corpore exire trepidant, & videre eum, quem contempsisse se meminerint, Judicem formidant: sed heu! morientur tandem inviti, & fortassè morte peccatorum pessima.

Sed & ego, qui hæc meditatus sum, quid egi per totam vitam? quid ago? Nonne mihi thesaurizo has amaritudines & angustias, quæ, Deo vindice, in hora mortis conturbabunt me? Ecquando tamen maturè sapiam, ac novissima providebo, faciendo omnia bona quæ facere possum? Si velim pretiosa Sanctorum morte mori, cur dùm tempus habeo, non sequor viam justorum?

O Jesu mi! hoc est ante omne desiderium meum: sed ò bone Jesu! ò Jesu refugium meum! patientiam habe in me, ne revoces me in dimidio dierum meorum: diuite ergò me, antequàm vadam ad terram tenebrosam & opertam mortis caliginè, ut plangam paululum dolorem meum, ut redimens peccata, & dies malos præteritos, præveniam tribulationes cordis mei, quæ in hora mortis multiplicarentur super me, dies plenos amaritudine, & omnia reddam tibi.

O Jesu auxilii mei, qui operaris in nobis velle & perficere pro bona voluntate; adjuva me, ut perseverans usque in finem, accipiam coronam vitæ.

In his esto charissime Frater, & quoniam hodie audis vocem Domini, qui spatium veræ penitentia, & lætæ mortis tibi concedit, noli obdurare cor tuum: in brevi enim exardesceret ira ejus, & in furore suo conturbaret te; scito quia in hora mortis gloria tua hæc

erit, testimonium bonæ conscientia, quod in simplicitate cordis & sinceritate Dei, & non in sapientia carnali conservatus fueris in hoc mundo: hanc ergo bonam conscientiam tibi modis omnibus concilia.

ALIA MEDITATIO

De stricto in pravos sacerdotes judicio.

I. **V**ix anima de corpore egressa est, cùm in ictu oculi eam manifestari oportet ante tribunal Justitiæ divinæ. Illic Dominus Jesus, qui constitutus est à Deo Judex vivorum & mortuorum, qui scrutatur renes & corda, & qui in Angelis reperit pravitatem, scrutabitur Jerusalem in lucernis, manifestabit consilia cordis nostri, fodiet parietem, ostendet abominaciones pessimas, gravissima peccata occulta, & aliena tamquàm minutula per vitam reputata; quinimò omne verbum otiosum quod locuti fuerimus, de eo exiget rationem in die judicii.

Credo hoc? credo quidem, & tamen heu! non solum de peccatis præteritis penitentiam agere, eaque redimere recuso, verùm etiam multiplico iniquitates super capillos capitis mei. Monstruosa delicta nihili facio; thesaurizo mihi iram Dei. O vana fides mea! O dæmonum fides!

II. Præterea durissimum his qui præsent judicium fiet; anima pro anima exigetur: & quis est ille pastor qui resistat vultui meo, dicit Dominus exercituum?

Grande periculum! ecquid ego de factis alienis reddam rationem, ego qui pro meis non sufficio? (a) Ovium sanguis de manu requiretur mea? Certum hoc scio, id ipsa veritas attestatur; hoc scio, & ac-

(a) S. Thomas.

curatius non vigilo? O idolum pastoris, ð cæcus speculator! Quid ergo miser cogito?

III. Quid plura? cum accepero tempus, inquit justus iudex, ego justitias iudicabo; examinabuntur enim bona, qua intentione facta, quo fervore, quo modo: undè fit ut Job vereretur omnia opera sua, sciens quòd Deus non parcat delinquenti.

Heu mihi! jam me ipse in statera appendens, invenior minus habens, miser & miserabilis, imperfectum operum meorum vident oculi tui, Domine Jesu, & illud in libro tuo scribis; unde quàmvis vir divitiarum appaream, tunc in furore tuo confiteberis mihi *non novi te*; hoc mihi minaris, & adhuc non vereor opera mea? Non studeo esse fervens spiritu? & adhuc vivo?

IV. Tandem, cui multum datum est, multum quæretur ab eo.

Quid ergò respondebo ego sacerdos, qui aquas Salvatoris sæpissimè haurio, de plenitudine ejus accipio, ipsumque Dominum, gratiarum fontem, quotidie manduco? Scio insuper bonum & malum, omnia quæ accepit à Patre Dominus Jesus, mihi nota fecit.

Heu tamen! quot bona turpidè ommissa, quot gratiæ in vacuum receptæ, quot talenta in terra abscondita? Quid respondebo per totam vitam inutilis, quando tot gratiæ, sanguinis Agni immaculati pretium, exquirentur, & vehementius clamabunt vindictam quam sanguis Abel? Quid verò audiam, nisi hæc tremenda nimis verba? *discede à me, serve inutilis, operari iniquitatis; in terra Sanctorum iniqua gessisti, non vid bis glorium Domini, discede à me in ignem æternum.*

O anima mea, si hæc audiens & meditans, non surgas de somno, non dormis, sed mortua es: ubi te abscondes, misera à vultu iræ ejus? Quæ est tamen

nunc expectatio tua, nisi iudicium sine misericordia? quam tunc habebis allocutionem? Responde.

Domine Jesu, scio verè quòd ita sit, & quòd non iustificetur homo compositus Deo: si voluerit contendere cum illo, non poterit ei respondere unum pro mille. Qui si habuero quidpiam justum, non respondebo, sed iudicium meum deprecabor, quia quasi pannus menstruatæ universæ justitiæ meæ; væ laudabili vitæ, si, remota misericordia, discutiatur! *S. Aug.* Eja ergò Domine Jesu, non intres in iudicium cum servo tuo: confige timore tuo carnes meas: volo ex nunc tuum prævenire iudicium; quapropter contra meipsum armabor, & ero præ cæteris crudelior mihi & severissimus iudex; & hoc faciens per singulos dies, stabo cum fiducia ante tremendum tuum tribunal: adjuva me Deus salutis meæ.

Hanc tene disciplinam, charissime Frater, initium sapientiæ timor Domini; ð nimis beatus, si semper es pavidus! In omnibus consiliis, propositis, & operibus tuis, dicito tibi: si modò moriturus essem, & manifestari me oporteret ante tribunal supremi iudicis, facerem istud? Quid ille sentiret de hoc opere? Quid ego ipse sentirem? Ergò ante omnia opera tua verbum verax præcedat te, & nihil agas quod conscientiæ rectoque Dei iudicio non sit consentaneum; quæ satis magna securitas, ubi periclitatur æternitas?

PRÆPARATIO

Ad Confessionem totius mensis præteriti.

REFLEXIONES

De statu conscientiæ, & præcipuè de muniis proprii status.

Notandum, has Reflexiones sigillatim sumptas posse

suppeditare Clericis materiam aliquantum meditando singulis mensis diebus, & toto anni decursu. Pastoribus juxta cor Dei id expertis, crede charissime Frater: sed saltem in hac recollectionis die meditare puncta quæ magis ad te spectare noveris; in his esto: statue te contra faciem tuam, dijudicans teipsum ut severissimus judex, ut non judicaris in novissimo die. Siste ergo gradum, Viator.

REFLEXIO I.

Generalis annorum recogitatio.

Plantatus sum in domo Domini, ut floream sicut lili-um, & multiplicer sicut cedrus Libani; in sortem ejus vocatus sum, ut sim sanctus, quia ipse sanctus est, & ut adhuc in dies sanctificer, quamvis sanctus sim.

Attamen, tot abhinc annis quibus terram Sanctorum occupo, quomodo vixi? Quos fructus sanctitatis feci? Quomodo vivo? Contendo viriliter esse perfectus, sicut Pater cœlestis, cujus mysteriorum dispensator sum, perfectus est? Sum ad pretiosam in conspectu Domini mortem paratus? E contra, nonne cum doctrinis meis carni volutor & sanguine? Nonne de die in diem ipsis laicis deterior fio? Proh pudor, quanta gemituum abyssus, quantus mortis secundæ timor! Confusio faciei meæ cooperit me.

Domine Jesu! quid me vis facere, ut placeam tibi in regione vivorum? notam fac mihi viam in qua ambulem, quia ad te levavi animam meam; tu es via & vita animæ meæ, tu es auxiliator meus, auxiliator fortis.

REFLEXIO II.

Horror peccati mortalis, præsertim superbiæ, luxuriæ, & avaritiæ.
Clerici, utpotè ministri Christi, & dispensatores

mysteriorum Dei, debent quasi à facie colubri fugere peccatum; ipsi siquidem sciunt bonum & malum, sunt quodammodo Dii, & verè filii excelsi omnes, de plenitudine Christi accipiunt; vos autem, de Sacerdotibus queritur Dominus, vos autem irritum fecistis pactum meum. Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique; tu verò homo unanimes: dux meus & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos! Proh abominatio! cognoscis voluntatem meam, hanc tamen non facis, serve nequam, quinimò polluis sanctuarium meum; ò quam multis in hac & altera vita vapulabis! proh desolatio!

Verùm quale est cor meum contra peccatum mortale, præsertim contra superbiam, luxuriam, & avaritiam? Propter hæc tria peccata stat abominatio desolationis in loco sancto.

Quantò major sum, tantò magis me in omnibus humiliare debeo: quid habeo quod non acceperim? si autem accepi, quid gloriar, quasi non acceperim? Heu! ex eo quod multum mihi datum sit, multum quæretur à me: non habeo de me nisi peccatum & mendacium; (a) nonne tamen cogitatione, verbo, & opere superbio, terra & cinis? Nonne præ timore ceteros interdum asperror? Si lætor ad ascensum, cur non timeo ad fœdiorem lapsum? (b) Sed heu! nonne me exaltans, quamvis elegerim abjectus esse in domo Dei mei, horrendius humiliabor? Nonne potentior potentiùs tormenta patiar? Nonne hominibus placere quærens, confundar & spernar à Deo? Absit. Ecquando ergo discam esse humilis corde? Ecquando amabo nesciri & pro nihilo reputari? (c) Ad hanc internam humilitatem me impellit humiliatio mea, quæ est in medio mei; quid enim fui? qui sum? quid ero?

B 2

(a) Conc. Araus. (b) S. Hier. (c) Imit. Chr.

Præterea nonne imprudens à spiritu immundo me coinquinari, & ab Angelo Satanae me colaphizari & possideri sino, dans ei locum, & reputans ut parum quod non est parum? Hoc vitio parvitatem materiæ non admittente, periclitatur genus humanum; (a) nonne hoc foetido vitio periclitor ipse quotidiè? Ecquando à dextris, & sinistris armatus, contendam esse sanctus corpore & spiritu, & sequi Agnum quodcumque ierit?

Tandem nonne studens avaritiæ, incidi in laqueum Diaboli? Quo fine impleo ministerium meum? congreco & congregata conservo? Accipere temporale præcisè pro aliqua functione spirituali species simoniæ est. (b) Nonne sic locus habens, fur & latro sum? Nonne ut mercator pessimus clamare videor cum Juda: quid vultis mihi dare, & ego eum vobis tradam? Quoties saltem ob inopiæ timorem, justitiam desero, & quasi egentium necator sum? Quoties propter avaritiam implicui me negotiis sæcularibus, litigiosorum & procuratorum personam gessi; quamvis hæc omnia militantibus Deo prohibeantur? Quomodo mammonæ serviens, liberè servirem Deo meo? Nonne ubi thesaurus meus est, ibi est & cor meum? Verùm ò stulte! quæ paravi & paro, ejus erunt? Nonne hæc pecuniæ, quibus inhio, erunt mihi in perditionem? O quam amara mihi erit mortis memoria pacem habenti in substantiis! Nonne tandem mortuus dives, sepeliar in inferno?

Sed infelix avidus ego homo! si Dominus est pars hæreditatis meæ, quidni sufficit mihi? Nonne tamquam nihil habens, omnia possiderem? O quam liber & lætus morerer!

(a) S. Greg. (b) S. Thom.

REFLEXIO III.

Intemperantia in victu & vestitu.

Sobrius esto, monet Apostolus: habens alimenta, & quibus tegaris, bis contentus sis.

Nonne tamen gravari sino cor meum crapula & ebrietate? Quinimò nonne Deus meus venter est? Nonne vanitatem in vestitu, supellectili, & in reliquo vitæ genere præ me fero? (a) Ita sanè; hoc ad verecundiam meam & flens dico. Scio quia Christus Dominus, cujus minister sum, cum dives esset, propter me egenus factus est, non habuit diversorium, nec ubi caput reclinaret, jejunavit, sitiivit, esuriit, felle & aceto potatus est: hoc scio, hoc prædico; quo ergo jure imagini ejus aded dissimilis, me prædestinandum spero?

REFLEXIO IV.

Detractio.

Detractores Deo odibiles. Abominatio hominum detractio. Nolite ergo detrahere alterutrum.

Quoties tamen, ex eo, quod Sacerdos sim, mihi jus vindico detrahendi fratribus meis? Proh scelus! quoties lingua mea sanguine Christi adhuc rubescens, dolos concinnavit adversus fratrem meum? Proh pudor! quoties erubescens Evangelium, & hominibus placere quærens, non habui redargutiones in ore meo, nec detrahentem secretò proximo suo hunc persecutus sum? O idolum charitatis meæ! Quare? quia vera charitas operit multitudinem peccatorum: nonne ergo vana est mea religio? Ecquando linguam meam,

B 3

(a) Trid. Sess. 25. de Ref. c. 1.

nunc ignem, hunc gladium acutum, hancque malorum universitatem refranabo? Ecquando linguam detrahentium domare contendam? Nonne quod mihi facere volo, aliis facere debeo?

REFLEXIO V.

Via spatiosa.

Observare debeo ea quæ à sanctis Pontificibus, & à sacris Conciliis, de venatione clamosa & frequentati; de luxu, commensationibus, choreis, aleis, lusi-ibus, ac quibuscumque criminibus, necnon de sæcularibus negotiis fugiendis, copiosè ac salubriter sancita sunt non obstantibus consuetudinibus. (a)

Sed si hec non observem? ergo sequor viam spatiosam. Verùm quò me ductura est hæc spatiosa via? ad perditionem. Hæc sunt verba Christi: *cælum & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.* Si Dominus est, cur eum non audio: cur eum non sequor? Nonne me tandem pudebit huic sæculo, cui in baptismo, & in sacra Unctione renuntiavi, conformari? Heu! heri catechumenus, hodiè Sacerdos; heri in circo; mane in altari, (b) Undè hoc monstruum? Numquid respiciens retrò, aptus ero ministerio verbi, & regno Dei?

REFLEXIO VI.

Familiaritas cum Laïcis.

Abstinere jubeor à nimia Laïcorum familiaritate; (c) & ab eorum frequentiori convivio, quia valde honestatem dedecet clericalem, ipsorumque Clericorum facit vilescere auctoritatem. (d)

(a) *Trid. Ses. 22. de Ref. c. 1.*(b) *S. Hier. (c) Conc. Aquil. (d) Conc. Raven.*

Quid est ergò cur ministerium meum turpiter vituperari sino? Cur non frequenter pastores juxta cor Dei, & Clericos boni testimonii viros, & qui potentes in opere & sermone trahunt post se? Cur in odorem illorum virtutum non curro? Nonne eas fastidio? Nonne tamen ex hoc odore effloret super me sanctificatio Dei mei? Scriptum est enim: cum Sancto Sanctus eris.

Sed quamvis cum hominibus converser, estne tunc in cælis conversatio mea? numquid in conversatione Sanctus sum? Nonne potius, ut iniqui, narro fabulationes, sed non ut lex Dei? Verùm decetne Sanctos stultiloquium, aut scurrilitas? deestne in multiloquio peccatum?

REFLEXIO VII.

Peccatum veniale.

Peccatum veniale contristat Spiritum Sanctum; quid mirum si diligentes Dominum, oderint hoc malum? Levìa delicta, quæ in Laïcis levìa sunt, in Clericis sunt maxima; (a) & nugæ in ore Laïci nugæ sunt, in ore Sacerdotis blasphemæ. (b) Præterea, qui modica spernit, paulatim decidet, & qui in modico iniquus est, in majori iniquus erit. Hoc ipsa Veritas pronuntiat; nos autem, quod videmus testamur.

Quale est ergò cor meum contra peccata venialia? Nonne adhuc adhæreo huic vitio quo tandiù laboravi, & quod quasi aquam bibi? Quem conatum adhibui ex præterita confessione, ut illud ex corde meo extirparem? Heu! volui & nolui piger. O si Deum diligerem, nonne ab omni specie mala pro viribus me abstinere? Ad malum quidem pro-

B 4

(a) *Trid. Ses. 22. de Ref. c. 1. (b) S. Bern.*

nus sum, & licet Sacerdos sim, circumdor tamen infirmitate! septies in die cadit ipse justus. Sed quot peccata venialia ex deliberata scientia, & plena voluntate committo? Quoties reputo tamquam leve quod quidem veniale est plebi, sed quod criminale est Sacerdoti? Quoties culpæ meæ propter contemptum, aut scandalum, &c. de parvis magnæ factæ sunt? (a) Abyssus siquidem abyssum invocat. Quoties heu! malitia mea excæcatus, & in falsam conscientiam imprudens lapsus, dixi in corde meo: pax, pax? Dominus autem, qui intuetur cor, & qui secum iudicat, dixit: non est pax. O quantæ tenebræ! Delicta quis intelligit?

O summe scrutator cordium! pæveo, tabesco & fremo in memetipso; ab occultis meis munda me Domine: cor mundum crea in me Deus; malo mori, quam scelerare animam meam vel minimo peccato; sed & tu, qui es fortitudo mea & firmamentum meum, custodi animam meam, quoniam sanctus sem. (b) Viriliter agam ego, ut spiritum non amplius contristem; tu scis Domine quia amo te plus quam me.

REFLEXIO VIII.

Vita tepida.

Habeo adversus te quoddam charitatem tuam primam reliquisti, dicit Dominus; memor esto itaque unde excideris, & age penitentiam; sin autem venio, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi penitentiam egeris. (c) Scio opera tua: nomen habes quoddam vivas, & mortuus es; esto vigilans & confirma cætera, quæ moritura sunt: non enim inveno opera tua plena coram me. In mente ergo habe qualiter acceperis & audieris, & serva & age penitentiam. Si ergo non vi-

(a) S. Greg. (b) Psalm. 85, v. 2. (c) Apoc. 2, v. 5.

gilaveris, veniam ad te tamquam fur, & nescies qua hora veniam ad te. Utinam frigidus esses aut calidus; sed quia tepidus es, & nec frigidus nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo. (a)

Ad quem, o Domine Jesu, ad quem spectant hæc formidolosa verba? cui imminet hæc tremenda nimis sententia? ad vos, o Sacerdotes, qui despicitis nomen meum, dicit Dominus exercituum. Qui legit intelligat. Sed & ego Sacerdos, qui huic sæculo conformor, qui vix operor bonum, qui opus Dei perfunctorie & negligenter facio, qui peccata venialia quasi aquam bibo, quique exercitia spiritualia statui meo congruentia fastidio, nonne hanc jure merito timere debeo sententiam?

Insuper tepidi Sacerdotes difficile corriguntur, sive quia gratia speciali propter animi teporem atque ingratitude, relicto sufficienti auxilio, destituuntur, sive quia hunc languidum statum miserè ignorant, sive quia omnia vel utilissima remedia usu vilescunt. Nihil impossibilius quam corrigere eum qui omnia scit: (b) pessima ergo eorum plaga, & curationum utilitas in eis non est.

Cujus est imago hæc? nonne mea? Reverà ego sum ille vir tepidus, & inutilis servus jamjam ex ore Dei evomendus, & in tenebras exteriores projiciendus. Heu mihi! Præpotens vox Domini confringentis cedros Libani, non frangit nec emollit duritiam cordis mei, nec ipsa mors peccatorum pessima, nec judicia Dei abyssus multa, nec ipsa inferni pericula mihi imminantia, nec ipsi Salvatoris fontes: nihil horum me movet, nihil ad penitentiam excitat; quomodo ergo effugiam à judicio gehennæ?

O insensate! Domino serviens, inceperam olim

(a) Ibid. c. 3. (b) S. Chrys.

esse fervens spiritu: quomodò erò obscuratum est aurum, mutatus est color optimus? Sed quid nunc faciam miser? in me versus est emam mihi aurum ignitum, contraria contrariis curabo; ponens mihi ob oculos pastores juxta cor Dei, & æmulans eorum charismata meliora, dicam semper: non poteris quod isti? Sic violentus, ad eorum me urgebo fervorem, discam indè laborare ut bonus miles Christi, servire Deo in sanctitate & justitia omnibus diebus meis, & esse fidelis usque ad mortem.

Verùm, ò Domine Jesu, qui facis ministros tuos ignem urentem, ure renes meos & cor meum igne illo quem venisti mittere in terram; indue me novum hominem usque in finem perseverantem. Tu es adjutor meus, bellator fortis.

REFLEXIO IX.

Otium.

Intelligant Clerici se non ad propria commoda, sed ad laboris & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse. (a) Sic ergò vigilare & laborare debent; ut in hora mortis fidei taliter dicere possint: diu noctuque æstu urebar & zelù; fugiebat somnus ab oculis meis, sicque per viginti annos in domo tua servivi. (b)

Verùm licet ad laborem natus sim, sicut avis ad volatum, nonne tamen ignavia marceo? Nonne post recitatas perfunctoriè horas, & celebratum cum sim & osecitanter Missæ sacrificium, sto tota die otiosus? O quantam malitiam docuit me otiositas! Eruptus loquor, quanta mala invexit in Ecclesiam & in oves mihi commissas hæc torpens & otiosa vitam a? Quot scandala peperit? Quousque tandem pa-

(a) *Trid. Ses. 25. de Ref. c. 1.* (b) *Gen. 31. v. 40.*

nem & patrimonium Crucifixi otiosus comedam, interea dum Dominus Jesus, ejusque Discipuli fuerunt in laboribus à juventute sua? Væ mihi! jamjam venit nox, in qua nemo potest operari. Quidni ergò recogito omnes annos meos in amaritudine animæ meæ? Quidni contendo redimere dies malos præteritos? Heu mihi! licet bonum hactenus non fecerim; licet meritis vacuus sim, & fortassè morti proximus; nihil aliud vaco, nisi aut dicere aut audire aliquid novi. Nonne tandem hora est de somno surgere, & negotiari dum venit citò Judex!

Domine Jesu! ne revoces me in dimidio dierum meorum; patientiam habe in me, particula boni diei me non ampliùs præteribit, ut dies pleni inveniantur in me; indè gratia tua confisus, omnia reddam tibi.

REFLEXIO X.

Inordinatus erga parentes amor.

Sacerdos Melchisedech sine patre, sine matre, sine genealogia. (a)

Ego pariter sacerdos sum secundum ordinem Melchisedech; nonne tamen acquiesco carni aut sanguini? Nonne distraho propter consanguineos res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt? Nonne ab his lupis rapacibus, me & pauperes, sciens & volens spoliari sino? Nonne satago illorum rerum temporalium? Nonne de resi nando indigno nepoti beneficio jam deliberavi? O in quantum malorum seminarium projecit multos Clericos affectus paternus? (b) Nonne & ego ex illis sum? Heu! loquela mea, ipsaque opera me manifestum faciunt. Reverà quotiès ipsimet consanguinei me à divinis averterunt? Quo-

(a) *Heb. 7.* (b) *Trid. Ses. 25. de Ref. c. 1.*

tiès suis terrenis me coinquinaverunt moribus? Quoties me tota die mœrore confecerunt? Quoties posuerunt me abominationem sibi? Quoties concinnantes dolos, dederunt me populis contemptibilem? Quoties eorum vitia ceciderunt super me, & præstitērunt me opprobrium hominum & abjectionem plebis? O quantum periclitor ne ego Sacerdos fiat sicut consanguinei & sicut ipse populus! Nonne ergo tempus est egrediendi de terra mea & de cognatione mea, obliviscendi domum patris mei, & deponendi penitus omnem affectum paternum? Longè à parentibus salus. Quandonam tandem gratiam resuscitare enitar quæ data est mihi per impositionem manuum, & quam affectu paterno præfocavi, & iniqua miseratione evacuavi?

REFLEXIO XI.

Charitas erga Deum & proximum.

In lege quid scriptum est? quomodo legis? Diliges Dominum tuum ex toto corde tuo, & proximum tuum sicut teipsum. Plenitudo legis, dilectio.

Attamen diligo ex toto corde meo Dominum Jesum, cujus minister sum? In signum mei erga eum amoris, servo ejus mandata? Ambulo sicut ille ambulavit? Facio in omnibus, sive magnis, sive modicis, ejus voluntatem? Paratus sum pro illo pati, animam meam ponere, promovere sincerè gloriam ejus, &c? Probatio amoris, exhibitio est operis: (a) Ergo Anathema mihi, si non amem Jesum Christum opere & veritate.

Diligo Fratres meos sicut meipsum, & sicut Christus Dominus dilexit me? Sum cum illis cor unum & anima una? Nonne invidiæ & schismatum livore ta-

(a) S. Greg.

besco? Heu mihi! quid sum, sine charitate? æs sonans, nihil. Quid sum, si dicens me diligere Deum, odero Fratrem meum? Mendax; sed irridetur Deus? Nonne perdet omnes qui loquuntur mendacium?

REFLEXIO XII.

Cura salutis.

Salva animam meam; hoc est omnis homo: quærit primum regnum Dei; quid enim prodest homini si universum mundum lucretur, animæ verb suæ detrimentum patiat? Væ, væ nobis, spiritu gemens ululat in inferno infinitus stultorum numerus, quid nobis profuit superbia, aut divitiarum jactantia quid contulit nobis? O insensati! ergo erravimus. Sed heu! jam non possumus hinc transire, nec amplius datur nobis penitentiae salutaris locus. Prob desperatio!

Sed & ego qui hæc meditor, incumbo strenuè & alacriter ad unum necessarium, scilicet ad salutem animæ meæ? O insipiens corde! nonne animam meam in vanum accepisse videor? Quid profuit Judæ proditori Apostolatium sortitum esse? nonne bonum erat ei, si natus non fuisset? Væ, væ! quid mihi pariter prodest, si cum universum mundum Christo lucrifecerim, ipse reprobis efficiar? Quam commutationem dabo pro anima mea? Quid tandem supererit mihi, nisi fletus, stridor dentium, sempiternum dedecus, vermis non moriens, ignis inextinguibilis, æterna desperatio? O stupiditatem meam! O stultitiam meam, lacrymis sanguineis deplorandam!

Intellexi hæc omnia? Sed si intelligam, cur primum non misereor animæ meæ, placens Deo? Cur salutem meam, ante omnia, cum timore & tremore non operor? Si mihi nequam, cui bonus ero? Si animæ meæ præesse nescio, quomodo Ec-

clesiæ Dei diligentiam habebō? Sed in me reversus dixi: nunc cœpi; hæc mutatio dexteræ Excelsi.

Domine Jesu, illumina oculos meos, da mihi intellectum, & sedium tuarum assisticem sapiëntiam, notum fac mihi finem meum, ut sciam quid desit mihi: tuus sum ego, salvum me fac. Arcam viam quæ ducat ad vitam, viriliter gratia tua adjutus, jugiter sequar, ut factus concha, deinde canalis, efficacius & meipsum primum salvum faciam, & eos qui me audient. Hoc spiritu principali confirma me, ô Deus salutis meæ.

REFLEXIO XIII.

Abusus gratiarum.

Quid ultra debuit facere Dominus Jesus ministris suis, & non fecit? Non solum eduxit eos de terra Egypti, eosque de rore cæli, & de pinguedine terræ satiavit, quod liberius suæ, alienæque salutis, vacarent, sed etiam hos elegit ex omni carne, hos exaltavit ad regale Sacerdotium, hos amicos suos & Angelos fecit, cives Sanctorum & domesticos Dei, ejusque mysteriorum dispensatores. Quid sublimius? numquid fecit taliter omni nationi & principibus terræ? Nonne jure merito expectare debet, ut faciant vvas, non autem la-brucas?

Verum quantam præsertim mecum fecit misericordiam magister bonus? Profectò, nisi adjuvisset me, pauidminus habitasset in inferno anima mea. Attamen ille patiens, & multæ misericordiæ pater, concedit mihi tempus acceptabile & dies salutis, vocat & urget me, ut de plenitudine ejus accipiens gratias uberes & salutare, dignè ambulem vocatione qua vocatus sum, sim perfectus sicut ille perfectus est, in ejus domo oliva fructifera, & illius in æternum securius cohæres. Enim verò, ne sollicitus essem quid manducabo, aut quid bibam, aut quo operiar,

& ne sapiam quæ sunt super terram, suppeditat mihi alimenta & quibus tegar. Scio hæc omnia pretiosa dona Dei, eaque aliis prædico.

Sed cognosco tempus visitationis meæ? Quot gratias in vacuum recipio & salutis media elabi sino? Quem fructum hactenus hausî ex fontibus Salvatoris, id est, Sacramentis? Nonne omnes dies mei mali sunt? Si in Tyro & Sydone facta fuisset pars virtutum quæ factæ sunt in me, in cinere & cilicio pœnitentiam egissent; ego verò, proh pudor! ab ubertate domus Dei inebriatus, gratiarum torrente potatus, & de ipso Deo saginatus, iniqua gero, dura cervice obduro cor meum, retribuio mala pro bonis, sterilitatem animæ meæ. Hæcine reddo Domino, stultus & insipiens? Nonne meritò ex me erit perditio mea? Nonne interim à me auferentur talenta, & genti facienti fructum dabuntur? Quid restat, nisi ut Deum meum iniquitatibus meis servire faciens, projiciar tandem occulto & justo ejus judicio, in tenebras exteriores, servus nequam & inutilis? Jam forsitan securis ad radicem posita est; usquequò ergò terram in vanum occupabo; usquequò claudicabo in duas partes? Ecquando incipiam facere fructus salutis dignos, & ire de virtute in virtutem? Quid moror?

REFLEXIO XIV.

Frequentatio Sacramenti Pœnitentiæ.

Devota hujus Sacramenti frequentatione non solum liberamur à peccatis, sed etiam his præservamur, & ad perfectionem viam nobis paramus; præsertim, si habentes Ananiam, & vitæ duces juxta cor Dei, ei simus docibiles corde.

Sed quo zelo frequento hoc Sacramentum? Nonne potius me elongo à throno gratiæ, quia ipse

me seducens dico: peccatum non habeo? Estne veritas in me? Dominus est qui iudicat me; & quamvis non habeam nisi peccata venialia, nonne piorum hominum usus demonstrat, ea rectè & utiliter in confessione dici? Qua conscientiae pace & serenitate, qua vehementi spiritus consolatione (a) & fortitudinis me privo hac confitendi negligentia & nausea? Quid sapit illa negligentia nisi perfectionis meae fastidium? Quid mihi minatur?

REFLEXIO XV.

Examem conscientiae.

Confessio non est quidem conscientiarum carnificina; attamen examen conscientiae debet esse diligens (b); aded ut, si nosmetipsos non dijudicaverimus, à Domino utique iudicandi sumus; equis vivens in conspectu eius iustificabitur?

Verum discussio me diligentius? Exploro sinus & latebras hujus conscientiae meae, (c) & onera mea, humeris Angelicis formidanda? Heu mihi! Deus tandem cum acceperit tempus, ostendet gentibus nuditatem meam, reptilia, peccata occulta & aliena, quorum non est numerus. Quid est cur mihi blandior?

REFLEXIO XVI.

Contritio.

Contritio est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso. (d) Undè illud Joëlis prophetae: scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, ait Dominus omnipotens.

(a) Trid. Ses. 14. c. 3. (b) Ead. Ses. c. 5. (c) Ibid.
(d) Trid. Ses. 14. c. 4.

Recogito annos meos in amaritudine animae meae? Doleo de peccatis verè & sincerè? De corde exeunt peccata; igitur cor meum debet esse tantò prius ad poenam; quantò principalius fuit ad culpam. (a) Nonne tamen ex illis sum de quibus dicitur non est in ore eorum veritas, cor autem eorum vanum est? Psalm. 5. v. 10. Et verò semper agentem quod poenitet, (b) illudque amantem, nonne reprehendit me cor meum? Vae mihi! confiteor, non vero dolore, sed arida consuetudine, mentior hominibus & non Deo. Equando redibo ad cor, praevicator?

Doleo de peccatis quia peccavi Domino summè bono & dilecto? Aut saltem propter gloriae desiderium, aut gehennae metum? Quid profuit Esau & Saul rugisse & doluisse turpis lucris & dignitatis gratia? Quid mihi pariter prodest amarè flere, si non fleam motivo aliquo supernaturali?

Omnem viam iniquitatis odio habere debeo, quia qui offendit in uno, factus est omnium reus; malum enim ex quocumque defectu. Sed convertor ad Deum in toto corde meo? Nonne parco huic lethali Amalecita? Si res ita sit, frustra rogabo Dominum, à quo non ero misericordiam consecuturus.

REFLEXIO XVII.

Propositum.

Declarat sancta Synodus, hanc contritionem non solum cessationem à peccato & vitae novae propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere (c). Undè illa Christi praecepta: vade, & jam noli amplius peccare; facite fructus dignos poenitentiae.

Propositum meum non peccandi de cætero, est-

(a) Tert. (b) S. Isid. (c) Trid. Sess. 14. c. 4.

ne sincerum, firmum & constans? Contendo facere mihi cor novum, ut efficiar nova creatura? Cognoscor verè pœnitens ex dignis pœnitentiæ fructibus? Si adhuc ago id quod pœnitet, irrisor sum & non pœnitens. (a) O monstruosa mea emendationis veletas!

Reverà nonne adhuc amo periculum? Si res ita sit, nonne amans periculum, in illo peribo? Adhibeo emendationis media, scilicèt pœnitentiam medicinalem, examen particulare, &c? Enitor exinanire usque ad fundamentum peccatum illud quod mihi dominatur, quodque aliorum est origo? Incumbo viriliter curare contraria contrariis? Facio pro curandis animæ morbis, quod pro salute corporis? Heu mihi! Id parum curo. Quid mirum, si statim post confessionem ad vomitum revertar, si novissima mea fiant pejora prioribus, ac si semper peccanti, aliquid mihi deterius minetur & contingat? Quare? Quia scriptum est: desideria occidunt pigrum. Nonne & me, Deum quodammodo tentantem, occident? Dimittor quidem in pace post absolutioem; sed heu! non est pax in terram nisi hominibus bonæ voluntatis. Quousque ergò detinebor hac ferrea peccandi voluntate mea?

REFLEXIO XVIII.

Confessio.

Omnibus post baptismum lapsis integra peccatorum confessio jure divino necessaria existit. (b)

Sed declaro in confessione peccata occultissima, quæ nonnunquam animum gravius sauciant, & periculosiora sunt iis quæ manifestè admittuntur? (c)

(a) S. Isid. (b) Trid. Ses. 14. c. 5. (c) Ibid

Quod peccata ut meros scrupulos depono, quæ tamen in me maxima sunt? (a) O miserum me! quoniam tacui & taceo, inveteraverunt ossa mea, inveteravit effrænatio peccandi licentia, inveteravit fortassè sacrilegiorum cumulus. De declarato & propitiato peccato non debeo esse sine metu; cur ergo non anxiatur spiritus meus, & non conturbatur cor meum super tot peccatis & tot circumstantiis Ecclesiæ clavibus non subjectis, in thesauris tamen Dei conditis, stylo ferreo signatis, ac in die ultionis revelandis? Idipsum parùm recogito corde; ò excors?

REFLEXIO XIX.

Satisfactio.

Satisfactio populo Christiano fuit perpetuo tempore commendata. (b) Grande scelus grandem habet necessariam satisfactionem. (c)

Peccata mea grandia nimis sunt coram Domino: grandis ergò debet esse pœnitentia mea. Attamen pro pudor! viam spatiosam sequi, otio, comessionibus, aleis, somno torpidè indulgere non formido, ego qui peccata populi precibus & suffragiis redimere deberem? Nonne quantum fui in deliciis, tantum patiar tormentum? Equando exhibebo corpus meum servire justitiæ ad sanctificationem, sicut illud exhibui immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem? Equando peccata mea eleemosynis, orationibus, aliisque piis operibus, dum tempus habeo, redimere conabor? Si illud velim, quare non modò? Numquid expecto dum inciderim in manus Dei viventis? Horrendum!

C 2

(a) Trid. Ses. 22. de Ref. c. 1.

(b) Trid. Ses. 14. c. 8. (c) S. Amb.

Præterea, sum forsân obnoxius restitutioni propter damnum quomodocumque illatum, vel propter malè recitata & oscitanter cantata Officia & Missas, vel propter vanam & fraudulentam à choro, & à paræcia absentiam, vel propter ommissa onera mei Beneficii, ex justitia adimplenda. Si res ita sit, quid est cur Cæsari non reddo quæ Cæsaris sunt? An mihi latet non remitti peccatum, nisi restituatur ablatum?

REFLEXIO XX.

Vocatio, & ad Beneficia & ad Ordines ascensio ac assumptio.

Videte, Fratres, vocationem vestram, monet Apostolus; quomodo hic intrasti acerbè queritur Dominus. In novissimis diebus instabunt tempora periculosa, erunt homines seipsos amantes, cupidi & elati. De quibus loqui videtur Gentium Doctor? Nonne de Clericis, qui exemplo Judæ proditoris, & Simonis magi, pecuniis & beneficiis inbiantes, jam nunc serpunt ut cancer in ipsa Dei domo, quam faciunt speluncam latronum: mammonæ potius quam Deo servientes? Non singuli ad ordines assumi debent, sed digni dumtaxat, & quorum probata virtus senectus sit. (a) Quique, ut potè boni testimonii viri, iudicio sui Episcopi sint utiles aut necessarii suis Ecclesiis (b); satius enim est maxime in ordinationem Sacerdotum, paucos bonos, quam multos malos habere ministros (c). Multiplicaretur, quidem gens, sed heu! non magnificaretur lætitia: undè hæc formidolosa Apostoli verba: Manus citò nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. Nonne idem iudicium eademque pœna imminet iis qui beneficia non distribuunt juxta pondus sanctua-

a) *Trid. Ses. 23 c. 12.* (b) *Ibid. c. 16.* (c) *Conc. Lat. 4.*

vii, juxta mentem & decreta Sacro-Sancti Concilii Tridentini (a), ac secundum ordinem charitatis & justitiæ? Ita sanè. Quis ergò non caveat à serie tot peccatorum alienorum, quorum non est numerus; & quorum tamen collatores ordinum & Beneficiorum se conscios prudenter & quidem facillè præstare possunt? Quis non quærat inter dispensatores, ut fidelis & dignior quis inveniatur?

Quis mihi hanc vocationem revelavit? An Pater cælestis, an caro & sanguis? Si Pater cælestis elegerit & assumpserit me, beatus: inhabitabo confidenter in atriis ejus; si verò caro & sanguis, infelix: quotidie periclitabor.

Quo fine intravi in sanctuarium Dei? An zelo zelatus pro Domino Deo exercituum, pro mea & aliorum salute? An turpis lucri gratia, ex appetitu laudis dignitatis & quietis, ac proditorio & seductrici amore parentelæ?

Quomodo intravi? Nonne favore, simulata capacitate, turpi mendicatione, iniqua hereditate, sinistra resignatione, pessima confidentiæ simonia, muneribus à lingua vel à manu vel ab obsequio, obreptitia vel subreptitia dispensatione? Nonne aliquod ex his monstruosis adminiculis, meipsum, non Deum decipiens, forsân adhibui? Verùm si non intraverim in ovile per ostium, sed aliundè, nonne fur & latro sum? Heu mihi! non morietur vermis meus.

Et quamvis pluralitas Beneficiorum contineat certum animarum periculum, (b) nonne hæc avidus ambii, falsaque securitate possideo? An puto sufficere propriam utilitatem ad plura possidenda beneficia? Erro affirmat D. Bernardus: requiritur communis; nonne ergò perverto ecclesiasticum ordinem? (c)

C 3

(a) *Ses. 24. c. 1. & 18. de Ref. & Ses. 7. c. 3.*

(b) *Conc. Later. 3.* (c) *Trid. Ses. 24. c. 17.*

Si autem dispensationem subreptitiam habeam, quò ibo cum dispensatione mea? in infernum, teste Alberto Magno: cui enim mentitus sum? nonne ipsi Deo?

Quòd si aliorum exemplo moveor ad plura possidenda beneficia, nonne in eadem damnatione sum? quare? quia consuetudo sine veritate vetustas erroris est, ut loquitur S. Cyprianus. Ambii, & possideo plura beneficia, ut eleemosynas dare queam?

O proditoria caliditas! Verè à satana me tentari sino; non enim sufficit hoc propositum, nisi Ecclesiæ necessitas aut utilitas aliud postulet. Verè me ad luxum & ambitionem paro: si multum mihi fuerit, abundanter quidem tribuere debeo, si autem exiguum sufficit ut & illud libenter impertiar. Nonne ergò me ipsum, non Deum decipio? Nonne fraudo fundatorum intentionem, ut rectè loquitur D. Thomas?

Forsàn ambio aut certè possideo duo beneficia quia sum Canonicus & nobili genere natus, vel quia meus Canonicatus non suppetit undè vivam honestè secundùm meum statum. Hæc causa valet quidem juxta Concilium Tridentinum; (a) sed ò quàm metuendum est ne mentiatur iniquitas mihi! Quot Canonici & Parochi, & quidem me nobiliores & meritis præstantiores sunt, qui æquali beneficio non scilum honestè vivunt, sed etiam habent undè pauperibus dispergere possint? Undè fit ut meum beneficium, quamvis sat pingue, non sufficiat interdum sumptibus meis? undè fit? quia aleis, comessationibus nimium indulgeo; quia me còmo vestibus & munditiis corporis nimis pretiosis, quamvis hæc omnia, non obstantibus consuetudinibus, prohibeantur. (b) Quàm secus, instante morte, & coram Christo iudice, sentiam de hac seductrici mea illusionè!

(a) *Ibid.* (b) *Trid.*

O! si illam simplicitatem quam aded commendat Tridentina synodus, in mensa, in suppellectili, in vestitu, & in reliquo vitæ genere præ me ferrem, (a) numquid necesse esset ut beneficia beneficiis, præbendas minores majoribus, pensiones pensionibus aggregarem, ecclesiasque ecclesiis? (b)

Sed tandem moriar cupidus & elatus ego homo; hæc quæ paro & congrego beneficia, cujus erunt? Hæc mecum non sumam, ea alienis relinquam; mihi verò solum supererit sepulchrum. Ecquid? si damnatio ambitioni meæ debita, me sequatur? Numquid illa præteribit? heu! minimè. Quid mihi tunc proderit divitiarum jactantia?

Quamvis multis nunc augear beneficiis, affluam divitiis & honoribus, sepultus tandem in inferno, in æternum ululabo; æquæ gutturum obtinere numquam potero. Horrendum discrimen!

O ambitio am mentium crux! quomodò ergò omnes torquens, omnibus places? (c)

Denique, si quem indignum, carni aut sanguini, aut respectui in humano acquiescere volens, in Ecclesiam, aut in Beneficium intrusi rejectis dignioribus, nonne spiritu in æternum gemens, & desperatione actus vocabo carnem brachii mei? nonne tot ovium perditarum sanguis de manu requiretur mea? numquid hi ministri quos indignos ad regale Sacerdotium exaltavi, & ad animarum curam promovi, surgent ut mihi in iaferno opitulentur?

REFLEXIO XXI.

Perfectio proprii status.

Ministerium tuum imple, monet Apostolus, quia

C 4
(a) *Trid. Ses. 22. de Ref. c. 1.* (b) *S. Bern.* (c) *S. Bern.*

ambulans vocatione qua vocatus es, quæ placita sunt Deo, semper, & quidem securè facies: hæc est villicatio in qua præcipuè consistit sanctificatio tua quam Deus vult; villicatio de qua strictam reddes rationem in die iudicii. Cætera interdum vanitas, & præsumptio spiritus, fascinatiõ nugacitatis, illusionum abyssus, & animæ perdendæ periculum. Sic meritò censent qui, non ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

Quale est ergò cor meum erga munia & onera mei status; in quo, ut confido, me Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, me & alios salvos facere? Quot ignorantis, quot negligentis, quot omissionibus thesaurizo mihi iram Dei in novissimis diebus? Heu! hæc animo recogitanti jam undiquè mihi sunt angustix; quamvis enim mirabilia magna fecerim aliunde, quid mihi proderit, si voluntati Dei contradicens, & erga plurima aliena turbatus, defuerim muniis proprii status, vel ea secundùm beneplacitum Christi, & dignè Deo non impleverim? Quidusque ergò à Satana me tentari sinam? Quidusque errabo, ambulans difficiles & fallentes vias? Domine Jesu, cogitavi vias meas; ecce nunc converto pedes meos in testimonia tua, in tuum exemplum, in semitam Virginis matris tuæ, & omnium Sanctorum: in his totus ero, ut profectus meus sit coram te & omnibus manifestus, & ut securus ad te veniam, qui ministerium & cursum suum dignè & constanter consummantibus reponam coronam justitiæ. Paratum est cor meum in te, Domine, sperare: confirmatum est cor meum: non commovebor donec despiciam inimicos meos, quibus hactenus illusus sum; tu es defensor vitæ, perfectionis, & salutis meæ: à quo trepidabo?

Præceptum sempiternum est in generationes vestras. Et ut habeatis scientiam discernendi inter sanctum & prophanum. (a) Quia repulisti scientiam, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. (b) Si quis autem ignorat, ignorabitur. (c) Erudimini ergò qui iudicatis terram.

Quapropter, attendo studio & scientiæ Casuum conscientiæ, Canonum, Rituum, Rubricarum, & Scripturæ sacræ, hujus libri vitæ, & allarum obligationum mearum? Nonne ignorantia laboro, quia nolo intelligere ut benè agam? Quis fuit, quis est illius ignaviæ & ignorantix effectus? Deus illum scrutabitur, eumque in furore suo manifestabit. Quot cæcos, ego cæcus, in foveam mecum præcipitavi? Quoties præ ignorantia mea factus sum sicut populus, ego Sacerdos, & opprobrium hominum? Proh pudor!

Verùm, quamvis studeam, quo fine studeo? Scriptum est: scientia inflat. Do operam ut scientiam meam charitas ædificet? Heu! si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habuero, quid mihi prodest?

Si ergo scientiam Sanctorum acquirere neglexero, semper quidem discere potero, sed in vanum laborabo, & ad scientiam veritatis, testante Apostolo, numquam perveniam. Et quare? quia Pater, & Dominus cœli & terræ, qui hæc parvulis revelat, abscondit ea à sapientibus & prudentibus sæculari doctrina inebriatis, inflatis & ingurgitatis, ut loquitur D. Bernardus. Cum simplicibus sermocinatio ejus, & intellectum dat parvulis.

(a) Lev. 10. v. 10. (b) Ose. 4. v. 6.

(c) 1. Cor. 14. v. 38. Ps. 2. v. 10.

Domine Jesu, qui linguas infantium disertas facis, & qui infirma mundi eligis ut fortia quæque confundas, ne gloriatur omnis caro in conspectu tuo, da mihi supereminentem scientiæ charitatem tuam, ut implear in omnem plenitudinem Dei; quapropter da mihi spiritum tuum, ut quærens te in simplicitate cordis mei, te Deum, & scientiarum Dominum inveniam: hoc est ante te omne desiderium meum. Noverim te, noverim me, & doctus sum satis.

REFLEXIO XXIII.

Schismaticorum, & suspectorum librorum horror.

Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium; intrinsecus autem sunt lupi rapaces. (a) Moliti sunt sermones eorum super oleum, sed ipsi sunt jacula, & quidem intento arcu ita ad nocendum parata; ut sagittent in obscuro rectos corde. Quinimò seductores illi, mendacii Parentis exemplo ac magisterio edocti, pestiferos libros studiosè nimis quaquoversum disseminant, ut nefarii erroris contagium, si fieri possit, pertranseat de gente in gentem, & de regno ad Populum alterum. Rogamus ergò, Fratres, ut sedulo observetis hos magistros mendaces & in deceptione illusores, qui dissensiones & offendicula, præter doctrinam quam vos didicistis, faciunt, & qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium; hos sermones qui sunt venenum aspidum sub labiis eorum, detestamini, eorumque consuetudinem quasi pestem fugite, scriptum est enim: cum perverso perverteris.

His ergò monitis edoctus, fugio, quasi à facie colubri, hos autores qui erraverunt ab utero, qui,

(a) Matth. 7. v. 15.

insipientes corde, locuti sunt falsa, & qui, sub præclara pietatis & veritatis specie, à veritate auditum avertunt impii, lethale venenum & serpentinis errores longè latequè disseminant. Nonne hi sunt seductores & antechristi, quibus vel AVE dicere prohibeor, ne communicem erroribus & operibus eorum?

Numquid autem eligo & avidè lego auctores qui Ecclesiæ Romanæ, Ecclesiarum matri & magistræ (a) fideliter adhærentes, docent semper, & profitentur verbo & opere quæ decet sanam doctrinam? Si sunt filii Dei, nonne his ergò, viam Dei in veritate docentibus adhærere, in deliciis habere debeo? Immo, Domine, eorum solum doctrinam firmiter tenebo; attamen rogo te, ò summe scrutator rerum & cordium, da mihi scientiam discernendi inter veros & falsos catholicos, & educendi noxia zizaniorum semina è medio tritici, ne infeliciter incautus decipiar; quod à me avertat illa sapientia tua quæ suaviter omnia disponit.

REFLEXIO XXIV.

Extremâ opinionum vitanda.

*V*Æ qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras: ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum. (b) Cavenda est conscientia nimis larga, & nimis stricta; nam prima generat præsumptionem, secunda desperationem; item, prima sæpè dicit malum bonum, secunda è contrâ, bonum malum; item prima sæpè salvat damnandum; secunda è contrâ, damnat salvandum. (c)

Si ergò indulgentior sim quàm par est, nonne

(a) Trid. Ses. 7. Can. 3. de Baptismo.

(b) Isa. 5. v. 20. (c) S. Bon.

me & animas deduco per spatiosam & latam viam quæ ducit ad æternam perditionem? scriptum est enim: si cæcus cæcum ducat, ambo in foveam cadunt. Et quare? quia tunc ex illis sum, quibus Dominus indignatur & maledicit, quia consuunt pulvillus sub omni capite, & faciunt cervicalia sub capite universæ ætatis (a) qui dicunt videntibus: nolite videre; & aspicientibus: nolite aspicere nobis ea quæ recta sunt; loquimini nobis placentia, videte nobis errores. (b)

O quantam morum relaxationem, & criminum, etiam atrocissimorum, licentiam peperit, & quotidie parit hæc falsorum prophetarum, & propriæ innitentium prudentiæ pertinax factio! Quot animas, blandè & molliter seductas, ducit ad perditionem; & in dies ducit hæc sæva nimis indulgentia! Nonne hæc opinionum portenta Alexander VII. jure merito properipsit & anathematizavit? An facillè concipitur potuisse ea hominibus probari quibus aliqua rationis & probitatis scintilla superesset? Cur ergo me & alios inanibus verbis seduci sino? Quousque tandem, proprio abdicato sensu, communi bonorum judicio me conformare renuam? O quàm verè dictum est filios hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua esse!

Verùm quid sentiam in hora mortis, & ante tremendum judicis tribunal, de hac laxiori indulgentia, & de his fabulis ad quas me & alios converto, quibus me & alios usque ad inferni novissima projicio?

E contrà, si in conscientiæ rebus severior sim, hominum imbecillitatis rationem minimè habens, nec consilia à præceptis discernens; dum illos ad aimis ardua compello, viam salutis æternæ quam Christus illis aperuerat, præcludo; nonne salvandos dam-

(a) *Ezech. 13. v. 18.* (b) *Isa. 30. v. 10.*

no? (a) Quare? quia accidit ut miseri homines, hac audita severiori doctrina, credant, aut dubitent inesse culpam mortalem ubi nulla est; sed tamen rei difficultate victi, ex erronea conscientia mortaliter peccent & damnentur. Proh miseranda sors!

Qua ergò temeritate alligo & impono in humeros hominum onera gravia & importabilia, quæ Patres & Doctores juxta cor Dei non imposuerunt, & quæ digito meo ipse forsàn movere nolo? Nonne jugum Domini suave est, & onus ejus leve? Licet ne mihi esse austerum, ubi bonus & benignus est Dominus? Nonne fidelis dispensator inveniri debeo?

Verùm si præ nimia austeritate, homines propriæ infirmitatis conscios, ad desperationem & perditionem adigam, nonne communico illorum peccatis? nonne illorum damnationis reus, in æternam foveam & perditionem unà cum illis casurus sum? Proh detestanda severitas mea!

Domine Jesu, qui non vis mortem peccatoris, da ut discam & sciam, exemplo tuo, compati & condolare hominum infirmitatibus. Hanc deinceps servi tui D. Gregorii Nazianzeni tenebo doctrinam: *Nolè justitiæ rigide & inflexibili, neque prudentiæ versatili addictus esse; optima est in omnibus moderatio.*

Da mihi sapientiam, ut sciens reprobare malum & eligere bonum, ambulem coram te, misericordiam inter & veritatem.

Soleo quidem statim reprobare quæcumque non sapiunt extremam rigiditatem; sed in me reversus, tuncque benignitati imposterum adhærere volens, hoc sacri canonis monitum fideliter observare conabor: *In his verò ubi jus non invenitur expressum, procedas æquitate servata semper, in humaniorem partem decli-*

(a) *S. Bonav.*

nando, secundum quod personas & causas, loca & tempora videris postulare. Hæc erit, te duce, te adjuvante, & dirigentibus bonis Pastoribus, via quam sequar, ut justitiam diligens, ad pacem autem prudenter proclivior, securus ad te perveniam; & omnibus, quoad fas erit, omnia factus, eos tibi in æternum lucrificiam.

REFLEXIO XXV.

Firmissima Ecclesiæ Romanæ, & sanæ doctrine adhesio.

Beatus est Simon Bar-jona; quia caro & sanguis non revelabit tibi, sed Pater meus qui in cælis est; & ego dico tibi: quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam, & tibi dabo claves regni cælorum; & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis. Pasce agnos meos; pasce oves meas. Ego autem rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. Ecclesia Romana omnium Ecclesiarum mater est & magistra. (a) Una fides, unus Dominus, unus Pastor. Una est fidelium universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur. (b) Quenam ergo justa præscindendæ unitatis causa esse potest? (c) Qui habet aures audiendi audiat; & qui potest capere, capiat.

II. *Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint. Veniet illud tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt; ecce jam venit: multi enim prophetæ exierunt in mundum. Qui novit Deum, audit nos. In hoc cognoscimus spiritum veritatis &*

(a) *Trid. Ses. 7. Can. 3. de Baptismo.*

(b) *Conc. Lat. 4. (c) S. Aug.*

spiritum erroris. Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit. Noli esse incredulus, sed fideis, & loquere, ex abundantia cordis, que decent sanam doctrinam; Dominus locutus est; Ecclesia Romana, columna, & firmamentum veritatis, locuta est: causa finita est. Igitur firmiter crede, bene vive; & nihil timeas, salvus eris.

Cum ergo Romana seu Apostolica sedes centrum sit ac vinculum unitatis & communionis catholicæ, juxta omnium catholicorum doctrinam, num catholicus haberi possim, si unitate fidei ac doctrinæ, cum ea conjunctus non essem? Erro; quidquid aliud suggerant schismatici, in eadem sum damnatione. Ecquid tandem audirem ego, segregatus ab unitate Ecclesiæ visibilis, cujus caput extat Christus, nisi ista formidabilia verba: *Recede à me putre membrum; Ecclesiam audire noluisti, ethnice & pagane; justum est ut ab æterna fidelium communionem in æternum discedas; te diabolo spiritui erroris conjunxisti; stet in æternum à dextris tuis ipse diabolus.*

Quid timeo, si hanc à Jesu & à fidelium communionem separationem non timeam? surgeret ne hæc schismaticorum & hereticorum factio, ut mihi in inferno opitularetur?

Insuper, si Pater cœlestis revelavit Petro ejusque successoribus quæ mihi credenda proposuerunt; si Spiritus Sanctus in eis loquitur; si veritatem dicunt mihi, ut constat tamquam certissimum veræ fidei ac purioris doctrinæ signum & argumentum; quid est cur non crederem? quare dubitarem? Fides est quidem argumentum non apparentium; nonne tamen beati sunt illi qui non viderunt & crediderunt? Numquid portæ inferi prævalebunt adversus Romanæ Ecclesiæ fidem? Nonne testimonia quibus illa nititur, credibilia facta sunt nimis? O insensate! quis me adeo fascinarer ut

non obdrem veritati, adhærerem autem tot schismaticis & hæreticis, qui præsumptione, temeritate, libidine & malitia excæcati, ac in reprobum sensum traditi, depravant scripturas ad sui perditionem, Ecclesiam Dei pertinaciter conturbant, Evangelium Christi convertere volunt, serpunt ubique ut cancer, ut in errorem inducant, si fieri potest, etiam electos, dicentes impii in corde suo, & publicè: nolite credere Ecclesiæ definitionibus; sequimini vias nostras?

O inconsiderate! quid periclitor credendo definitionibus Ecclesiæ Romanæ? nihil. Quid è contrà incredulitate mea non periclitor? innumera periclitor mala; nam etiamsi mirabilia magna facerem, & corpus meum in servitutem redigerem, quid mihi sine fide prodesset? None per arctam talis pœnitentiæ viam me in perditionem ducerem? Nonne jam iudicatus essem, & in proprio iudicio condemnatus? Quare? quia sine fide impossibile est placere Deo.

Deploranda ergo schismaticorum rebellio. Sed, ò beata nimis fidelium obedientia! Ista enim est tuta & brevis ad gratias singulares & ad salutem via. Quidni & ego Ecclesiæ Romanæ fidelis essem usque ad mortem?

Sed tandem, cœlum & terra transibunt; verba autem Domini Jesu, qui est ipsa veritas, & qui loquitur in Ecclesia & per Ecclesiam, non præteribunt; transibo & ego, quantumvis incredulus essem; Domini autem triumphatrix veritas, in æternum permanebit; numquid damnatio incredulitati meæ debita præteriret? Heu! minimè. In æternum experirer quod nunc credere nollem; tunc præ angustia spiritus gemens, dicerem semper & invitus, sed heu! frustrà; ergò erravi corde & gravi corde.

Domine Jesu, qui venisti à Deo magister, & qui viam Dei in veritate doces, confirma me in ver-

bis tuis, & in fide Romanæ Ecclesiæ; da mihi, quæso, ut sim docibilis corde ut parvulus; vè mihi, si aliquando deficeret fides mea; adjuva incredulitatem meam. Approbo quidquid Ecclesia Romana approbat: anathematizo quidquid illa anathematizat: abrenuncio spiritui erroris, & Angelo satanæ, qui sæpè transfiguratur se in Angelum lucis, ut incautos decipiat, & incredulos seducat & obduret; profiteor coram te & omnibus viventibus, quòd firmiter credam quidquid Romana Ecclesia hætenus docuit & deinceps docitura est; & quidem, in eodem sensu in quo illa, quam tu ipsa veritas regis & reges usque ad consummationem sæculi, illud intelligit & intellectu est. Adauge fidem meam; paratus sum, & non sum turbatus in carcerem & in mortem potius ire, quam ab illa vera & Apostolica fide, quam ore & corde profiteor, deflectere. Da mihi, supplex oro, ut in hac fide fortis usque in finem perseverem. Quinimò, ò Domine Jesu, qui loqueris in nobis, & qui ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem, ut destruas inimicum & ultorem; da mihi os & sapientiam, cui non possint resistere omnes adversarii tui, & qua inobedientes, si locus sit, viriliter redarguere valeam, eosque in veritatis viam reducere.

Verum, ò anima mea, vivis ex fide sicut justus? Pensa & iterum pensa quòd fides sine operibus mortua sit; vè tibi, si voce fatens Christum, eum factis neges! Nonne Regina Austri, ipsi ethnici & pagani surgerent adversus te in magna constantia, condemnantes te in die iudicii? Absit. Igitur opere comple quod fide tenes, ne de ore tuo iudicaris.

REFLEXIO XXVI.

Horæ canonicæ.

Recitare debes horas canonicas dignè, attentè, studiosè, & devotè. (a)

Spiritus quidem promptus est; caro autem infirma: spiritus est vadens & non rediens, & caro concupiscit adversus spiritum; attamen, quoties, dum psallo in conspectu Angelorum, vagatur mens mea, aret cor meum, quia vim in illud non facio ut sim attentus & devotus, quia dilexi verba præcipitationis, lingua dolosa, & quia dedi locum diabolo; id est, distractioni? qua fronte me audiri postulo à Deo, cum me ipse non audiam? (b) Omittere officium absque causa est peccatum mortale; sed recitare illud cum distractionibus, directè vel indirectè voluntariis, quid est? prophetiza anima mea, simul & time.

Insuper quid redolet inordinatio temporis & modi recitandi officium, nisi modicam fidem & amorem tepidum? Nonne peccati venialis macula me interdum coinquinat?

REFLEXIO XXVII.

Pia in choro residentia, & scientia cantus.

Quisquis non assistit Horis in choro non acquirit dominium distributionum, nisi excusetur infirmitate, vel justa & rationabili corporis necessitate, aut evidenti Ecclesiæ utilitate. (c) Beneficium propter officium. Si quis non vult operari, nec manducet. Præ-

(a) Conc. Later. 4. (b) S. Cyp.

(c) Trid. Ses. 24. de ref. c. 12.

terea, graviter reprehenduntur clerici tardè chorum ingredientiés, vel ante officium expletum exeuntes vel ibi confabulantes, &c. (a) Psallite Deo nostro psallite sapienter, inquit Propheta.

Nonne tamen absque interdum à choro absque rationabili causa? In verticem meum descendet fraus mea. Nonne blandior mihi in cantandis horis? Canonicus à canendo nomen accipere dicitur. Laudo Deum distinctè, reverenter & devotè? (b) Quoties forsitan accepi fructus, quos non debuissim facere meos? Nonne Deus, qui novit abscondita cordis, & qui vult adorari in spiritu & veritate, requiret illos?

Quoties, ob præcipitantiam & nauseam, recito versum meum, nondum integrè absoluto, nec à me audito sociorum versu, nec in medio versuum spirans; quinimò abscindens interdum syllabas? Quoties denique accidit, ut chorum non ingrediar nisi tardè, & ut hinc exeam ante expletum officium? Quid hoc sapit nisi Canonum contemptum, mercenariorum morem, tepidum gloriæ Dei zelum, pusillorum scandalum, &c.? Nonne & ego reprehenderem operarium quem conduxissem, quique in vineam meam non nisi tardè iret, & inde recederet nondum expleto solito opere? Ita sanè; cur ergo me ipse non reprehendo? Sed tandem Deus ultionis reprehendet me. Præterea scio cantum planum, ut cantus & soni graves sint & pii, & ut ad pietatem auditores excitentur? (c) O homo modicæ fidei!

REFLEXIO XXVIII.

Missæ sacrificium.

Accipite, & comedite. Probet autem seipsum homo,

(a) Clem. 1. & c. dolentes de Miss. cel.

(b) Trid. Ses. 24. de ref. c. 12. (c) Conc. Mediol.

& sic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat. & bibit. Oportet ut non solum præpares te ad devotionem ante communionem; sed ut etiam te sollicitè conserves post sacramenti perceptionem, (a) ut gustare possis quàm suavis sit Dominus.

Verùm quoties, præ falsa humilitate, & quò liberius secundùm carnem vivam, me elongo ab altari & à throno gratiæ? Quoties panem Angelorum, tantùm levissimum cibum, fastidio? Quid sapit illa protracta nimis Missæ celebratio, nisi contemptum, scandalum, sterilitatem animæ, & proximam mortem? Nisi enim manducaveritis, dicit bonus Pastor, non habebitis vitam in vobis.

Qua devotione perago sacrosanctum Missæ sacrificium? Nonne, quia cursim, & perfunctoriè incumbo tum præparationi ad Missam, tum celebrationi ipsius, tum gratiarum actioni, fame pereo in ipsa mensa Domini, aret cor meum, & est anima mea sicut terra sine aqua in ipsis fontibus Salvatoris? Nonne imbecillis & dormiens, periclitor multùm ne reus corporis Domini tandem fiam? Horrenda catastrophe! Terribilis exitus, si perceptio corporis Christi veniret mihi in iudicium & condemnationem! Cur ergo meipsum accuratius non probe, & in actualem animi devotionem non incumbo?

Quo fine celebroy? An magnificandi Dominum? An turpis lucri & respectus humani gratia? Respondeat cor meum.

REFLEXIO XXIX.

Sancta mysteriorum Dei dispensatio.

Sancta sanctè tractanda sunt. Si Dominus ego sum,
(a) *Imit. Christ.*

dicit Deus exercituum, ubi est honor meus? ad vos o sacerdotes.

Hoc fateor. Sed qua devotione distribuo fidelibus sanctissimum Christi corpus, & tracto alia divina mysteria quorum dispensator sum? An molestè, an hilariter? An usu, an affectu? An pura intentione? An torpida? An sanctè & ferventer, an tepidè & perfunctoriè? An vero, an ficto animo? Nonne fidelem dispensatorem, hilarem ac sincerum datorem diligit Deus, ut in omnibus honorificetur in ædificationem corporis Christi? Quoties tamen hac mea rerum sacrarum indigna tractatione inhonoro Deum, scandalizo pusillos, ipsosque Paganos? Quid ergo de me sentio, servus nequam? An ignoro eum maledictum vocari qui facit opus Dei negligenter?

REFLEXIO XXX.

Reverentia Ecclesiis exhibenda.

T*emplum Domini sanctum est; domus Dei locus orationis. Sanctuarium meum metuite, ego Dominus.*

Qua ergo devotione introeo in domum Dei? Quomodo adoro eum ad templum sanctum eius? Dominum benedicere jubeor ego qui sto in atriis & in domo Domini; sed quomodo eum hic honoro? An corde, an labiis tantùm? Paveo ad ejus sanctuarium, juxta eam quæ illud decet sanctitudinem? Nonne scandalizo pusillos, & ipsos laicos; eosque, garrus, distraho in hoc orationis loco? Unde fit ut non dijudicem domum Domini? Non possum sic excusare excusationes: locus iste sanctus est, & ego nesciebam. Undè ergo accidit ut tam parum paveam? Heu! nimirum quia paulatim deficit fides mea, & quia præ arida consuetudine, & turpi interdum lucro, in templum intranti, valescit mihi terribilis

ille locus. Obstupescite cœli super hoc! Cur ipse non stupesco, ego reus?

REFLEXIO XXXI.

Rituum & canonum observatio.

Qui timet Deum nihil negligit. Nota unum, aut unus apex non præteribit à lege, donec omnia fiant. Omnia ergo honestè & secundum ordinem fiant. Ama, & fac quod vis, inquit D. Augustinus.

Sum in modica fidelis? an ea sperno? Observo cæremonias & rubricas, simul & canones ac statuta dioceseos circà vestem clericalem, tonsuram, comam, modestiam, frugalitatem, & alia hujusmodi, sivè fugienda sivè observanda? Quid mea mihi objicit conscientia? Væ mihi, si ex transgressione horum rituum & canonum, qui vitæ meæ regula extant, oriatur contemptus, scandalum, &c. Nonne adsunt? Nonne saltem in modico iniquus, in majori serius aut ocyus iniquus ero? Dominus locutus est: heu! nonne id & ego expertus sum? Quid nunc facere volo? Si rem grandem mihi concilia & statuta dicerent, ecce facere deberem; sed quanto magis cum dicitur mihi: *Sis in modico fidelis; caput inclina quoties pronuntiatur nomen Jesu, Mariæ, Patroni Ecclesiæ tuæ, & Sancti de quo fit officium, &c. eandem fidelitatem observa circa alias rubricas: hoc fac & vives?* Nonne ergo inexcusabilis sum, si his desim?

REFLEXIO XXXII.

Imitatio Christi, & vita spiritualis.

Ego sum via, veritas, & vita. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ, dicit Dominus. Undè Apostolus, imitator Christi, sic glo-

riatur: vivo ego, jam non ego: vivit verò in me Christus.

Ecquis debet esse magis conformis imagini Christi, quàm ego qui ejus minister sum? Studeo ergo, ejus exemplo, esse fervens, sanctus, mitis & humilis corde, zelator animarum, proficere sapientia & gratia? In hoc tamen positus sum, ut semper sentiam in me quod & in Christo Jesu. Qua alacritate inspirationibus ejus ad perfectiora vocantis respondeo?

Enim verò, quale est cor meum erga exercitia spiritualia? An jucunda mihi sunt, an molesta? impenndo libenter solitudini, orationi, meditationi, lectioni, examini, puritati conscientiæ, cordis & mentis? Cogito frequenter & piè de Deo? Delector & gaudeo in Jesu, & Deo salutari meo? mortificor propter illum, non quidem tota die, sed saltem interdum per diem? O quàm libenter hoc sacrificium justitiæ, has oblationes, hæc medullata holocausta acceptaret in corde meo! Heu! hæc omnia exercitia, eorumque unctiones fastidio, quia usum non habeo, & quia non diligo Jesum Christum. Quid redolet illud fastidium? Quid vaticinatur? Ipse viderim.

REFLEXIO XXXIII.

Bonum exemplum.

Nihil est quod alios magis ad pietatem assiduè instruat, quàm eorum vita & exemplum qui se divino ministerio dedicarunt, &c. (a) Unde lucere jubentur, ut glorificetur Pater cœlestis, & edificentur fideles.

Quæ cum ita sunt, numquid sum bonus odor Christi, & exemplum fidelium, an lapis offensionis & petra scandali? Quid respondet cor meum? Non-

(a) *Trid. Ses. 22. de ref. c. 1.*

ne accidit ut non modò non faciam modestiam meam coram omnibus hominibus notam, sed è contra, communicem peccatis alienis, sive verbo, sive gestu, sive incessu, & mille aliis indecoris modis? Proh scelus! Parumne est quòd iniquitates meæ, sicut onus grave gravate sint super me? Quid est quòd alienis graver?

O Jesu! à peccatis alienis parce servo tuo. Concede mihi, ut in spiritu sanctificationis sim deinceps coram te & hominibus lucerna lucens & ardens.

REFLEXIO XXXIV.

Munia pastoralia.

Interroga majores tuos, & dicent tibi: Rectorem te possuerunt? Noli extolli; sed cum timore ministerium tuum, humeris Angelicis formidandum, imple; vigila, in omnibus labora, opus fac Evangelistæ. Durissimum judicium his qui præsumunt, fiet. Anima pro anima, dens pro dente. Quis est ille pastor auaciens, qui auditionem Domini jam non timeat?

Quamvis solius Dei sit suscitare sibi sacerdotes fideles & Pastores juxta cor suum, qui facti forma gregis ex animo, ducant eum ad pascua vitæ æternæ; nonne tamen mendicatione, favore, sinistra resignatione, turpis lucri, quietis, & vanitatis gratia, vel seductrici erga parentes affectu effrænatus suscepi animarum curam? Nonne scientia, Dei spiritu, legis & animarum zelo vacuus? O pauperes greges dispersi, & jam jam à lupis vorandi! Quis medebitur vobis? Quis & cæco pastori medebitur mihi?

Quòd ignorat medicina, non curat. Satago ergo scire & callere munia & onera ministerii mei? Ars artium est regimen animarum. Verùm licet in horum scientiam incumbam, sum ne in hæc fidelis?

Pascere jubeor qui in me est gregem Dei; sed quo zelo inardesco erga animas mihi commissas; pretioso sanguine agni immaculati redemptas, & quorum sanguis de manu mea est requirendus? Sum pastor bonus, an mercenarius, & idolum pastoris? Speculatorem dedit me Dominus domui Israël; sed vigilò? habeo oculos antè & retrò? Verùm si præsens sim corpore, nonne spiritu absens sum? Numquid non sum canis mutus, & cæcus speculator, videns vana, dormiens & amans somnia: simulacrum, os habens & non loquens, oculos, & non videns, pedes, & non ambulans? Væ mihi, si jussus annunciare incessanter populis scelera eorum, ignavè tacuero!

Curationem quidem non exigor, sed curam. Incumbo cognoscere oves meas? Offero pro his Missæ sacrificium, secundum mensuram reddituum meorum? Pasco eas, saltem diebus dominicis, verbi divini prædicatione, (a) facilitate & brevitate sermonis? Catechizo affectu paterno & in spiritu lenitatis infantes & rudes? Prædico meipsum, an Jesum Christum? An turpis lucri gratia, an parandi Domino plebem perfectam? An verbo & lingua tantum? An opere, veritate, & exemplo? Væ mihi si adulterem verbum Dei! Nonne illud adultero?

Administro ovibus meis sacramenta, quoties indigent, & rationabiliter illa petunt? Sum fidelis dispensator sacramentorum, an dissipator, dando sanctum canibus? O quàm multi ministri, sacrilegiis coperti, gement & ululant in inferno ob projectas ante porcos margaritas! Væ mihi, si hoc exemplo edoctus, & iniqua miseratione adhuc commutes, sacramenta à canibus conculcari sinò!

Discite à me quia mitis sum corde, dicit prin-

(a) *Trid. Ses. 5. de ref. c. 2.*

ceps Pastorum, Christus. Verum habeo & adhibeo illum spiritum lenitatis, quo ipse, & Pastores juxta cor ejus, usi sunt ad alliciendas & lucrandas animas? Paratus sum omnibus ovibus omnia fieri? & pro eis, si necesse sit, animam meam ponere, ut omnes salvas faciam? Eligo tempus & momenta oportuna, simul & modum salutarem, ut fructuosa sit correctio facienda? Scio dissimulare, saltem ad tempus, minus peccatum, ad præcavendum majus? Quo fine corripio delinquentes? An in odium peccati, an in odium ipsorum delinquentium? Nonne facile credo susurris, in populo discordias & schismata disseminare paratis? Si non habeam hunc spiritum lenitatis fluentem lac & mel, illamque Dei sapientiam suaviter omnia disponentem, quonam ausu puto & ego quod spiritum Dei habeam? Verè nescio cujus spiritus sim. Non in commotione Dominus. Patientia ergo mihi necessaria est. O! si haberem charitatem Dei, haberem & patientiam: quia charitas patiens est & benigna.

Attamen si ob delinquentis contumaciam, & delicti gravitatem virga opus fuerit, adhibeo tunc cum mansuetudine vigorem, cum misericordia judicium, cum severitate lenitatem, ut cum asperitate disciplina salutaris & necessaria conservetur? (a) Erro sanè si non efficiam ut hoc temperamento misericordia & veritas obviant sibi, & ut justitia & pax invicem osculentur. Ecquid, si contra fideles mihi commissos levi de causa litigem? ego qui sum angelus pacis, ego qui sic quotidie oro: *Extingue flammam litium, ne litis horror insonet*? Nonne debeo vincere in bono malum? Ita sanè, ut quondam gloria-ri queam: cum his qui oderunt pacem, eram pacifi-

(a) *Trid. Ses. 13. de ref. c. 1.*

cus; cum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Numquid pauperum, aliarumque miserabilium personarum paternam curam gero? (a) Impendo in hos pauperes, præsertim ægrotos & verècundos, vel in alios pios usus, partem fructuum honestæ sustentationi superfluum? Quid timeo, si non timeam ista formidolosa verba, nimirum: *esurivi, & non dedistis mihi manducare, &c. Lac comedabitis, & lanis operiebamini, gregem autem meum non pascebatis, &c. Discedite in ignem æternum.* Nonne hi pauperes quos occidi, quia hos non pavi, stabunt in magna constantia adversum me?

Ut autem multos lucrifaciam Jesu Christo, concilio mihi suaviter & fortiter fiduciam & benevolentiam animarum, tanquam firmissimum ministerii mei fundamentum, & efficaciorum consummationem? Si in earum charitate radicatus firmatus non fuero, aërem verberabo.

Ploro idemtidem inter vestibulum & altare pro peccatoribus derelinquentibus legem Dei, ut fiam in tempore iracundiæ reconciliatio? Nonne memini me ex hominibus assumptum esse, ut offeram dona & sacrificia pro me & pro populo? Quidni ergo satago fungi sacerdotio, & habere laudem in nomine ipsius?

Doceo obstetrices formam baptismi? Diligo decorem domus Dei, sacrarii, ornamentorum, fontis baptismalis, vasorum sacrorum? Renovo idemtidem species Eucharistiæ? Huc spectant munia mea.

Nonne me piget visitare infirmos & moribundos? Ita sanè. Verum, si præ ignavia mea pereat infirmus, propter quem Christus mortuus est, nonne erit anima mea pro anima ejus?

Intersum collationi de casibus conscientie sin-

(a) *Trid. Ses. 23. de ref. c. 1.*

gulis mensibus juxta statuta dioceseseos faciendæ? Qui superiorem spernit, ipsum Deum spernit.

Curo ut fundationes & pia legata impleantur; ut redditus fabricæ & sodalitatum non dissipentur; & ut statuta dioceseseos observentur? Quid deterius, si ego ipse fundationes & legata tepore, ignavia, & respectu humano negligere, si Missarum mihi commissarum celebrationem ad longius tempus, præter rationabilem fidelium voluntatem, protraherem, si dioceseseos statuta frontosa temeritate transgrederer? Nonne Deus requiret ista?

Invigilo ut præceptor suo fungatur officio? Adimpleo onera beneficio meo annexa, scilicet, vel celebrandi Missas talibus anni diebus, & in quibusdam statutis Ecclesiis & altaribus, vel suppeditandi ornamenta, & alia hujusmodi? Nonne sentiens commodum, & onus sentire debeo?

Utor, ut bonus paterfamilias, agris beneficio meo annexis, an ut dissipator? Incumbo reparationibus quibus indigent? Curo pariter reparationes modicas domui presbyterali faciendas?

Heu! quot munia! quot pericula! O quam verè dictum est: *Interdum dominatur homo homini in malum suum!* (a) Unde sic concludit D. Chrysostomus: *miror an fieri possit ut aliquis ex rectoribus sit salvus.* Unde ergo fit ut animarum formidandum regimen adèdè ardentè ambiatur, tam fœdè mendicetur turmatim? Ubi sunt Gregorii, Martini, & alii sanctissimi viri, qui quamvis à Deo vocati, fugiebant, & in speluncis latebant, ne onus & hæorem susciperent?

Domine Jesu! da mihi intellectum; scio quia puer ego sum, nesciens loqui; infirmus nimis & im-

(a) *Eccle. 8. v. 9.*

becillis sum ut loquar ad Pharaones & incircumcisos corde: igitur, ne permittas ut temerè mihi sumam honorem. Sciens tamen quòd infirma mundi eligas ut fortia quæque confundas, oro te ut doceas me facere voluntatem tuam; si vocaveris me respondebo tibi: ecce ego, adsum, mitte me; & quoniam dixisti: non estis vos qui loquimini, sed spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis; da mihi os & sapientiam, ut sim pastor juxta cor tuum, & exemplo tuo libentissimè impendam, & superimpendat ipse pro animabus mihi commissis vel committendis.

REFLEXIO XXXV.

Munia Syndicorum.

Qui benè præsumt presbyteri, duplici honore digni sunt; sed væ speculatoribus cæcis, & quæcumque ignorant blasphemantibus! væ illis Præpositis per quos scandalum & abominatio desolationis veniunt in locum sanctum, & in eo stant!

Quatenus ergo Syndicus sum, aut Præpositus communitatis ecclesiasticæ, vel capituli, dō operam ut sancta sanctè tractentur? Estne apud me acceptio personarum? Præsumne verbo & exemplo, si videns prævaricantes, erubesco dicere *non licet*, eosque corripere; si ipse ego petra scandali, delinquere faciam clericos, quos ædificare debeo? Quid sum? nefandus prævaricator.

Numquid tueor jura & emolumenta communitatis? Si ad hæc omnia juramento teneor, quid sum si his desim? perjurus. Sed dō quantam malorum vim in caput meum struo?

REFLEXIO XXXVI.

Modus agendi bonum.

*Quod justum est justè persequere, & dignè Deo...
Ego justitias judicabo, dicit Dominus.*

Verùm, perago omnia opera mea, præsertim proprii status in gloriam Dei, cum fervore, in spiritu & veritate, in unione intentionum & meritum Christi? Facio alacriter, prompto animo, & constanter omnia honestè, secundùm ordinem, locum & modum? In hoc consistit gloria filie regis, testimonium bonæ conscientie, meritum actionum mearum, sanctificatio mea, corona mea. Quid ergo sunt opera mea his adjunctis destituta? paleæ ad comburendum igni. Quid inveniam in manibus meis? nihil. Postquam enim jejunavero, prophetavero, mirabilia magna fecero, & dæmonia ejecero, Deus hæc sacrificia non aspiciet; postquam seminavero multum, nihil, aut parum inferam. Quid tandem audiam, nisi ista terribilia verba: *Et tunc confitebor illis, quia non novi vos; vestris enim obsequiis vos inhonorastis me: jam mercedem accepistis. O stulti divitiarum viri, non invenio opera vestra plena coram me; quia ergo nudi, cæci, miseri, & miserabiles estis, discedite à me; thesaurizastis vobis, non thesauros in cælis, sed iram meam in hoc novissimo die. Nescio vos, in æternum discedite.* O horrendum! Quare ergo non vereor omnia opera mea? Quid est cur non satago operari secundùm beneplacitum & exemplum Christi, qui benè omnia fecit?

Domine Jesu, da mihi intellectum, ut sciam omnia facere in gloriam tuam, in spiritu & veritate, honestè, ordinatim, & constanter; hanc puram intentionem tibi placendi, tibi que in spiritu, honestè & ordinatim servieram omnibus diebus meis, renovabo

non solum diluculo, verùm etiam in principio, & decursu omnium operum meorum. Confirma me in hoc proposito, quod operaris in me, o magister bone, ut per misericordiam tuam audire quondam possim hoc melifluum verbum: *Euge serve bone quia in pauca fuisti fidelis, quia conscientia bona, fide non ficta, ac in simplicitate cordis tui ambulasti coram me cunctis diebus vitæ tuæ, intra in gaudium Domini tui.*

REFLEXIO XXXVII.

Novissimorum recogitatio.

Cogitationes hominum vanæ sunt; populi meditantur inania; ipsius sanctuarii lapides dispersi sunt in capite omnium platearum, & quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominum, & nullus est qui recogitet corde, hinc fit, ut desoletur terra, ac deficiat sanctus in ipso sanctuario, in ipsa sanctorum terra.

Nonne ipse erravi sicut ovis quæ periit, quia ad cor numquam redeo, & quia abhorreo ab illa solitudine in quam Deus vocat & ducit homines bonæ voluntatis, ut loquatur ad cor eorum eloquia ignita, eosque repleat spiritu sancto? Hinc miserè accidit ut non degustem, quin potius respuam veritates venturi sæculi, ut numquam sapiens, nec novissima providens, totam vitam tepidè transigam, quasi nunquam moriturus; hinc accidit ut non intelligam, comparatus jumentis insipientibus quibus non est intellectus; & ut, licet sim in honore, sciens bonum & malum, semper tamen vagans, vadens, & non rediens, vanisque distractus curis, periclitèr quotidie. Proh cæcitas mea! O si memorarer novissima mea! an peccarem? O si vita mea esset abscondita in Christo cum Deo, quam parum saperem quæ sunt super

terram! Quàm fervens essem spiritu! Nonne essera ad mortem semper paratus?

Sed saltem provideo interdum novissima mea? Reversus identidem in me, dijudico strictè meipsum? Habeo in mente annos æternos, an inania & fabulationes? Descendo in infernum vivens, ut non descendam moriens? Curo habere semper lucernas ar dentes in manibus meis? Heu mihi! id parùm sata-go. Si ergo animam meam nunc repeterent à me, ubi parerem? quò irem? O insipiens! hæc & alia nunquàm, aut vix recogito corde? Estne cura salutis, & tintor Domini ante oculos meos? Verùm si stupiditatem meam nunc cognoscens, ferventiùs deinceps non vigilem, quid sum? quid ero?

His & aliis animo recogitatis; si cognoscas te profecisse, gratias age Deo qui dedit tibi victoriam per Jesum Christum; si verò sentias te defecisse, cave ne animo concidas, vide in quo peccaveris & frequentius pecces, & erubescens age pœnitentiam, respicere stude, & remedium adhibe; scito quid desit tibi, alacrius labora ut bonus miles Christi; perse- quere fortius inimicos tuos; aggredere præsertim vitium illud ad quod proclivior es, nec convertaris donec deficiat, confide in Domino qui docebit manus tuas ad prælium; quapropter leva sæpè in cælum oculos tuos, unde veniet auxilium tibi, veniet & victoria.

Sed interim præpara animam tuam ad confessio- nem, & animi dolorem; fidelis est Deus, ut remittat tibi peccata tua.

NERVOSA CONSIDERATIO

ad excitandum de peccatis dolorem.

Scriptum est: nullus est qui pœnitentiam su-

per peccato suo, dicens: quid feci? Hac horrenda ni- mis desolatione desolatur & perit anima mea; quia non recogitavi corde.

Verùm, in te nunc reversa anima mea, vide & re- cogita corde & in amaritudine tua, quàm malum & amarum sit reliquisse te Dominum Deum tuum!

I. Quid feci, infelix ego homo? Peccavi Domino; peccavi Deo Sancto, Sancto, Sancto, altissimo super omnem terram; peccavi Domino, qui solus est bonus, Regi sæculorum immortalì: eum servire feci iniqui- tatibus meis. Proh scelus! malum feci coram illo qui est Sol justitiæ & candor lucis æternæ; propter pu- gillum ordeì offendi Regem Regum, cujus majestate repleta est terra; huic nolui servire, frontosè dicens: non serviam; Dominum meum postposui villissimæ voluptati & ipsi satanæ. Proh abominatio!

O magne Domine, & laudabilis nimis! quàm pa- rùm te amo! Quàm parùm te cognosco, ò pulchritu- do & bonitas antiqua! Noverim te, dilecte mi, ut indè cognoscens abominationem peccatorum meorum, dicam semper ex abundantia cordis mei: quis dabit oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? O Jesu, qui convertis rupes in fontes aqua- rum, da ut peccatrix anima mea tristis sit usque ad mortem propter te summè amabiliem.

II. Quid feci? Deum qui me genuit dereliqui: obli- litus sum Creatoris mei; dereliqui fontem aquarum viventium Dominum, ut foderem mihi cisternas dis- sipatas quæ continere non valent aquas; Deum, qui me ut filium enutrivit & exaltavit, sprevi; ego dis- pensator mysteriorum ejus, ego dux ejus, notus & amicus ejus, magnificavi super eum supplantatio-em. Obstupescite cœli super hoc! O monstruosa ingrati- tudo mea! Quis mihi hoc tribuat ut magna sit ve- lut mare contritio mea? Eja fletum deducite oculi

mei, liquesce anima mea amoris igne, præ dolore deficias propter Deum qui dilexit te & benefecit tibi, & quem, heu! tu prævaricatrix adeo graviter offendisti.

III. Quid feci? Persecutus sum Dominum Jesum ego Minister & Angelus ejus; ego Dominum gloriæ crucifixi in monte Calvariæ; quid vilius! Ego millies postea, rursus mihi metipsi crucifixi Filium Dei, quid crudelius? Et adhuc vivo? & adhuc doloris gladio non scinditur cor meum? ò cor meum non cor! ò cor saxi & ferro durius.

Sed dic anima, misera anima mea, quid fecit tibi Dominus Jesus? quid molestus fuit, aut in quo contristavit te, ut eum tu contristares & crudeliter crucifigeres? Quidni saltem plangis, quasi virgo planctu amaro, ò anima mea?

IV. Christus factus est pro me maledictum; peccata mea portavit in corpore suo, super lignum oportuit illum pati, ut me Deo Patri in sanguine suo reconciliaret; quia præter eum nullus erat qui redimeret, neque qui salvum faceret.

Inde cognosco, ò Jesu pro me crucifixe, cognosco quàm gravia sint vulnera mea, pro quibus necesse est te Dominum Christum vulnerari: (a) Sed heu! si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? O Angeli pacis, qui ad hoc spectaculum amarè flevistis, amarè nunc flete, quia ego super meipso non fleo; impetrate mihi hanc aquam.

V. Dominus Jesus, videns civitatem flevit super illam, prævidens scelera ingratorum hominum, quorum primus ego sum, cœpit pavere & tædere in horto, factus est in eo sudor sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Propheta regius vix crimen ag-

(a) S. Bern.

noscit, statim laborat in gemitu suo, lectum & stratum suum lacrymis per singulas noctes rigat; Maria Magdalena, olim peccatrix, sed in se reversa, diligit multum, lacrymis præ dolore pedes Domini rigat sollicita; Apostolus Petrus tota vita amarè flet; & ego qui eundem Dominum nefandius & sæpius offendi, non recogito peccata mea in amaritudine animæ meæ! & ego rideo aut ad summum vix doleo! Undè hoc monstrum? Quousque me patietur Dominus, & me sustinebit terra?

VI. Peceavi! & dixi insipiens in corde meo: quid mihi accidit triste? Væ mihi! Quid accidit? millia infortunia, tenebræ intellectus, duritia cordis, conscientia lubrica, effrænatio peccandi libido, frequentiores lapsus in vitia, gratiæ jactura, periculum imminens & pessimæ mortis, & perditionis æternæ. Hic est fructus, infelix fructus quem habeo in illis in quibus nunc erubescere debeo, finis ergo illorum est mors & secunda mors.

Vide nunc anima mea, vide quid accidit & accidet; enim verò, nonne secundum impœnitens cor tuum thesaurizas tibi iram Dei in die judicii? Nonne meritò contra te jam exardescet, sicut ignis, ira ejus? Nonne ducens in bonis dies tuos, nec unquam pœnitens corde, in puncto ad inferna descendes? Nonne in æternum in hac flamma cruciaberis? Agnosce quàm grave sit peccatum, quandoquidem Dominus, cujus misericordiæ à sæculo sunt, æterno igne unum peccatum mortale punit. Disce inde redire ad eor, confundi, dolere, conteri, & plorare die ac nocte, ne præ angustia in æternum & frustra in inferno gemas.

Absit à me tanta cœcitas, tantaque duritia, & quoniam iniquitatem meam nunc melius ego cognosco, dixi: nunc cœpi.

Quapropter, ò bone Jesu, ò dilecte & amabilis Jesu! his omnibus animo meo recogitatis, & cordi meo altè per tuam gratiam defixis, confiteor quia tibi soli peccavi. Quid nunc faciam tibi, ò custos hominum? quid faciam? sacrificium justitiæ. Igitur offero tibi cor contritum & humiliatum, quod tibi summè placet, quodque nunquàm despicias. Verè doleo quòd peccaverim; doleo non propter gehennæ metum, non propter gloriæ desiderium, sed propter te, qui es totus amabilis, summè bonus & sanctus; & quia parùm doleo propter te, maximè doleo; jam nolo ampliùs peccare propter te, qui idem ipse semper es, bonus & amabilis: sufficit mihi gratia & amicitia tua, & modò ut te semper diligam, ò dilecte mi! modò ut non ampliùs peccem tibi, ò bonitas infinita! nihil aliud peto; da mihi amorem tui, & dives sum satis. Deus auxilii mei, adjuva me; Domine ne moreris, quia pauper & inops sum ego, & ad malum ab adolescentia vehementissimè pronus.

AD CONFESSIONEM ACCESSUS.

Accede ad Sacramentum Pœnitentiæ cum fiducia, in spiritu humilitatis, & in animo contrito, confitere in amaritudine animæ tuæ saltem peccata totius mensis præteriti; da operam ut propositum tuum sit magis sincerum & firmiter; quapropter vigila & ora, diffidens tibi, in Deo sperans, qui dat fortitudinem plebi suæ: noli ampliùs peccare; sed si stas, vide ne cadas, ne quid deterius tibi contingat, & ne tandem de ore Dei evomaris serve nequam.

CELEBRATIO MISSÆ.

Diligentiùs ipse probatus, ut præcipit Apostolus,

veste nuptiali indutus, & ferventiori devotione actuali ornatus, accede ad Sacram Missam & Communionem; sed cogita ministrum tibi super lectum doloris communicanti dicere: *accipe Vioticum, frater, Corporis Domini nostri Jesu Christi.* Vide in Regula Cleri aspirationes ignitas, tum præparationi, tum gratiarum actioni aptatas, pag. 105 & 131.

DISPOSITIO TESTAMENTI.

Sanctus Augustinus testamentum nullum fecit, quia undè faceret pauper Christi non habuit. Utinam de te, sic paupere moriente, jure dici posset quod de S. Francisco, de S. Thoma de Villanova, & de aliis prædicatur: pauper hic & modicus cælum dives ingreditur, hymnis cœlestibus honoratur, dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi. Nonne & tu pauperes semper tecum habes? Cur ergo non facis tibi amicos, ut cùm defeceris, recipiant te in æterna tabernacula?

Fortassè dispones in hora mortis largas eleemosynas, in sinu pauperum post mortem concludendas, dotabis Ecclesias, &c. & interim, videns quotidie & ubique mendicos Lazaros in januis jacentes, ab iis viscera tua inclemens claudis? Verè à satana te tentari sinis: verè divitiis affluentibus cor apponis. O præclarum, imò potiùs detestandum sæpiùs sacrificium! nam tunc necessitate coactus dabis quod tuum non erit; dabis quod tunc auferetur, & quo diutiùs frui non poteris. O miser! quis te ita fascinavit, ut hanc vanitatem, Deo & hominibus odibilem, non videas? O quàm metuendum est ne pecunia tua tecum sit in perditionem!

Si autem necesse sit testamentum facere, fac illud coram Christo Judice interea dùm sagus es & taus:

in infirmitate, blanditiis & minis duceris quò tu non vis. (a) Cur ergò differs?

Prætereà, nonne ipsis laicis suades ut maturè disponant domui suæ, id est, ut testamentum condant dum sana mens est in corpore sano? Ita sanè; & quare? quia illa dispositio in horam mortis dilata, distrahit à Deo, à cura animæ & beatæ mortis, est discordiarum, & litium seminarium, & quia infirmitatis tempus nimis brève & pretiosum est, quàm ut totum studio beatæ mortis non impendatur. Quare ergo tu ipse maturè non sapis? O cæcitas tua!

Cave etiam ne, si imprudenter de die in diem differas, tempus illud condendi, ut sæpius miserè accidit, non habeas. Memineris iterùm, affectum paternum, malorum seminarium, extare in Ecclesia Dei, & te debere, ut jam monuimus, pauperum aliarumque personarum miserabilium paternam curam gerere; cave ergo ne quis te seducat inanibus verbis, & ne donans consanguineis divitibus res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, in æternum pereas. Surgerent ne hi parentes ut tibi opitularentur in inferno, & ut de illo te liberarent? nequaquam: quia in inferno nulla est redemptio.

Tandem quamvis sanus testamentum feceris, disperge, adhuc vivens, & ut hilaris dator, quidquid poteris pauperibus; sis per te ipsum misericordiæ vir, & eleemosynas tuas enarrabit Ecclesia sanctorum.

CONSIDERATIO

De angustiis quæ Sacerdotes in hora mortis torquere solent.

I. Delicta juventutis meæ, & peccata aliena, quibus communicavi, vel citò imponendo manus, vel

(a) S. Aug.

conferendo indignis beneficia, absolutionem, &c. vel non arguendo populum de peccato, vel scandalizando pusillos; insuper peccata excusa & pro nihilo reputata, vita tepida, inutilis & animalis; sed præsertim falsa conscientia. O cogitatio, sæva animæ meæ carnificina! Tribulatio & angustia jam inveniunt me!

II. Abusus tot dierum salutis, tot gratiarum, & præsertim divinæ Eucharistiæ, tot Missarum & Communionum; quantus timor & tremor! Quot sacrilegia sub præclara pietatis specie! Væ mihi, si sanguis Jesu Christi exquiratur! Insuper, dilapidatio rerum ecclesiasticarum, quæ Dei sunt. Heu! Quot pauperes stabunt adversus me?

III. Defectus diligentis examinis, sinceri doloris, veri firmique propositi & integritatis in confessionibus præteritis. O quantum timeo, ne mortaliter lapsus, hac secunda post naufragium tabula, propter poenitentiam fœdè actam, abusus sim!

IV. Non satisfecisse Deo pro tot peccatis, & proximo ac Ecclesiæ pro tot damnis, verbo, opere, scandalo, cooperatione, fraudulenta à choro absentia, prava officii recitatione, &c. illatis. Nonne debui reddere Deo quæ Dei sunt, & quæ sunt Cæsaris, Cæsari?

V. Suscepisse curam animarum non vocatum, aut capacitate carentem: insuper ignorasse, aut certè neglexisse munia meæ præsertim pastoralia. Heu! quanta amaritudinum abyssus! in quantum profundi limum jam me hæc demergit tempestas? quot ovium sanguis de manu mea requiretur!

VI. Non incubisse perfectioni meæ; dixisse, & non fecisse. Quid est cur me ipsum non curavi, medicus insipiens? Nonne jam ore meo judicare teneor? Posuerunt me custodem in vineis, & vineam meam non custodivi! Proh pudor! O stupiditatem meam! Nonne

similis sum illis, qui post fabricatam Noe arcam, ut salvarentur, ipsi in aquis periire? Proh dolor!

VII. Non fecisse omnia in gloriam Dei, sanctè, ferventer, & constanter, in spiritu & veritatè, secundùm ordinem, & juxta beneplacitum Christi. Quid ergo juvat sic gloriari: dives sum, dum Dominus dicit: miserabilis es?

VIII. Non vigilavisse, & de matura ad mortem preparatione non curasse. Quis mihi dabit lacrymas, ut tantam plorem imprudentiam?

Vide nunc, charissime Frater, coram Deo misericordè, num bi conscientie stimuli te in hora mortis exagitant. O nimis felix quod hos prævenire possis; remedium, nobis crede, protinus adhibe, ne bis, Deo vindice & frustra crucieris in novissimo die.

ACCEPTATIO MORTIS.

Featus ille servus quem cùm venerit Dominus invenerit vigilantem. Fo san hac nocte animam meam repetent à me. Deus, Deus meus, vigilem ergo semper ad te, ut semper paratus sim, quia qua hora non puto, Tu venies. Dixi: nunc cœpi, volo maturè sapere, ac novissima providere; idcirco jam hodiè immolo tibi sacrificium laudis.

I. Voluntariè sacrifico tibi vitam meam, quia in gloriam tuam creasti eam.

II. Statutum est omnibus hominibus semel mori, quia vitæ & mortis potestatem, ut Deus, habes. Ergo in pulverem revertatur corpus meum; non mea voluntas, sed tua fiat; ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante Te.

III. Tu scis, Domine, quia amo Te, & ideo animam meam pono pro Te.

IV. O Jesu! quid retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti mihi. O pie pellicane! in hoc cognosco cha-

ritatem tuam, quoniam animam tuam pro me posuisti. Quid retribuam tibi, ò bone Jesu? animam meam. Majorem hac siquidem dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.

V. Peccavi! iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum; exhibui omnia membra mea servire immunditiæ & iniquitati; & licet minister tui sim, & dispensator mysteriorum Dei, te tamen servire feci iniquitatibus meis. Igitur exurge Deus, judica causam tuam, cadat iste armatus & inimicus homo. & servus peccati, reus est mortis, crucifigatur, crucifigatur, quasi putredo consummatur, & quasi vestimentum quod comeditur à tinea.

Superbii, terra & cinis: revertatur ergo ad terram tenebrosam. Oblivioni det, tanquam mortuus à corde, in spiritu humilitatis, contritionis & satisfactionis; subter corpus meum, quod aggravat animam, sternatur tinea, & operimentum meum sint vermes; interim circumdent me dolores mortis; meritò hæc patiar; dilexi mundum, & ea quæ in mundo sunt: à mundo separet me amara mors; justus es Domine & rectum judicium tuum.

VI. Væ mihi! appono quotidie iniquitatem super iniquitatem, in terra Sanctorum iniqua gero, lapis offensionis sum, ac petra scandali; & licet plantatus in domo Domini, sum tamen servus inutilis; veniat mors super me, ut non amplius peccem tibi; malo tibi dilecto mori, quàm tibi offenso vivere, ò Jesu mi! Idcirco à te peto ut moriar; neque enim melior sum quàm patres mei.

Hei mihi! tua quidem judicia sunt abyssus multa, terribilis es in consiliis super filios hominum; judicabis justitias, de omni verbo otioso reddam rationem, quasi pannum menstruatæ universæ justitiæ meæ, in Angelis reperis pravitatem, non parcis delinquenti:

horrendum est incidere in manus tuas. Vix justus salvabitur, ubi parebo ego impius & peccator? Timor & tremor veniunt super me; ecquis novit potestatem iræ tuæ? Verè Domine rectum judicium tuum. Torrentes iniquitatis meæ & pericula inferni conturbant me; ecquis potest cogitare diem adventus tui? Quis stabit ad videndum te? Idcirco ex una parte mori timeo, quia non sum paratus; & ex alia vivere erubescio, quia parùm proficio, & quia quò diutius vivo, eò magis mihi thesaurizo iram tuam in die judicii. Malo tamen mori, & misericordiæ tuæ me committere, quia benignus & misericors es, quàm de mea mala conversatione scandalum facere. Quis ergo liberabit me de corpore mortis hujus?

VII. O Jesu, laus mea, Jesu cordis mei! tædet animam meam vitæ meæ; quia non diligo te fortitudo mea, & vita animæ meæ; opus tuum facio negligenter; ideò, amor mi, expecto donec veniat immutatio mea: ut quid terram occupo? Vocabis me, & ego respondebo tibi. O utinam jam jam inhabitem in domo tua, ut in sæcula sæculorum laudem te!

VIII. O ignis jugiter ardens! continuus est dolor cordi meo; tabesco & tristis est anima mea usque ad mortem, quia ubique video prævaricantes & pollutentes Templum sanctum tuum; tolle ergo animam meam, expedit mihi magis mori quàm vivere.

IX. O Jesu, qui cum dilexisses nos, in finem dilexisti nos, & pro omnibus mortuus es, oblatum quia ipse voluisti; exemplum dedisti mihi, ut quemadmodum tu fecisti, ita & ego faciam; nonne æquum est ut conformis fiam imago tui? Non est servus major Domino suo; insuper tui Minister sum, & ubi tu es, illic imperas ut Minister tuus sit; volo mori ut faciam secundum exemplar quòd mihi in monte monstratum est.

X. O Jesu, portio mea in terra viventium! O torrens voluptatis? O Jesu fons vitæ! cupio dissolvi & esse tecum: tu mihi vivere fuisti, nonne mori mihi lucrum erit? Veniat mors super me, instat tempus resolutionis meæ; satiabor cum apparuerit gloria tua. Veni Domine Jesu, veni Sponse mi, quia amore languo. Fuerunt mihi lacrymæ meæ die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie: ubi est Deus tuus? Veni, o vita animæ meæ, educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant justi, donec retribuas mihi. O quando hæc erunt? quæ enim nunc expectatio mea? Nonne tu Dominus Deus?

ACTUS RELIGIONIS

per vitam, & præcipuè in hora mortis eliciendi.

ACTUS FIDEI.

Credo in Deum qui me creavit ad imaginem & similitudinem suam, & in Jesum Christum Salvatorem meum, qui dilexit me, lavit, & redemit me Sanguine suo; & in Spiritum Sanctum, qui me in Baptismo sanctificavit.

Credo quòd Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum, & in carne mea videbo Deum Salvatorem meum.

Credo quiddid dixit Dei Filius; nihil hoc verbo veritatis verius.

Credo quiddid Sancta, Catholica & Apostolica Ecclesia, à Christo & Apostolis hucusque credidit, & mihi credendum proposuit.

Hic recita Symbolum Apostolorum: Credo, &c. cui subjunge:

Hæc omnia credo, quia tu Domine, qui es ipsa veritas, ea revelasti. In hac fide natus & baptizatus sum; in hac per gratiam tuam vixi, in hac volo mo-

ri. Paratus sum & non sum turbatus, in carcerem & in mortem ire pro hac fidei veritate tuenda: adauge fidem meam.

Te pariter obsecro, ut in omnibus hominibus sanctum istud lumen fidei augere velis & in infidelibus illud accendere, ut eò magis te omnes agnoscant, confiteantur & adorent. O utinam confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes! Utinam omnis terra adoret te, & psallat tibi in hac vita, ut tandem in sæcula sæculorum omnes laudent te!

Actus spei.

In te Domine speravi, non confundar in æternum, vitam verò æternam possidebo, quia non vis mortem peccatoris, sed ut magis convertatur & vivat. O Jesu, Salvator mi! gratiam & gloriam, ut confido, dabis mihi, quia mortuus es propter justificationem nostram, & quia in promissis tuis fidelissimus es. Quantumvis ergo tu justus sis, & ego homo peccator sim, & peccatorum primus, attamen, ò Jesu miserator & misericors, misericordiæ tuæ magnæ lætificant animam meam; hæc tria audi vi, nimirum quia tibi est potestas, misericordia, & fidelitas; horum memor fui & delectatus sum.

Iterùm & securè dico: lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Adveniat ergo regnum tuum; regnum inquam, quod parasti Electis à constitutione mundi; sonet in auribus meis hæc meliflua vox: *hodie meum eris in paradiso.* Re-posita est hæc spes mea in sinu meo; hæc me consolatur in tribulatione & humilitate mea.

Audite hæc omnes gentes ut non contristemini, consolamini invicem in verbis istis, neque dicatis sic: ut & cæteri qui spem non habent: major est iniquitas nostra, quam ut veniam & gloriam obtinere pos-

simus; nonne bonitas Dei præstabilis est super malitia vestra? Scitote quia nullum deserit Pater misericordiarum, nisi ab eo ipse priùs deseratur; si enim, cum essemus inimici, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus, quanto magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius? Convertimini ergo, agite poenitentiam, contendite usque ad finem perseverare, & confidite: fides vestra vos salvos faciet.

Actus charitatis.

O Deus charitas! quàm serò te amavi! pereat tempus in quo non te amavi, ò pulchritudo antiqua! O ignis consumens, Deus! ò ignis jugiter ardens & nunquàm deficiens! ure renes meos & cor meum, ut anima mea amore langueat, & liquefiat tui amoris igne. O amor! da mihi amorem tui. O bonitas infinita! diligo te propter te. O totus amabilis! utinam nec ipsa mors separet me à charitate tua. Diligo etiam proximum sicut meipsum; inimicos meos propter te; ne statuas illis ullum peccatum.

Actus poenitentiae.

Tibi soli peccavi Domine, tibi summo bono, & malum coram te feci; quid vilius! Quid ultrà debuisti facere, & non fecisti? At ego offendi te, dereliqui te Deum factorem & summum benefactorem meum! Quid detestabilius? Peccavi Domine; & scio quia nihil coinquinatum intrabit in Regnum cælorum: non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens; sed secundum magnam misericordiam tuam miserere mihi; ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo. Doleo Domine, doleo vehementer quòd tibi soli peccaverim, quia bonus es tu. O Jesu, mi Jesu! vix tempore illi quo te offendi, Deus

meus & omnia. Exitus aquarum deducant oculi mei, quia non custodierunt legem tuam, & quia millies mihi metipsi te crucifixi, dulcissime Salvator mi. Nolo amplius peccare, etiam si oportuerit me millies mori. Verum mecum sit gratia tua, teneat me, deducat me dextera tua, Domine fortitudo mea, & ab inimicis meis salvus ero.

Actus resignationis.

O bone Jesu! oblatu quia ipse voluisti, bibisti calicem passionis & mortis; passus es, reliquens mihi exemplum ut sequar vestigia tua: igitur quemadmodum fecisti, ita & ego facere volens; libenti animo dico: possum bibere calicem quem mihi offers, & te iuvante illum bibam. Iterum: o Jesu mi! complacere mihi propter te in infirmitatibus meis, quia hæc est voluntas tua ut patiar super lectum doloris mei, tu mihi vivere est & mori lucrum: sivè vivam, sivè moriar, tui sum.

Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, paratum vivere; ut anima mea vivens laudet te, & confiteatur tibi Domine, ut tuæ confixus cruci tibi compatiar, & stigmata tua in corpore meo portem. De cætero nemo mihi molestus sit: paratus sum & in carcerem & in mortem ire. Nonne quæ à te sunt, ordinata sunt? Nonne vita & mors sunt à te? Si capillus de capite non cadat nisi te volente, si ventus & mare obediant tibi, nonne tibi subiecta erit anima mea? Ergo, Domine Jesu, non mea voluntas, sed tua fiat. Repleor consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione mea, quia dignus habeor pati & mori pro nomine tuo, o Jesu, & Deus cordis mei!

Ecquid? Tu Rex gloriæ, tu Fili Dei vivi, morte turpissima condemnatus fuisti; obediens usque ad mor-

tem, mortem autem crucis; & ego servus & peccator, dolores mortis, ipsamque mortem, reus mortis, recusarem? Absit.

Volo ergo quidquid vis, volo quia vis, volo quomodo vis, volo quamdiu vis.

Attamen memini quia pridè quàm patereris & morereris, cœpisti pavere & tœdere, & tristis usque ad mortem fuisti; quis non paveat appropinquare morti, si tu, fortitudo & victoria Martyrum, sic formidasti? Quid, instante morte, fiet de me? quomodo sustinere poterò, nisi tu mecum sis, & pugnes pro me, qui laborantes & oneratos invitas ad te, ut eos reficias? Eja ergo Jesu, qui es refugium meum, patientia & fortitudo mea, ne derelinquas me in tempore malo, sicut nec Pater tuus dereliquit te; mitte, inquam, & mihi sanctum Angelum tuum qui me in his angustiis confortet & confirmet, donec peracto agone, & timore inimicorum meorum liberatus; accipiam coronam vitæ, quam promisisti legitimè certantibus & usque in finem perseverantibus.

Actus desiderii.

Domine Jesu! tu es gloria mea, corona mea, tu exultans caput meum; si ergo inveni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam. Unam petii à te, Domine Jesu, ut inhabitem in domo tua omnibus diebus vitæ meæ; satior eum apparuerit gloria tua; ibi in sæcula sæculorum laudabo te. Non mortui laudabunt te, Domine, neque omnes qui descendunt in infernum. Quare, o Jesu, fecisti me, si non debeo tibi esse conjunctus? (a) Tuus sum ego, salvum me fac, o salus mea! Gratiam & gloriam da-

(a) *S. Bon.*

bis Domine; hæc spes consolatur me in humilitate mea & in hac lacrymarum valle.

Heu mihi! quia incolatus meus prolongatus est! Ecquando tandem veniam & apparebo ante faciem tuam? O Deus meus, misericordia & tranquillitas mea! irrequietum est cor meum, donec requiescat in te, in quem desiderant Angeli prospicere.

Actus abrenuntiationis.

Abrenuntio mundo, qui totus in maligno positus est; renuntio omnibus quæ possideo; odi propter te Patrem & Matrem, odi & animam meam; omnia arbitror ut stercora, ut te lucrificam. Tu es thesaurus meus, ibi est cor meum; nudus egressus sum, nudus revertar ad te; suscipe servum tuum in bonum, aspice in me, ne fortè cum aliis prædicaverim rerum omnium abdicationem, ipse cupiditate & amore sæculi pressus, reprobus efficiar.

Petitio victoriæ tentationum.

Militia est vita hominis super terram. O fidelis Deus! ne patiaris, præsertim in hora mortis, me tentari super id quod possum. Tunc adversarius meus tanquam leo rugiens circumbit me acrius, ut devoret me; sed si tu es pro me, quis contra me? Et si ambulaverò in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum eris. Jam nunc renuntio omnibus diaboli suggestionibus: vadat retrò satanas; exurge Deus, & dissipentur omnes inimici mei; iter meum impedire non audeant. Si dum anxietur cor meum, ò spes mea! sis turris fortitudinis à facie inimici; inhabitabo in tabernaculo tuo in sæcula, quia tunc anima mea, miserante te, morietur morte iustorum.

Perseverantiæ petitio.

O Jesu! tu scis quia servus inutilis sum; sed ò bone Jesu, tu qui cognoscis figmentum meum, qui es spes mea in terra viventium, & ex quo omnis sufficientia mea est & gloriatio, corona dona tua, corona me in misericordia & miserationibus, & propter gloriam nominis tui da mihi coronam vitæ quam promittis diligentibus adventum tuum, & perseverantibus usque in finem. Utinam obdormiam in te, ò Jesu mi! jam tunc in pace dormiam & resquiescam; ipsa caro mea requiescet in spe. Intrem tandem in gaudium tuum. In manus tuas commendo spiritum meum, et misericordias tuas in æternum cantabo.

MEDITATIO

De sententia quæ feretur contra pravos Sacerdotes in die iudicii.

Discedite à me maledicti in ignem æternum. Discedite à me, vos Sacerdotes quos elegeram ut essetis populus meus peculiaris, noti, & Angeli mei; vos servistis mammonæ, et non Deo; dereliquistis Deum factorem & zelatorem vestrum, qui dederat vobis claves regni cœlestis; discedite à me; non populus meus, nec ero vester. O separatio, tota gehenna gravior!

Maledicti. Heu! maledicti ab illo à quo profluit omnis benedictio dulcedinis! O terribilis poena!

Maledicti à me, quem inhonorastis; à Patre meo, quem contempnistis; à Sanguine meo, quem effudistis & indignè bibistis; à Matre mea cujus præsidium despexistis; ab Electis, quos habuistis aliquando in derisum; à populis & pusillis, quos scandalizastis; à Ninivitis, qui in predicatione Jonæ poenitentiam

egerunt: vos verò in terra sanctorum iniqua gesis-
tis, dixistis, & non fecistis. O maledictio, fons om-
nis mali! Quid times, ò anima mea, si hæc non ti-
meas?

Verùm, ò Dòmine Jesu, quò ibunt hi prævarica-
tores ministri, quos expellis & maledicis? ubi est hæc
horrenda nimis habitatio?

Audite hæc omnes gentes, audite Sacerdotes, &
pavete.

Discedite in ignem; crucietur in hac flamma cum
diabolo corpus vestrum, quod unctione consecratum,
coquinastis & polluistis mensa dæmoniorum; jus-
tum est ut ipsum corpus quod participavit cum anima
concupiscentiæ ianis, participet cum anima igneis
vinculis quibus vos sub caligine reservavi. O miseran-
da sors! O juste iudex ultionis, quam horrendum est
incidere in manus tuas!

Sed, ò Domine, dic mihi iterum: usquequo per-
severabit illud exilium, ignis ille?

Iterùm audite Sacerdotes, erudimini ad hanc vo-
cem, vos qui iudicatis terram, & discite servire Do-
mino in timore.

Discedite in ignem æternum, in ignem inextingui-
bilem: caracter sacerdotalis quo signati estis, erit
vobis in æternam ignominiam, in sempiternam an-
gustiam; discedite, numquàm videbitis gloriam meam,
infer us erit in æternum domus vestra; ibi erit æter-
nus fletus, æternus stridor dentium; ibi sempiternus
horror; vèrmis vester non morietur; noluitis canta-
re in æternum misericordias meas, discedite; narra-
te in æternum potestatem iræ meæ; perditio vestra ex
vobis. Proh desperatio!

Ecquid ego Sacerdos, cum sim in honore, nun-
quàm intelligam? Ecquid separari à Jesu meo, cu-
jus minister sum! Hac sola recordatione conturba-

tur cor meum, contremiscunt omnia ossa mea.

Heu! quomòdò habitare potero cum ardoribus sem-
piternis, ego qui in deliciis sum? Quid est cur non
miserer animæ meæ, ego qui zelo meo aliorum mi-
serer? Nonne bonum erat mihi si in sanctuarium
numquàm intrassem, & si natus non fuisset?

O piissime Jesu, miserere mei dum tempus est
miserendi: hic ure, hic seca, hic non parcas, modò
in æternum parcas. Volo salvare animam meam; qua-
propter paratus sum meipsum docere omnia salutis
media quæ alios doceo, eaque viriliter exequi, ne
fortè cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar:
adjutor meus esto Domine, ne moreris.

*Charissime Frater, per viscera misericordiæ obse-
cramus te: quodcumque potest manus tua, instanter
operare, quia nec opus, nec oratio, nec sapientia erunt
in inferno quò tu properas. Fuge præsertim illud pec-
catum quod tibi à Jesu separationem minatur, & stu-
de adharere semper Domino tuo per crebros & igni-
tos amoris actus, ut in te vivat in æternum quem to-
ta mente per vitum dilexeris.*

ALIA MEDITATIO

*De sententiâ erga probos & electos Sacerdotes in
die iudicii.*

*Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vo-
bis regnum à constitutione mundi.*

*Venite vos qui reliquistis omnia, & secuti estis
me, vos coadjutores & ministri mei, qui dignè am-
bulantes vocatione qua vocati estis, passi estis prop-
ter justitiam, & bibistis calicem quem ego bibi; jam
hyems transit, surgite & venite: ubi sum ego, ibi
& vos ministri mei eritis.*

*Suavis invitatio, desiderabilis super aurum & lapi-
dem pretiosum multum! O Jesu spes suspirantis*

animæ meæ! quis mihi det ut tibi adeo fidelis sim usque ad mortem, ut cum electis vocari tandem possim?

Benedicti Patris mei, vos discipuli mei ab hominibus passi estis maledictiones & persecutiones; putabant vitam vestram insaniam, tanquam purgamenta hujus mundi facti estis omnium peripsema usque adhuc; vos autem à Patre electi & computati estis inter filios Dei: benedicti vos à Domino qui fecit cælum & terram.

Felix benedictio! O quam beatus ero cum maledixerint mihi homines! hanc lætus accipiam benedictionem à Deo salutari meo: cum illa venient mihi pariter omnia bona.

Possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi; vos domestici mei, quia omnia fecistis quæ ego præcepi vobis, percipite hanc immarcessibilem gloriæ coronam, quam ego, princeps Pastorum, promisi vobis; hanc percipite ministri mei, qui bene ministrantes, bonum gradum vobis acquisivistis: vos presbyteri duplici honore digni, quia bene præfuisistis, & quia verbo & exemplo dedistis scientiam salutis plebi meæ, & usque in finem perseverastis, fulgebitis in perpetuas æternitates.

Gaudete & exultate, ecce enim merces vestra copiosa est in cælis. Ego ipse fons vitæ, & torrens voluptatis, ero merces vestra magna nimis, merces æterna. Seminastis aliquandiu in lacrymis, plantastis Ecclesiam sanguine vestro, jam priora transierunt, gustate nunc & videte quomodo hoc leve & momentaneum tribulationis vestræ æternum gloriæ pondus operabitur in vobis; gaudete, & iterum dico, gaudete: gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

Quam bonus Israël Deus his qui recto sunt corde! Fidelis sermo omni acceptione dignus! Jam ad hæc audita inardescit animus, lætatur cor meum in

his quæ dicta sunt mihi, liquefit anima mea, & defecit in atria tua, ò Jesu centrum animæ meæ! jam cætera arbitror ut stercora, ut te lucrificam Deum meum & omnia, jam ardentem cupio dissolvi & esse tecum; quando ergo veniam & apparebo ante faciem tuam? Veni Domine Jesu, & noli tardare.

O anima mea, bonum quidem est te ibi esse ubi desideras & speras sine fine gaudere; verum coërce tantisper desideria tua; nonne oportuit Christum, cujus minister es, pati, & ita intrare in gloriam suam? Stude et tu mortificari propter illum, quoad vixeris, tota die, labora interdum sicut bonus miles Christi, imple ministerium tuum, zela zelum legis ejus & salutis tuæ, spera in eo, & fac bonitatem, incumbere puritati tuæ; quis enim ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto ejus, nisi innocens manibus & mundo corde? Et cum tandem cursum consummaveris, fidem servaveris, audies, propitio Deo, istud mellissimum verbum: *veni amica mea, veni coronaberis.*

PIA ET EFFICAX

ad Christum crucifixum consideratio.

*E*cce, ò anima mea, ecce *Salvator tuus: fiducialiter agas in eo, & ne timeas: ecce Agnus Dei qui occisus est, & qui tollit peccata mundi; quare ergo tristis es anima mea, & quare conturbas me? Inspice vulnera pendentis, sanguinem morientis, pretium redimentis, caput inclinatum ad osculandum, cor apertum ad diligendum, brachia extensa ad amplectendum, totum corpus extensum ad redimendum. Accede ergo cum fiducia ad Deum pro te crucifixum, præbe illi cor tuum, cor amore flagrans, cor contritum & humiliatum, cor compatiens & obediens usque ad mortem, sic cum illo*

loquere ex abundantia amoris, doloris, & fiducia.

Adoro te Jesu Christe, & benedico tibi, quia per crucem tuam redemisti mundum. Salvator mundi salva me, qui per crucem tuam redemisti me. O Jesu miserator & misericors! anticipent me misericordiae tuae, quia pauper factus sum nimis. O Jesu! quid est Jesus, nisi Salvator? Ergo ò Jesu, propter gloriam nominis tui redime me, miserere mei, salva me, dum non est præter te qui redimat, neque qui salvum faciat.

O Jesu, Agne immaculate, recordare quòd non corruptibilibus auro vel argento redemptus sim, sed pretioso sanguine tuo. Verùm quæ utilitas mihi in sanguine tuo, si descenderò in æternam corruptionem? Ecce redemisti me, crucem passus: tantus ergo labor non sit cassus, sed salva me, fons pietatis, & copiosa redemptio mea.

O Jesu! qui latroni poenitenti paradikum promisisti, & qui factus es mihi sanctificatio & redemptio, miserere mei, quoniam in te confidit anima mea. Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo. Ecce adeo cum fiducia ad thronum gratiæ tuæ, ut misericordiam consequar, & gratiam inveniam in auxilio opportuno. Quid mihi nunc denegabis testamenti novi mediator Jesu, si iniquitates meas portans, pro me mortuus es? Ecce aspersio sanguinis tui melius loquitur quàm Abel. Peccata quidem mea, ò Jesu mi, clamant vindictam; at sanguis tuus veniam & misericordiam.

Horrendum quidem est incidere in manus Dei viventis; sed, ò amantissime Jesu, quàm suave est incidere in manus Dei morientis! Ergo in manus tuas commendo spiritum meum; redemisti me Deus veritatis. In te Domine speravi, non confundar in æternum. Utinam audiam in hora mortis hoc meli-

fluum verbum: hodiè mecum esse in paradiso. Reposita est hæc spes mea in sinu meo.

Judicia quidem tua abyssus multa; terrores tui & torrentes iniquitatum mearum conturbant me; sed hæc vulnera tua, brachia extensa, caput inclinatum, cor apertum, & misericordiae tuæ quæ à sæculo sunt, lætificant animam meam; igitur propitius esto mihi peccatori, ò misericordia mea! ne in furore tuo arguas me, & non intres in judicium cum servo tuo, intra vulnera tua absconde me donec pertranseat furor tuus, & ne permitas sanctum tuum videre corruptionem.

O cor lancea militis perforatum! ò cor, petra refugium herinacæ! ibi passer invenit sibi domum, & turtur nidum sibi ubi ponat pullos suos. O cor refugium meum in tempore malo! hæc requies mea, hic habitabo, quoniam elegi eam; hoc in nidulo meo moriar, & ab inimicis meis salvus ero; sed interim, ò cor Jesu flagrans amore mei, inflamma cor meum amore tui illo igne quem venisti mittere in terram.

O Jesu, confiteor quia ego milites te mihi metipsi crucifixi, ego vulneravi cor tuum; sed recordare Jesu pie, quòd non despicias cor contritum & humiliatum. Verè doleo quia tibi soli peccavi, & quia paravi tibi crucem Salvatori meo; non dimittam te donec benedixeris mihi, & donec audiam in corde meo istud suave verbum: vade in pace, remittuntur tibi peccata tua. Diligo te fortitudo mea & liberator meus, paratus sum, & non sum turbatus, animam meam ponere pro te, qui dilexisti me, & lavisti me in sanguine tuo; interim, ò Jesu mi, tibi conformis imago esse cupiens, stigmata tua, quoad vixero, in corpore meo portabo, ut adimplens ea quæ desunt passionum tui, & tandem in ara crucis, & in tuo amplexu ac osculo mortuus, dimittas

me in pace, & socius sim consolationis.

O Jesu, mi Jesu, qui dixisti: cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum; ecce te exaltatum video in hoc patibulo: eja ergo suscipe me inter amorosa brachia tua, quæ pro me in hac cruce extensa cerno, trahe ad te animam meam, nec dimittas, donec recipias eam in æterna tabernacula; suscipe me dulcissime Jesu in misericordia tua, suscipe in pace spiritum meum.

ASPIRATIONES

ad felicam mortem postulandam.

O bone Jesu: cum statutum sit omnibus hominibus semel mori, & cum ex mortis momento pendeat tota æternitatis causa, rogo te ut beatæ mortis curæ viriliter & semper studeam, ne, heu! in æternum peream pessima & irreparabili peccatorum morte.

O bone Jesu, qui dixisti: vigilate, quia nescitis neque diem neque horam; libera me à subitanea & improvisa morte: quapropter rogo te, ut de mortis adventu incertus, maturè domui meæ disponam, & moriar quotidie, exemplo Apostoli, ut ad mortem semper paratus, possim in prima, secunda, & tertia vigilia, ac singulis momentis, mori, te propitio, morte justorum.

O bone Jesu, qui nobis præcipis, ut tamquam advenæ & peregrini abstineamus à carnalibus desideriis, & utamur hoc mundo tamquam non utentes, quia præterit figura hujus mundi; rogo te, ut non habens hic manentem civitatem, futuram tantò ardentius inquiram, & ut relictis omnibus, saltem corde & animo, antequam moriar liberius & ardentissimè cupiam dissolvi & esse tecum, ac inebriari ubertate domus tuæ.

O bone Jesu! ò Deus bonitas, & protector vitæ meæ! ò charitas Deus, & ignis consumens! da mihi, præsertim in hora mortis, fidei, spei, & charitatis augmentum, ut firmius credens, securius sperans, & ardentius amans, merear propter nimiam charitatem tuam assequi quod promittis.

O bone Jesu, qui cor contritum & humiliatum numquam despicias, & qui sanas contritos corde, rogo te ut per totam vitam, & præcipue in hora mortis, recogitem tibi, & propter te summè bonum, omnes annos meos in amaritudine animæ meæ; tunc acceptabis sacrificium justitiæ, remittes mihi peccata multa, quoniam dilexero multum; & quia præstabilis est bonitas tua super malitia peccatoris, lavabis me, & super nivem dealbabor, quia misericordia tua plena est terra; tunc mundus corde, dimittar in pace, & te videbo in gloria, & interim dicam semper: confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia ejus.

O bone Jesu, qui instituisti sacramenta, ut per illa omnis vera justitia vel incipiat, vel incepta augeatur, vel amissa recuperetur; (a) concede mihi spatium dignè suscipiendi in hora mortis sacramentum Penitentiae, Eucharistiæ & Extremæ-Uctionis, ut hauriens in gaudio de his fontibus tuis aquam salientem in vitam æternam, gustem in cælo illa gaudia plena, quorum pignus in his sacramentis nobis, misericors & miserator Dominus, reliquisti.

O bone Jesu, qui potestatem habens ponendi animam tuam & iterum sumendi eam, factus tamen es obediens usque ad mortem, mortem autem crucis; concede mihi gratiam, ut aspiciens in te auctorem fidei, & consummatorem Jesum, qui proposito tibi

(a) *Trid. Sess. 7. in præm.*

gaudio, sustinuit crucem, voluntariè sacrificem tibi vitam meam, & dicam semper: magnificeris in me, ò Jesu Christe, in corpore meo sive per vitam, sive per mortem; non mea voluntas, sed tua semper fiat.

O bone Jesu, qui pestilentiam & morbos, non solum ob peccata immittere consuevisti, sed etiam ad gloriam tuam manifestandam, & qui, quos diligis hos castigas & flagellas, rogo te ut in dolore patientiam habeam: nonne æquum est ut sicut bona suscipio de manu tua, ita & mala æquanimiter sustineam? Nonne vita & mors sunt à te? Nonne universa propter temetipsum operatus es? Eja ergo, mi Jesu, qui es patientia mea, & qui nobiscum es in tribulatione, adjuva me, ut propter te, & in unione dolorum tuorum patiens, ac in patientia mea animam meam viriliter possidens, audire tandem possim: jam hyems transit: surge amica mea & veni, intra in gaudium Domini tui.

O bone Jesu! ò fidelis Deus, qui non pateris nos tentari supra id quod possumus, sed facis cum tentatione proventum, ut possimus sustinere, ne inducas me, instante morte, in tentationem infidelitatis, præsumptionis, desperationis, vel tristitiæ, tædij, molestiæ, vel impatientiæ, vel inordinati vivendi & salutis recuperandæ desiderii; & si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum eris; veni ergo tunc, tanquam bellator fortis, ut postquam legitime certavero, de manu inimicorum meorum liberatus, te miserante, coronari merear.

O bone Jesu! qui consolaris nos in omni tribulatione nostra, ne derelinquas me cum defecerit virtus mea, cum anxietur cor meum, pavebit, tædebit, & conturbabitur anima mea, attenuabitur spiritus meus; præsertim quando dolores mortis cir-

cumdabunt me, torrentes iniquitatis meæ & terrores tui conturbabunt me, ac pericula inferni me invenient. Heu! undique mihi tunc erunt angustiae; ubi ergo, ubi parebo, si in hoc tempore malo discesseris à me, ò Deus salutis meæ?

O bone Jesu, iudex vivorum & mortuorum, & qui, statim post mortem, me manifestari præcipies ante tremendum tuum tribunal; supplex oro ut non intres in iudicium cum servo tuo, neque in furore tuo arguas me, nec facias mihi secundum peccata mea; sed miserere mei ante diem rationis, & dum tempus est miserendi, confige timore tuo carnes meas, ut, meipsum per vitam dijudicans, stem cum fiducia ante tribunal justitiæ tuæ.

O bone Jesu, qui nihil odisti horum quæ fecisti, qui non vis mortem peccatoris, sed ut magis convertatur & vivat, & qui latroni poenitenti paradikum promisisti; rogo te ut secundum magnam misericordiam tuam miserearis mei in hora mortis meæ, & ut educas de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo; mirificabis misericordias tuas; ergo, ò Jesu, mi Jesu! da gloriam nomini tuo, & salva me fons pietatis.

O bone Jesu! per illum zelum quo languores nostros tuo livore sanasti; per angustias cordis tui, cum te à Patre derelictum clamasti; per agonias quas in hora mortis sustinuit, miserere animæ meæ in egressu suo, & perduc eam in vitam æternam.

Attamen si justo iudicio tuo descendero in purgatorium, ut poenæ peccatis meis debita plenius satisfaciam, jam nunc tribulationem meam, quam in hoc exilio passurus sum, ante te pronuntio Deus; & quoniam tunc amore vehementius languebo, & eruat mihi amariores lacrymæ, dum dicetur mihi: ubi est Deus tuus? accelera tunc ut eruas & conso-

leris me; excita fidelium voluntates, ut per illorum suffragia de illo carcere eductus, te citius possideam, ò centrum animæ meæ!

O bone Jesu! rogo te per illum doloris gladium quo dulcissimum Matris tuæ cor in passione tua transfixum fuit, ac per merita omnium Sanctorum, ut nec vita nec mors, neque alia creatura me à te separare valeat, & ut anima mea moriens morte justorum, & de terrestri domo hujus habitationis dissoluta, domum non manu factam habeat in cœlis, & misericordias tuas in æternum cantet. Amen.

SPIRITUALIS

administratio Extremæ-Uctionis.

Quamvis tandem infirmeris ad mortem, charissime frater, tamen propter subitanam mortem non erit forsitan tempus adducendi Presbyteros Ecclesiæ, ut te oleo ungant, te oratione fidei allevent, & ut te à peccatorum reliquiis mudent. Ecquid, si in peccatis sis? Quapropter consultum est, ut sanus & incolumis tibi interdum, quasi jam morituro, administres spiritualiter & in voto Extremam-Uctionem, signando signo crucis Dominicæ, vel aqua benedicta singulos sensus, dicendo vehementi animi dolore:

Ad oculos.

Misericors & miserator Domine, per tuam piissimam misericordiam, & per merita Salvatoris mei Jesu Christi indulge mihi, quæso, quidquid peccavi per visum, per hos oculos, per quos, tanquam per fenestras, prævæ cogitationes, illicita desideria, ipsaque mors ascenderunt in animam meam. Propitius esto mihi peccatori, doleo quia tibi soli peccavi summè bono & dilecto; jam nolo amplius peccare, volo autem mortificare oculos meos, eos clau-

ad Mortem.

dendo omnibus sæculi vanitatibus. O lumen oculorum meorum Deus, eos ipse averte, ne videant vanitatem. Ad te, Domine, ò pulchritudo antiqua, ad te sint semper oculi mei; perennes aquarum exitus deducant hæc peccatorum instrumenta in spiritu satisfactionis, quia non custodierunt legem tuam.

Ad aures.

Misericors & miserator Domine, per tuam piissimam misericordiam, & per merita Salvatoris mei Jesu Christi indulgeas mihi, quæso, quidquid peccavi per auditum; lava aures meas à colloquiis quæ contra divinam majestatem tuam, contra proximum & meipsum avidè audierunt.

Propitius esto mihi peccatori, doleo quia tibi soli peccavi summè bono & dilecto; jam nolo amplius peccare, volo autem mortificare aures meas, eas spinis sepiendo, sive in spiritu humilitatis & satisfactionis, sive ut non amplius audiam iniquorum fabulationes, sive & quidem præcipuè, quò attentius audiam quid loquaris in me Dominus Deus.

Ad os.

Misericors & miserator Domine, per tuam piissimam misericordiam & per merita Salvatoris mei Jesu Christi indulgeas mihi, quæso, quidquid peccavi per gustum, crapulæ hactenus, tanquam Deo, servientem. Heu mihi! hoc guttur & os meum fuerunt sepulchrum patens, ex abundantia fœtidi cordis mei loquens & ructans vaniloquia, scurrilia, falsa, turpia mendaciorum & detractionum monstra. Propitius esto mihi peccatori, doleo quia tibi soli peccavi summè bono & dilecto; jam nolo amplius peccare, volo autem mortificare gustum meum, sobriè vivens, ac alimenta ut medicamenta sumens, & os meum, ei ponens custodiam, ut non declinet cor meum in verba malitiæ, nec in otiosa; quinimò,

quoad fas erit, servabo silentium in spiritu humilitatis: si autem loquar, de regno tuo, & sermones tuos dumtaxat pro viribus, te inspirante, loquar; in multiloquio enim non deest peccatum: expertus loquor.

Ad nares.

Miserator & misericors Domine, per tuam piissimam misericordiam, & per merita Salvatoris mei Jesu Christi indulge mihi, quæso, quidquid peccavi per odoratum. Propitius esto mihi peccatori, doleo quia tibi soli peccavi summè bono & dilecto; jam nolo amplius peccare, volo autem mortificare propter te, ac in spiritu humilitatis & satisfactionis, odoratum meum, in rebus etiam licitis, omnia hujus mundi ut fœtida stercora arbitrans & declinans; tu eris deinceps fragrans odor meus: da ut pariter sim ego bonus odor tuus, dans in omni loco, sicut balsamum aromatizans, suavitatem odoris.

Ad manus.

Miserator & misericors Domine, per tuam piissimam misericordiam & per merita Salvatoris mei Jesu Christi indulge mihi, quæso, quidquid peccavi per tactum manuum. Heu mihi! quot mala opera turpiter patrarunt manus istæ? ecquid, si in operibus manuum mearum deprehensus fuisset ego peccator? Sed ò bone Jesu, patienter erga me egisti: igitur propitius esto mihi peccatori, doleo quia tibi soli peccavi summè bono & dilecto; jam nolo amplius peccare. Et quoniam manus meæ iniquitatem fecerunt, jam deinceps distillabunt in spiritu satisfactionis myrrham pœnitentiæ. Da quod jubes, & jube quod vis.

Ad pedes.

Miserator & misericors Domine, per tuam piissimam misericordiam, & per merita Salvatoris mei Jesu Christi indulge mihi, quæso, quidquid pec-

cavi per incessum pedum; propitius esto mihi peccatori, doleo quia tibi soli peccavi summè bono & dilecto; jam nolo amplius peccare, sed, ò bone Jesu, qui es via, perface gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea, & ut non sin lapis offensionis ac petra scandali.

Ad pectus.

Miserator & misericors Domine, per tuam piissimam misericordiam, & per merita Salvatoris mei Jesu Christi indulge mihi, quæso, quidquid peccavi per pravas cogitationes cordis. Heu! de hoc corde exierunt omnia peccata mea, igitur scindatur dolore cor meum; propitius esto mihi peccatori, doleo quia tibi soli peccavi summè bono & dilecto; jam nolo amplius peccare, volo te deinceps diligere ex toto corde, tibi servire & te adorare ex toto corde. Accipe hoc sacrificium justitiæ quod in spiritu humilitatis tibi indignum offero; sed amplius lava hoc cor meum ab iniquitate mea. Tunc benignè acceptabis istud sacrificium: *præbeo tibi cor meum; omnia mea tua sunt.*

PROTESTATIONES.

In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Ego. N. sciens me moriturum, nesciens autem mortis diem neque horam, integris tamen corporis & animæ viribus, ac plena libertate adhuc fruens, protestor in conspectu Dei & coram omnibus viventibus.

I. Quod sine fide impossibile sit placere Deo & salvari; quapropter volo mori in vera sanctæ catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ fide, in qua hæcenus vixi. Credo firmiter quidquid illa mihi credendum proponit, quia tu Domine, qui es ipsa veritas, illud revelasti; omnia credo, & illa intelligo eodem præcisè sensu, quo illa semper intellexit

sancta mater Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater est & magistra, (a) Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum veritatis, cui protestor me velle in omnibus esse obedientem, si necesse sit, usque ad mortem crucis. Confirma hoc propositum, Deus, quod operaris in me, ut non deficiat fides mea, confirmem verò fratres meos.

II. Protestor quòd, cum fides sine operibus mortua sit, & vim patiatur regnum cælorum, velim viriliter agere, laborare sicut bonus miles Christi, incessanter operari bonum dum tempus habeo. Non tacebo die ac nocte laudare nomen Dei, ut per bona opera mea certam meam vocationem & electionem faciam, & ut inde intrem in gloriam Dei, in quam omnes sancti, & ipse Dominus Jesus non intrarunt nisi laborando à juventute sua, nisi operando & patiendo usque ad mortem.

III. Quapropter, protestor, ò altissime Deus, quòd velim te Deum meum adorare, tibi soli servire, & tibi benedicere in omni tempore; tu es Rex meus, Deus meus, & omnia: tibi ergo Regi sæculorum immortalis, soli Deo honor & gloria; tibi Domino & Deo meo subjecta erit anima mea, tibi semper sacrificabit hostiam laudis pro omnibus quæ retribuisti mihi: omnis terra adoret te, psallat, & benedicat tibi; hoc est & erit rationabile & sempiternum obsequium & desiderium cordis mei, quod tibi nunc offero pro omnibus agoniam momentis quibus præ angustia hæc medullata holocausta offerre non valebo; nihil quidem sine te facere possum, sed mihi diffidens & in te confortatus, omnia possum; & sicut gratia tua sum id quod sum; ita gratia tua ero quod ero: rogo te ut gratia tua in me vacua non sit.

(a) *Trid. Sess. 7. can. 3. de Baptismo.*

IV. Domine Jesu! in manibus tuis sors mea, vitæ & mortis potestatem habens, mortificans & vivificans, deducens ad inferos & reducens; tu enim misereris, sed tui, Deus meus, misereris; & non est volentis neque currentis, sed tui, Deus meus, misereris. Ecquis tibi imputabit, si perierint gentes quas tu fecisti? Quæ cum à te benè ordinata sint; protestor quòd me humillimè subjiciam sententiæ quam erga me vel contra me post iudicium feres; firmissimè credens quòd, si salvus faciendus sim, salvantis tui futurum sit donum; & quòd, si periero & fuerim reprobus, pereuntis mei futurum sit meritum (a) & dicam semper: perditio mea ex me; quapropter meritò iram tuam in æternum portabo, & multis jure vapulabo, quia sciens voluntatem tuam, hanc, servus nequam, facere nolui; & quia, incircumciso corde, Spiritui Sancto semper resistens, obduravi cor meum. Justus es Domine, & rectum iudicium tuum. O altitudo! adoro incomprehensibilia iudicia tua, tuasque investigabiles vias: Dominus es; quod bonum est in oculis tuis facias semper, ò Deus majestatis, in cujus ditione cuncta sunt posita; si tamen, heu! adeò infelix fuerim, ut maledictus, in æternum à te Deo meo separandus sim, hanc velim mihi concede gratiam, ut per residuum annorum meorum sis tu dilectus meus mihi, & ego tibi, & quidquid justo & occulto iudicio tuo mihi post mortem acciderit, contendam interim diligere te ex toto corde meo, ò Deus cordis mei! Tu scis Domine quia amo te, & quidem propter te; non enim quero quæ mea sunt, sed te.

V. Non sum quidem dignus nec oculos in cælum levare, quia iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum; sed quis intelligit, Domine, misericor-

(a) *Conc. Araus.*

dias tuas? Igitur quamvis occideris me, licet merito dicere possim: infernus domus mea est; protestor tamen quod sperem in bonitate tua, quia præstabilis est super malitia mea. Iterum & securè dico: in te Domine spero, non confundar in æternum; annuntiabo hoc in universa terra, & ubique omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi in misericordia? beatus homo qui sperat in te. Sperate in Deo omnis congregatio populi, & facite bonitatem, ne Deum tentare videamini.

VI. Protestor quod diligam te ex toto corde meo, quia bonus es tu. Quis mihi hoc tribuat ut, charitatis incendiis, potius quàm vi mortis, obdormiam in te, ò Deus cordis mei, & quia amo te, plenissimè accepto calicem morbi & mortis in unione passionis & mortis tuæ. Diligo etiam proximum meum, & inimicos meos propter te.

VII. Protestor quod doleam de peccatis meis propter te summè dilectum; iterum dico, & quoad vixero, ex abundantia cordis dicam, quod ad hunc animi dolorem non me moveat nec gehennæ timor, nec gloriæ desiderium, sed summa bonitas tua, summè amabilis; & malo tibi dilecto mori, quam tibi offenso vivere. O! quando liberabor de corpore mortis hujus, ut jam non amplius peccem tibi, & ut perfectè in sæcula sæculorum laudem te?

VI. I. Quoniam reddenda omnibus debita præcipis, protestor quod paratum sit cor meum ad redimenda, sive in hac vita sive in purgatorio, tot peccata quæ contra Divinam tuam Majestatem commisi; paratum insuper ad satisfaciendum, antequam moriar, omnibus his quos offendi & læsi verbo, scandalo, fraude, &c. & ab illis omnibus veniam supplex oro, eorumque precibus me confidenter committo.

IX. Etiamsi oportuerit me millies mori, protes-

tor quod jam nolim amplius peccare. Heu tamen! eum militia sit vita hominis super terram; protestor quod tua gratia adjutus, nolim assentiri suggestionibus quas satanas mihi in hora mortis suggeret contra fidem, spem & charitatem; ut autem, instante agone, fortis sim in bello, & fidelis usque ad mortem, protestor quod Sacramenta Ecclesiæ his in angustiis recipere optem, & quod ardeenter desiderem, si amplius loqui non potuerim, commendare spiritum meum in manus tuas, & me committere præsiidiis beatæ Mariæ Virginis & omnium Sanctorum; ut has armaturas accipiens, victor evadam, & obtineam coronam vitæ. Amen.

COMMENDATIO ANIMÆ.

Ad Crucifixi imaginem provolutus, vel eam præ manibus tenens, recita devotissimè animæ commendationem quæ habetur in Breviario, & quam tibi morienti nemo forsitan recitabit; vel istam, si tibi ita expedierit.

Egredere anima mea, egredere de corpore mortis hujus, Dominus adest & vocat te; tempus est ut manifesteris ante Tribunal ejus, ut judiceris, & recipias secundum opera tua.

Dulcissime Jesu? scio quidem te esse Judicem vivorum & mortuorum, sed etiam scio te esse Patrem, & clementissimum Patrem; qui non vis mortem peccatoris, sed ut in æternum vivat. Nemo tam Pater quàm tu, ò bone Jesu! non solum enim formasti me ad imaginem & similitudinem tuam, non solum redemisti me & conservasti, non solum patienter erga me egisti, & me millies ex inferno inferiori liberasti; verum etiam mortuus est propter justificationem meam, ut divinæ naturæ tuæ & gloriæ consors fierem. Grandis misericordia! quis similis tibi?

Quoniam ergo, piissime Jesu, opus manuum tuarum sum ego, & tui Sanguinis pretium, corona me in misericordia tua, ne derelinquas animam meam in inferno: in inferno enim quis confitebitur tibi? eam verò suscipe in manus tuas quæ fecerunt, & redemerunt me, in manus tuas quas clavis pro me perforatas video: suscipe me Jesu Christe inter hæc amoroſa brachia, quæ in hac cruce extensa fiducialiter amplector, corona me nunc in misericordia & miserationibus: peccavi quidem in cœlum & coram te; sed ecce Domine Jesu, ecce pono hanc crucem & mortem tuam inter iudicium tuum & miseram animam meam; ecce vehementi animi dolore, ardenti amore, & tota fiducia dico quod & tuus protomartyr moriens dicebat; suscipe spiritum meum, dulcissime Plasmator & Redemptor mi, tuus sum ego, salvum me fac; in manus tuas commendo spiritum meum, redemisti me Deus veritatis. Aperi Domine, aperi, me expectant Justi donec retribuas mihi, ut unâ cum illis confitear nomini tuo. Fui quidem semper servus inutilis, spero tamen gloriam per misericordiam tuam quam mecum semper fecisti; corona nunc misericordias tuas, & eas in æternum cantabo.

O Pater Æterne, Pater misericordiarum, respice, supplex oro, respice in faciem Christi tui, ac per eum indignationem tuam averte à me, & recipere me in dilecta tabernacula tua, in quæ ardentissimè concupiscit & deficit anima mea; in sæcula sæculorum laudabo te.

Maria Mater gratiæ, Mater misericordiæ, quæ doloris gladio percussa, Filio tuo morienti juxta crucem adstitisti, opem feras mihi, queso, super lectum doloris mei, mihi que periclitanti manuum tuarum, propitia, porrige dexteram; monstra nunc præsertim te esse Matrem, tu me ab hoste protege, ac me in hora mortis suscipe.

Tu es refugium peccatorum: eja ergo advocata mea, illos tuos misericordes oculos ad me converte, & Jesum benedictum fructum ventris tui mihi post hoc exilium ostende, ò clemens, ò pia, ò dulcis Virgo Maria.

O Archangele Michael, qui zelo zelatus pro Domino Deo Exercituum, Militiæ cœlestis meruisti Principatum, defende me in prælio, ut non peream in tremendo iudicio.

O vos Angeli, quibus Deus mandavit de me ut custodiretis me in omnibus viis meis; qui semper faciem Patris in cœlis videtis, qui super uno peccatore penitentiam agente gaudetis, ò administratorii spiritus, qui capientibus hæreditatem salutis in ministerium missi estis, & qui malos de medio justorum separabitis; de ore leonis, fortes in prælio, liberate me; occurrite Angeli Domini, aperite mihi portas justitiæ, ingressus in eas confitebor vobiscum Domino.

Sancte Joseph, qui Mariæ Sponsus eligi, & Jesu Pater putari meruisti; qui inter brachia Jesu & Mariæ mortuus, in Domino obdormisti; ò specialis beatæ mortis Protector! impetra mihi pretiosam Sanctorum mortem.

O Sancti omnes, qui ludibria & verbera experti, & propter justitiam passi, videtis nunc non in ænigmate, sed facie ad faciem Dominum Deum vestrum, orate pro me, ut de laqueo venantium liberatus, Deum Deorum in sancta Sion in æternum laudem. Amen.

T Conclusio hujusce ad mortem præparationis. *Tansige residuum hujus diei eadem animi tranquillitate quasi inter Jesu brachia inspirasses, in æternum victurus, & claudens recollectionis diem, gratias age Deo, qui te in solitudinem ducens, locutus est ad cor tuum eloquia ignita; exeat ex hac solitudine sicut Apostoli, expirans flammam ignis, factus ipsi diabolo ter-*

ribilis ac mundo tibi que mortuus, jam non tibi vivas, sed Christo. Quapropter ista sequere documenta:

I. Offer Deo proposita tua, eum enixè roga ut eis benedicat eaque fœcundet, confirmando quod operatus est in te, disponendo ascensiones in corde tuo, & te confortando contra impetus inimicorum tuorum, ut non prevaleant adversus te, & ut victor usque in finem perseveres.

II. Cave tamen ne vaga & generalia sint proposita tua, perscrutare & aggredere illud tuum radicale vitium à quo cætera pullulant, quodque tuam perfectionem retardat & est relapsuum origo. Igitur oportet ut per totum sequentem mensem omnem curam impendas ad illud eradicandum; adhibe ad hunc finem examen particulare, vigilantiam, orationem, pœnitentiam medicinalem, actus contrarios, tui diffidentiam, in Deo spem, & Sanctorum præsidium.

III. Ne animo confidas, imò ne mireris si labaris, aut si non tantum proficias quantum optas; terra tua, scilicet cor tuum ad malum pronum, dabit fructum suum, & germinabit tibi identidem tribulos & spinas peccatorum: igitur si lapsus sis, redeas cum fiducia ad Sacramentum Pœnitentiæ; si opus sit, renova propositum tuum, legitimè certa, quotidie incipe; tantum proficies, quantum tibi vim intuleris (a): jugis conatus ad perfectionem, perfectio reputatur. (b)

IV. Quo ferventiùs his monitis pareas, in omnibus operibus tuis memorare novissima tua, & in æternum non peccabis. Quapropter singulis diei horis dicit tibi: transit mundus, tempus breve est, ventus est vita mea, anni mei sicut aranea meditabuntur; sed heu! appropinquat æternitas, & æternitas nunquam finienda.

(a) *Imit. Christ.* (b) *S. Bern.*

V. Hora tertia pomeridiana hanc effunde orationem: *O Domine Jesu Christe, rogo te per illam amaritudinem Passionis tuæ quam in hora mortis sustinisti: maxime tunc quando tua sanctissima Anima de benedicto tuo Corpore est egressa, miserere animæ meæ in egressu suo de corpore meo, & perduc eam in vitam æternam. Amen.*

VI. Quando videris Viaticum, aut Extremam-Uncionem ad infirmum & moribundum deferri, dicito tibi: tandem ego ipse versabor in infirmitate mea, sicut ille nunc in sua versatur. Quid tunc me fecisse vellem? Ero tunc ad mortem paratus, si nunc sanus & incolumis non aptem oleum bonorum operum? Quo fervore Sacramenta in hora mortis recipiam, si per vitam abutar his fontibus Salvatoris?

VII. Quando campanæ te de alicujus morte monuerint, hæc tecum cogita: *Hic mortuus est, jam judicatus est, vel in æternum inter Sanctos computandus, vel in æternum igni cum diabolo deputandus.* Idipsum de me dicitur. Eadem, vel aliæ campanæ populium de mea morte monebunt; peribit quidem memoria mea cum sonitu; verum ubi parebo, si non moriar quotidie, si maturè & ex nunc non disponam domui meæ, & beatæ mortis studio non ifcumbam? Et licet homines me post mortem laudent, quid me proderit, si ad inferna descendero?

VIII. Quando videris defunctum ad tumulum deferri, lege in ejus vultu fœde mutato caducitatem rerum humanarum; cogita illum te sic monere: *Mibi heri, & tibi hodiè: omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus quasi flos agri; exsiccatum est fœnum, & cecidit flos. Vanitas vanitatum, & omnia vanitas; se ad mortem parare, & ad mortem esse semper paratum hæc est vera & unica sapientia: cætera nugacitas, fascinatio intellectus: unde fit ut infinitus sit stultorum numerus.*

Sed heu! Undè evenit illa nimis frequens stultitia? Audi quid scriptum sit, & quomodò fiat verum istud: *desolatione desolata est terra, quia nullus est qui recogitet corde.* Hæc fœtida nimis spectacula usu vilescunt, ut jam monuimus; aliorum tumulum oscitanter videmus, nostrum autem à longè aspiciamus; & sic parùm satagimus ut per bona opera certam nostram vocationem faciamus; & tamen in imagine pertransit homo; undè, sicut pisces capiuntur hamo, & aves laqueo, sic subito capiuntur homines in tempore malo; & dum inducias petunt usque manè, moriuntur; pulsant quidem, sed jam clausa est janua, & eis terribiliter dicitur: *nescio vos.*

O filii hominum, & præsertim nos Sacerdotes qui hæc sæpissimè legimus & dicimus; quis nos ita fascinauit ut, scientes & volentes, à satana nos turpiter tentari sinamus, & nobis, ò cæci, imponamus? Usquequò gravi corde diligemus vanitatem, & queremus mendacium? Eja ergo, fratres charissimi, misereamur animæ nostræ, providentes maturè studio beatæ mortis, & huic quam tradidimus ad vitam viam, sedulo inhaerentes.

Misereamur etiam periclitanti moribundorum animæ, eos in tam difficili lucta fideliter adjuvantes, & ad felicem exitum dirigentes. Complura ad hoc opportuna exercitia suggerit ista ad mortem præparatio: hæc eligamus quæ cuilibet agonizanti aptiora noverimus; quæ tamen non temerè & confertim, sed sensim, leniter & per intervalla ingerenda sunt. Si huic pietatis officio desimus, quomodò charitas Dei in nobis est? Qua fronte boni pastorem nomen induimus? Nonne, heu! eadem mensura qua mensi fuerimus, remittetur nobis?

O. S. C. S. R. E.

INDEX

HUJUSCE AD MORTEM

PRÆPARATIONIS.

<i>Viva ad Sacerdotes exhortatio.</i>	pag. 1
<i>Præparatio ad recollectionem unius diei ex singulis mensibus.</i>	4
<i>Reflexiones de morte & de ejus circumstantiis.</i>	5
<i>Exercitia pro ejus recollectionis die & ordo diei.</i>	7
<i>Monita salutis.</i>	8
<i>Meditatio de pessima pravorum Sacerdotum morte.</i>	ibid.
<i>Alia Meditatio. De stricto in pravos Sacerdotes judicio.</i>	11
<i>Præparatio ad confessionem totius mensis præteriti.</i>	13
<i>Reflexiones de statu conscientie.</i>	ibid.
<i>I. Generalis annorum recogitatio.</i>	14
<i>II. Horror peccati mortalis, præsertim superbia, luxuria & avaritia.</i>	ibid.
<i>III. Intemperantia in victu & vestitu.</i>	17
<i>IV. Detractio.</i>	ibid.
<i>V. Via spatiosa.</i>	18
<i>VI. Familiaritas cum laicis.</i>	ibid.
<i>VII. Peccatum veniale.</i>	19
<i>VIII. Vita tepida.</i>	20

Sed heu! Undè evenit illa nimis frequens stultitia? Audi quid scriptum sit, & quomodò fiat verum istud: *desolatione desolata est terra, quia nullus est qui recogitet corde.* Hæc fœtida nimis spectacula usu vilescunt, ut jam monuimus; aliorum tumulum oscitanter videmus, nostrum autem à longè aspiciamus; & sic parùm satagimus ut per bona opera certam nostram vocationem faciamus; & tamen in imagine pertransit homo; undè, sicut pisces capiuntur hamo, & aves laqueo, sic subito capiuntur homines in tempore malo; & dum inducias petunt usque manè, moriuntur; pulsant quidem, sed jam clausa est janua, & eis terribiliter dicitur: *nescio vos.*

O filii hominum, & præsertim nos Sacerdotes qui hæc sæpissimè legimus & dicimus; quis nos ita fascinauit ut, scientes & volentes, à satana nos turpiter tentari sinamus, & nobis, ò cæci, imponamus? Usquequò gravi corde diligemus vanitatem, & queremus mendacium? Eja ergo, fratres charissimi, misereamur animæ nostræ, providentes maturè studio beatæ mortis, & huic quam tradidimus ad vitam viam, sedulo inhaerentes.

Misereamur etiam periclitanti moribundorum animæ, eos in tam difficili lucta fideliter adjuvantes, & ad felicem exitum dirigentes. Complura ad hoc opportuna exercitia suggerit ista ad mortem præparatio: hæc eligamus quæ cuilibet agonizanti aptiora noverimus; quæ tamen non temerè & confertim, sed sensim, leniter & per intervalla ingerenda sunt. Si huic pietatis officio desimus, quomodò charitas Dei in nobis est? Qua fronte boni pastorem nomen induimus? Nonne, heu! eadem mensura qua mensi fuerimus, remittetur nobis?

O. S. C. S. R. E.

INDEX

HUJUSCE AD MORTEM

PRÆPARATIONIS.

<i>Viva ad Sacerdotes exhortatio.</i>	pag. 1
<i>Præparatio ad recollectionem unius diei ex singulis mensibus.</i>	4
<i>Reflexiones de morte & de ejus circumstantiis.</i>	5
<i>Exercitia pro ejus recollectionis die & ordo diei.</i>	7
<i>Monita salutis.</i>	8
<i>Meditatio de pessima pravorum Sacerdotum morte.</i>	ibid.
<i>Alia Meditatio. De stricto in pravos Sacerdotes judicio.</i>	11
<i>Præparatio ad confessionem totius mensis præteriti.</i>	13
<i>Reflexiones de statu conscientie.</i>	ibid.
<i>I. Generalis annorum recogitatio.</i>	14
<i>II. Horror peccati mortalis, præsertim superbia, luxuria & avaritia.</i>	ibid.
<i>III. Intemperantia in victu & vestitu.</i>	17
<i>IV. Detractio.</i>	ibid.
<i>V. Via spatiosa.</i>	18
<i>VI. Familiaritas cum laicis.</i>	ibid.
<i>VII. Peccatum veniale.</i>	19
<i>VIII. Vita tepida.</i>	20

IX. Otium.	21
X. Inordinatus erga parentes amor.	23
XI. Charitas erga Deum & proximum.	24
XII. Cura salutis.	25
XIII. Abusus gratiarum.	26
XIV. Frequentatio Sacramenti Pœnitentia.	27
XV. Examen conscientia.	28
XVI. Contritio.	ibid.
XVII. Propositum.	29
XVIII. Confessio.	30
XIX. Satisfactio.	31
XX. Vocatio & beneficia.	32
XXI. Perfectio proprii status.	35
XXII. Studium & scientia.	37
XXIII. Susceptorum librorum horror.	38
XXIV. Extrema opinionum vitanda.	39
XXV. Firmissima Ecclesia Romana & sana doctrina adhasio.	41
XXVI. Hora canonica.	46
XXVII. Residentia in choro, & scientia cantus.	ibid.
XXVIII. Missa Sacrificium.	47
XXIX. Sancta mysteriorum Dei dispensatio.	48
XXX. Reverentia Ecclesiis exhibenda.	49
XXXI. Rituum & Canonum observatio.	50
XXXII. Imitatio Christi & vita spiritualis.	ibid.
XXXIII. Bonum exemplum.	51
XXXIV. Munia pastoralia.	52

XXXV. Munia syndicatorum.	X7
XXXVI. Modus agendi bonum.	58
XXXVII. Novissimorum recogitatio.	59
Nervosa consideratio ad excitandum de peccatis dolorem.	60
Accessus ad Sacramentum Pœnitentia.	64
Celebratio Missæ.	ibid.
Dispositio testamenti.	65
Consideratio de angustiis quæ Sacerdotes in hora mortis torquere solent.	66
Acceptatio mortis.	68
Actus religionis.	74
Meditatio de sententia quæ feretur contra prævios Sacerdotes in die iudicii.	77
Alia Meditatio. De sententia quæ feretur erga probos & electos Sacerdotes, in die iudicii.	79
Pia & efficax ad Christum crucifixum consideratio.	81
Aspirationes ad felicem mortem postulandum.	84
Spiritualis administratio Extremæ-Unctionis.	88
Protestationes.	91
Commendatio anime.	95
Conclusio hujusce preparationis ad mortem.	97

